

SKUPINA
JHMB

POROČILO O
TRAJNOSTNOSTI
PO ESRS ZA
SKUPINO JHMB

Javni holding Maribor, d. o. o.
Zagrebška c. 30
2000 Maribor

Matična številka: 8709459000

Davčna številka: 56143028

T: 02 45 00 300

E: info@jhmb.si

S: www.jhmb.si

Seznam kratic

Oznaka	Razlaga
AP	avtobusna postaja
ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
CČN	centralna čistilna naprava
CNG	stisnjen zemeljski plin
CSRD	Direktiva o poročanju podjetij o trajnostnosti (angl. Corporate Sustainability Reporting Directive)
CPU	center za podporo uporabnikom
DO	daljinsko ogrevanje
DPP	družini prijazno podjetje
EF	emisijski faktor
ESG	okolje, družba in korporativno upravljanje (angl. Environmental, Social and Corporate Governance)
ESRS	Evropski standardi trajnostnega poročanja (angl. European Sustainability Reporting Standards)
EU ETS	sistem EU za trgovanje z emisijami (European Emissions Trading System)
EU	Evropska unija, evropski
EUR	evro
FRS	finančno-računovodska služba
GHG	toplogredni plini (angl. greenhouse gases)
GIS	skupna platforma za prostorsko načrtovanje
GJS	gospodarska javna služba
HACCP	analiza tveganj in ugotavljanje kritičnih kontrolnih točk (angl. Hazard Analysis and Critical Control Points)
IED	Direktiva o industrijskih emisijah (angl. Industrial Emissions Directive)
ILI	indeks puščanja v vodovodni infrastrukturi (angl. Infrastructure Leakage Index)
IPPC	Integrirani nadzor preprečevanja onesnaževanja (angl. Integrated Pollution Prevention Control)
IRO	vplivi, tveganja in priložnosti (angl. impacts, risks, and opportunities)
IWA	Mednarodno združenje za vodo (angl. International Water Association)
JHMB	Javni holding Maribor
JP	javno podjetje
JMPP	javni mestni potniški promet
KKŽ	krožno-kabinska žičnica
LED	svetleča dioda (angl. Light-Emitting Diode)
LEK	Lokalni energetske koncept
LEPK	Lokalni energetske podnebni koncept
MEDO	Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih GJS varstva okolja
MKO	mešani komunalni odpadki
MOM	Mestna občina Maribor
OPVO	Občinski program varstva okolja
OVE	obnovljivi viri energije
RS	Republika Slovenija
SPT	postopek sočasne proizvodnje toplote in električne ali mehanske energije
SRP	Strateški razvojni program
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
SZO	Svetovna zdravstvena organizacija
TPG	toplogredni plini
US4F	projekt za trajnostno uporabo mestnih tal za pridelavo hrane (angl. Urban Soil 4 Food)
VTČ	visoko temperaturna toplotna črpalka
ZGD	Zakon o gospodarskih družbah
ZJN	Zakon o javnem naročanju
ZPIZ	Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju
ZUM	Zavod za urbanizem Maribor
ZURE	Zakon o učinkoviti rabi energije

Simbol	Razlaga
CO ₂	ogljikov dioksid
CH ₄	metan
N ₂ O	didušikov oksid
SF ₆	žveplov heksafluorid
PFCS	perfluorirani ogljikovodiki (npr. R14)
HFCS	fluorirani ogljikovodiki (npr. R410A)
NF ₃	dušikov trifluorid
kWh	kilovatna ura
L	liter
m ²	kvadratni meter
kg	kilogram
t	tona

Krajša imena

Javni holding Maribor, d. o. o.	JHMB
Energetika Maribor, d. o. o.	Energetika
Javno podjetje Marprom, d. o. o.	Marprom
Mariborski vodovod, d. o. o.	Mariborski vodovod
Nigrad, d. o. o.	Nigrad
Pogrebno podjetje, d. o. o.	Pogrebno podjetje
Snaga, d. o. o.	Snaga
Šport Maribor, d. o. o.	Šport Maribor
Mestne nepremičnine, d. o. o.	Mestne nepremičnine
Zavod za urbanizem Maribor, d. o. o.	ZUM
Energija in okolje, d. o. o.	Energija in okolje
Martura, d. o. o.	Martura
Vino Piramida, d. o. o.	Vino Piramida

Kazalo

ESRS 2 Splošna razkritja	11
BP-1 – Splošna podlaga za pripravo izjave o trajnostnosti	11
BP-2 – Razkritja v zvezi s posebnimi okoliščinami	13
GOV-1 – Vloga upravnih, poslovnih in nadzornih organov	13
GOV-2 – Informacije, predložene upravnim, poslovnim in nadzornim organom podjetja, ter trajnostne zadeve, ki jih ti organi obravnavajo	19
GOV-3 – Vključitev s trajnostnostjo povezane uspešnosti v sisteme spodbud	19
GOV-4 – Izjava o skrbnem pregledu	20
GOV-5 – Upravljanje tveganj in notranje kontrole poročanja o trajnostnosti	21
SBM-1 – Strategija, poslovni model in vrednostne verige.....	21
SBM-2 – Interesi in stališča deležnikov	28
SBM-3 – Pomembni vplivi, tveganja in priložnosti ter njihova povezanost s strategijo in poslovnim modelom.....	30
IRO-1 – Opis postopka za opredelitev ter ocenjevanje pomembnih vplivov, tveganj in priložnosti	33
IRO-2 – Zahteve po razkritju iz ESRS, zajete v izjavi podjetja o trajnostnosti	36
MDR-P – Politike, sprejete za upravljanje pomembnih trajnostnostnih zadev	38
ESRS E Okolje.....	39
ESRS E1 Podnebne spremembe	42
GOV-3 – Vključitev s trajnostnostjo povezane uspešnosti v sisteme spodbud	42
E1-1 – Načrt za prehod za blažitev podnebnih sprememb	42
SBM-3 – Pomembni vplivi, tveganja in priložnosti ter njihova povezanost s strategijo in poslovnim modelom.....	43
E1-2 – Politike v zvezi z blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje	44
E1-3 – Ukrepi in viri v zvezi s politikami na področju podnebnih sprememb	46
E1-4 – Cilji v zvezi z blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje.....	50
E1-5 – Poraba energije in mešanica virov energije.....	51
E1-6 – Bruto emisije TGP obsegov 1, 2 in 3 ter skupne emisije TGP.....	52
ESRS E2 Onesnaževanje	62
E2-1 – Politike v zvezi z onesnaževanjem.....	65
E2-2 – Ukrepi in viri v zvezi z onesnaževanjem	67
E2-3 – Cilji v zvezi z onesnaževanjem	70
E2-4 – Onesnaževanje zraka, vode in prsti.....	72
ESRS E3 Vodni in morski viri.....	72
E3-1 – Politike v zvezi z vodnimi in morskimi viri	73
E3-2 – Ukrepi in viri v zvezi z vodnimi in morskimi viri.....	75

E3-3 – Cilji v zvezi z vodnimi in morskimi viri	78
E3-4 – Poraba vode.....	79
ESRS E4 Biotska raznovrstnost in ekosistemi	80
SBM-3 – Pomembni vplivi, tveganja in priložnosti ter njihova povezanost s strategijo in poslovnim modelom.....	80
E4-1 – Načrt za prehod za biotsko raznovrstnost in ekosisteme	81
E4-2 – Politike v zvezi z biotsko raznovrstnostjo in ekosistemi	82
E4-3 – Ukrepi in viri v zvezi z biotsko raznovrstnostjo in ekosistemi	83
E4-4 – Cilji v zvezi z biotsko raznovrstnostjo in ekosistemi.....	84
E4-5 – Metrike vpliva v zvezi s spremembami biotske raznovrstnosti in ekosistemov	85
ESRS E5 Raba virov in krožno gospodarstvo	86
E5-1 – Politike v zvezi z rabo virov in krožnim gospodarstvom.....	87
E5-2 – Ukrepi in viri v zvezi z rabo virov in krožnim gospodarstvom.....	90
E5-3 – Cilji v zvezi z rabo virov in krožnim gospodarstvom.....	94
E5-4 – Pritok virov	94
E5-5 – Odtok virov	95
TAKSONOMIJA.....	96
Mariborski vodovod, d. o. o.	98
Nigrad, d. o. o.	100
Snaga, d. o. o.	103
Energetika Maribor, d. o. o.	105
Energija in okolje, d. o. o.	110
Marprom, d. o. o.....	114
ESRS S DRUŽBA.....	117
ESRS S1 Lastna delovna sila	117
SBM-3 – Pomembni vplivi, tveganja in priložnosti ter njihova povezanost s strategijo in poslovnim modelom.....	118
S1-1 – Politike v zvezi z lastno delovno silo	122
S1-2 – Postopki za sodelovanje z lastno delovno silo in predstavniki delavcev v zvezi z vplivi.....	124
S1-3 – Postopki za popravni ukrep v zvezi z negativnimi vplivi in kanali, po katerih lahko člani lastne delovne sile izrazijo pomisleke	125
S1-4 – Sprejemanje ukrepov v zvezi s pomembnimi vplivi na lastno delovno silo ter pristopi k upravljanju pomembnih tveganj in izkoriščanju pomembnih priložnosti v zvezi z lastno delovno silo ter učinkovitost navedenih ukrepov	129
S1-5 – Cilji v zvezi z upravljanjem pomembnih negativnih vplivov, spodbujanjem pozitivnih vplivov ter upravljanjem pomembnih tveganj in priložnosti	133
S1-6 – Značilnosti zaposlenih v podjetju	134
S1-7 – Značilnosti delavcev, nezaposlenih v lastni delovni sili podjetja.....	135
S1-8 – Pokritost s kolektivnimi pogajanjmi in socialni dialog.....	135

S1-10 – Dostojne plače	136
S1-11 – Socialna zaščita	136
S1-14 – Metrike zdravja in varnosti	137
S1-15 – Metrike usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja	138
S1-17 – Incidenti, pritožbe in resni vplivi na človekove pravice	138
ESRS S2 Delavci v vrednostni verigi	139
SBM-3 – Pomembni vplivi, tveganja in priložnosti ter njihova povezanost s strategijo in poslovnim modelom	139
S2-1 – Politike v zvezi z delavci v vrednostni verigi	141
S2-2 – Postopki za sodelovanje z delavci v vrednostni verigi v zvezi z vplivi	141
S2-3 – Postopki za popravni ukrep v zvezi z negativnimi vplivi in kanali, po katerih lahko delavci v vrednostni verigi izrazijo pomisleke	141
S2-4 – Sprejemanje ukrepov v zvezi s pomembnimi vplivi na delavce v vrednostni verigi ter pristopi k upravljanju pomembnih tveganj in izkoriščanju pomembnih priložnosti v zvezi z delavci v vrednostni verigi ter učinkovitost navedenih ukrepov	142
S2-5 – Cilji v zvezi z upravljanjem pomembnih negativnih vplivov, spodbujanjem pozitivnih vplivov ter upravljanjem pomembnih tveganj in priložnosti	142
ESRS S3 Prizadete skupnosti	142
SBM-3 – Pomembni vplivi, tveganja in priložnosti ter njihova povezanost s strategijo in poslovnim modelom	142
S3-1 – Politike v zvezi s prizadetimi skupnostmi	143
S3-2 – Postopki za sodelovanje s prizadetimi skupnostmi v zvezi z vplivi	144
S3-3 – Postopki za popravni ukrep v zvezi z negativnimi vplivi in kanali, po katerih lahko prizadete skupnosti izrazijo pomisleke	144
S3-4 – Sprejemanje ukrepov v zvezi s pomembnimi vplivi na prizadete skupnosti ter pristopi k upravljanju pomembnih tveganj in izkoriščanju pomembnih priložnosti v zvezi s prizadetimi skupnostmi ter učinkovitost navedenih ukrepov	145
S3-5 – Cilji v zvezi z upravljanjem pomembnih negativnih vplivov, spodbujanjem pozitivnih vplivov ter upravljanjem pomembnih tveganj in priložnosti	148
ESRS S4 Potrošniki in končni uporabniki	148
SBM-3 – Pomembni vplivi, tveganja in priložnosti ter njihova povezanost s strategijo in poslovnim modelom	149
S4-1 – Politike v zvezi s potrošniki in končnimi uporabniki	153
S4-2 – Postopki za sodelovanje s potrošniki in končnimi uporabniki v zvezi z vplivi	154
S4-3 – Postopki za popravni ukrep v zvezi z negativnimi vplivi in kanali, po katerih lahko potrošniki in končni uporabniki izrazijo pomisleke	155
S4-4 – Sprejemanje ukrepov v zvezi s pomembnimi vplivi na potrošnike in končne uporabnike ter pristopi k upravljanju pomembnih tveganj in izkoriščanju pomembnih priložnosti v zvezi s potrošniki in končnimi uporabniki ter učinkovitost navedenih ukrepov	156
S4-5 – Cilji v zvezi z upravljanjem pomembnih negativnih vplivov, spodbujanjem pozitivnih vplivov ter upravljanjem pomembnih tveganj in priložnosti	160
ESRS G – UPRAVLJANJE	161

ESRS G1 Poslovno ravnanje	161
GOV-1 – Vloga upravnih, poslovnih in nadzornih organov	161
G1-1 – Politike o poslovnem ravnanju in korporativna kultura	163
G1-2 – Upravljanje odnosov z dobavitelji	166
G1-3 – Preprečevanje in odkrivanje korupcije in podkupovanja	167
MDR-A – Ukrepi in viri, povezani s pomembnimi trajnostnostnimi zadevami	167
G1-4 – Potrjeni incidenti korupcije ali podkupovanja	169
G1-6 – Plačilne prakse	169
MDR-T – Spremljanje učinkovitosti politik in ukrepov na podlagi ciljev	169

NAGOVOR DIREKTORJA JHMB O TRAJNOSTNEM POSLOVANJU

Dragi sodelavci, partnerji in vsi, ki spremljate naše trajnostne dosežke.

Z zadovoljstvom vam predstavljamo naše prvo trajnostno poročilo Skupine JHMB, pripravljeno v skladu z evropskimi smernicami, ki prinašajo za družbe enotne standarde. To nam omogoča, da se bolj sistematično in dosledno soočimo z izzivi trajnostnega razvoja ter bolje razumemo in komuniciramo naše vplive na okolje.

Javni holding Maribor je družba v lasti Mestne občine Maribor, ki deluje od leta 2020 kot obvladujoča družba vseh povezanih družb in tako predstavlja osrednji povezovalni člen med občino kot ustanoviteljico in izvajalci gospodarskih javnih služb. Njene odgovornosti se nanašajo na opravljanje funkcije strateškega upravljanja nad celotnim sistemom izvajanja gospodarskih javnih služb v MOM, usklajevanje poslovnih in razvojnih ciljev posameznih izvajalcev javnih služb v skladu z interesi ustanoviteljice, zagotavljanje skladnosti delovanja družb z zakonodajo ter s strategijami in politikami MOM in omogočanje skupnega načrtovanja naložb, optimizacijo stroškov in dvig kakovosti storitev za naše uporabnike.

V pripravi tega poročila smo se osredotočili na zagotavljanje jasnih, preverljivih in merljivih informacij o tem, kako naše dejavnosti vplivajo na okolje, družbo in gospodarstvo. S tem poročilom želimo ne samo izpolniti regulatorne zahteve, ampak predvsem predstaviti naše delovanje na področju trajnostnega razvoja, ki je temelj našega poslovanja, in deliti našo vizijo o prihodnosti, ki temelji na odgovornem ravnanju tako do okolja kot družbe. Letošnje poročilo je osnova, na kateri bomo v vseh prihodnjih poročilih lahko spremljali naš napredek na področju trajnosti.

V letu 2024 smo kljub izzivom, s katerimi smo se soočali zaradi globalnih razmer in sprememb v poslovnem okolju, uspeli ohraniti visoke standarde trajnostnega ravnanja in ustvariti konkretne rezultate na vseh področjih, ki jih pokrivamo. Ključni dosežki tega leta vključujejo nadaljnje izboljšanje procesov za zmanjšanje vplivov na okolje, vključevanje trajnostnih praks v vsakdanja poslovanja ter skrb za socialno blaginjo naših zaposlenih in skupnosti. Prizadevamo si za ustvarjanje vrednosti, ki bo dolgoročno koristila ne le našim uporabnikom, temveč tudi širši družbi in prihodnjim generacijam.

Kot Skupina JHMB sledimo vsem strateškim usmeritvam ustanoviteljice MOM, sicer pa tudi našemu skupnemu Strateškemu razvojnemu programu za obdobje 2023–2027 (SRP), ki pomeni pomembno orodje za nadaljnji uspešen razvoj Skupine JHMB. V njem so predstavljeni strateški cilji, projekti in investicije celotne Skupine JHMB, ki bodo v tem obdobju kreirali razvoj našega mesta in s tem izboljšali storitve in življenje naših uporabnikov.

V ta namen srednjeročno načrtujemo vlaganja v izgradnjo objekta termične predelave odpadkov, skupaj z izgradnjo dodatnih hranilnikov toplote, umestitev sončnih elektrarn na različne lokacije v mestu, širitev sistema daljinskega ogrevanja, investicije v vodovodni sistem, predelavo biološko razgradljivih odpadkov in mehansko-biološko obdelavo mešanih komunalnih odpadkov, vlaganja v izgradnjo centra za zbiranje in predelavo gradbenih in določenih ostalih nenevarnih odpadkov, uvedbo pametnega vodenja prometnih tokov v mestu s posodobitvijo semaforkega sistema ter nabavo električnih vozil in avtobusov.

Tudi za prihodnje smo si zastavili ambiciozne cilje, s katerimi bomo v Skupini JHMB premagovali trajnostne izzive, v katerih vidimo priložnosti in spodbudo za zaupanje v dobro vseh deležnikov in okolja, kjer sobivamo. Naš namen je še naprej spodbujati kulturo sodelovanja z vsemi deležniki in s svojim odgovornim trajnostnim ravnanjem biti vidni in prepoznavni v okolju, kjer delujemo. Prepričani smo, da bomo s skupnimi močmi uspeli uresničiti zastavljene izzive in ustvariti pozitivne spremembe, ki bodo vplivale na širšo skupnost.

Zavedamo se, da je pred nami še veliko dela, vendar smo odločeni, da bomo še naprej iskali nove poti in rešitve, ki bodo pripomogle k še boljši in odgovorni prihodnosti za vse. Hkrati smo hvaležni vsem, ki nas podpirate na tej poti. Vaša zvestoba, sodelovanje in zaupanje so ključni za naš uspeh.

Skupaj bomo še naprej gradili prihodnost, ki bo trajnostna, odgovorna in koristna za vse.

Direktor JHMB:

mag. Andrej Rihter

ESRS 2 Splošna razkritja

BP-1 – Splošna podlaga za pripravo izjave o trajnostnosti

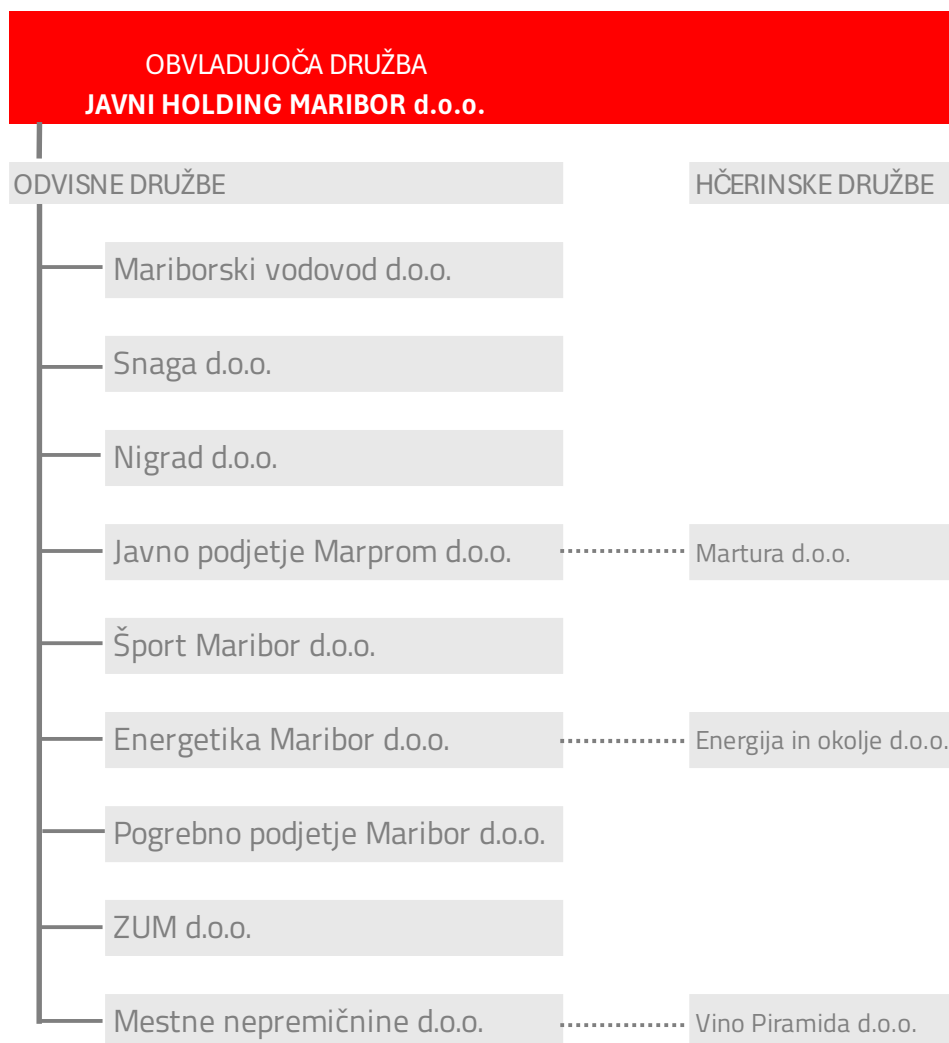
Izjava o trajnostnosti je dokument, ki ponuja celovit pregled trajnostnih prizadevanj Skupine Javnega holdinga Maribor (Skupina JHMB). Pripravljena je na podlagi zahtev Direktive glede poročanja podjetij o trajnostnosti (Direktiva CSRD), ki jo je EU vzpostavila za izboljšanje in standardizacijo poročanja o trajnostnosti, bolj strukturiranega in temeljitega poročanja, in ki je bila v slovenski pravni red prenešena z novelo Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1M). Poročanje opredeljuje trajnostne zadeve, ki jih morajo podjetja upoštevati in obravnavati, hkrati pa zagotavlja zainteresiranim stranem bolj pregledne, primerljive in zanesljive informacije na področju okolja, družbe in upravljanja (ESG). V okviru CSRD sledimo zahtevanim ESRS standardov, ki pokrivajo celoten spekter trajnostne tematike. Standardi zagotavljajo, da so sporočene informacije dosledne in primerljive med različnimi podjetji in panogami. Ena ključnih vsebin CSRD je ocena dvojne pomembnosti (DMA), ki zahteva od nas, da smo opredelili pomembne trajnostne teme, ki so pomembne za naše poslovanje in vrednostno verigo.

Poročilo o trajnostnosti za leto 2024 sicer ni zavezujoče za Skupino JHMB, je pa pripravljeno v pričakovanju poročanja v prihodnje. Trajnostno poročilo za leto 2024 ni pregledano s strani zunanje revizije.

Izjava o trajnostnosti je pripravljena na konsolidirani ravni za Skupino JHMB. Njen obseg konsolidacije je enak obsegu podjetij v računovodskih izkazih. JHMB je obvladujoča družba, ki z odvisnimi družbami v Skupini v skladu z ZGD-1 sestavlja konsolidirano letno poročilo za Skupino JHMB. Poročanje o trajnostnih vsebinah se nanaša na koledarsko leto od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024.

V konsolidaciji izjave o trajnostnosti je izvzeta hčerinska družba Marpoma (družba Martura) zaradi postopka likvidacije in hčerinska družba VINO Piramida družbe Mestne nepremičnine, ki se je pridružila Skupini JHMB šele z dnem 7. 11. 2024.

Slika 1: Obvladujoča družba, odvisne družbe, hčerinske družbe

Izjava o trajnostnosti obravnava celotno vrednostno verigo Skupine JHMB, vključno z vplivi, tveganji in priložnostmi, opredeljenimi v celotni vrednostni verigi.

Pri vsebinah, kjer še niso uveljavljena enotna vodila za poročanje za celotno Skupino JHMB, sproti pojasnujemo, če vsebina velja le za posamezno družbo.

Časovna obdobja, obravnavana v tej izjavi, niso usklajena s tistimi v računovodskih izkazih, kjer je leto 2024 primerjano z letom 2023. V poročilu o trajnostnosti je izhodiščno leto 2024 neobveznega poročanja, na podlagi katerega se bodo v naslednjih letih primerjali podatki. Za srednjeročno obdobje je opredeljeno od konca kratkoročnega (enoletnega) obdobja do petih let, dolgoročno obdobje pa je opredeljeno kot več kot pet let.

BP-2 – Razkritja v zvezi s posebnimi okoliščinami

Pri zbiranju podatkov smo temeljili izključno na podatkih pridobljenih znotraj Skupine JHMB. Kadar gre za podatke, ki bi temeljili na zunanjih virih (izračun ogljičnega odtisa obsega 3), le ti izračuni temeljijo na ocenah.

Kvantitativni podatki, ki se nanašajo na računovodski del, so usklajeni z računovodskimi podatki. Kadar so kvantitativni podatki zgolj ocene, ki se uporabljajo za zagotavljanje konsolidacije na ravni celotne Skupine JHMB, so takšne ocene tudi pojasnjene pri izračunih.

Ker se poroča prvič v skladu z zahtevami CSRD in ESRS in gre za prvo leto poročanja, se tudi pojavljajo določene merilne negotovosti, ki pa jih bomo z leti poskušali izboljšati z uvedbo enotnega informacijskega sistema, ki bo zmanjšal tveganje zanesljivosti posameznih podatkov.

Večja negotovost pri izračunu podatkov je prisotna pri izračunih ogljičnega odtisa obsega 3, ker smo za dol- in gorvodno vrednostno verigo v prvem letu poročanju izpostavili le posamezne dobavitelje oz. izdelke. V izračun ni bilo zajeto hčerinsko podjetje Mestnih nepremičnin, in sicer Vino Piramida, ki se je Skupini JHMB pridružilo šele konec leta 2024.

Ker je postopek za opredelitev ter ocenjevanje pomembnih vplivov, tveganj in priložnosti enak za vse tematske sklope, je opisan samo v ESRS 2 IRO-1 in ga nismo ponavljali oziroma drobili še po sklopih, kjer sicer ESRS to predvideva.

Za predvidene finančne učinke, pomembnih z okoljskimi temami povezanih tveganj in priložnosti, standardi ESRS predvidevajo prehodno obdobje, zato teh podatkov zaenkrat še ne razkrivamo.

GOV-1 – Vloga upravnih, poslovodnih in nadzornih organov

Vloga upravnih, poslovodnih in nadzornih organov Skupine JHMB je ključnega pomena za usmerjanje in spremljanje vseh vidikov njenega poslovanja, vključno z njenimi trajnostnimi cilji, okoljsko odgovornostjo ter družbeno in gospodarsko odgovornostjo. Vsak organ ima svoje specifične naloge in odgovornosti, ki skupaj zagotavljajo učinkovito vodenje in usmerjanje Skupine JHMB v skladu z dolgoročnimi strateškimi cilji.

1. Upravni organ (Uprava JHMB)

Vloga in odgovornosti:

- **Odločanje o strateških ciljih in usmeritvah:** Uprava je odgovorna za določanje dolgoročne strategije podjetja, vključno s trajnostnimi cilji vseh vidikov in z upoštevanjem interesov deležnikov, uvajanjem obnovljivih virov energije in energetske učinkovitost.

- **Implementacija trajnostnih politik:** Uprava zagotavlja, da so trajnostne politike integrirane v poslovanje, od poslovnih procesov do odnosov z dobavitelji in strankami.
- **Odgovornost za operativno izvajanje:** Uprava izvaja operativne ukrepe, ki so potrebni za doseg trajnostnih ciljev, spremlja napredek ter zagotavlja prilagoditve, kadar je to potrebno.
- **Poročanje o trajnostnih dosežkih:** Uprava je odgovorna za pripravo in predložitev poročil o napredku pri doseganju trajnostnih ciljev.

2. Poslovodni organ (direktorji odvisnih družb)

Vloga in odgovornosti:

- **Operativno vodenje in upravljanje:** Poslovodni organ je odgovoren za vsakodnevno upravljanje podjetja, vključno z izvajanjem ukrepov za energetske učinkovitost, zmanjšanje emisij in uvajanje obnovljivih virov energije.
- **Koordinacija trajnostnih pobud:** Poslovodni organ usklajuje vse projekte, ki so povezani s trajnostnim razvojem, preko zaposlenih, ki so vključeni v trajnostni tim Skupine JHMB, vključno z uvajanjem novih tehnologij in izboljšavami na področju energetskih sistemov ter zmanjšanja vplivov na okolje.
- **Skrb za izvajanje ukrepov:** Poslovodni organ spremlja konkretno izvedbo trajnostnih ukrepov na terenu ter skrbi, da so vsa podjetja znotraj Skupine JHMB v skladu s trajnostnimi smernicami.
- **Priporočila za spremembe politike:** Poslovodni organ pripravi predloge za morebitne spremembe ali prilagoditve trajnostnih politik na podlagi analize operativnih rezultatov in povratnih informacij od deležnikov.

3. Nadzorni organ (Nadzorni svet)

Vloga in odgovornosti:

- **Nadzor nad strategijami in cilji:** Nadzorni organ zagotavlja, da so trajnostni cilji in ukrepi Skupine JHMB skladni z zakonodajnimi zahtevami, standardi in najboljšimi praksami ter da so v skladu z dolgoročnimi strateškimi interesi podjetja.
- **Pregled poslovanja in izvajanja politike:** Nadzorni organ redno spremlja, kako učinkovito družba izvaja svoje trajnostne politike.
- **Skrb za skladnost s predpisi:** Nadzorni organ zagotavlja, da Skupina JHMB upošteva vse relevantne zakone in predpise na področju trajnostnega poslovanja, zaščite okolja, energetske učinkovitosti ter zmanjšanja ogljičnega odtisa.

- **Nadzor nad proračunskimi sredstvi in investicijami:** Nadzorni organ spremlja financiranje trajnostnih projektov ter zagotavlja, da so sredstva porabljena učinkovito za doseg trajnostnih ciljev, kot so postavitve sončnih elektrarn, energetske prenove stavb in druge izboljšave.

Skupna odgovornost vseh organov Skupine JHMB je:

- Povezovanje trajnostnih ciljev z operativnim delovanjem: Vsi organi Skupine JHMB so odgovorni za usklajevanje trajnostnih ciljev z vsakodnevnimi odločitvami in praksami znotraj podjetja.
- Poročanje o napredku: Vsak organ ima svojo vlogo pri spremljanju in poročanju o napredku pri izpolnjevanju trajnostnih ciljev, pri čemer zagotavlja, da so ti cilji dosledno vključeni v letna poročila in druge relevantne dokumente.
- Sodelovanje z deležniki: Vse ravni organizacije aktivno sodelujejo z deležniki, vključno z lokalnimi skupnostmi, regulativnimi organi, strankami in drugimi podjetji, da bi zagotovile uspešno izvajanje trajnostnih ukrepov.

Način upravljanja, sestava ter raznolikost upravnih, poslovodnih in nadzornih organov

Dvotirni sistem upravljanja

Skupino JHMB sestavlja ena obvladujoča družba (JHMB), 9 odvisnih družb in 3 hčerinske družbe. Vsaka družba ima svojega izvršnega člana (direktorja). V Skupini JHMB je tako skupaj 13 izvršnih članov.

Skladno z Zakonom o gospodarskih družbah (ZGD-1) upravlja obvladujočo družbo JHMB ustanoviteljica Mestna občina Maribor (MOM), ki uresničuje svoje ustanoviteljske pravice. V družbi je vzpostavljen dvotirni sistem upravljanja s poslovodstvom oz. direktorjem kot organom vodenja in nadzornim svetom kot organom nadzora.

V večini neposredno odvisnih družb v Skupini JHMB (z izjemo Pogrebnega podjetja Maribor, Športa Maribor, Mestnih nepremičnin in ZUM) je prav tako vzpostavljen dvotirni sistem upravljanja s poslovodstvom oz. direktorjem kot organom vodenja in nadzornim svetom kot organom nadzora.

Družbe, ki imajo nadzorne svete in s tem tudi neizvršne člane, so: JHMB, Nigrad, Snaga, Mariborski vodovod, Marprom in Energetika Maribor. Skupno število neizvršnih članov nadzornega sveta je 30. Vsako od teh družb ima še revizijsko komisijo s 24 neizvršnimi člani.

V skladu z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU) imajo zaposleni pravico do sodelovanja pri upravljanju, zato sta v vsakem nadzornem svetu zastopana dva člana predstavnika zaposlenih. Prav tako so predstavniki zaposlenih prisotni tudi v revizijskih komisijah.

Organi vodenja, nadzorni svet in revizijska komisija nadzornega sveta

Pristojnosti, sestavo in delovanje organov družbe opredeljuje Akt o ustanovitvi družbe JHMB.

Organ vodenja

Poslovanje in delo posamezne družbe v Skupini JHMB vodi direktor/poslovodstvo, ki na lastno odgovornost vodi posle družbe, jo zastopa ter uresničuje njeno sprejeto poslovno politiko.

Direktorja imenuje in razrešuje nadzorni svet družbe pod pogoji, na način in po postopku, določenem z Odlokom o ustanovitvi JHMB in Aktom o ustanovitvi družbe za mandatno dobo pet let in je lahko ponovno imenovan.

Tabela 1: Direktorji družb v Skupini JHMB na dan 31. 12. 2024

Družba v Skupini JHMB	Ime in priimek	Funkcija	Mandat	Spol	Neodvisnost v skladu s priporočili o korporativnem upravljanju
Javni holding Maribor	mag.Andrej Rihter	direktor	08.11.2021	M	da
Energetika Maribor	Jože Hebar	direktor	01.06.2023	M	da
Javno podjetje Marprom	Ranko Šmigoc	direktor	01.04.2022	M	da
Mariborski vodovod	Miran Jug	direktor	01.10.2020	M	da
Javno podjetje Nigrad	Dušan Slapnik	direktor	01.12.2024	M	da
Pogrebno podjetje Maribor	mag.Lidija Pliberšek	direktor	18.09.2022	Ž	da
Javno podjetje Snaga	dr.Vito Martinčič	direktor	01.07.2024	M	da
Šport Maribor	Ranko Šmigoc	direktor	01.04.2023	M	da
ZUM	Marko Podjavoršek	direktor	01.08.2024	M	da
Mestne nepremičnine	Ranko Šmigoc	direktor	01.01.2022	M	da
Vino Piramida	Ranko Šmigoc	direktor	07.08.2024	M	da
Energija in okolje	Jože Hebar	direktor	01.07.2023	M	da
Martura	Marko Rataj	direktor	01.11.2021	M	da

Nadzorni svet

Obvladujočo družbo JHMB nadzoruje nadzorni svet, ki ga sestavlja šest članov; štirje predstavniki ustanoviteljice – predsednik in dva predstavnika skupnega sveta delavcev odvisnih družb. Nadzorni svet mora biti sklican praviloma enkrat v četrtletju, obvezno pa mora biti sklican enkrat v polletju.

Način in organizacija dela ter pogoji za delo nadzornega sveta so določeni v Poslovniku o delu nadzornega sveta.

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

Tabela 2: Člani NS družb v Skupini JHMB

Družba	Ime in priimek članov NS	Funkcija	Spol	Neodvisnost v skladu s priporočili o korporativnem upravljanju
Javni holding Maribor d.o.o.	Matej Bastič	predsednik od 19.9.2024	M	da
	Mišo Pušnik	namestnik predsednika od 19.9.2024	M	da
	Sanja Gerdak	članica od 7.9.2023	Ž	da
	David Kastelic	član od 26.8.2024	M	da
	Franc Derganc	član od 26.8.2024	M	da
	Robert Cigliarič	član od 26.8.2024	M	da
Energetika Maribor d.o.o.	Aleksander Majhen	predsednik od 15.1.2024	M	da
	Bojan Žerjal	namestnik predsednika od 25.5.2021 - predstavnik zaposlenih	M	da
	Janez Zupanc	član od 15.12.2021	M	da
	Sandi Ritlop	član od 6.5.2021	M	da
	Vitor Zečič	član od 6.5.2021	M	da
	Bojan Ambrož	član od 6.5.2021 - predstavnik zaposlenih	M	da
Javno podjetje Marprom d.o.o.	Vinko Filipič	predsednik od 7.11.2024	M	da
	Bernard Memon	namestnik predsednika od 20.9.2021	M	da
	Matjaž Štandeker	član od 20.9.2021	M	da
	Matej Pavlič	član od 10.3.2023	M	da
	Boris Selič	član od 20.9.2021 - predstavnik zaposlenih	M	da
	Stanislav Brumen	član od 20.9.2021 - predstavnik zaposlenih	M	da
Mariborski vodovod d.o.o.	Rok Mezgec	predsednik od 1.2.2024	M	da
	Leonida Polajnar	namestnica predsednika od 9. 3. 2023 - članica od 10.1.2023 do 8.3.2023	Ž	da
	Željko Vogrin	član od 12.2.2024	M	da
	Sanja Gerdak	članica od 19.8.2021 - predstavnica zaposlenih	Ž	da
	Ida Podgorelec Županec	članica od 19.8.2021 - predstavnica zaposlenih	Ž	da
	Avgust Zavernik	član od 10.1.2023	M	da
Javno podjetje Nigrad d.o.o.	Gregor Ficko	član do 5. 2. 2023 – predsednik od 6. 2. 2023	M	da
	Dejan Stanko	član od 10.1.2023 do 5.2.2023 - namestnik predsednika od 6. 2. 2023	M	da
	Mišo Pušnik	član od 14.7.2021 - predstavnik zaposlenih	M	da
	Bojan Šuman	član od 14.7.2021 - predstavnik zaposlenih	M	da
	Primož Tručl	član od 10.1.2023	M	da
	Izidor Polanec	član od 10. 1. 2023	M	da
Javno podjetje Snaga d.o.o.	Matjaž Andric	predsednik od 7.3.2024	M	da
	Aleksander Majhen	namestnik predsednika od 20.3.2024	M	da
	Nenad Duvnjak	član od 20.3.2024	M	da
	Zdravko ZORMAN	član od 16.2.2022 - predstavnik zaposlenih	M	da
	Nataša Petek	članica od 22.5.2023	Ž	da
	Rok Mezgec	član od 30.1.2024	M	da

Družbe Šport Maribor, Pogrebno podjetje, ZUM, Mestne nepremičnine, Martura, Energija in okolje in Vino Piramida nimajo organov nadzora (nadzornih svetov) in revizijskih komisij.

V strukturi izvršnih članov Skupine JHMB je od 13 članov le ena predstavnica ženskega spola, ki zastopa 8 % vseh izvršnih članov.

V strukturi neizvršnih članov nadzornih svetov Skupine JHMB pa je od 36 članov 5 predstavnic ženskega spola, kar je 14 % vseh neizvršnih članov NS.

Vsi člani uprave, nadzornih svetov in revizijske komisije so podpisali izjave o neodvisnosti.

Skupščina družb v Skupini JHMB

Skupščino družbe sestavlja MOM kot edini družbenik. Ustanoviteljica odloča o sprejetju letnega poročila in uporabi bilančnega dobička, zahtevi za vplačilo osnovnih vložkov, vplačilu in vračanju naknadnih vplačil, delitvi in prenehanju poslovnih deležev, ukrepih za nadzor dela direktorja, postavitvi prokurista in poslovnega pooblaščenca, uveljavljanju zahtevkov JHMB proti direktorju ali družbenikom v zvezi s povračilom škode, nastale pri ustanavljanju ali poslovanju, zastopanju JHMB v sodnih postopkih proti direktorju in drugih zadevah, za katere tako določata zakon ali družbena pogodba.

Zagotavljanje razpoložljivosti ustreznih spretnosti in strokovnega znanja za nadzor trajnostnostnih zadev

Za izbor izvršnih organov so izkušnje in strokovnost opredeljene v razpisni dokumentaciji, znanje izvršnih organov s področja trajnostnih tem pa izhaja iz same dejavnosti podjetja. Ker v času priprave trajnostnega poročila nismo zbirali soglasij članov izvršnih organov o razkrivanju podatkov o njihovih izkušnjah in strokovnosti, jih tudi nismo razkrili. Medtem neizvršne člane nadzornih svetov izbere lastnik. Predstavnik zaposlenih v nadzornem svetu sta izvoljena s strani zaposlenih.

Znanje s področja trajnostnih tem pridobijo izvršni člani posameznih podjetij tudi prek trajnostnega tima, ki ga sestavljajo predstavniki posameznih odvisnih družb in služb obvladujoče družbe JHMB (s področja prava in kadrov, nabave, informatike, službe za korporativno komuniciranje, računovodstva, kontrolinga, strateškega razvoja ...).

Za namen trajnostnega poročanja za leto 2024 in opredelitev in ocenjevanje vplivov, tveganj in priložnosti se je uprava odločila za angažiranje zunanega svetovalnega podjetja. Trajnostni tim, ki ga sestavljajo predstavniki iz vsake družbe iz Skupine JHMB, skupaj s predstavniki služb JHMB je v sodelovanju z zunanjimi strokovnimi sodelavci opredelil in ocenil prepoznane relevantne vplive, tveganja in priložnosti za Skupino JHMB. Zaenkrat še ni zapisanih odgovornosti in nalog trajnostnega tima.

Ker gre za prvo leto poročanja, je vzpostavljen sproti nadzor revizijske komisije nad trajnostnimi aktivnostmi trajnostnega tima. Trajnostno poročilo je v sklopu revizije konsolidiranega letnega poročila pregledal zunanji revizor.

Odgovornost za nadzor nad postopkom upravljanja prepoznanih pomembnih vplivov, tveganj in priložnosti s področja trajnostnosti je za leto 2024 prevzel direktor JHMB.

Za leto 2024 še nimamo zapisanih odgovornosti, vezanih na pomembne vplive, tveganja in priložnosti, v politikah ali smernicah.

Upravni, poslovodni in nadzorni organi se seznanjajo s trajnostnimi vsebinami preko poročanja o trajnostnih aktivnostih na revizijski komisiji.

GOV-2 – Informacije, predložene upravnim, poslovnim in nadzornim organom podjetja, ter trajnostne zadeve, ki jih ti organi obravnavajo

V letu 2024 se je RK NS JHMB na sejah zgolj seznanjala s potekom priprave na trajnostno poročanje.

V letu 2024 se je o področjih ESG poročalo na 4 sejah RK. V prvi fazi se je poročalo o pomenu ESG poročil, planu aktivnosti ter o predvidenih udeležbah na izobraževanjih. Kasneje se je poročalo o napredku in pripravljenosti družbe za poročanje (npr. plani aktivnosti, izvedena izobraževanja, anketiranje deležnikov, izbor zunanjega svetovalca, izvedba delavnic na nivoju Skupine JHMB, ipd.)

Register tveganj se je pripravljala v sklopu službe FRS/Kontroling JHMB. Z njim se je seznanjalo poslovodstvo ter RK, ki je tudi podajala svoje predloge nadgradnje predstavljenega registra. V registru tveganj trajnostna tveganja niso bila posebej izpostavljena, zato smo jih v analizi dvojne pomembnosti definirali na podlagi prepoznanih pomembnih trajnostnih zadev s strani trajnostnega tima in ocenjevanja deležnikov. Finančno so bila ovrednotena po posameznih odvisnih družbah. Finančno računovodska služba (FRS) pa jih je na osnovi postavljenih kriterijev razvrstila v razrede po pomembnosti.

Teme, ki so bile izpostavljene kot pomembne, tako za Skupino JHMB kot za posamezno odvisno družbo, je potrdila uprava JHMB februarja 2025.

Nadzorni organi so v letu 2024 obravnavali še nekatere trajnostne teme, ki niso neposredno vezane na pripravo na trajnostno poročanje. Tako je nadzorni svet JHMB na svoji redni 36. seji dne 19. 12. 2024 razpravljala o projektu morebitne termične obdelave odpadkov v Mariboru (obravnavala poročila o aktivnostih projekta Krog MB-1), poslovodstvo JHMB pa je RK in NS poročalo o projektu Solar4Ce-Cities (obravnavala poročila o EU projektu, katerega cilj je pospeševanje prehoda k trajnostnim mestom s poudarkom na uporabi solarne energije v urbanem okolju).

GOV-3 – Vključitev s trajnostnostjo povezane uspešnosti v sisteme spodbud

Skupina JHMB je sprejela Smernice za oblikovanje politike prejemkov poslovnih oseb, ki zagotavljajo transparentno nagrajevanje poslovnih oseb v Skupini JHMB kot organov vodenja in so poleg finančnih kriterijev med drugim povezane tudi s trajnostnimi zadevami. Te spodbujevalne sheme so spremenljivi sestavni deli splošne politike prejemkov, imenovane poslovna uspešnost, ki ju prejmejo člani, če izpolnjujejo določena merila uspešnosti (KPI). Če so delno izpolnjeni, lahko pride do delnega plačila, ki je sorazmerno z višino izpolnitve.

Spremenljivi del plačila za uspešnost poslovanja direktorjem v posamezni odvisni družbi lahko znaša največ 10 % izplačanih osnovnih plačil direktorja v poslovnem letu, v družbi JHMB pa največ 30 % izplačanih osnovnih plačil direktorja v poslovnem letu.

Izračun spremenljivega prejemka določajo finančni kriteriji (v višini 50 %) in nefinančni kriteriji (v višini 50 %). Od nefinančnih kriterijev se jih 40 % nanaša na trajnostne kazalnike, kot so: družbeno odgovorno ravnanje, trajnostni razvoj, zadovoljstvo zaposlenih, sistematično spremljanje zadovoljstva uporabnikov merjeno z številom reklamacij na število uporabnikov storitev v primerjavi s predhodnim letom.

Posamezni nadzorni svet si pri odločanju o spremenljivem delu plačila za uspešnost poslovanja direktorjev izbere enega ali več trajnostnih kriterijev.

Nadzorni svet si pridržuje pravico, da ob utemeljenih in argumentiranih odstopanjih odloči tudi drugače, vendar odkloni ne morejo biti višji od 5 odstotnih točk tako v pozitivno kot v negativno smer. Pri čemer pa moja biti utemeljitev direktorja predstavljena na redni seji nadzornega sveta, ki sprejme dokončno odločitev.

COV-4 – Izjava o skrbnem pregledu

Tabela 3: Ključni elementi potrebne skrbnosti glede trajnostnosti v Izjavi o trajnostnosti

Osrednji elementi skrbnega pregleda	Odstavki v izjavi o trajnostnosti
Vključevanje skrbnega pregleda v upravljanje, strategijo in poslovni model	ESRS 2 GOV-2 ESRS 2 GOV-3 ESRS 2 SBM-3
Sodelovanje s prizadetimi deležniki v vseh ključnih korakih skrbnega pregleda	ESRS 2 GOV-2 ESRS 2 SBM-2 ESRS 2 IRO-1 ESRS 2 MDR-P S1-2 S2-2 S3-2 S4-2 G1-1
Prepoznavanje in ocenjevanje škodljivih vplivov	ESRS 2 IRO-1 ESRS 2 SBM-3
Sprejemanje ukrepov za odpravo teh škodljivih vplivov	ESRS 2 MDR-A E1-3 E2-2 E3-2 E4-3 E5-2 S1-4 S2-4 S3-4 S4-4
Sledenje učinkovitosti teh prizadevanj in komuniciranje	ESRS 2 MDR-M ESRS 2 MDR-T E1-4 E2-3 E3-3 E4-4 E5-3 S1-5 S2-5 S3-5 S4-5

GOV-5 – Upravljanje tveganj in notranje kontrole poročanja o trajnostnosti

Kontrolni sistemi poročanja o trajnostnosti Skupine JHMB sledijo pristopu, podobnemu kontrolnemu sistemu računovodskega poročanja. Ker se je obseg poročanja o trajnostnosti v letu 2024 povečal (za leto 2023 se je poročalo v Izjavi o nefinančnem poslovanju splošno o trajnostnih vsebinah), smo vzpostavili širši nabor notranjih kontrol, ki se štejejo za ustrezne po stalnem ocenjevanju tveganj, povezanih z večjo točnostjo podatkov. To je bilo povezano na ravni celotne Skupine JHMB v sodelovanju z vodstvom podjetij in trajnostnim timom. Na splošno je mogoče podatke o trajnostnosti in tveganjih obravnavati po posameznih trajnostnih vidikih in posameznih temah ESRS. V ocenjevanje pomembnosti smo vključili tudi naše deležnike z anketnimi vprašalniki o pomenu posameznih tem z namenom, da si zagotovimo skupno razumevanje potreb.

V pripravo poročila o trajnostnosti je bila vključena številčna skupina zaposlenih. Koordinatorji za trajnostnostno sodelovanje med posameznimi družbami sestavljajo trajnostni tim. Trajnostni tim sestavljajo strokovnjaki iz vsakega posameznega odvisnega podjetja v sodelovanju s strokovnjaki posameznih področij JHMB: služba pravo in kadri, služba za korporativno komuniciranje, služba za informacijsko tehnologijo, služba kontroling, služba za javna naročila in še v sodelovanju s službo financ in računovodstva.

Koordinacijo priprave trajnostnih vsebin je vodila služba kontroling. Pri pripravi trajnostnega poročila za leto 2024 smo sodelovali še z zunanjimi strokovnimi svetovalci, ki so nas usmerjali skozi celoten postopek priprave poročila.

Za vsak sklop podatkovnih točk se vodi evidenca zbiranja podatkov.

SBM-1 – Strategija, poslovni model in vrednostne verige

Skupina JHMB predstavlja strateško, povezovalno in usmerjevalno skupino za visokokakovostno izvajanje gospodarske javne službe (GJS) v MOM in širši okolici, kjer odvisne družbe izvajajo svoje dejavnosti. Poleg tega je v domeni JHMB spodbujanje in usmerjanje razvojnih projektov tako lastnih kot tudi partnerskih organizacij, ki te povezave krepijo ter hkrati ohranjajo izjemne naravne in družbene lastnosti mesta Maribor in širše regije.

Vizija

Skupina JHMB v temeljni vlogi strateške, povezovalne in usmerjevalne družbe ponotranja vizije vseh posameznih družb iz Skupine JHMB z jasnim namenom postati generator razvoja in na področju učinkovitega izvajanja GJS v obsegu lastnih dejavnosti. Ob tem si prizadeva postati viden partner tudi v tržnem segmentu, saj poleg usposobljenih izvedbenih sodelavcev upravlja z znanji, ki lahko prispevajo k uspešnim rezultatom na tržnem področju.

Poslanstvo

Poslanstvo Skupine JHMB je podpirati vizijo mesta Maribor z aktivnim ciljnim usmerjanjem razvoja infrastrukturnih in komunalnih storitev za kakovostno izvajanje GJS v mestu in regiji, upoštevajoč potrebe uporabnikov storitev in varovanja okolja.

Načini uresničevanja poslanstva

- Strokovno, učinkovito in kakovostno izvajanje podpornih služb za družbe Skupine JHMB.
- Smiselna razmejitev in konsolidacija GJS ter drugih dejavnosti, ki jih opravljajo družbe Skupine JHMB.
- Strateško usmerjanje razvojnih projektov s področja komunalne in druge infrastrukture ter strokovna podpora pri njihovem izvajanju.
- Vzpostavitev in krepitev korporativne identitete pri zaposlenih v družbah Skupine JHMB.

Strategija Skupine JHMB

Strategija Skupine JHMB se osredotoča na zagotavljanje kakovostnih javnih storitev in trajnostnega razvoja v lokalnem okolju, ob upoštevanju tako gospodarskih, okoljskih kot družbenih dejavnikov. Zasnovana je z namenom optimizacije poslovanja, inoviranja ter izboljšanja kakovosti življenja prebivalcev Maribora in širšega območja. Strategija vključuje ključne usmeritve za trajnostni razvoj.

Sledenje strateškim ciljem in izvajanje predvidenih aktivnosti bo prispevalo k učinkovitim in po meri uporabnika dostopnim storitvam, izboljšanim uporabniškim izkušnjam, trajnostnemu razvoju in okolju prijaznim rešitvam, zagotavljalo bo socialno varnost zaposlenih ter rast in razvoj povezanih družb.

Glavni cilji strategije so:

- **Trajnostni razvoj in podnebna odpornost:** Povečanje energetske učinkovitosti, zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (TGP) in povečanje rabe obnovljivih virov energije.
- **Digitalizacija in inovacije:** Pospeševanje digitalizacije ter uvedba novih tehnologij za izboljšanje storitev in zmanjšanje stroškov.
- **Učinkovito upravljanje virov:** Optimizacija rabe naravnih virov, vključno z energijo, vodo, materiali ter drugimi naravnimi viri.
- **Povečanje kakovosti storitev za uporabnike:** Zagotavljanje kakovostnih in dostopnih storitev vsem uporabnikom ter spodbujanje participacije in sodelovanja z lokalnimi skupnostmi.
- **Krepitev lokalnega gospodarstva:** Podpora lokalnim podjetjem in krepitvi trajnostne gospodarske rasti v Mariboru.

Kot Skupina JHMB sledimo Strateškemu razvojnemu programu (SRP) JHMB za obdobje 2023–2027, ki ga uresničujemo v skladu s terminskim planom. Sicer pa so aktivnosti družb v Skupini JHMB usmerjene k uresničevanju krovnih strateških dokumentov lastnika MOM.

Poslovni model Skupine JHMB

Poslovni model Skupine JHMB temelji na zagotavljanju širokega spektra javnih storitev, ki vključujejo upravljanje in vzdrževanje infrastrukture v Mariboru in so ključne za lokalno skupnost. Skupina ponuja tako javne storitve, ki jih financira proračun MOM, kot tudi storitve, ki vključujejo prihodke iz drugih dejavnosti.

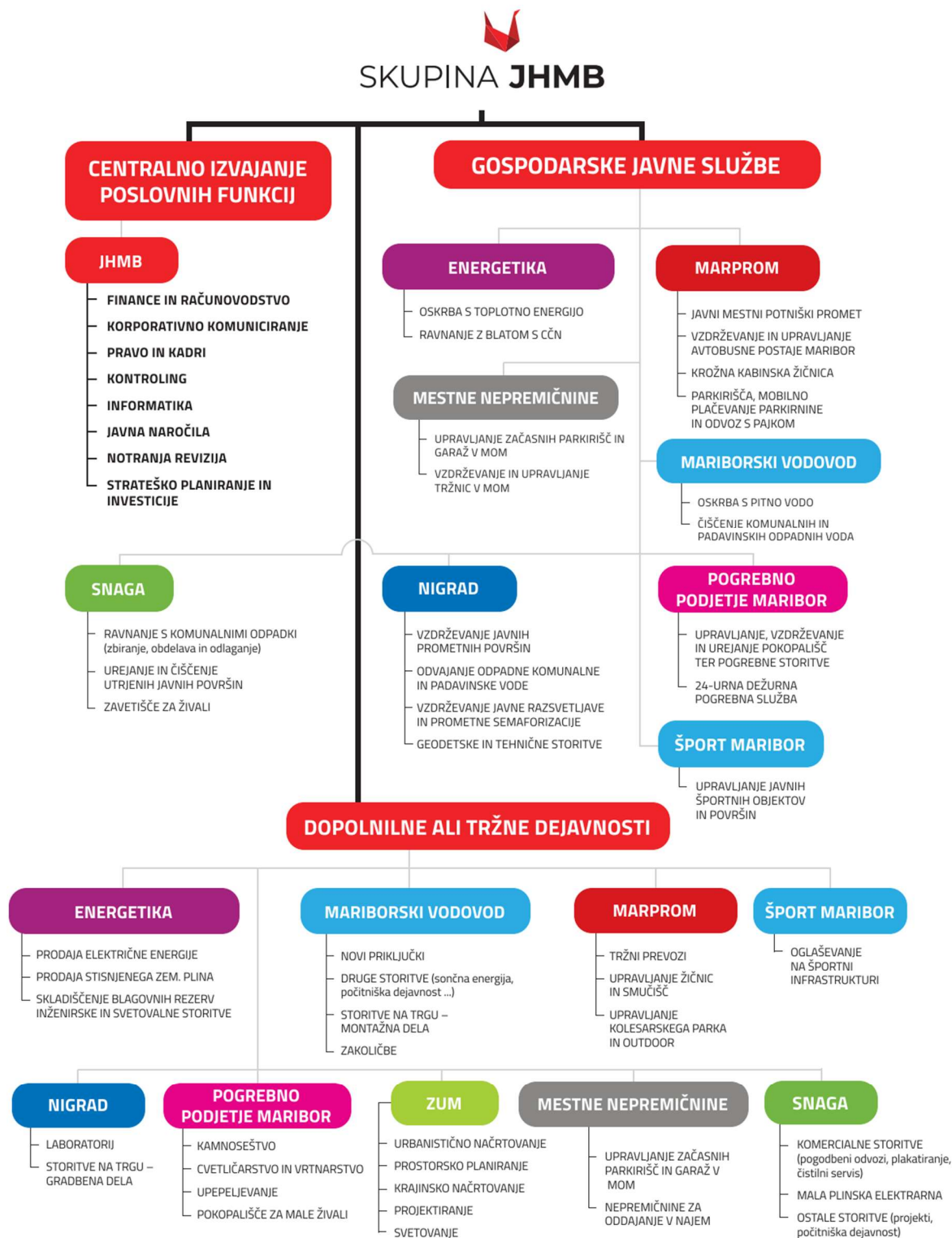
Skupina JHMB tako pod svojim okriljem združuje raznolike GJS, ki so tako obvezne kot izbirne, ob tem pa tudi nekatere tržne dejavnosti. V pretežni meri se ukvarja s komunalnimi dejavnostmi, ki so regulirane z zakonodajo s področja varstva okolja. Te vključujejo upravljanje z odpadki, vzdrževanje javnih površin in javne razsvetljave, upravljanje vodovodnega omrežja, upravljanje kanalizacijskih sistemov ter vzdrževanje lokalnih cest in javnih poti. Poleg tega Skupina JHMB pokriva tudi pogrebno in pokopališko dejavnost, ki sledi strogi zakonodaji za to področje.

Poleg osnovnih komunalnih storitev Skupina JHMB izvaja tudi energetske dejavnosti, ki vključujejo proizvodnjo in distribucijo toplotne energije ter so podrobneje opredeljene z zakonodajo s področja energetike. Skupina JHMB opravlja tudi dejavnosti potniškega prometa, pri čemer so storitve usklajene z zakonodajo, ki ureja prevoz potnikov, vključno z mestnim in primestnim prevozom, s čimer zagotavlja vitalno povezavo znotraj skupnosti in širše regije. Z vključitvijo družb Mestne nepremičnine in ZUM je Skupina JHMB portfelj svojih dejavnosti v letu 2023 razširila še z urbanističnim načrtovanjem, prostorskim načrtovanjem, krajinskim načrtovanjem in projektiranjem ter upravljanjem in razvojem javnih tržnic, mestnih parkirišč ter upravljanjem nepremičnin, ki so v javnem interesu. Konec leta 2024 se je Skupini JHMB pridružila še družba Vino Piramida kot hčerinska družba Mestnih nepremičnin.

Odgovornost za učinkovito poslovanje v skupini povezanih javnih podjetij s področja GJS prevzema družba JHMB. Ta je bila ustanovljena in registrirana kot družba za izvajanje strokovnih in razvojnih nalog na področju gospodarskih javnih služb in je njena temeljna naloga, da za odvisne družbe opravlja dejavnosti skupne in podporne narave, kot so finančne in računovodske storitve, storitve javnega naročanja, kontrolinga in informatike, pravne in kadrovske storitve, storitve korporativnega komuniciranja ter storitve interne revizije.

Skupina JHMB opravlja ključno vlogo pri zagotavljanju osnovnih urbanih potreb in infrastrukture za lokalno prebivalstvo, obenem pa se odziva na različne tržne priložnosti, kar omogoča širitev dejavnosti in prilagajanje dinamičnemu gospodarskemu okolju.

Slika 2: Dejavnosti, ki jih opravljajo družbe v Skupini JHMB

Poslovni model Skupine JHMB je usmerjen k trajnostnemu razvoju, ki vključuje naslednje splošne cilje:

- Zmanjšanje emisij CO₂ z večjo rabo obnovljivih virov energije in večjo energetske učinkovitostjo.
- Spodbujanje trajnostne mobilnosti in zmanjšanje rabe fosilnih goriv z elektrifikacijo javnega prevoza.
- Zmanjšanje količine odpadkov in povečanje stopnje reciklaže ter optimizacija ravnanja z odpadki.
- Spodbujanje trajnostnih rešitev za urbano infrastrukturo, kot so energetske prenove stavb, zelene površine in obvladovanje podnebnih tveganj.

Ti cilji so skladni z evropskimi in nacionalnimi predpisi ter potrebami lokalnih skupnosti. Z vključevanjem trajnostnih praks v svoje ključne dejavnosti se Skupina JHMB usmerja k ustvarjanju bolj trajnostnega okolja v Mariboru in širši regiji.

Strateški razvojni program

Naše prihodnje usmeritve na področju trajnostnega razvoja izhajajo iz Strateškega razvojnega programa za obdobje 2023–2027, ki je pripravljen v sodelovanju s ključnimi deležniki, v prvi vrsti s sodelavci JHMB in odvisnih družb Skupine JHMB ter predstavniki lokalne skupnosti. Z izvajanjem aktivnosti iz tega programa bo delovanje usmerjeno k trajnostnim, pametnim in okolju prijaznim rešitvam, ki bodo zagotavljale visoko kakovost bivanja in življenje v prijetni skupnosti. Ob tem bomo svoje znanje povezovali in v sodelovanju z Regionalno razvojno agencijo za Podravje, Univerzo v Mariboru in MOM širili svoje dejavnosti v širšo regijo. V petletnem obdobju, ki ga pokriva omenjeni dokument, imamo v viziji razvoja holdinga in odvisnih družb v skupini investicije v skupni višini 264,3 mio EUR, financirane s sredstvi družb, lokalnih skupnosti, z nepovratnimi sredstvi, s sredstvi države in iz različnih zunanjih virov. Največje strateške investicije predstavljajo energetska izraba odpadkov Maribor (EIOM), celovita oskrba SV Slovenije s pitno vodo, mehansko-biološka obdelava mešanih komunalnih odpadkov (kompostarna in MBO) in sanacija kanalizacijskega sistema.

SRP je kot razvojni planski dokument pripravljen na način, ki omogoča realizacijo ciljev po posameznih letih in redno spremljanje uspešnosti uresničevanja razvojnega programa. Ključni cilj strateškega razvoja mora zagotoviti konkurenčno prednost holdinga na trgu in izpolnjevanje potreb in pričakovanj deležnikov, vključno s strankami, zaposlenimi, lastniki in lokalno skupnostjo. V nadaljevanju so pod posameznimi okoljskimi ukrepi po SRP-ju predstavljene že izvedene aktivnosti.

Trajnostno delovanje je del transformacije JHMB in v skupino povezanih družb, ki svoje poslanstvo vidijo v povezovanju sodobne trajnostne mobilnosti in varnosti, izboljšav na področju energetske učinkovitosti, odgovornega ravnanja z odpadki in vodo, družbene odgovornosti ter spodbujanja inovativnosti.

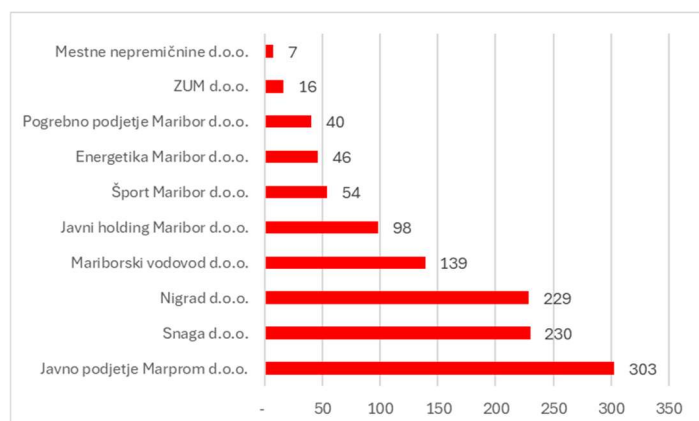
Zavedamo se, da trajnostni projekti prinašajo v mesto dodano vrednost in zavzemali se bomo, da naše mesto s svojim delovanjem spremenimo v podnebno vzorno mesto, za kar obstajajo dobre podlage, saj tudi MOM izvaja številne aktivnosti na področju trajnosti. V ta namen srednjeročno načrtujemo vlaganja v izgradnjo objekta termične predelave odpadkov, skupaj z izgradnjo dodatnih hranilnikov toplote, umestitev sončnih elektrarn na različne lokacije v mestu, širitev sistema daljinskega ogrevanja, investicije v vodovodni sistem, predelavo biološko razgradljivih odpadkov in mehansko-biološko obdelavo mešanih komunalnih odpadkov, vlaganja v izgradnjo centra za zbiranje in predelavo gradbenih in določenih ostalih nenevarnih odpadkov, uvedbo pametnega vodenja prometnih tokov v mestu s posodobitvijo semaforškega sistema ter nabavo električnih vozil in avtobusov. S primeri dobrih trajnostnih praks bomo tudi širšo javnost ozaveščali in spodbujali k trajnostnim ravnanjem, saj vsak korak v tej smeri prinaša koristi in učinkovitejše upravljanje z naravnimi viri. V Skupini JHMB bomo spodbujali tudi spreminjanje vedenja svojih zaposlenih v smeri bolj trajnostnih praks, saj se zavedamo, da moramo prav mi postati ambasadorji odgovornih ravnanj do okolja.

JHMB je sicer na podlagi akta o ustanovitvi strateški (finančni) holding, po katerem vsako odvisno podjetje deluje samostojno s samostojnimi politikami. Vsako podjetje v Skupini JHMB ima tako svojo organiziranost in svoja pravila delovanja. Tak poslovni model Skupine JHMB, ki omogoča avtonomnost upravljanja posameznih odvisnih podjetij, otežuje pripravo politik, ki bi bile enotne za celotno Skupino JHMB, kar bo ena od usmeritev za prihodnje. Zaradi specifičnosti dejavnosti je tudi nepoenoten informacijski sistem, kar otežuje zbiranje podatkov za celotno Skupino JHMB in s tem možnost za tveganje zanesljivosti podatkov. S pripravo metodologije zbiranja podatkov in postopno implementacijo enovitega informacijskega sistema se bo tudi tveganje za zanesljivost podatkov zmanjšala.

Zaposleni v družbah Skupine JHMB

Skupina JHMB posluje v podravski regiji. Skupno število zaposlenih na dan 31. 12. 2024 v Skupini JHMB je znašalo 1.162.

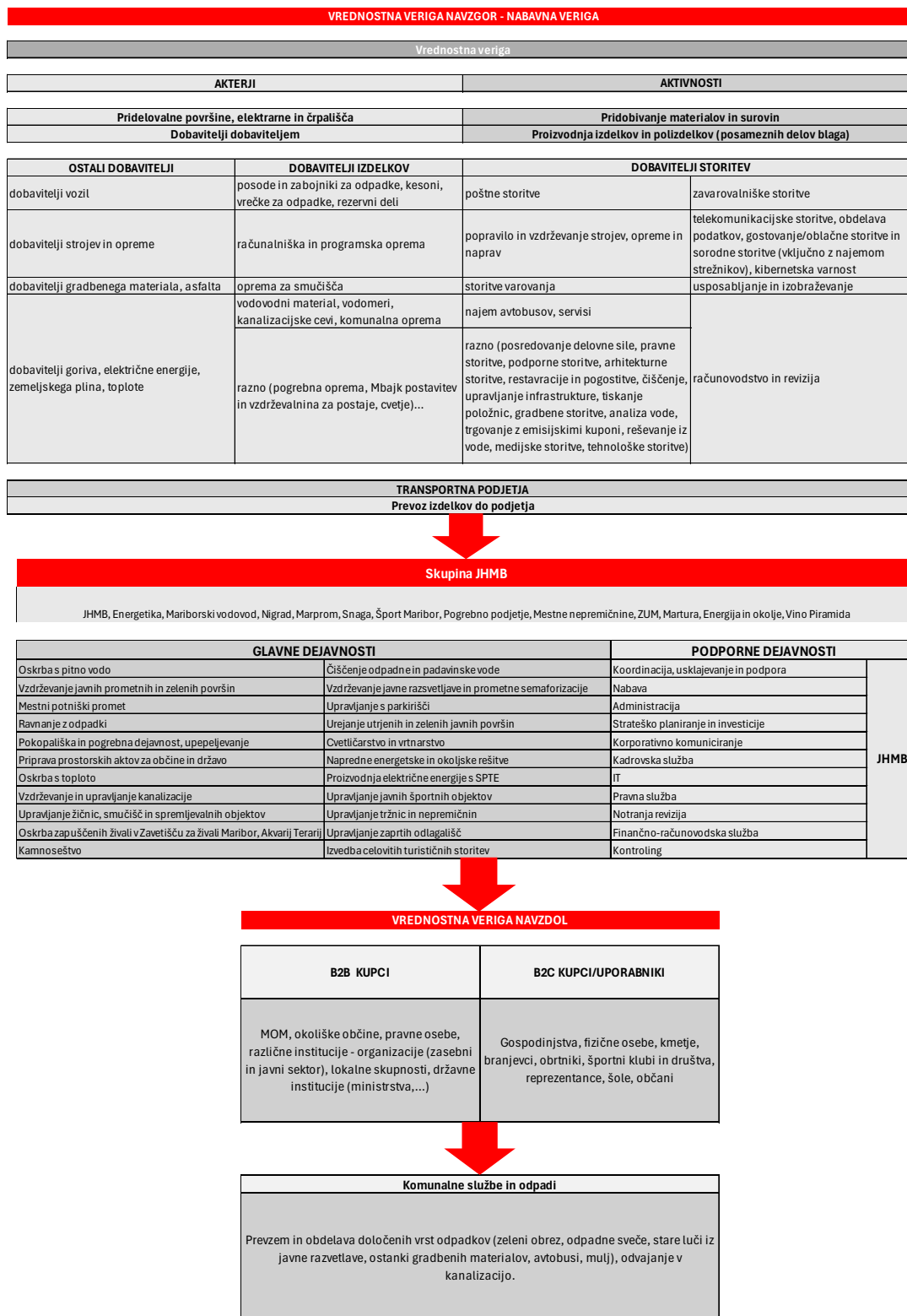
Slika 3: Število zaposlenih v Skupini JHMB na dan 31. 12. 2024

Vrednostna veriga

Vrednostna veriga Skupine JHMB je sestavljena iz različnih faz in ključnih dejavnosti, ki omogočajo učinkovito izvajanje njenih storitev. Te so razvidne iz spodnje slike.

Slika 4: Shema vrednostne verige Skupine JHMB

Shema vrednostne verige oziroma popis ključnih členov vrednostne verige je Skupina JHMB s pomočjo zunanjih strokovnjakov pripravila v okviru postopka analize dvojne pomembnosti, pri tem pa smo izhajali iz internih dokumentov.

SBM-2 – Interesi in stališča deležnikov

V spodnjih tabelah so prepoznani deležniki, ki so pomembni za Skupino JHMB, opisani načini komuniciranja oziroma sodelovanja (komunikacijski kanali) z njimi in za vsako deležniško skupino je naveden namen sodelovanja.

Tabela 4: Komunikacijski kanali deležnikov in način sodelovanja

Deležniki	Komunikacijski kanali	Namen sodelovanja
Zaposleni	Osebna interakcija E-pošta Komunikacija s pomočjo raznih aplikacij (Teams ...) Kadrovski portal Oglasne deske Telefonski pogovori Časopis skupine JHMB »Povezani« Ankete (po potrebi in po vsebini različno po podjetjih) Poštni nabiralnik za zbiranje pritožb, predlogov, novosti ... Intranet Zbor delavcev Letni razgovori Kolegij vodstva	Povečanje zavzetosti in motivacije Izboljšanje delovne učinkovitosti Spodbujanje inovacij Boljša organizacijska kultura Večja pripadnost podjetju Učinkovitejše reševanje težav Strokovni razvoj zaposlenih Dolgoročna stabilnost podjetja
Uprava/vodstvo	E-pošta Osebna interakcija Telefonski pogovori Letni razgovori	Zagotavljanje učinkovitega vodenja in usklajevanja strategij, ciljev ter operativnih dejavnosti Odprta komunikacija Medsebojno zaupanje Obveščenost, informiranost
Delavci v vrednostni verigi	Osebna interakcija E-pošta Telefonski pogovori	Zagotavljanje učinkovitega, trajnostnega in odgovornega poslovanja Izboljšanje delovnih pogojev Medsebojno zaupanje Krepitev konkurenčne prednosti
Dobavitelji	Osebna in telefonska komunikacija E-pošta Predstavitvena srečanja Spletna stran Portal javnih naročil	Zagotavljanje kakovosti Optimizacija stroškov Zanesljivost dobav Inovacije in razvoj Trajnost in odgovornost
Kupci / uporabniki / stranke	Spletne strani Družbena omrežja E-pošta Telefonski pogovori Osebna interakcija Spletne storitve za uporabnike (Moja voda na dlani ...) Sredstva javnega obveščanja Ankete zadovoljstva Zbiranje predlogov in mnenj/sistem reklamacij in pritožb Brošure in druge tiskovine Mobilna aplikacija Tržne raziskave Zavoda za turizem	Zadovoljstvo kupcev / uporabnikov Povečanje lojalnosti Pridobivanje povratnih informacij Spodbujanje inovacij Trajnostni razvoj s spodbujanjem odgovorne potrošnje Zaupanja vredni odnosi

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

Deležniki	Komunikacijski kanali	Namen sodelovanja
Lokalna skupnost	E-pošta Telefonski pogovori Osebna interakcija	Krepitev zaupanja in vzajemno koristni odnosi Spodbujanje trajnosti Krepitev ugleda podjetja Podpora lokalnemu gospodarstvu
Lastniki	E-pošta Osebna interakcija Telefonski pogovori Sodelovanje na skupščini Redni delovni sestanki Koordinacija predstavnikov javnih podjetij na JHMB in občini Redne seje nadzornega sveta Kolegiji pri županu	Uresničevanje strateških ciljev Transparentnost in zaupanje z rednim poročanjem o poslovanju Dolgoročna stabilnost Učinkovito upravljanje kapitala in naložb
Državni organi in regulatorji	E-pošta Osebna interakcija s pristojnimi ministrstvi	Upoštevanje zakonodaje Dostop do spodbud in financiranja (subvencije, davčne olajšave, druga podpora sredstva) Sodelovanje pri oblikovanju politik Spodbujanje trajnostnega razvoja
Strokovna združenja in nevladne organizacije	Telefonski pogovori Članstvo zaposlenih pri različnih združenjih Sestanki strokovnega združenja	Medsebojno sodelovanje in družbeni razvoj (sodelovanje s šolami z ogledi vodarne, CČN, likovni natečaji ...) Inovativnost v dejavnosti Izmenjava dobrih praks med komunalnimi podjetji Posredovanje informacij glede novosti v zakonodaji
Finančne institucije	Osebna, telefonska in elektronska komunikacija Letna poročila	Zagotavljanje finančnih virov Učinkovito upravljanje denarnih tokov Investicijske priložnosti Obvladovanje finančnih tveganj Izboljšanje bonitetne ocene
Mediji in javnost	E-pošta Spletne objave Družbena omrežja Novinarske konference Poročila in izjave za javnost/intervjuji Hitri odgovori na vprašanja Tržne raziskave	Krepitev ugleda podjetja Obveščanje javnosti z zagotavljanjem točnih in pravočasnih informacij Ozaveščanje o dogodkih in pomenu voda in čiščenja odpadnih voda Spodbujanje zaupnosti s transparentnim komuniciranjem Krepitev prepoznavnosti in kredibilnosti

Naši ključni deležniki nam pomagajo ustvarjati vrednost Skupine JHMB. Stalen dialog s temi deležniki je osnova za naše strateške odločitve in vsakodnevno delovanje na posameznih področjih poslovanja. Vsaka skupina deležnikov ima edinstvene potrebe in poglede, njihovi odnosi z nami pa lahko privedejo do pozitivnih in negativnih učinkov.

Naš cilj je biti obveščen in ukrepati glede na priložnosti in tveganja, ugotovljena v okviru našega sodelovanja in dialoga s ključnimi deležniki. Stališča in interese naših ključnih deležnikov nenehno obravnavamo in jih uporabljamo pri oblikovanju in prilagajanju lastne strategije, politik kot tudi storitev in ukrepov.

Naš pristop k vključevanju deležnikov se razlikuje glede na skupino deležnikov, za vzdrževanje dialoga pa uporabljamo kombinacijo neformalnih in formalnih kanalov in metod. Poleg tega izvajamo v nekaterih družbah Skupine JHMB ankete o zadovoljstvu zaposlenih, uporabnikov in tudi lastnikov. Na takšen način lahko identificiramo področja, kjer so potrebne izboljšave.

Sodelovanje z deležniki nam torej omogoča, da bolje razumemo njihove potrebe, pričakovanja in skrbi. Upravni, poslovodni in nadzorni organi so redno obveščeni o stališčih in interesih deležnikov, kar nam omogoča, da sprejemamo informirane in usklajene odločitve, ki so v korist tako Skupini JHMB kot deležnikom.

Poleg našega dialoga s ključnimi zainteresiranimi stranmi sodelujemo z zunanjimi strokovnjaki za posamezne zadeve, da bi razumeli z našim poslovnim modelom povezane vplive, tveganja in priložnosti na področju trajnosti.

Konec leta 2024 smo v sklopu analize dvojne pomembnosti med ključnimi deležniki izvedli tudi anketo o trajnostnosti. Upravni, poslovodni in nadzorni organi so se z rezultati teh anket seznanili v letu 2025.

SBM-3 – Pomembni vplivi, tveganja in priložnosti ter njihova povezanost s strategijo in poslovnim modelom

Na osnovi analize dvojne pomembnosti so bile za Skupino JHMB prepoznane naslednje pomembne teme in v okviru teh naslednji pomembni vplivi, tveganja in priložnosti:

Tabela 5: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti v Skupini JHMB

		VISOKA SREDNJA NIZKA			NIZKA SREDNJA VISOKA			NAVZGOR	PODETJE	NAVZDOL
	ESRS	Finančna pomembnost	Pomembnost vpliva			Kje v vrednostni verigi?				
OKOLJE (E)	E1	Podnebne spremembe/Blažitev podnebnih sprememb/Zgorevanje fosilnih goriv	t	-			→	●	→	
		Podnebne spremembe/Energija/Raba energije	t&p	-				●		
		Podnebne spremembe/Energija/Obnovljivi viri energije	t	+				●		
	E2	Onesnaževanje/Onesnaževanje zraka	t	-			→	●	→	
		Onesnaževanje/Onesnaževanje zraka, tal, vode, živih organizmov	t	-				●		
		Onesnaževanje/Posipni materiali		-				●		
		Onesnaževanje/Onesnaževanje vode	t	-				●		
	E3	Vodni in morski viri/Voda/Poraba vode	t					●		
E4	Biotska raznovrstnost in ekosistemi/Neposredna gonilna sila vplivov na izgubo biotske raznovrstnosti		t	-						
E5	Raba virov in krožno gospodarstvo/Pritok virov in odpadki	t&p	-			→		→		
DRUŽBA (S)	S1	Lastni zaposleni/Delovni pogoji		+				●		
		Lastni zaposleni/Delovni pogoji/Zdravje in varnost zaposlenih	t&p	-				●		
		Lastni zaposleni/Delovni pogoji/Socialni dialog		-				●		
		Lastni zaposleni/Delovni pogoji/Delovni čas		t	-			●		
		Lastni zaposleni/Delovni pogoji/Usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja		-				●		
		Lastni zaposleni/Pridobivanje kadrov	t							
	S2	Delavci v vrednostni verigi/Delovni pogoji/Zdravje in varnost		-			→		→	
	S3	Prizadete skupnosti/Ekonomske, socialne in kulturne pravice skupnosti/Kakovost zraka in bivanja		-				●		
	S4	Potrošniki in končni uporabniki/Vplivi na potrošnike in/ali končne uporabnike, povezani z informacijami/Zasebnost	t	-				●	→	
		Potrošniki in končni uporabniki/Socialna vključenost potrošnikov in/ali končnih uporabnikov/Odgovorne tržne prakse	t&p	+				●	→	
UPRAVLJANJE (G)	G1	Potrošniki in končni uporabniki/Kakovost storitev		-				●		
		Poslovno ravnanje/Korporativna kultura	t&p	-				●		
		Poslovno ravnanje/Odvisnost od proračunskega upravljanja lastnika	t	-				●		
		Poslovno ravnanje/Varovanje podatkov	t	-				●		
		Poslovno ravnanje/Upravljanje odnosov z dobavitelji, vključno s plačilnimi praksami	t&p	-			→	●		
		Poslovno ravnanje/Korupcija in podkupovanje	t	-				●		
		VISOKA SREDNJA NIZKA			NIZKA SREDNJA VISOKA					
→										
t finančno tveganje + pozitiven vpliv p finančna priložnost - negativen vpliv										

t finančno tveganje
p finančna priložnost
+ pozitiven vpliv
- negativen vpliv

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

Tabela 6: Analiza dvojne pomembnosti

				Negative n (-) / pozitiven (+) vpliv	Dejanski (D) / morebitni (M) vpliv	Vpliv v vrednostni verigi: navzgor / podjetje / navzdol	Časovna dimenzija: K / S / D
TEMA	VPLIV (V) / TVEGANJE (T) / PRILOŽNOST (P)						
Podnebne spremembe (E1)	Blažitev podnebnih sprememb / Zgorevanje fosilnih goriv	V	-Dejanski negativni vpliv na podnebne spremembe zaradi zgorevanja fosilnih goriv.	-	D	→Skupina JHMB →	D
		T	-Volatilitnost cen energentov.				K
			-Nestabilnost dobave energentov.				S
			-Vročinski stres in suša.				K
			-Poplave in večje količine padavin.				K
	Energija / Raba energije	V	-Dejanski negativni vpliv na podnebne spremembe zaradi velike rabe energije.	-	D	Skupina JHMB	D
		T	-Tveganje dviga stroškov energije ter posledično storitev (nezadovoljstvo uporabnikov).				K
		P	-Zmanjšanje stroškov za energijo s proizvodnjo električne energije na lokaciji podjetja, preko energetskih skupnosti in energetske učinkovitostjo.				S
	Energija / Obnovljivi viri energije	V	- Dejanski pozitivni vpliv na podnebne spremembe in energijo zaradi uvajanja OVE.	+	D	Skupina JHMB	D
			-Morebitni pozitivni vpliv na podnebne spremembe in energijo zaradi uvajanja OVE in drugih zelenih tehnologij.	+	M	Skupina JHMB (Snaga)	D
Onesnaževanje (E2)	Onesnaževanje zraka / Vpliv dejavnosti na onesnaževanje	V	-Dejanski negativni vpliv na onesnaževanje zraka zaradi transporta, energetike, turizma (nastajanje trdnih delcev, dušikovega oksida, hrupa, smradu).	-	D	→Skupina JHMB →	D
		T	-Višji stroški usklajevanja s predpisi.				K
			-Stroški prehoda na tehnologijo z manjšimi emisijami/imisijami.				K
	Onesnaževanje zraka, tal, vode, živilnih organizmov / Neusklajenost infrastrukturnega razvoja	V	-Dejanski negativni vpliv na onesnaževanje zaradi neusklajenega razvoja infrastrukturnih in komunalnih storitev.	-	D	Skupina JHMB	S
		T	-Finančna tveganja pri vodenju projektov.				K
	Onesnaževanje zraka, tal, vode, živilnih organizmov / Neureditev infrastrukture začasno skladiščenje odpadkov	V	-Morebitni negativni vpliv na onesnaženje okolja zaradi neustreznih ukrepov - neureditev infrastrukture začasno skladiščenje odpadkov.	-	M	Skupina JHMB →	
		T	-Investicija v rešitev tega problema (termična obdelava odpadkov ipd.).				S
	Onesnaževanje / Posipni materiali	V	-Dejanski negativni vpliv na onesnaževanje zaradi posipnih materialov.	-	D	Skupina JHMB	S
	Onesnaževanje vode / Slaba vodotesnost kanalizacije	V	-Morebitni negativni vpliv na podzemne vode zaradi slabe vodotesnosti kanalizacije.	-	M	Skupina JHMB	S
		T	-Operativna/ obratovalna tveganja (npr. dotrajanost kanalizacije in potrebna sanacija, nadgradnja infrastrukture), ki izhajajo iz vpliva podnebnih sprememb (npr. več padavinskih voda, neurji).				D
	Onesnaževanje vode / Odlagališče nevarnih odpadkov Metava	V	-Morebitni negativni vpliv na onesnaženje podzemne vode zaradi odlagališča nevarnih odpadkov Metava.	-	M	Skupina JHMB (Snaga)	D
		T	-Manko proračunskih sredstev za izvajanje potrebnega nadzora in preprečevanje onesnaževanja.				D
Vodni in morski viri (E3)	Voda / Poraba vode / Neobvladovanje vodnih izgub	V	-Dejanski negativni vpliv na porabo vode zaradi neobvladovanja vodnih izgub.	-	D	Skupina JHMB	D
		T	-Neustrezne cene storitev (npr. vodarine).				K
			-Obratovalno tveganje zaradi dotrajanosti vodovodne infrastrukture.				K
			-Visoki stroški tekočega vzdrževanja, kar povečuje lastno ceno vode oziroma povzroča višje obratovalne stroške.				K
Biotska raznovrstnost in ekosistemi (E4)	Neposredna gonilna sila vplivov na izgubo biotske raznovrstnosti / Vpliv dejavnosti na ekosisteme	V	-Morebitni negativni vpliv na biotsko raznovrstnost in lokalne ekosisteme zaradi prekomernega črpanja vode, vzdrževanja javnih prometnih površin, javne razsvetljave, vnosa invazivnih tujerodnih vrst, nevzdrževanja CCN.	-	M	Skupina JHMB	D
Raba virov in krožno gospodarstvo (E5)	Pritoki virov, vključno z rabo virov, in odpadki / Velika raba papirja za položnice	V	-Dejanski negativni vpliv na rabo virov in odpadke zaradi velike količine poslanih fizičnih položnic.	-	D	→Skupina JHMB →	S
		T	-Višji stroški surovin (papirja) in poštne.				K
			-Neplačljivost položnic s strani uporabnikov zaradi višjega zneska enotne položnice.				D
	Odpadki/odpadni material	V	-Dejanski negativni vpliv na odpadke zaradi odpadnega gradbenega materiala, luči, odpadnih vozil, odpadnih sveč, delovnih uniform, mulja in druge odpadne opreme.	-	D	Skupina JHMB →	D
		T	-Dvig stroškov in možnosti oddaje odpadkov (lahka sortirana energetska frakcija in kosovni odpadki).				K
			-Pilotna naprava za predelavo biološko razgradljivih odpadkov – UIA. (Strošek je nastal zaradi nabave opreme, ni pa realizacije projekta.)				K
			-Proračunska sredstva za izvajanje javnih služb čiščenja in urejanja javnih površin in vzdrževanja zaprtih odlagališč so preizkušeni odmerjena.				K
		P	-Obvladovanje trenutno nenehne in nekontrolirane rasti cene odstranjevanja odpadkov s koristno izrabo odvečne toplote in energetske izrabo odpadkov.				D
			-Priročnost za širitev poslovanja s predelavo in ponovno uporabo sekundarnih surovin ter proizvodnjo novih produktov na osnovi SRM.				D

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

				Negative n (-) / pozitiven (+) vpliv	Dejanski (D) / morebitni (M) vpliv	Vpliv v vrednostni verigi: navzgor / podjetje / navzdol	Časovna dimenzija: K / S / D	
TEMA		VPLIV (V) / TVEGANJE (T) / PRILOŽNOST (P)						
DRUŽBA	Lastni zaposleni (S1)	Delovni pogoji / Zdravje in varnost / Obremenitve pri delu	V	-Dejanski negativni vpliv na zdravje in varnost zaposlenih zaradi stresa in psihične obremenjenosti, starajoče se delovne sile, dela v operativnih procesih, ki so zaradi narave dela praviloma fizično zahtevnejši, na terenu, v vseh vremenskih pogojih.	-	D	Skupina JHMB	D
			T	-Absentizem in izgubljene delovne ure in posledično večji stroški, povezani z boleznimi in bolniško odsotnostjo.				K
			P	-Manjši absentizem zaradi spodbujanja zdravja zaposlenih na delovnem mestu.				S
		Delovni pogoji / Zgledni delovni pogoji	V	-Dejanski pozitivni vpliv zaradi varnosti zaposlitve, urejenega delovnega časa, rednega plačila za delo, socialnega dialoga, kolektivnih pogajanj, svobode združevanja in posledično ugleda podjetja kot delodajalca.	+	D	Skupina JHMB	D
			T	-Tveganje pridobivanja deficitarnih poklicev: vozniki, mehaniki, monterji, vzdrževalci opreme in vozil.				K
		Delovni pogoji / Socialni dialog / Pomanjkljiva komunikacija in	V	-Dejanski negativni vpliv na zaposlene zaradi pomanjkljive komunikacije in slabega upravljanja.	-	D	Skupina JHMB	D
		Delovni pogoji / Delovni čas / Spoštovanje pravil ureditve	V	-Morebitni negativni vpliv na delovni čas zaradi nedoslednosti spoštovanja pravil ureditve delovnega časa s strani zaposlenih / vodij.	-	M	Skupina JHMB	K
	Delovni pogoji / Usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja	V	-Morebitni negativni vpliv na usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja zaradi neugodnih delovnih urnikov, povezanih z zahtevami delovnih procesov.	-	M	Skupina JHMB	D	
		V	- Morebitni negativni vpliv na zdravje in varnost zaradi dela v operativnih procesih, ki so zaradi narave dela praviloma fizično zahtevnejši, na terenu, v vseh vremenskih pogojih.	-	M	→Skupina JHMB →	D	
	Delavci v vrednostni verigi (S2)	Delovni pogoji/Zdravje in varnost	V					
	Skupnosti (S3)	Ekonomske, socialne in kulturne pravice skupnosti / Kakovost zraka in bivanja	V	-Dejanski negativni vpliv na prizadete skupnosti zaradi onesnaževanja zraka z onesnaževali iz transporta, hrupa in zaprtih cest ob vzdrževalnih delih, nočne	-	D	Skupina JHMB	D
			V	-Dejanski negativni vpliv na prizadete skupnosti zaradi ukrepov ob vremenskih nevšečnostih (kot posledica podnebnih sprememb).	-	D	Skupina JHMB	S
	Potrošniki in končni uporabniki (S4)	Vplivi na potrošnike in/ali končne uporabnike, povezani z informacijami / Zasebnost / Dostop do osebnih podatkov	V	-Morebitni negativni vpliv na potrošnike in končne uporabnike zaradi dostopa do osebnih podatkov.	-	M	Skupina JHMB →	D
			T	-Kibernetski napad.				K
				-Finančna vlaganja v opremo in izobraževanje.				K
		Socialna vključenost potrošnikov in/ali končnih uporabnikov / Odgovorne tržne prakse / Prakse komuniciranja	V	-Dejanski pozitivni vpliv na potrošnike in končne uporabnike zaradi odgovornih praks komuniciranja in njihovega vključevanja.	+	D	Skupina JHMB →	D
			T	-Neizpolnjevanje potreb potrošnikov in posledično njihovo nezadovoljstvo.				S
			P	-Razvoj novih storitev in s tem novega vira dohodka.				S
		Kakovost storitev / Izvajanje GJS	V	-Morebitni negativni vpliv zaradi motenega izvajanja GJS.	-	M		D
UPRAVLJANJE	Poslovno ravnanje (G1)	Korporativna kultura / Veliko število raznolikih podjetij	V	-Dejanski negativni vpliv na korporativno kulturo (korporativno identiteto) zaradi velikega števila raznolikih podjetij v Skupini JHMB.	-	D	Skupina JHMB	D
			T	-Tveganje vodenja in upravljanja projektov: slaba interna komunikacija, slabo upravljanje projektov in neustrezno spremljanje napredka.				S
		Korporativna kultura / Ponotranjenje vizije	V	-Dejanski negativni vpliv na korporativno kulturo zaradi težjega ponotranjenja vizije vseh podjetij v skupini zaradi njihove raznolikosti.	-	D	Skupina JHMB	D
			P	-Prenos dobrih praks iz enega podjetja v drugega, vzpostavitev enotne blagovne znamke, manjša izpostavljenost ali tveganje za gospodarske in tržne spremembe.				S
		Korporativna kultura / Težje usmerjanje podjetij pri naslavljanju ESG tem	V	-Morebitni negativni vpliv na poslovno ravnanje zaradi težjega usmerjanja podjetij pri naslavljanju pomembnih ESG tem zaradi njihove avtonomnosti.	-	M	Skupina JHMB	D
			T	-Nezadosten razvoj infrastrukturnih in komunalnih storitev za visokokakovostno izvajanje GJS v mestu in regiji.				S
		Odvisnost od proračunskega upravljanja lastnika	V	-Morebitni negativni vpliv na poslovno ravnanje zaradi odvisnosti od proračunskega upravljanja lastnika (občine).	-	M	Skupina JHMB	D
			T	-Nezadostna finančna sredstva za izvedbo projektov.				D
		Varovanje podatkov	V	-Morebitni negativni vpliv na poslovno ravnanje zaradi neustrezne varnostne prakse.	-	M	Skupina JHMB	D
			T	-Kibernetski napad.				K
		Upravljanje odnosov z dobavitelji, vključno s plačilnimi praksami / Upoštevanje ESG kriterijev pri naročanju	V	-Morebitni negativni vpliv na poslovno ravnanje zaradi neupoštevanja ESG kriterijev pri naročanju.	-	M	→Skupina JHMB	S
			T	-Rast stroškov zaradi postopkov javne nabave.				S
			P	-Dolgoročna partnerstva z dobavitelji, ki prinašajo tudi zmerno rast cen.				S
		Upravljanje odnosov z dobavitelji, vključno s plačilnimi praksami / Nejasna javna naročila in merila za izbiro	V	-Morebitni negativni vpliv na dobavitelje zaradi nejasnih javnih naročil in nejasno definiranih meril za izbiro ponudnika.	-	M	Skupina JHMB	S
			T	-Nezadostno število prejetih ponudb.				K
		Korupcija in podkupovanje / Izvajanje storitev in postopkov naročanja	V	-Morebitni negativni vpliv na korupcijo zaradi prilagojenosti izvajanja storitev in postopkov naročanja.	-	M	Skupina JHMB	D
			T	-Prilagojenost postopka in korupcija lahko privedeta do neenakopravne izbire ponudnikov in slabše kakovosti izvedbe javnega naročila.				K

Glavnina vplivov izhaja iz osnovnih dejavnosti Skupine JHMB – daljinskega ogrevanja, vodooskrbe, čiščenja komunalnih in padavinskih odpadnih voda, javne kanalizacije, vzdrževanja javnih površin, razsvetljave in semaforizacije, mestnega potniškega prometa, parkirišč in žičnice, zbiranja in odvoza odpadkov, pogrebne dejavnosti, upravljanja športnih objektov, upravljanja tržnic in parkirišč ter urbanizma, planiranja in projektiranja. Do nekaterih dejanskih in morebitnih vplivov pa prihaja tudi preko poslovnih odnosov v vrednostni verigi navzgor in navzdol, kar je razvidno iz zgornje tabele.

V poslovnih načrtih še ni upoštevanih vseh pomembnih vplivov, tveganj in priložnosti, ki bi v prihodnje vplivali na denarni tok podjetij v Skupini JHMB, razen predvidenih stroškov za izobraževanje in stroške informacijske podpore.

Ključni ukrepi, s katerimi naslavljamo prepoznane pomembne vplive, tveganja in priložnosti oziroma jih bomo, so navedeni v tematskih sklopih.

Ker so pomembni vplivi, tveganja in priložnosti, ki smo jih identificirali v sklopu prve izvedbe postopka analize dvojne pomembnosti, povezani z glavnimi poslovnimi dejavnostmi (poslovnim modelom) in strateškimi cilji Skupine JHMB, so naše pobude za ublažitev negativnih vplivov in tveganj, okrepitev pozitivnih vplivov ter izkoriščanje priložnosti vgrajene v že vzpostavljene strukture upravljanja družbe.

IRO-1 – Opis postopka za opredelitev ter ocenjevanje pomembnih vplivov, tveganj in priložnosti

Postopek analize dvojne pomembnosti je vključeval štiri glavne korake:

1. razumevanje konteksta,
2. prepoznavanje vplivov, tveganj & priložnosti;
3. ocenjevanje vplivov, tveganj in priložnosti ter
4. potrditev rezultatov dvojne pomembnosti.

Proces analize dvojne pomembnosti je koordinirala strokovna sodelavka iz službe za kontroling s pomočjo zunanjih strokovnjakov. V postopku so sodelovali strokovni sodelavci iz družbe JHMB iz oddelkov finance, kadri, javna naročila, informatika, korporativno komuniciranje in predstavniki vseh ostalih družb Skupine JHMB, ki so se usklajevali z direktorji družb. V postopek so bile vključene tudi druge pomembne skupine deležnikov. Rezultate je na koncu potrdilo vodstvo Skupine JHMB.

Proces opredelitve pomembnih trajnostnih tem je del postopka skrbnega pregleda, v okviru katerega smo prepoznavali in ocenjevali vplive, tveganja in priložnosti, povezane tako z lastnimi dejavnostmi Skupine JHMB kot vrednostno verigo navzgor in navzdol.

V nadaljevanju so vsi štirje koraki analize dvojne pomembnosti podrobneje opisani.

Korak 1: Razumevanje konteksta

V prvem koraku je bila narejena analiza dosedanjih aktivnosti na področju trajnostnega razvoja Skupine JHMB in pripravljenosti Skupine na poročanje skladno s CSRD direktivo in ESRS standardi. Izvedeni so bili kratka anketa in intervjuji s strokovnimi sodelavci iz oddelkov kontroling, kadri in informatika. V tem koraku smo posebno pozornost namenili tudi izrisu vrednostne verige.

Korak 2: Prepoznavanje vplivov, tveganj in priložnosti

Izhodišče za prepoznavanje vplivov, tveganj in priložnosti so bile obstoječe trajnostne teme podjetja ter okoljske, socialne in upravljaške teme, definirane v ESRS standardih. Prepoznavanje vplivov je temeljilo na postopku skrbnega pregleda. Za ta namen so bili pregledani obstoječi interni dokumenti, ki zadevajo področja okolja, sociale in upravljanja, javno dostopni dokumenti konkurentov oz. sorodnih podjetij ter nekateri drugi sektorski standardi (MSCI, SASB). V prepoznavanje vplivov, tveganj in priložnosti je bila aktivno vključena skupina strokovnih sodelavcev na osnovi strokovnih kompetenc in preteklih izkušenj, in sicer iz vseh družb Skupine JHMB: Energetika Maribor, Marprom, Mariborski vodovod, Nigrad, Pogrebno podjetje Maribor, Snaga, Šport Maribor, Mestne nepremičnine, ZUM in JHMB. Na delavnici so predstavniki posameznih družb identificirali relevantne vplive, tveganja & priložnosti za njihovo podjetje. Pri tem so bile tudi opredeljene povezave tveganj in priložnosti s prepoznanimi vplivi, kar je razvidno iz tabele opredeljenih pomembnih tem v poglavju SBM-3.

Korak 3: Ocenjevanje vplivov, tveganj in priložnosti

Prepoznane vplive, tveganja in priložnosti so strokovni sodelavci iz posameznih družb Skupine JHMB ocenjevali na naslednji delavnici. Ocenjevali so vplive, tveganja in priložnosti, skupne vsem podjetjem, kakor tudi tiste, ki so bili prepoznani samo za posamezno podjetje znotraj Skupine. Sledila je analiza ocen deležniških skupin. Na vprašalnike je odgovorilo skupaj 270 deležnikov (116 zaposlenih, 103 kupci/končni uporabniki, 41 predstavnikov lastnikov – Mestne občine Maribor, 7 dobaviteljev in 3 poslovni kupci). Poleg tega smo upoštevali tudi prepoznane pomembne teme preko obstoječih načinov komuniciranja z deležniki, kot so pritožbeni mehanizmi, mnenjske raziskave ter druge analize in redni dialog z deležniki v podjetju.

Korak 4: Potrditev rezultatov

Rezultate analize dvojne pomembnosti s končnimi ocenami je potrdilo vodstvo. Na sestanku je vodstvo potrdilo vse visoko pomembne teme za Skupino JHMB in se opredelilo tudi do vprašanja, katere od tem, ki so bile ocenjene kot visoko pomembne za posamezno družbo, so pomembne tudi za celotno Skupino JHMB.

Metoda ocenjevanja vplivov, tveganj in priložnosti

Vplivi

Prepoznavali in ocenjevali smo dejanske in morebitne ter pozitivne in negativne vplive Skupine JHMB na ljudi in okolje (vidik od znotraj navzven). Vplivi zajemajo tiste, ki so povezani z lastnimi dejavnostmi Skupine JHMB ter njeno vrednostno verigo navzgor in navzdol.

Pomembnost vplivov smo ocenjevali na podlagi resnosti, in sicer pri pozitivnih vplivih s pomočjo dveh kazalnikov, to sta razsežnost in obseg, pri negativnih vplivih pa dodatno še z merilom nepopravljivega značaja.

Pomembnost dejanskih vplivov smo ocenjevali samo na podlagi resnosti, pomembnost morebitnih vplivov pa dodatno še z verjetnostjo. Kvalitativne deskriptorje ocen smo natančno opredelili glede na temo ali podtemo, znotraj katere so bili vplivi ocenjeni.

Tveganja in priložnosti

Tveganja in priložnosti smo ocenjevali glede na njihovo verjetnost pojava in potencialni obseg njihovih kratkoročnih, srednjeročnih in dolgoročnih finančnih učinkov (vidik od zunaj navznoter).

Obseg smo ocenjevali tako, da je najprej vsako podjetje kvantitativno ocenilo obseg finančnih tveganj in priložnosti, glede na odstotek zmanjšanja oziroma povečanja čistega dobička od prodaje (EBITDA). Obseg tveganj in priložnosti Skupine je določila najvišja ocena obsega izmed podjetij, ki v skupni strukturi doseženih prihodkov dosegajo 10 %.

Ocenjevanje vplivov, tveganj in priložnosti je potekalo na podlagi ocen od 1 do 5 in upoštevanja dodatnih zahtev in izjem, ki jih za ocenjevanje dvojne pomembnosti določajo standardi ESRS (ESRS 1, poglavje 3.4, 3.5, AR 9.-AR 11., ESRS 2, poglavje 4.1). Ocene smo pretvorili v trostopenjske lestvice, tako da so bili na koncu vplivi, tveganja in priložnosti ocenjeni kot »visoko«, »srednje« ali »nizko« pomembni.

Prag opredelitve pomembnih trajnostnih tem

Namen ocenjevanja dvojne pomembnosti oziroma pomembnosti vplivov, tveganj in priložnosti je bil prepoznati tiste trajnostne teme, ki so za Skupino JHMB bistvene bodisi z vidika vplivov bodisi z vidika finančne pomembnosti ali obeh (dvojna pomembnost). Kot pomembne smo prepoznali teme z visoko oceno pomembnosti vplivov, visoko oceno finančne pomembnosti ali visoko dvojno pomembnostjo. Tema je z vidika dvojne pomembnosti pomembna v primeru, ko sta tako vpliv kot finančna pomembnost ocenjena kot visoko pomembna ali pa je eden od njiju ocenjen kot visoko, drugi pa kot srednje pomemben. V primeru, ko so deležniki izbrali temo kot pomembno, interna skupina pa jo je ocenila kot nizko ali srednje pomembno, je tema postala visoko pomembna.

IRO-2 – Zahteve po razkritju iz ESRS, zajete v izjavi podjetja o trajnostnosti*Tabela 7: Seznam podatkovnih točk iz medsektorskih in tematskih standardov, ki izhajajo iz druge zakonodaje EU*

Zahteva po razkritju in povezana podatkovna točka	Sklic na SFDR	Sklic na steber 3	Sklic na uredbo o referenčnih	Sklic na podnebna pravila EU	Stran / relevantnost
ESRS 2 GOV-1 Zastopanost spolov v odborih, odstavek 21(d)	X		X		
ESRS 2 GOV-1 Delež neodvisnih članov upravnega odbora, odstavek 21(e)			X		
ESRS 2 GOV-4 Izjava o skrbnem pregledu, odstavek 30	X				
ESRS 2 SBM-1 Sodelovanje pri dejavnostih, povezanih s fosilnimi gorivi, odstavek 40(d)(i)	X	X	X		Ni relevantno
ESRS 2 SBM-1 Sodelovanje pri dejavnostih, povezanih s proizvodnjo kemikalij, odstavek 40(d)(ii)	X		X		Ni relevantno
ESRS 2 SBM-1 Sodelovanje pri dejavnostih, povezanih s spornim orožjem, odstavek 40(d)(iii)	X		X		Ni relevantno
ESRS 2 SBM-1 Sodelovanje pri dejavnostih, povezanih s pridelavo in proizvodnjo tobaka, odstavek 40(d)(iv)			X		Ni relevantno
ESRS E1-1 Načrt za prehod na podnebno nevtralnost do leta 2050, odstavek 14				X	
ESRS E1-1 Podjetja, izključena iz referenčnih vrednosti, usklajenih s Pariškim sporazumom, odstavek 16(g)		X	X		Ni relevantno
ESRS E1-4 Cilji glede zmanjšanja emisij TGP, odstavek 34	X	X	X		
ESRS E1-5 Poraba energije iz fosilnih virov, razčlenjena po virih (samo sektorji z velikim vplivom na okolje), odstavek 38	X				
ESRS E1-5 Poraba energije in mešanica virov energije, odstavek 37	X				
ESRS E1-5 Energijska intenzivnost, povezana z dejavnostmi v podnebnih sektorjih z velikim vplivom, odstavki 40 do 43	X				
ESRS E1-6 Bruto emisije TGP obsegov 1, 2 in 3 ter skupne emisije TGP, odstavek 44	X	X	X		
ESRS E1-6 Intenzivnost bruto emisij TGP, odstavki 53 do 55	X	X	X		
ESRS E1-7 Odvzemi TGP in ogljični dobropisi, odstavek 56				X	Ni relevantno
ESRS E1-9 Izpostavljenost portfelja referenčne vrednosti s podnebjem povezanim fizičnim tveganjem odstavek 66			X		
ESRS E1-9 Razčlenitev denarnih zneskov po akutnih in kroničnih fizičnih tveganjih, odstavek 66(a)		X			
ESRS E1-9 Lokacija pomembnih sredstev, pri katerih obstaja pomembno fizično tveganje, odstavek 66(c)					
ESRS E1-9 Razčlenitev knjigovodske vrednosti njegovih nepremičninskih sredstev glede na energijske razrede, odstavek 67(c)		X			
ESRS E1-9 Stopnja izpostavljenosti portfelja priložnostim v zvezi s podnebjem, odstavek 69			X		
ESRS E2-4 Količina vsakega onesnaževala iz Priloge II k uredbi o Evropskem registru izpustov in prenosov onesnaževal (Evropski register izpustov in prenosov onesnaževal), izpuščenega v zrak, vodo in tla, odstavek 28	X				
ESRS E3-1 Vodni in morski viri, odstavek 9	X				
ESRS E3-1 Namenska politika, odstavek 13	X				
ESRS E3-1 Trajnostni oceani in morja, odstavek 14	X				Ni relevantno
ESRS E3-4 Skupna količina reciklirane in ponovno uporabljene vode, odstavek 28(c)	X				
ESRS E3-4 Skupna poraba vode v m ³ na neto prihodek iz lastnih dejavnosti, odstavek 29	X				
ESRS 2 – IRO-1 – E4, odstavek 16(a), točka (i)	X				
ESRS 2 – IRO-1 – E4, odstavek 16(b)	X				
ESRS 2 – IRO-1 – E4, odstavek 16(c)	X				
ESRS E4-2 Trajnostne prakse ali politike v zvezi z zemljišči/kmetijstvom, odstavek 24(b)	X				
ESRS E4-2 Trajnostne prakse ali politike v zvezi z oceani/morji, odstavek 24(c)	X				

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

Zahteva po razkritju in povezana podatkovna točka	Sklic na SFDR	Sklic na steber 3	Sklic na uredbo o referenčnih vrednostih	Sklic na podnebna pravila EU	Stran / relevantnost
ESRS E4-2 Politike za obravnavanje krčenja gozdov, odstavek 24(d)	X				
ESRS E5-5 Nereciklirani odpadki, odstavek 37(d)	X				
ESRS E5-5 Nevarni odpadki in radioaktivni odpadki, odstavek 39	X				
ESRS 2 – SBM-3 – S1 Tveganje incidentov prisilnega dela, odstavek 14(f)	X				Ni relevantno
ESRS 2 – SBM-3 – S1 Tveganje incidentov dela otrok, odstavek 14(g)	X				Ni relevantno
ESRS S1-1 Zaveze glede politike za področje človekovih pravic, odstavek 20	X				
ESRS S1-1 Politike skrbnega pregleda glede vprašanj, ki jih obravnavajo temeljne konvencije Mednarodne organizacije dela 1 do 8, odstavek 21			X		
ESRS S1-1 Postopki in ukrepi za preprečevanje trgovine z ljudmi, odstavek 22	X				Ni relevantno
ESRS S1-1 Politika ali sistem upravljanja za preprečevanje nezgod na delovnem mestu, odstavek 23	X				
ESRS S1-3 Mehanizmi za obravnavanje pritožb, odstavek 32(c)	X				
ESRS S1-14 Število smrtnih žrtev ter število in stopnja nezgod, povezanih z delom, odstavek 88(b) in (c)	X		X		
ESRS S1-14 Število izgubljenih dni zaradi poškodb, nezgod, smrtnih žrtev ali bolezni, odstavek 88(e)	X				
ESRS S1-16 Neprilagojena plačna vrzel odstavek 97(a)	X		X		
ESRS S1-16 Pretirana plača izvršnega direktorja, odstavek 97(b)	X				
ESRS S1-17 Incidenti diskriminacije, odstavek 103(a)	X				
ESRS S1-17 Nespoštovanje vodilnih načel ZN o podjetništvu in človekovih pravicah ter OECD, odstavek 104(a)	X		X		
ESRS 2 – SBM-3 – S2 Veliko tveganje dela otrok ali prisilnega dela v vrednostni verigi, odstavek 11(b)	X				
ESRS S2-1 Zaveze glede politike za področje človekovih pravic, odstavek 17	X				
ESRS S2-1 Politike v zvezi z delavci v vrednostni verigi, odstavek 18	X				
ESRS S2-1 Nespoštovanje vodilnih načel ZN o podjetništvu in človekovih pravicah ter smernic OECD, odstavek 19	X		X		
ESRS S2-1 Politike skrbnega pregleda glede vprašanj, ki jih obravnavajo temeljne konvencije Mednarodne organizacije dela 1 do 8, odstavek 19			X		
ESRS S2-4 Težave in incidenti v zvezi s človekovimi pravicami, povezani z višjim in nižjim delom njegove vrednostne verige, odstavek 36	X				
ESRS S3-1 Zaveze glede politike za področje človekovih pravic, odstavek 16	X				
ESRS S3-1 Nespoštovanje vodilnih načel ZN o podjetništvu in človekovih pravicah, načel MOD in/ali smernic OECD, odstavek 17	X		X		
ESRS S3-4 Težave in incidenti v zvezi s človekovimi pravicami, odstavek 36	X				
ESRS S4-1 Politike v zvezi s potrošniki in končnimi uporabniki, odstavek 16	X				
ESRS S4-1 Nespoštovanje vodilnih načel ZN o podjetništvu in človekovih pravicah ter smernic OECD, odstavek 17	X		X		
ESRS S4-4 Težave in incidenti v zvezi s človekovimi pravicami, odstavek 35	X				
ESRS G1-1 Konvencija Združenih narodov proti korupciji, odstavek 10(b)	X				
ESRS G1-1 Zaščita žvižgačev, odstavek 10(d)	X				
ESRS G1-4 Denarne kazni za kršitve zakonodaje o korupciji in podkupovanju, odstavek 24(a)	X		X		
ESRS G1-4 Standardi za boj proti korupciji in podkupovanju, odstavek 24(b)	X				

Pri razkrivanju informacij o politikah, ukrepih in ciljih, povezanih trajnostnostnimi zadevami, ki so bile ocenjene kot pomembne, smo vključili informacije, ki so določene z vsemi zahtevami po razkritju in podatkovnimi točkami v tematskih in sektorskih ESRS, povezanimi s temi zadevami, ter v ustreznih minimalnih zahtevah po razkritju politik, ukrepov in ciljev iz ESRS 2. V primerih, ko teh informacij nismo mogli razkriti, ker jih še nismo sprejeli, izvedli ali določili zadevnih politik, ukrepov oziroma ciljev, smo to tudi razkrili. Določene podatkovne točke za nas niso relevantne, kar je razvidno tudi iz tabele zgoraj.

Metrike, ki jih razkrivamo, so večinoma tiste, ki jih podajajo že sami standardi in so vezane na teme, ki smo jih prepoznali kot pomembne. V primerih, da česa še ne merimo, smo tako tudi napisali.

MDR-P – Politike, sprejete za upravljanje pomembnih trajnostnostnih zadev

Zaradi že omenjenega finančnega holdinga ima vsaka odvisna družba avtonomijo pri sprejemanju internih pravilnikov, politik, metodologij, podjetniških pogodb in podobno.

Kljub temu pa imamo na ravni Skupine JHMB sprejetih že nekaj relevantnih politik za področje trajnostnosti, med katerimi so:

Tabela 8: Politike na področju trajnostnosti Skupine JHMB

Ime politike	Ključna vsebina politike	ESRS tema, ki jo pokriva
Politika družbene in okoljske odgovornosti Skupine JHMB	Zmanjšanje emisij TGP, energetska učinkovitost, ravnanje z odpadki, izboljšanje kakovosti življenja lokalnih skupnosti, izobraževanje in ozaveščanje.	E1, E2, E3, E4, E5, S1, S2, S3, S4
Strateški razvojni program JHMB 2023-2027	Krožno gospodarstvo	E5
Pravilnik za vzpostavitev notranje poti za prijavo	Vzpostavitev notranje poti za prijavo kršitev veljavnih predpisov, za katere so posamezniki izvedli v delovnem okolju, ter obravnava ter zaščita posameznikov, ki prijavijo kršitev.	S1, G1
Politika obvladovanja nasprotja in odvisnosti članov organa vodenja in nadzora v družbi (velja za vsako posamezno podjetje, ki ima NS in RK)	Postopki in ukrepi za obvladovanje nasprotij interesov in s tem preprečitev zlorabe moči ali položaja za osebno korist ali pridobitve nezakonitih prednosti med člani organa vodenja ali nadzora.	G1
Smernice za oblikovanje politike prejemkov poslovodnih oseb Skupine JHMB	Zagotavljanje transparentnega nagrajevanja poslovodnih oseb, določanje prejemkov in drugih pravic za vse direktorje družb v Skupini JHMB v skladu z dobrimi korporativnimi praksami.	G1
Dogovor o sodelovanju delavcev pri upravljanju	Socialni dialog, mehanizmi za izražanje mnenj in predlogov zaposlenih, komunikacija med vodstvom in skupnim svetom delavcev, sodelovanje pri ključnih vprašanjih, ki vplivajo na zaposlene, zagotavljanje materialnih in drugih pogojev za delovanje Skupnega sveta delavcev.	S1
Komunikacijski pravilnik Skupine JHMB	Vzpostavitev enotnih standardov in načinov za izvajanje korporativnih komunikacijskih aktivnosti v Skupini JHMB.	S4
Notranja pravila nabavnih storitev za povezane družbe in potrebe v JHMB	Zagotavljanje pravočasnih in zanesljivih nabavnih postopkov za zagotovitev potrebnih virov, potrebnih za izvajanje dejavnosti.	G1

Vsi dokumenti so dostopni na internetni ali intranetni strani JHMB.

Za izvajanje politik Skupine JHMB je odgovorna uprava, medtem ko odgovornosti za izvajanje politik posameznih odvisnih družb prevzemajo poslovodje.

Večina okoljskih politik, ki so vezane na proračunska sredstva lastnika, se navezuje na sprejete strateške usmeritve Mestne občine Maribor.

ESRS E Okolje

Politike

Skupina JHMB ima za področje okolja sprejeto Politiko družbene in okoljske odgovornosti, kjer pa so zapisane le splošne usmeritve, ker sledi usmeritvam svojega lastnika MOM. Skupina JHMB, ki je del strateških usmeritev in programov MOM, ne more delovati samostojno s svojimi politikami brez integracij, soodvisnosti in brez interdisciplinarnih pristopov z MOM. Za Skupino JHMB je nujna integracija in intenzivno sodelovanje z MOM in vsemi prepoznanimi deležniki.

Krovna strategija je Strategija razvoja Maribora do leta 2030 (v nadaljevanju SRM), ki predstavlja dolgoročno razvojno politiko s cilji in smernicami za njihovo doseganje in je usmeritev tudi za izvajanje vseh aktivnosti Skupine JHMB. V letu 2021 je bil sprejet Občinski program varstva okolja Mestne občine Maribor za obdobje 2021–2030 (v nadaljevanju OPVO MOM), ki je noveliran krovni strateški dokument, katerega ključni deležnik je tudi Skupina JHMB. Program opredeljuje okoljske probleme/izzive in trajnostno vizijo lokalne skupnosti, postavlja prioritete njihovega reševanja, predlaga najbolj primerne strategije, jih finančno in časovno ovrednoti in določi korake za uresničitev ciljev ter nastavi sistem za vrednotenje rezultatov izvajanja.

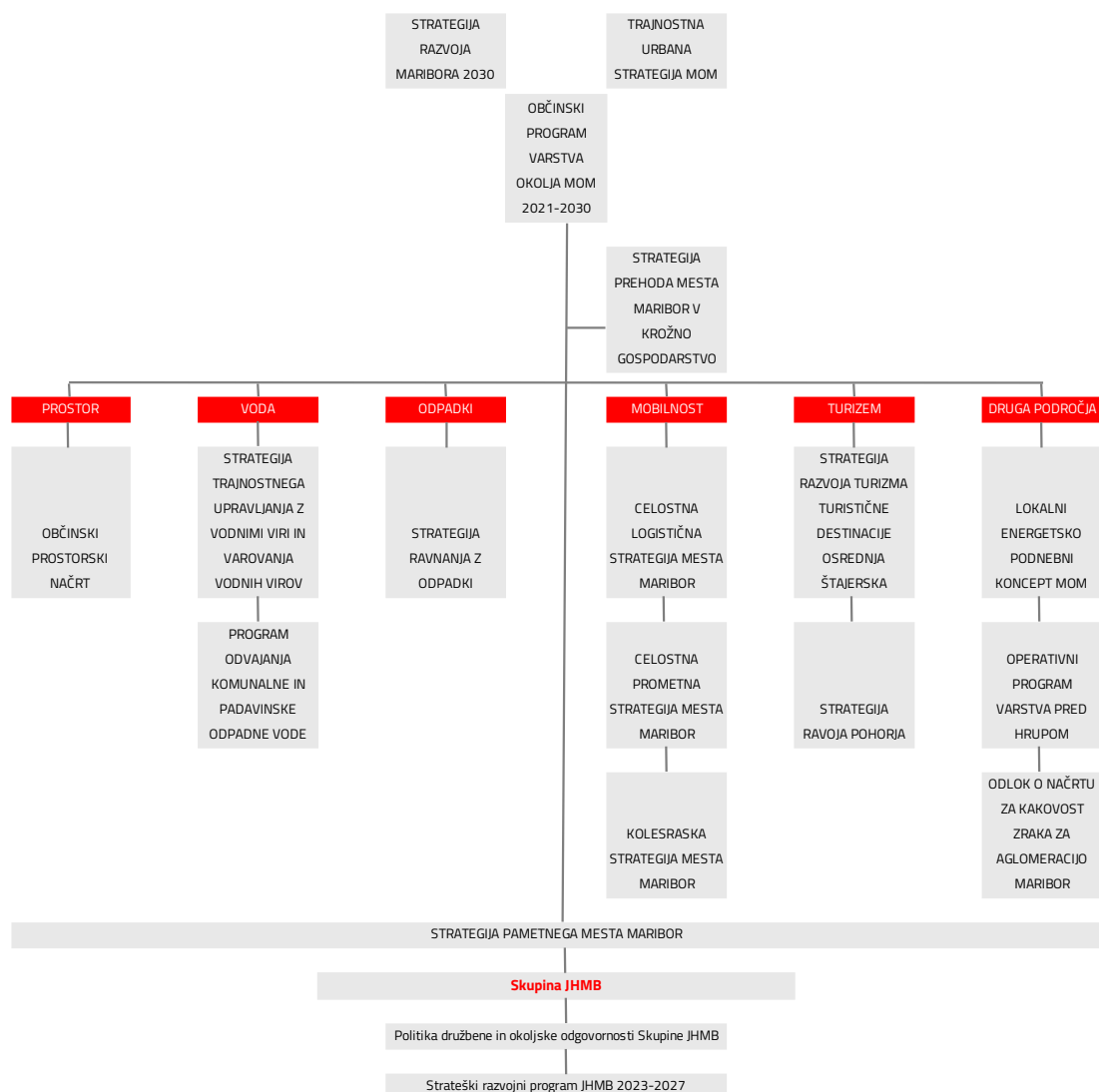
Namen programa je usmerjanje izvajanja dejavnosti varstva okolja, povezovanje deležnikov in omogočanje izvrševanja zadanih ukrepov.

OPVO MOM predstavlja krovni dokument, ki povezuje vse vidike, pomembne za odgovorni okoljski razvoj mesta in kot krovni dokument prav tako izrisuje medsektorske povezave med posameznimi politikami in strategijami v MOM, ki se neposredno dotikajo okoljskih področij, ki jih izvajajo gospodarske javne službe družb v Skupini JHMB. Razdeljen je na 8 prioritetenj okoljskih področij in skupino horizontalnih povezovalnih področij, za katere so podani prioritetni strateški cilji, operativni cilji, ukrepi ter kazalniki napredka za doseganje ciljev na področjih ali za posamezno vprašanje varstva okolja.

Prioritetna področja so:

- podnebne spremembe
- ohranjanje naravnega okolja in skrb za biotsko raznovrstnost
- zagotavljanje kakovosti tal
- vode
- zagotavljanje kakovosti zraka
- krožno gospodarjenje
- regenerativno prostorsko načrtovanje
- varstvo pred drugimi okoljskimi tveganji
- horizontalna integracija in izvajanje programa

Slika 5: Hierarhija politik, programov, strategij, ki jih zasleduje Skupina JHMB

Vir: delno povzet po OPVO MOM; Shema relevantnih strategij in programskih dokumentov, povezanih s področji OPVO

JHMB je na podlagi sprejetega krovnega strateškega programa OPVO in vseh ostalih strateških usmeritev MOM pripravil Strateški razvojni program za obdobje 2023–2027 (v nadaljevanju SRP), s katerim želi doseči najširši konsenz o nadaljnjem razvoju storitev za uporabnike, občane in podjetja ter vse ostale deležnike in širšo javnost. Naš osnovni cilj je, da izvedba v SRP-ju predvidenih aktivnosti kar najbolje prispeva k učinkovitim in dostopnim storitvam, trajnostnemu razvoju, zadovoljstvu uporabnikov in skupnosti ter doseganju drugih strateških ciljev. SRP je odgovor na izzive, ki družbe v Skupini JHMB čakajo v naslednjih petih letih.

Cilji

Okoljski cilji so jasno definirani že v nacionalni zakonodaji, Skupina JHMB pa sledi ciljem, ki jih je v skladu z zakonodajo določila MOM v svojih strateških dokumentih. Ciljem, ki so postavljeni s strani MOM, Skupina JHMB sledi v sodelovanju z MOM in vsemi deležniki, ki so vključeni v vsa okoljska področja.

Ukrepi

Skupina JHMB izvaja dejavnosti, ki so v skladu s cilji in strateškimi usmeritvami nacionalnih in občinskih dokumentih. Ukrepi so v veliki meri odvisni od proračunskih virov MOM.

Ključni izziv pri izvajanju vseh potrebnih ciljev po OPVO je v zbiranju in centralizaciji vseh okoljskih podatkov znotraj enotnega digitalnega sistema tako znotraj Skupine JHMB kot tudi v povezavi z MOM in v učinkoviti komunikacijski strategiji pri podajanju informacij o vseh okoljskih projektih.

Metrike

V nadaljevanju so predstavljene tiste okoljske metrike, s katerimi spremljajo družbe v Skupini JHMB svoj napredek po posameznih okoljskih področjih. Kot Skupina JHMB spremljamo le nekatere kazalnike po posameznih družbah, v naslednjih letih bomo te kazalnike razširili in uskladili s kazalniki OPVO MOM oz kazalniki, pomembnimi za spremljanje napredka Skupine JHMB.

ESRS E1 Podnebne spremembe

V Skupini JHMB smo na osnovi analize dvojne pomembnosti na področju podnebnih sprememb prepoznali naslednji pomembni podtemi in znotraj njiju naslednje vplive, tveganja in priložnost:

Tabela 9: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti na področju podnebnih sprememb

		Vrednostna veriga			Časovni okvir		
		Navzgor	Lastno poslovanje	Navzdol	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročno
Blažitev podnebnih sprememb							
Zgorevanje fosilnih goriv	Dejanski negativni vpliv	X	X	X			X
Volatilitnost cen energentov	Tveganje		X		X		
Nestabilnost dobave energentov	Tveganje		X			X	
Vročinski stres in suša	Tveganje		X		X		
Poplave in večje količine padavin	Tveganje		X		X		
Energija							
Velika raba energije	Dejanski negativni vpliv		X				X
Tveganje dviga stroškov energije ter posledično storitev (nezadovoljstvo uporabnikov)	Tveganje		X		X		
Zmanjšanje stroškov za energijo s proizvodnjo električne energije na lokaciji podjetja, preko energetske skupnosti in energetske učinkovitosti	Priložnost		X			X	
Uvajanje obnovljivih virov energije	Dejanski pozitivni vpliv		X				X
Strateško in projektno tveganje, ki izhaja iz učinkovite izrabe proizvodnih virov in distribucijskega omrežja	Tveganje		X			X	

GOV-3 – Vključitev s trajnostnostjo povezane uspešnosti v sisteme spodbud

V Skupini JHMB v krovni Politiki družbene in okoljske odgovornosti še ni vzpostavljenih ciljev zmanjšanja emisij CO₂, zato tudi ni z njimi povezanih neposrednih spodbud pri oceni uspešnosti vodstva. V poglavju ESRS 2 GOV-3 so medtem opisane nekatere druge s trajnostjo povezane spodbude.

E1-1 – Načrt za prehod za blažitev podnebnih sprememb

EU namerava do leta 2050 postati podnebno nevtralno gospodarstvo z ničelnimi neto emisijami toplogrednih plinov. Ta cilj je v središču Evropskega zelenega dogovora in v skladu z zavezanostjo EU globalnim podnebnim ukrepom v okviru Pariškega sporazuma. Države članice EU morajo

pripraviti nacionalne dolgoročne podnebne strategije, v katerih bo zajeto, kako nameravajo zmanjšati emisije toplogrednih plinov za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma in ciljev EU.

Skupina JHMB še ni vzpostavila celovitega načrta za prehod za blažitev podnebnih sprememb, s cilji zmanjšanja emisij TGP, si pa prizadeva ravnati po konceptu LEPK MOM, ki vključuje ključne strategije za zmanjšanje emisij CO₂, povečanje recikliranja, optimizacijo rabe virov in uvedbo krožnega gospodarstva. Družba Energetika Maribor je v letu 2024 pripravila Trajnostni načrt oskrbe mesta Maribor s toploto. Načrt zajema analizo in oceno potenciala virov toplote iz OVE in odvečne toplote ter ukrepe in dejavnosti za povečanje deleža OVE v distribuirani toploti do leta 2034.

Opredeljeni vzvodi razogljčenja v Skupini JHMB so v skladu s cilji OPVO predvsem na področjih uvajanja OVE v strukturo proizvodnje toplote, ukrepov za učinkovito rabo energije, izvajanja ukrepov prihrankov pri končnih odjemalcih toplote ter elektrifikacije procesov in voznega parka.

Tudi pri ravnanju z odpadki se pojavljajo emisije TGP. Te so večinoma vezane na TGP emisije iz biološko razgradljivih odpadkov ter na emisije metana iz starejših odlagališč. K zmanjševanju emisij TGP daleč največ prispevata preprečevanje odpadkov, ustrezno ločevanje in predelava bioloških odpadkov ter ustrezno upravljanje odlagališč. Državni cilj je bil do leta 2020 zmanjšati emisije iz sektorja odpadkov za 44 % in zagotoviti postopno uvajanje krožnega gospodarstva. Tudi MOM se je v letu 2019 zavezala izvajati strategijo krožnega gospodarstva ter s tem doprinesti tako k družbeno gospodarskemu razvoju, kot tudi varovanju lokalnega okolja. Z izvajanjem te strategije bo občina doprinesla tudi k zmanjševanju emisij TGP.

SBM-3 – Pomembni vplivi, tveganja in priložnosti ter njihova povezanost s strategijo in poslovnim modelom

Večina tveganj, ki smo jih v Skupini JHMB prepoznali kot pomembna, je povezanih s prehodnostjo, saj vključujejo spremembe v poslovnih praksah, tehnologijah in regulativah, ki so potrebne za zmanjšanje emisij ogljikovega dioksida, prehod na obnovljive vire energije in trajnostno rabo virov. Nekatera tveganja, kot so vročinski stres, suša, poplave in povečane količine padavin, pa so fizična tveganja, ki izhajajo iz podnebnih sprememb in vplivajo na operacije podjetja.

Vročinski stres in suša ter poplave in večje količine padavin – kot posledica podnebnih sprememb – lahko povzročijo naslednje negativne vidike, ki imajo finančni vpliv tudi na Skupino JHMB kot upravljavca infrastrukture:

- Poplavna ogroženost območij. Zaradi podnebnih sprememb prihaja tudi do nalivov večjih intenzivnosti, kot so bile predvidene pri načrtovanju infrastrukture. Pride lahko do poplavljanja objektov, nezmožnosti odvajanja odpadnih voda do čistilnih sistemov in povzročanja poškodb infrastrukture in posledično do dodatnih stroškov za sanacijo, nadgradnjo.

- Pomanjkanje vode zaradi zmanjšanja padavin. To lahko kritično vpliva na zalogo pitne vode, na količinsko in kakovostno stanje podzemne vode in površinskih voda, na kmetijske dejavnosti odvisne od namakanja ter na celotni vodovodni sistem.
- Povečanje populacij škodljivcev in bolezni, zaradi pospešenih sprememb v okolju.
- Povečanje števila in intenzitete ekstremnih vremenskih dogodkov, ki ogrožajo ljudi in povzročajo infrastrukturno škodo (vetrolomi, žled, plazovi – erozija tal, pozeba ipd.).
- Zdravje ljudi. Prekomerna toplotna obremenitev prebivalstva in ekosistemov ima pomemben vpliv tudi na zdravje. Posebej problematični so gosto pozidani urbani predeli, kjer se temperature lokalno še dodatno povišajo z učinkom t. i. mestnega toplotnega otoka.

Za preprečevanje omenjenih tveganj sledi Skupina JHMB strateškim usmeritvam lastnika MOM z vključevanjem ukrepov povezanih z obvladovanjem vodnih virov (kot so suše in poplave). To vključuje izboljšanje infrastrukture za zaščito pred poplavami ter povečanje zmogljivosti za zbiranje deževnice in obvladovanje padavin. Družba Mariborski vodovod je v letu 2024 izvajala preventivne ukrepe na območjih z večjim tveganjem za pomanjkanje vode, vključno z uvedbo naprednih sistemov za spremljanje porabe vode in optimizacijo uporabe virov.

Kot pomembni s podnebjem povezani tveganji smo prepoznali dve prehodnostni tveganji, in sicer volatilnost cen energentov ter nestabilnost dobave energentov. Zaradi velike rabe fosilnih goriv za svoje delovanje so družbe v Skupini JHMB zelo odvisne od dogajanja na trgu energentov tako z vidika cene kot z vidika stabilnosti dobave. To lahko vpliva tudi na cene in izvajanje storitev. Omenjeni tveganji uravnavamo s časovno razpršeno, terminsko nabavo energentov ter večanjem deleža OVE v proizvodnji toplote v sistemu daljinskega ogrevanja.

Cene fosilnih goriv bodo še naprej rasle, obstoječo negotovost pri dobavi in posledično politično odvisnost odgovorna skupnost ne preloži na uporabnike in druga podjetja. Da bi bilo v prihodnje mogoče zagotoviti varnost dobave in cenovno stabilnost, je treba nujno zmanjšati porabo energije z varčno in energijsko učinkovito rabo energije.

Analiza odpornosti, ki bi obenem vključevala analizo podnebnih scenarijev, ni bila izvedena. V postopku analize dvojne pomembnosti smo sicer poleg že zgoraj omenjenih tveganj opredelili še več fizičnih in prehodnostnih tveganj, kot so večje obveznosti poročanja o emisijah, strožja zakonodaja s področja emisij TGP, rast cen emisijskih kuponov, ki pa na koncu niso bila ocenjena kot pomembna.

E1-2 – Politike v zvezi z blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje

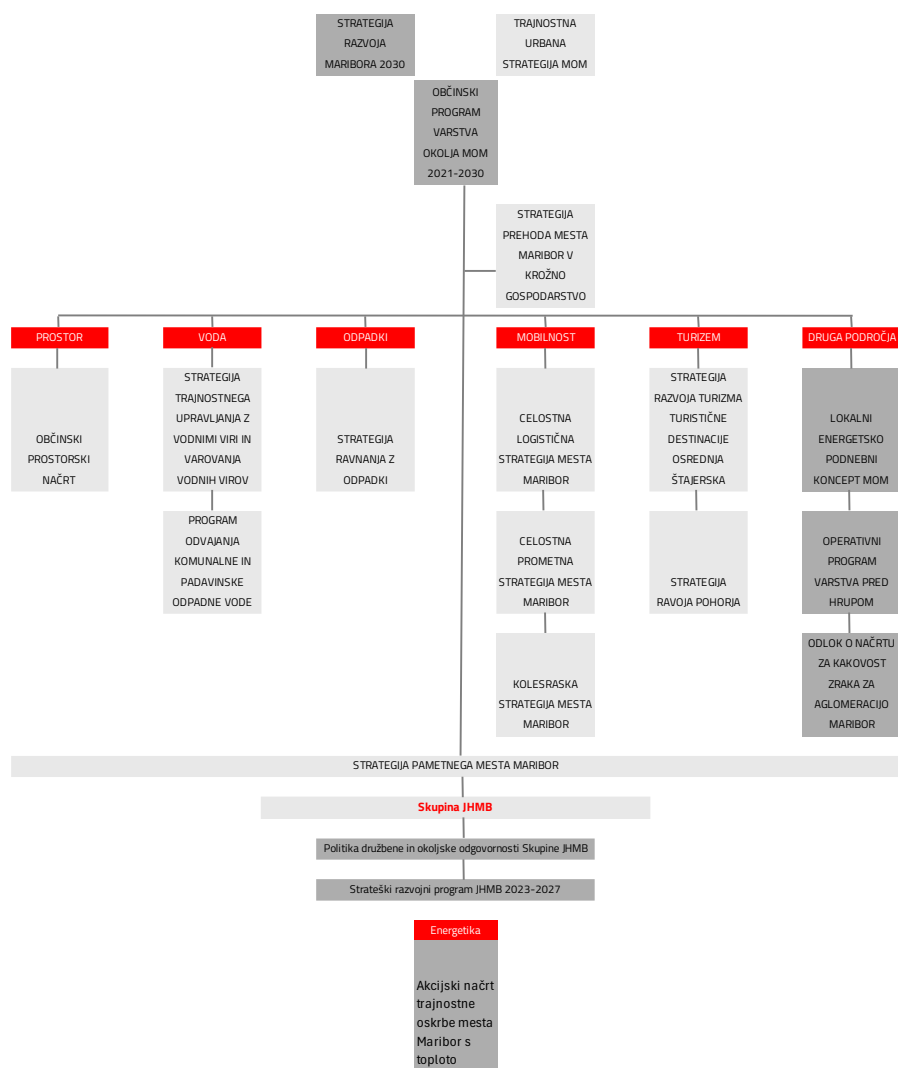
Skupina JHMB je sprejela krovno Politiko družbene in okoljske odgovornosti, ki vpliva na okolje naslavlja splošno (njene glavne teme so navedene v poglavju ESRS 2 MDR-P), nima pa specifične politike, ki bi obravnavala podnebne spremembe. Posamezne odvisne družbe v Skupini JHMB imajo

na tem področju določene splošne cilje, sicer pa družbe v Skupini JHMB s svojimi dejavnostmi sledijo strateškemu dokumentu MOM.

MOM ima sprejet načrt za trajnostni energetski razvoj v Lokalnem energetskega konceptu Mestne občine Maribor (v nadaljevanju LEK MOM), ki je bil nazadnje noveliran v letu 2016. Noveliran načrt se imenuje Lokalni energetsko podnebni koncept Mestne občine Maribor (v nadaljevanju LEPK MOM). MOM si je zadala ambicijo, da bo postala najkasneje do leta 2045 podnebno nevtralna občina.

Poleg LEPK MOM ima mesto sprejete še nekatere druge strategije, odloke, programe in načrte, ki podrobneje naslavljajo področja, tesno povezana s podnebnimi spremembami in prehodom v ogljično nevtralnost, kot so Odlok o načrtu za kakovost zraka, Celostna prometna strategija mesta Maribor (2015) in Strategija prehoda mesta Maribor v krožno gospodarstvo (2018) in druge. V sklopu teh so podani številni cilji in ukrepi, ki bodo ob aktivnem izvajanju, rednem spremljanju učinkov ter po prilagajanju ukrepov glede na učinke, mesto vodili v bolj trajnosten, gospodarsko konkurenčen, prebivalcem in okolju prijazen ter tudi podnebno nevtralen razvoj.

Slika 6: Hierarhija politik, programov, strategij, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju blažitve podnebnih sprememb

E1-3 – Ukrepi in viri v zvezi s politikami na področju podnebnih sprememb

Skupina JHMB je na področju blažitve podnebnih sprememb, energijske učinkovitosti in uvajanja OVE v skladu z evropskimi in nacionalnimi cilji ter strateškimi usmeritvami MOM: v letu 2024 izvedla naslednje ukrepe (ker je relevantno, omenjamo še ukrepe, ki smo jih začeli izvajati oziroma izvedli pred tem):

Blažitev podnebnih sprememb:

- MOM odloča o načrtovanju prometa in je pristojna za javno prometno infrastrukturo. Glavni operater za upravljanje in vzdrževanje javnega potniškega prometa v Mariboru (v nadaljevanju JPMM) je Marprom z enaindvajsetimi (21) linijami. V letu 2024 je bilo v JMPP prevoženih 3,68 mio km in prepeljanih 4.774.097 potnikov. V okviru strategije nabave okolju prijaznih avtobusov se glede na potrebe družbe Marprom in razpoložljiva proračunska sredstva MOM v povprečju letno nabavi 5 avtobusov, ki so sofinancirani s strani Eko sklada. V akcijskem načrtu je elektrifikacija celotnega avtobusnega voznega parka do leta 2030. Vezano na to je družba Marprom skupaj z MOM v letu 2024 nadaljevala z izvajanjem kontinuiranega posodabljanja avtobusne flote; s strani MOM so bili prevzeti v upravljanje trije popolnoma električni avtobusi, v okviru izvedbenega načrta je bilo najeto še eno novo vozilo s CNG pogonskim agregatom. V letu 2024 je bilo v strukturi voznega parka Marproma 15 % vozil na CNG, 16 % na električni pogon in 1 % hibridnih. MOM je obenem za hitro polnjenje električnih avtobusov na ključnih lokacijah postavila polnilne postaje za spodbujanje prehoda na trajnostni prevoz.
- Glavne naložbe družbe Energetika za podpiranje blaženja podnebnih sprememb so objekt energijske izrabe odpadkov in nova kotlovnica na lesno biomaso (v izvajanju), sončne elektrarne, toplotna črpalka Pobrežje ter nadgradnja pametnih sistemov za nadzor in spremljanje daljinskega ogrevanja.
- Družba Snaga je s ciljem znižanja emisij začela uvajati sodobna smetarska vozila in vozila na komprimiran zemeljski plin CNG; v letu 2024 je vozni park štel 6 komunalnih vozil na okolju prijazen CNG pogon in 2 vozila na električni pogon.
- V Pogrebem podjetju Maribor so uvedli okolju prijazne rešitve, kot so nabava električnih vozil za prevoz tovora in zabojnikov, uporaba biološko razgradljivih žar ter ekoloških krst. V letu 2024 je družba nabavila 2 vozila na električni pogon.
- Na osnovi dogovora o skupni pripravi projekta termične predelave odpadkov Maribor je Energetika Maribor začela z izdelavo potrebne dokumentacije za umeščanje objekta v prostor. V letu 2024 so aktivno sodelovali pri pripravi strokovnih podlag za potrebe priprave prostorskega akta za center krožnega gospodarjenja Maribor-1 na Taboru, kot tudi pri usklajevanju z Ministrstvom za okolje za podelitev koncesij.

Uvajanje obnovljivih virov energije (OVE):

- V skupini JHMB smo začeli z namestitvijo sončnih elektrarn na strehe poslovnih objektov, ki bodo prispevale k večji energetske samooskrbi z obnovljivimi viri energije. V letu 2023 je bila dokončana sončna elektrarna na sortirnici družbe Snaga.
- Družba Energija in okolje, ki je v lasti Energetike Maribor, je v letu 2024 pričela z izgradnjo novega energetskega objekta na lesno biomaso. Kotlovnica na lesno biomaso bo končana in aktivirana v letu 2025 (zagon aprila leta 2025). Z zagonom nove kotlovnice na lesno biomaso bo pričakovano zmanjšanje emisij TGP za 2.802 t CO₂ ekv. na leto.
- Za doseganje maksimalne učinkovitosti in fleksibilnosti s proizvodnimi viri je družba Energija in okolje uspešno izvedla projekt nadgradnje visokotemperaturne toplotne črpalke in kogeneracijske naprave na lokaciji Pristan, s katerim fleksibilneje upravljamo in zagotavljamo maksimalne prihranke v poletni sezoni.
- V družbi Energetiki Maribor so letu 2024 pričeli z izvedbo projektne dokumentacije in pridobivanjem dovoljenj za nov proizvodni vir energetskega objekta LBK Melje. Planira se postavitve kotla na lesno biomaso moči 5MW s pripadajočo opremo, čistilnim sistemom in zalogovnikom za lesno biomaso. Hkrati bodo v projekt vključili zalogovnik za shranjevanje tople vode, črpališče in dva vršna kotla za pokrivanje koničnih moči.
- Družba Energetika Maribor načrtuje za doseg razogljčenja spremembe strukture virov toplotne energije v smeri povečanja deleža proizvedene toplote iz OVE in odvečne toplote. Delež OVE v distribuirani toploti bi se iz 10,22 % v letu 2024 povečal na 29,91 % v letu 2030.

Energijska učinkovitost:

- V letu 2024 smo izvedli energetske preglede obstoječih stavb Skupine JHMB in identificirali glavne vire porabe energije, kar bo podlaga za uvedbo ukrepov za njihovo optimizacijo tudi v prihodnje. To vključuje izboljšanje toplotne izolacije stavb, zamenjavo oken, zamenjavo energetske potratnih naprav z bolj učinkovitimi, uvedbo pametnih sistemov za obvladovanje in spremljanje porabe energije v realnem času ter integracijo sistemov za nadzor svetilnosti, temperature in drugih dejavnikov, ki vplivajo na porabo energije v stavbah in proizvodnih objektih.
- V Pogrebem podjetju Maribor smo nadgradili energetski sistem v upepeljevalnici z uvedbo kombinirane uporabe več energijskih virov.
- Pri proizvodnji energije ima občina kot 100-odstotni lastnik vpliv na sistem daljinskega ogrevanja (v nadaljevanju DO). Trenutno sistem DO na območju MOM skladno s prvim odstavkom 322. člena EZ-1 ne dosega kriterijev energetske učinkovitega sistema. Med ključnimi ukrepi na področju energijske učinkovitosti v Skupini JHMB so uvajanje lesne biomase

ter predvsem energetska izraba odpadkov, ki je predvidena do leta 2030 in bi zagotavljala več kot 60 % vse potrebne toplote v sistemu daljinskega ogrevanja. Prav tako bi povečala lastno proizvodnjo električne energije. Omenjeni projekt bo vplival tudi na znižanje transportnih potreb, zaradi lokalne pred-obdelave odpadkov kot goriva. Ostali vzvodi so uvajanje toplotnih črpalk, priložnost izrabe odvečne toplote iz podatkovnega centra na lokaciji DEM ter uvajanje pametnih sistemov za nadzor in spremljanje daljinskega ogrevanja. S temi ukrepi dosegamo učinkovitejše upravljanje, zmanjšanje toplotnih izgub ter posledično znižanje emisij TPG.

Sposobnost Skupine JHMB pri izvajanju ukrepov za blažitev podnebnih sprememb, energetska učinkovitost in uvajanje obnovljivih virov energije je v veliki meri odvisna od razpoložljivosti in razporejanja virov, ki so v upravljanju Mestne občine Maribor. Ta sredstva so odvisna od proračunskih sredstev, kar pomeni, da se izvajanje nekaterih ukrepov lahko zavleče ali omeji, če niso zagotovljena potrebna finančna sredstva.

To je treba upoštevati pri načrtovanju in izvajanju ukrepov, povezanih s trajnostnim razvojem. Skupina JHMB mora učinkovito usklajevati svoja prizadevanja z omejitvami proračuna Mestne občine Maribor, hkrati pa iskati možnosti za pridobitev dodatnih virov financiranja, da bi zagotovila izvedbo ključnih ukrepov v smeri trajnostnega razvoja.

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

Tabela 10: Izvedene aktivnosti v letu 2024 in predvidene v skladu s SRP na področju blažitve podnebnih sprememb

Skupina JHMB	UKREPI	ČLIJ
Družba	Aktivnosti v letu 2024 in načrti za prihodnost	
Energetika	Energetska izraba odpadkov Maribor (EIOM)-SRP 2023-2027 - v izvajanju	Za nadomeščanje uporabe zemeljskega plina (fosilno gorivo) je predvidena izgradnja objekta termične predelave odpadkov, skupaj z izgradnjo dodatnih hranilnikov toplote. Proizvedena toplotna energija bo zadoščala za 60 % vseh potreb po toplotni energiji v sistemu daljinskega ogrevanja v mestu Maribor (prispevek OVE v strukturi proizvodnje toplote). Koristna toplotna moč objekta bo v zimskem obdobju znašala 15 MW, v poletnem pa 4 MW, pri čemer se bo v zimskem obdobju lahko sočasno proizvajala električna energija z močjo 4,5 MW in v poletnem obdobju z močjo 5,3 MW (kondenzacijska turbina). Primarni cilj je reševanje problematike odpadkov, se kundarni pa pridobivanje električne in toplotne energije.
Energetika	Širitve sistema daljinskega ogrevanja v MOM (SDO); SRP 2023-2027 - v teku, konec predviden v letu 2030	S projektom širitve sistema daljinskega ogrevanja v Mestni občini Maribor v obdobju do leta 2030 želi Energetika Maribor širiti vročevodno omrežje predvsem na levem bregu reke Drave in na območju Pobrežja ter s tem priključiti čim več novih odjemalcev. Do leta 2025 bo Energetika Maribor s sistemom daljinskega ogrevanja oskrbela večino javnih stavb, večstanovanjskih in poslovnih objektov na levem bregu reke Drave in zgradila večjo visokotemperaturno toplotno črpalko (VTČ) ob kopališču Pri stan, ki bo izkoriščala vodni potencial Drave. Do leta 2030 bo Energetika Maribor širitev sistema daljinskega ogrevanja prioriteto nadaljevala na območje Pobrežja, predvidoma v letih 2025–2027 pa načrtuje izgradnjo objekta za termično predelavo odpadkov Maribor (TPOM). S tem objektom bomo rešili trenutno problematiko kopičenja odpadkov, dolgoročno pa bomo lahko obvladovali trenutno nenehno in nekontrolirano rast cene odstranjevanja odpadkov. Širitev sistema daljinskega ogrevanja v mestu Maribor pa bo imela ob že navedenih pozitivnih vplivih na okolje in podnebje še naslednje pozitivne učinke: - ključno vlogo pri zagotavljanju obnovljivih virov energije (OVE); - optimizacija proizvodnje toplotne energije, ki omogoča proizvodnjo iz različnih virov (sončni sprejemniki, toplotne črpalke, odvečna toplota, toplota iz sistema termične predelave odpadkov), zmanjšanje emisij trdnih delcev in toplogrednih plinov (TGP); - nadzorovani in optimizirani izpusti emisij dimnih plinov ter zmanjšanje izpustov CO ₂ ; - omogočeno učinkovito shranjevanje energije; - hranilniki toplote za doseganje učinkovite rabe energije (URE); - izboljšanje učinkovitosti SDO z zmanjšanjem izgub.
Energetika	Zaključen projekt rekonstrukcije kotlovnice Energetike Maribor, katera je zajemala zamenjavo dveh okoljsko in energetske neučinkovitih kotlov, izgradnjo hranilnikov toplotne energije za dodatno povečanje proizvodnje toplote iz SPTE in izgradnjo sončnih sprejemnikov toplote, s katerimi smo pričeli z uvajanjem obnovljivih virov energije v naš proizvodni sistem.	Uvajanje obnovljivih virov, energetska učinkovitost.
Energetika	Omrežje daljinskega ogrevanja se bo še naprej prednostno širilo na območja obstoječih večjih sistemov skupnih kotlovnice ter predvidenih novih pozidav	Zagotavljanje obnovljivih virov energije OVE (optimizacija proizvodnje toplotne energije), zmanjšanje emisij trdnih delcev in toplogrednih plinov (TPG), omogočeno učinkovito shranjevanje energije (hranilniki toplote), izboljšanje učinkovitosti SDO z zmanjšanjem izgub.
Energetika	Na lokaciji kotlovnice Energetike Maribor smo namestili sončno elektrarno s ciljem čim višje stopnje samooskrbe z električno energijo. Skupna inštalirana moč elektrarne znaša 254,37 kW. V letu 2024 je sončna elektrarna proizvedla 238,1 MWh električne energije, ki je predstavljala 20% vse porabljene električne energije.	Povečanje obnovljivih virov z namenom večjega deleža samozadostnosti.
Energetika	Izvedba novega energetskega objekta na lesno biomaso v sklopu projekta prestrukturiranja daljinskih sistemov na OVE.	Povečanje obnovljivih virov z namenom večjega deleža samozadostnosti.
Energetika	Izveden projekt nadgradnje črpalnice TOM za	Fleksibilnejše upravljanje in zagotavljanje maksimalnih prihrankov v poletni sezoni ob delovanju visokotemperaturne toplotne črpalke in SPTE Pristanl.
Energetika	Pričeli z izvedbo projektne dokumentacije in pridobivanjem dovoljenj za nov proizvodni vir energetskega objekta LBK Melje. Planira se postavitev kotla na lesno biomaso moči 5MW.	Povečanje deleža obnovljivih virov, energetska učinkovitost.
Energetika	Skupaj z MOM smo nadgradili projektno dokumentacijo za izvedbo izgradnje sončne elektrarne na potencialnih strehah šol in javnih objektov v občini Maribor	Povečanje obnovljivih virov z namenom večjega deleža samozadostnosti.
Snaga	Sončna elektrarna na zaprtem odlagališču odpadkov Pobrežje (SRP 2023-2027)-v fazi projektne ideje	Namen investitorja je umestitev sončne elektrarne moči do 10 MW na degradiranem območju zaprtega odlagališča odpadkov Pobrežje. Člj projekta je uvajanje obnovljivih virov energije v proizvodnjo električne energije in hkratna revitalizacija degradiranega območja zaprtega odlagališča odpadkov Pobrežje. Sočasno bi na mestu po stavili še hranilnike električne energije za regulacijo nihanj na elektroenergetskem sistemu in spodbujanje e-mobilnosti s postavitvijo in promoviranjem e-polnilnic. S projektom izgradnje SE Pobrežje bomo v mestu zagotovili višji odstotek električne energije iz OVE z izkoriščanjem sončne energije. Hkrati gre za proizvodnjo elektrike brez ogljikovega odtisa v Mestni občini Maribor in celotni regiji. Člj projekta je tudi revitalizacija zaprtega odlagališča odpadkov Pobrežje in koristna izraba prostora za energetske dejavnosti na obrobju mesta ter spodbujanje trajnostne mobilnosti s po postavitvijo e-polnilnic za električne avtomobile.
Snaga	Sončna elektrarna na sortirnici izhodne moči 599,8 kW, ki je namenjena samooskrbi oz lastni rabi za izvajanje dejavnosti na sortirnici	Samooskrba z EE in znižanje stroškov poslovanja.

E1-4 – Cilji v zvezi z blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje

Skupina JHMB pri svojem delovanju zasleduje spodaj navedene cilje MOM.

Tabela 11: Cilji v strateških dokumentih MOM, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju blažitve podnebnih sprememb

Politika, strateška usmeritev MOM	CILJI
Strateške usmeritve MOM do leta 2050	Več kot 50 % našega voznega parka sestavljeno iz električnih vozil, kar bo omogočilo nadaljnje zmanjšanje emisij iz transporta.
	Vključitev električnih vozil v sistem za shranjevanje energije za učinkovitejšo rabo energije iz obnovljivih virov in podporo energetske stabilnosti.
	Povečanje število sončnih elektrarn, da bi dosegli vsaj 30 % energetske samozadostnosti z obnovljivimi viri.
	Poleg sončnih elektrarn bomo raziskovali tudi druge oblike obnovljivih virov energije.
	Uvedba naprednih tehnologij za shranjevanje energije (baterijski sistemi) za zagotavljanje neprekinjene oskrbe z električno energijo iz obnovljivih virov.
	Nadaljevanje energetske prenove v drugih stavbah v našem portfelju, zlasti tistih z visokimi stroški energije.
	Uvedba naprednih tehnologij za zajemanje ogljika.
OPVO MOM do leta 2030	Prehod v podnebno nevtralnost in prilagoditev na podnebne spremembe.
SRM do 2030	Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za vsaj 30% v primerjavi z ravni v letu 2009.
	Povečanje deleža obnovljivih virov energije v končni porabi energije za 20% glede na leto 2009.
	Oblikovanje strategije in izvedba politike energetske neodvisnega mesta.
	Oblikovanje politike pospeševanja OVE/URE na novogradnjah in rekonstrukcijah starejših zgradb.
	Spodbujanje rabe zelenih tehnologij na vseh javnih zgradbah v mestu.
	Sofinanciranje prehoda na OVE/URE v gospodinjstvih.
	Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.
	Sofinanciranje raziskovalnih projektov za povečanje učinkovitosti energetske rabe v mestu.
	Recikliranje in energetska izraba komunalnih odpadkov: količina komunalnih odpadkov na prebivalca /leto (do leta 2030 <250kg).
	Vzpostaviti sistem skladiščenja energetskih presežkov in njihova distribucija izven mesta.
LEK	Povečati izkoristek omrežja DO MOM (sedanji izkoristek je 85,5 %).
	Širitev sistema DO in hlajenja, priprava pravnih podlag za prioritarno uporabo energentov za ogrevanje.
	Zmanjšanje deleža tekočih goriv ter trajnostna raba lesne biomase na dolgi rok. Prav tako tudi povečanje uporabe toplotnih črpalk.
	Vzpostavitev katastra energetskih virov in porabnikov.
LEPK	Za najmanj 20 % zmanjšati emisije CO2 glede na trenutno stanje (2 % letno).
	Za najmanj 10 % izboljšati energetske učinkovitost glede na trenutno stanje (1 % letno).
	Doseči najmanj 30 % skupni delež obnovljivih virov energije v končni rabi energije (sedaj znaša 13 %; 1,7 % letno).

Skupina JHMB še nima konkretno opredeljenih lastnih ciljev v zvezi z blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje. Razlog za to je, da smo šele izvedli prvo analizo dvojne pomembnosti in tako opredelili pomembne vplive, tveganja in priložnosti ter da smo za leto 2024 prvič izračunali ogljični odtis obsegov 1, 2, in 3 Skupine JHMB. Preden sprejmemo konkretne cilje, želimo pridobiti celovit pregled nad vplivi podnebnih sprememb na naše poslovanje in vrednostno verigo ter določiti prave cilje, ki bodo prispevali k zmanjšanju teh vplivov kot tudi tveganj. Stanje na tem področju pa že spremljamo z določenimi kazalniki, ki jih navajamo v tabeli.

Tabela 12: Kazalniki za spremljanje napredka na ravni Skupine JHMB (skladno s kazalniki merjenja po OPVO MOM)

Skupina JHMB	METRIKE	EM	Vrednosti v letu 2024
Energetika	Prodane količine toplote v MWh	Mwh	90.352
Energetika	Delež proizvodnje iz SPT in OVE	%	58
Energetika	Kazalnik učinkovitosti proizvodnje toplote (izkoristek sistema)	%	82
Mariborski vodovod	Poraba EE za vodooskrbo na m3 črpane vode	kWh/m3	0,559
Skupina JHMB	Delež obnovljivih virov v skupni porabi EE	%	1,56
Skupina JHMB	Bruto emisije TPG- obseg 1	[t CO2 eq.]	33.409
Skupina JHMB	Bruto emisije TPG- obseg 2	[t CO2 eq.]	13.726
Skupina JHMB	Bruto emisije TPG- obseg 3	[t CO2 eq.]	22.764
Skupina JHMB	Bruto emisije TPG- skupnega obsega 1,2,3	[t CO2 eq.]	69.899

Glede na to, da je leto 2024 izhodiščno leto poročanja o trajnostnosti, bo napredek aktivnosti na ravni Skupine JHMB prikazan v naslednjih letih v primerjavi s kazalniki iz leta 2024.

E1-5 – Poraba energije in mešanica virov energije

Podatkov o porabi energije na ravni Skupine JHMB še nimamo zbranih v skladu z zahtevami ESRS, imamo pa določene podatke o porabi (elektrika, ZP, bencin ...), ki jih prikazuje spodnja tabela.

Tabela 13: Skupna poraba energije v Skupini JHMB

Kategorija	Poraba	Enota
Neposredne emisije (Obseg 1)		
Zgorevanje goriv v stacionarnih enotah		
Dizel	75.600	kg
Zemeljski plin	101.638.865	kWh
	2.891.128	Nm3
Ekstra lahko kurilno olje	250.550	L
Utekočinjen naftni plin (UNP)	2.840	L
Procesne emisije		
Odtaljalni plini	675.440	Sm3
Transport		
Motorni bencin	32.174	L
Dizel	2.306.208	L
Utekočinjen naftni plin (UNP)	2.840	L
Stisnjen naftni plin (CNG)	344.108	L
Emisije ubožnih plinov		
R407c	150,00	kg
R410a	3,34	kg
R32	4,50	kg
R1234yf	1,20	kg
R134a	33,90	kg
Posredne emisije (obseg 2)		
Elektrika		
Kupljena elektrika	33.814.335	kWh
Elektrika - Lastna sončna elektrarna	536.568	kWh
Toplota		
Kupljena toplota	-	kWh
Delež obnovljivih virov od skupne EE	1,56	%

Za leto poročanja 2024 še nismo izračunali energijske intenzivnosti na podlagi neto prihodkov.

E1-6 – Bruto emisije TGP obsegov 1, 2 in 3 ter skupne emisije TGP

Skupina JHMB je v letu 2024 prvič izračunala svoj ogljični odtis za obdobje med 1. 1. 2024 in 31. 12. 2024 in to za obsege 1, 2 in 3. V izračun je bilo vključenih 11 družb Skupine ter družba Moja Energija. Slednja sicer ni vključena v letno konsolidacijsko poročilo Skupine JHMB in tudi ni del Skupine JHMB, a si jo družba Energetika Maribor v enotretjinskem deležu lasti.

Za Skupino JHMB so bili v izračun ogljičnega odtisa vključeni vsi relevantni viri emisij iz aktivnosti v obsegih 1, 2 in 3. V okviru obsega 1 so v Skupini JHMB identificirane neposredne emisije toplogrednih plinov v naslednjih kategorijah: zgorevanje goriv v stacionarnih enotah, procesne emisije, zgorevanje goriv v vozilih/transport in ubežne emisije. V okviru obsega 2 so v Skupini JHMB identificirane posredne emisije toplogrednih plinov v kategoriji kupljena električna energija. V okviru obsega 3 je bilo identificiranih 9 relevantnih kategorij za vključitev v izračun.

Izračun zajema vse toplogredne pline, določene s Kjotskim protokolom (CO₂, CH₄, N₂O, SF₆, ter skupine plinov PFC-jev in HFC-jev), ter plin NF₃, ki ga je Medvladni odbor za podnebne spremembe (angl. Intergovernmental Panel on Climate Change - IPCC) naknadno opredelil kot toplogredni plin. Obravnava teh plinov je skladna z zahtevami ESRS in GHG protokola.

Učinek posameznih toplogrednih plinov se izraža z uporabo potenciala globalnega segrevanja (angl. Global Warming Potential – GWP). Vrednosti GWP so prikazane v enoti kilogram CO₂ ekvivalenta (kg CO₂ ekv.).

Tabela 14: GWP vrednosti posameznih toplogrednih plinov za posamično IPCC poročilo

Toplogredni plin	Kemijska formula	AR6	AR5	AR4
Ogljikov dioksid	CO ₂	1	1	1
Metan (ne fosilnega izvora)	CH ₄	27,0	28	25
Metan (fosilnega izvora)	CH ₄	29,8	30	-
Didušikov oksid	N ₂ O	273	265	298
Žveplov heksafluorid	SF ₆	24.300	23.500	22.800
Perfluorirani ogljikovodiki (R14)	PFCs	7.380	6.630	7.390
Fluorirani ogljikovodiki (R410A)	HFCs	2.256	1.924	2.088
Dušikov trifluorid	NF ₃	17.400	16.100	17.200

*vse vrednosti so podane v kg CO₂-ekv

Emisije obsegov 1 in 2

V letu 2024 je ogljični odtis Skupine JHMB v obsegih 1 in 2 znašal 47.134,8 t CO₂ ekv. po tržnem pristopu, kjer je 33.409,3 t CO₂ ekv. oziroma 70,9 % emisij v obsegu 1 in 13.725,5 t CO₂ ekv. oziroma 29,1 % v obsegu 2.

Tabela 15: Ogljični odtis družb v Skupini JHMB v obsegu 1 in 2 za leto 2024

Kategorija	Ogljični odtis (t CO ₂ ekv.)	Delež (tržni pristop)
Neposredne emisije (Obseg 1)	33.409	70,90%
Zgorevanje goriv v stacionarnih enotah	25.309	53,70%
Dizel	4	<0,1 %
Zemeljski plin	24.638	52,30%
Ekstra lahko kurilno olje	667	1,40%
Utekočinjen naftni plin (UNP)	1	<0,1 %
Procesne emisije		1,40%
Odlagališčni plini	646	1,40%
Transport	7.105	15,10%
Motorni bencin	76	0,20%
Dizel	6.140	13,00%
Utekočinjen naftni plin (UNP)	6	<0,1 %
Stisnjen naftni plin (CNG)	884	1,90%
Emisije ubežnih plinov	349	0,70%
R407c	286	0,60%
R410a	8	<0,1 %
R32	4	<0,1 %
R1234yf	0,0006	<0,1 %
R134a	52	0,10%
Posredne emisije (Obseg 2) - lokacijsko	7.957	/
Posredne emisije (Obseg 2) - tržno	13.726	29,10%
Elektrika		
Kupljena elektrika - lokacijsko	7.957	/
Kupljena elektrika - tržno	13.726	29,10%
Elektrika - Lastna sončna elektrarna	-	0,00%
Toplota		
Kupljena toplota	-	0,00%
SKUPAJ obseg 1 in 2 – lokacijsko	41.367	/
SKUPAJ obseg 1 in 2 - tržno	47.135	100,00%

Kot je razvidno iz zgornje tabele ima v obsegu 1 največji vpliv zgorevanje goriv v stacionarnih enotah, ki predstavlja 75,8 % vseh emisij v obsegu 1 in 53,7 % emisij v obsegu 1 in 2 skupaj. Od celotnih emisij v Skupini JHMB v tej kategoriji največ emisij povzroča zgorevanje zemeljskega plina (52,3 % emisij celotne Skupine JHMB v obsegu 1 in 2). Pomemben delež pri odtisu podjetja v obsegu 1 in 2 predstavlja tudi emisije iz transporta s 15,1 % doprinosom emisijam v obsegu 1 in 2. Emisije zaradi

ubežnih plinov in procesne emisije so majhne in predstavljajo skupaj zgolj 2,1 % celotnih emisij v obsegih 1 in 2.

V obsegu 2 ima doprinos zgolj poraba električne energije (29,1 %). Emisije zaradi porabe toplote v obsegu 2 niso nastale ali pa zaradi potenciala podvajanja v obsegu 1, niso bile vključene v končni izračun.

Ogljični odtis kupljene električne energije po tržnem pristopu je višji od ogljičnega odtisa po lokacijskem pristopu, kar nakazuje na to, da je Skupina JHMB v letu 2024 kupovala električno energijo, ki je v povprečju bolj ogljično intenzivna kot povprečna mešanica v Sloveniji.

Zgolj 5 družb Skupine JHMB (podčrtanih v spodnji tabeli) je bilo odgovornih za 80,2 % delež celotnih emisij v obsegih 1 in 2, pri čemer vsaka prispeva najmanj 10-odstotni delež. Preostali delež (19,8 %) emisij pripada ostalim družbam Skupine JHMB.

Tabela 16: Delež doprinosa posameznih družb k celotnim emisijam Skupine JHMB v obsegih 1 in 2

Naziv družbe	Ogljični odtis (t CO ₂ ekv.)	Delež
Energetika Maribor d.o.o.	15.236	32,30%
Šport Maribor d.o.o.	6.399	13,60%
Moja Energija d.o.o.	5.951	12,60%
Javno podjetje Marprom d.o.o.	5.394	11,40%
Mariborski vodovod d.o.o.	4.939	10,50%
Energija in okolje d.o.o.	4.070	8,60%
Javno podjetje Snaga d.o.o.	3.068	6,50%
Javno podjetje Nigrad d.o.o.	1.528	3,20%
Mestne nepremičnine d.o.o.	387	0,80%
Pogrebno podjetje Maribor d.o.o.	150	0,30%
Zavod za urbanizem Maribor (ZUM) d.o.o.	9	<0,1 %
Javni holding Maribor d.o.o. (obvladujoča družba)	3	<0,1 %
Skupaj obseg 1 in 2	47.135	100,00%

*Vrednosti so prikazane glede na tržni pristop.

Emisije biogenega CO₂ – poročano izven obsegov 1 in 2

Za Skupino JHMB so emisije biogenega CO₂ identificirane pri zgorevanju goriv v stacionarnih enotah – zgorevanje biomase. Te emisije v obsegu 1 niso bile upoštevane. Emisije biogenega CO₂, ki se poročajo izven obsegov 1 in 2, za Skupino JHMB v letu 2024 znašajo 114,7 t CO₂.

Biogene emisije so lahko prisotne tudi v drugih kategorijah obsegov 1 in 2, vendar za te kategorije ni bilo ustreznih podatkov o emisijah biogenega CO₂, zato so bile pri izračunu izključene (npr. dobavitelji električne energije in toplote ne poročajo, kakšen delež njihovih CO₂ emisij je biogenega izvora).

Emisije biogenega CO₂ so del tudi nekaterih kategorij v obsegu 3 (npr. Aktivnosti povezane z gorivi in energijo), vendar v letu 2024 še niso bile upoštevane. Plan je, da se vključijo v prihodnjih letih izračuna, ko se bo vzpostavila ustrezna metodologija za njihov izračun.

Emisije obsega 3

V letu 2024 je ogljični odtis Skupine JHMB v obsegu 3 Skupine JHMB znašal 22.764,6 t CO₂ ekv.

Tabela 17: Ogljični odtis Skupine JHMB v obsegu 3 za leto 2024

Kategorija	Ime kategorije	Ogljični odtis (t CO ₂ ekv.)	Delež
K1	Nabavljeno blago in storitve	2.153	9,50%
K2	Investicijsko blago/Osnovna sredstva	1.877	8,20%
K3	Aktivnosti povezane z gorivi in energijo	10.067	44,20%
K4	Gor-vodni transport in distribucija	287	1,30%
K5	Odpadki nastali pri procesih	7.269	31,90%
K6	Poslovne poti	31	0,10%
K7	Prevozi zaposlenih na delo	1.064	4,70%
K8	Sredstva v najemu, zakupu ali leasingu	-	0%
K9	Dol-vodni transport in distribucija	-	0%
K10	Predelava prodanih proizvodov	-	0%
K11	Uporaba prodanih proizvodov	16	0,10%
K12	Obdelava in predelava prodanih izdelkov ob koncu življenjskega cikla	1	<0,1 %
K13	Oddaja sredstev v najem	-	0%
K14	Franšize	-	0%
K15	Finančne investicije	-	0%
	Skupaj obseg 3	22.765	100%

Obseg 3 zajema vse druge posredne emisije, ki so posledica dejavnosti podjetja, vendar nastanejo iz virov, ki niso v lasti ali pod nadzorom podjetja. V okviru obsega 3 smo identificirali 9 relevantnih kategorij za vključitev v izračun od 15. Nerelevantne so tiste kategorije v zgornji tabeli, kjer je delež 0 %. Kategoriji 8 in 13 sta sicer relevantni, vendar zanju ni bilo identificiranih aktivnosti.

Določene družbe, zajete v izračunu ogljičnega odtisa Skupine JHMB, sicer imajo najeta sredstva/oddajajo sredstva v najem, vendar so le ta že zajeta v obsegih 1 in 2, a gre za oddajo oz. najem sredstev v okviru Skupine JHMB. Prav s tem razlogom so ta sredstva izključena, ker bi prišlo do podvajanja emisij v obsegih 1, 2 in 3.

Izračun ogljičnega odtisa v obsegu 3 za Skupino JHMB je bil v letu 2024 izveden kot pregled (angl. Screening), s katerim smo želeli najprej opredeliti ključne kategorije v obsegu 3. Na podlagi rezultatov bo za te kategorije v prihodnjih letih postavljena natančnejša metodologija izračuna. Ogljični odtis v obsegu 3 v letu 2024 torej še ne predstavlja realnega stanja emisij v obsegu 3 Skupine JHMB, temveč računsko oceno emisij.

Kljub vsemu pa lahko na podlagi izračuna, povzetega v zgornji tabeli, vidimo, da zgolj 2 kategoriji predstavljata več kot 75 % emisij v obsegu 3. To sta kategorija 3 - Aktivnosti povezane z gorivi in energijo in kategorija 5 - Odpadki nastali pri procesih. Pomembna deleža predstavljata tudi kategoriji 1 in 2 – Nabavljeno blago in storitve ter Investicijsko blago/Osnovna sredstva, ki predstavljata skupaj 17,7 %. Nezanemarljiv je tudi doprinos Kategorije 7 – Prevozi zaposlenih na delo.

Deleže doprinosa posameznih družb Skupine JHMB obsegu 3 prikazuje spodnja tabela.

Tabela 18: Delež doprinosa posameznih družb k emisijam obsega 3 Skupine JHMB

Naziv družbe	Ogljični odtis (t CO ₂ ekv.)	Delež
Javno podjetje Snaga d.o.o.	7.306	32,10%
Energetika Maribor d.o.o.	5.309	23,30%
Javno podjetje Nigrad d.o.o.	2.665	11,70%
Mariborski vodovod d.o.o.	2.204	9,70%
Energija in okolje d.o.o.	1.852	8,10%
Javno podjetje Marprom d.o.o.	1.532	6,70%
Šport Maribor d.o.o.	990	4,30%
Moja Energija d.o.o.	340	1,50%
Pogrebno podjetje Maribor d.o.o.	276	1,20%
Mestne nepremičnine d.o.o.	154	0,70%
Javni holding Maribor d.o.o.	121	0,50%
Zavod za urbanizem Maribor (ZUM) d.o.o.	17	0,10%
Skupaj obseg 3	22.765	100%

*Vrednosti so prikazane glede na tržni pristop

Zgolj 4 družbe Skupine JHMB so odgovorne za 76,8-odstotni delež celotnih emisij Skupine JHMB v obsegu 3. Preostali delež (23,2 %) emisij pripada ostalim družbam Skupine JHMB.

Skupne emisije

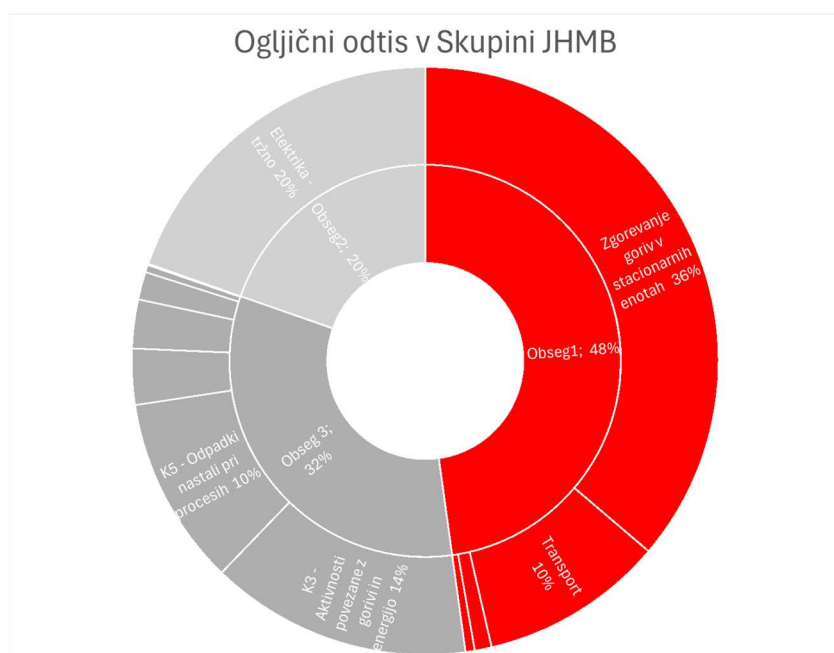
V letu 2024 je celotni ogljični odtis Skupine JHMB v obsegih 1, 2 in 3 skupaj znaša 69.899,2 t CO₂ ekv.

Tabela 19: Ogljični odtis Skupine JHMB v obsegih 1, 2 in 3 za leto 2024

Obseg/Aktivnost	Ogljični odtis [t CO ₂ eq.]	Delež
Neposredne emisije (Obseg 1)	33.409,30	48%
Zgorevanje goriv v stacionarnih enotah	25.309,30	36%
Procesne emisije	645,60	1%
Transport	7.105,30	10%
Emisije ubežnih plinov	349,10	0%
Posredne emisije (Obseg 2)	13.725,50	20%
Elektrika - tržno	13.725,50	0%
Toplota	-	-
Posredne emisije (Obseg 3)	22.764,30	32%
K1 - Nabavljeno blago in storitve	2.153,40	3%
K2 - Investicijsko blago/Osnovna sredstva	1.876,90	3%
K3 - Aktivnosti povezane z gorivi in energijo	10.066,80	14%
K4 - Gor-vodni transport in distribucija	286,80	0%
K5 - Odpadki nastali pri procesih	7.268,90	10%
K6 - Poslovne poti	31,40	<0,1 %
K7 - Prevozi zaposlenih na delo	1.063,50	2%
K8 - Sredstva v najemu, zakupu ali leasingu	-	0%
K9 - Dol-vodni transport in distribucija	-	0%
K10 - Predelava prodanih proizvodov	-	0%
K11 - Uporaba prodanih proizvodov	15,60	<0,1 %
K12 - Obdelava in predelava prodanih izdelkov ob koncu življenjskega cikla	1,00	<0,1 %
K13 - Oddaja sredstev v najem	-	0%
K14 - Franšize	-	0%
K15 - Finančne investicije	-	0%
Skupaj	69.899,2*	100 %*

*Seštevek deležev in vrednosti je potrebno gledati na enega izmed dveh načinov – 1. kot seštevek sivih polj ali seštevek belih polj.

Slika 7: Ogljični odtis po posameznih aktivnostih/kategorijah (tržni pristop)

Metodologija za izračun obsegov 1 in 2

V nadaljevanju je podan splošen popis metodologije za izračun ogljičnega odtisa za obsega 1 in 2 Skupine JHMB. Opis metodologije ne zajema nekaterih dodatnih postopkov/preračunov, ki so bili potrebni za pridobitev podatkov o porabah ali emisijskih faktorjih. Pri pridobivanju podatkov smo primarno vzeli podatke z najnižjo ocenjeno negotovostjo.

Tabela 20: Popis metodologije za izračun ogljičnega odtisa za obseg 1 in 2 Skupine JHMB

Obseg	Kategorija	Podatki aktivnosti	Podatek o porabi	Vir emisijskega faktorja	Metodologija izračuna
1	Zgorevanje goriv v stacionarnih enotah	Količina porabljenega energenta v pripadajoči enoti	Zaporedje pridobitve podatka o porabi: 1. Podatki iz računov 2. Podatki ERP sistema	Zaporedje pridobitve emisijskega faktorja: 1. Splošni emisijski faktor v generični databazah na enoto energenta	Porabljen energent * emisijski faktor na enoto energenta
1	Transport/Službena vozila	Količina porabljenega energenta v pripadajoči enoti	Zaporedje pridobitve podatka o porabi: 1. Podatki iz računov/lastnih evidenc/ali programskih orodij 2. E-mail s strani dobavitelja	Zaporedje pridobitve emisijskega faktorja: 1. Splošni emisijski faktor v generični databazah na enoto energenta	Porabljen energent * emisijski faktor na enoto energenta
1	Emisije ubežnih plinov	Masa ubežnih emisij (hladiva nadomeščena v klimatskih sistemih)	Zaporedje pridobitve podatka o porabi: 1. Podatki iz računov serviserja/Zapis servisne naprave	Zaporedje pridobitve emisijskega faktorja: 1. Specifični emisijski faktor za posamezno hladivo izračunan glede na njegovo sestavo. Vzeti podatki za IPCC AR6.	Masa ubežnih emisij * emisijski faktor
Obseg	Kategorija	Podatki aktivnosti	Podatek o porabi	Vir emisijskega faktorja	Metodologija izračuna
2	Elektrika - lokacijsko	Količina porabljene elektrike v kWh	Zaporedje pridobitve podatka o porabi: 1. Podatki iz računov/Posredovano s strani dobavitelja/Portal porabe/Števec	Zaporedje pridobitve emisijskega faktorja: 1. Specifični lokacijski emisijski faktor države.	Količina porabljene elektrike * emisijski faktor
	Elektrika - tržno			Zaporedje pridobitve emisijskega faktorja: 1. Specifični emisijski faktor, ki ga objavi dobavitelj/emisijski faktor za OVE po GHG Protokolu 2. Emisijski faktor, izračunan glede na proizvodni vir in delež posameznega vira v količini prodane električne energije dobavitelja in podatkov o emisijskih faktorjih za posamezno vrsto proizvodnega vira. 3. Faktor preostale sestave proizvodnih virov države (residual mix), ki ga objavlja AIB za različne države.	
2	Daljsko ogrevanje in hlajenje	Količina porabljene toplote v kWh	Zaporedje pridobitve podatka o porabi: 1. Podatki iz računov	Zaporedje pridobitve emisijskega faktorja: 1. Pridobivanje podatkov o emisijskih faktorjih ni bilo potrebno	

Metodologija za izračun emisij v obsegu 3

Popis metodologije za izračun ogljičnega odtisa za obseg 3 Skupine JHMB ne zajema nekaterih dodatnih postopkov/preračunov, ki so bili potrebni za pridobitev podatkov o porabah ali emisijskih faktorjih ter uporabljenih predpostavk.

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

Tabela 21: Popis metodologije za izračun ogljičnega odtisa za obseg 3 Skupine JHMB

Kategorija	Opis podatkov uporabljenih pri izračunu emisij (tip in vir)	Opis metodologije ter predpostavk in alokacij uporabljenih pri izračunu emisij
K1 - Nabavljeno blago in storitve	Podatki o aktivnostih: Podatki o nabavljenem blagu in storitvah, ki jih Skupina JHMB uporablja za izvajanje svojih dejavnosti, so pridobljeni iz računovodskih evidenc FRS službe na JHMB ali zunanjih računovodskih služb. Podatki se vodijo v denarnih vrednostih.	Vrsta metode izračuna: Za izračun GHG emisij smo uporabili stroškovno metodo (GHG Protocol, Spend-based method). Družbe zajete v izračunu obsega 3 kategorije 1 so stroške samostojno alocirale med različne kategorije, ki so bile pred pripravljene glede na dostopnost emisijskih faktorjev. Podatke o nabavni vrednosti nabavljenega blaga in storitev so bile nato pomnožene z relevantnimi emisijskimi faktorji o povprečnih emisijah na enoto vrednosti.
	Emisijski faktorji: Uporabljeni so emisijski faktorji iz okoljsko razširjenih input-output analiz (EEIO), ki alocirajo emisije toplogrednih plinov glede na denarne tokove. Emisijski faktorji so pridobljeni iz baze podatkov US EPA "Supply Chain Greenhouse Gas Emission Factors". Emisijski faktorji veljajo za ZDA, za leto 2022. Faktorji so bili z upoštevanjem inflacije prilagojeni na leto 2024 ter preračunani iz USD v EUR.	Dodatni komentarji: Uporabljeni emisijski faktorji so iz EEIO baze US EPA in so izračunani za ZDA. Za uporabo te baze smo se odločili, ker ima več kot tisoč različnih emisijskih faktorjev in omogoča v določenih segmentih (npr. storitve) boljše granularnost izračuna kot primerljive EEIO baze. Pri uporabi US EPA emisijskih faktorjev smo vzeli vrednosti, ki upoštevajo zgolj emisije iz proizvodnje in drugih obratovalnih dejavnosti (v dokumentu so označeni s kratico SEF), brez emisij povezanih s transportom od proizvajalca do družb Skupine JHMB (v dokumentu so označeni s kratico MEF).
K2 - Investicijsko blago/Osnovna sredstva	Podatki o aktivnostih: Podatki o nabavljenem blagu in storitvah, ki jih Skupina JHMB uporablja za izvajanje svojih dejavnosti, so pridobljeni iz računovodskih evidenc FRS službe na JHMB ali zunanjih računovodskih služb. Podatki se vodijo v denarnih vrednostih.	Vrsta metode izračuna: Za izračun GHG emisij smo uporabili stroškovno metodo (GHG Protocol, Spend-based method). Družbe zajete v izračunu obsega 3 kategorije 2 so stroške samostojno alocirale med različne kategorije, ki so bile pred pripravljene glede na dostopnost emisijskih faktorjev. Podatke o nabavni vrednosti investicijskega blaga/osnovnih sredstev so bile nato pomnožene z relevantnimi emisijskimi faktorji o povprečnih emisijah na enoto vrednosti.
	Emisijski faktorji: Uporabljeni so emisijski faktorji iz okoljsko razširjenih input-output analiz (EEIO), ki alocirajo emisije toplogrednih plinov glede na denarne tokove. Emisijski faktorji so pridobljeni iz baze podatkov US EPA "Supply Chain Greenhouse Gas Emission Factors". Emisijski faktorji veljajo za ZDA, za leto 2022. Faktorji so bili z upoštevanjem inflacije prilagojeni na leto 2024 ter preračunani iz USD v EUR.	Dodatni komentarji: Uporabljeni emisijski faktorji so iz EEIO baze US EPA, in so izračunani za ZDA. Za uporabo te baze smo se odločili, ker ima več kot tisoč različnih emisijskih faktorjev in omogoča v določenih segmentih (npr. storitve) boljše granularnost izračuna kot primerljive EEIO baze. Pri uporabi US EPA emisijskih faktorjev smo vzeli vrednosti, ki upoštevajo zgolj emisije iz proizvodnje in drugih obratovalnih dejavnosti (v dokumentu so označeni s kratico SEF), brez emisij povezanih s transportom od proizvajalca do družb Skupine JHMB (v dokumentu so označeni s kratico MEF). V primeru dileme ali se posamezen strošek obravnava v kategoriji 1 ali v kategoriji 2, se je uprlo na računovodske izkaze. Če se strošek beleži kot osnovno sredstvo se obravnava v tej kategoriji, z namenom, da sta finančno in nefinančno poročanje čim bolj usklajena.
K3 - Aktivnosti povezane z gorivi in energijo	Podatki o aktivnostih: Podatke o porabljenih energentih smo pridobili iz podatkov o porabi goriv in energije v obsegih 1 in 2.	Vrsta metode izračuna: Za izračun GHG emisij smo uporabili metodo povprečnih vrednosti (GHG Protocol, Average-data method). V tej kategoriji so vključene vse posredne gor-vodne emisije povezane s predelavo in transportom goriv do bencinskih črpalk oz. mest uporabe. Prav tako so vključene vse posredne gor-vodne emisije povezane z dobavo električne energije (pridobivanje in priprava goriva, druge gor vodne aktivnosti za proizvodnjo električne energije ter izgube v omrežju) in toplote (proizvodnja in distribucija goriv, izgube v vročevodnem sistemu daljinskega ogrevanja). Podatki o količini porabljenih energentov so bili nato pomnoženi z relevantnimi emisijskimi faktorji o povprečnih emisijah ali na enoto energenta. Za električno energijo so bili emisijski faktorji izračunani glede na sestavo proizvodnih virov dobaviteljev.
	Emisijski faktorji: Emisijski faktorji so izračunali samostojno. Pri izračunu smo uporabili bazo podatkov SPHERA ter faktorje, ki jih podaja UK GOV - Department for Energy Security and Net Zero "Greenhouse gas reporting: conversion factors 2023". Primarno smo uporabili emisijske faktorje, ki so izračunani za Slovenijo. V kolikor niso bili dostopni smo uporabili emisijske faktorje za EU ali Združeno kraljestvo. Emisijski faktorji so relevantni za leto 2023.	Dodatni komentarji: Potrebne emisijske faktorje smo izračunali sami s pomočjo podatkovnih baz ter javnih poročil o delovanju energetskega sistema v Sloveniji. Izračun je narejen v skladu s tržno metodo.

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

Kategorija	Opis podatkov uporabljenih pri izračunu emisij (tip in vir)	Opis metodologije ter predpostavk in alokacij uporabljenih pri izračunu emisij
K4 – Gor-vodni transport in distribucija	Podatki o aktivnostih: Podatki v tej kategoriji so bili pridobljeni na 2 načina: - 1. način: Podatki o nabavljenem blagu in storitvah, ki jih Skupina JHMB uporablja za izvajanje svojih dejavnosti, so pridobljeni iz računovodskih evidenc FRS službe na JHMB ali zunanjih računovodskih služb. Podatki se vodijo v denarnih vrednostih. - 2. način: Za Mariborski vodovod so bili pridobljeni ločeni podatki za prevoz kupljenih vodomero in cestnih kap; Za Javno podjetje Nigrad so bili pridobljeni podatki za prevoz gramoza; Za Pogrebno podjetje Maribor so bili pridobljeni podatki o prevozu sveč. Vsi podatki so pridobljeni iz računov ali izpisa dobaviteljev, razdalja pa je bila izračunana s strani službe FRS na JHMB. Podatki so v km prepeljene razdalje.	Vrsta metode izračuna: Za izračun GHG emisij smo uporabili hibridno metodo, ki zajema kombinacijo stroškovne metode in metode o prepeljani razdalji (GHG Protocol, Spend-based method in Distance-based method). Skupina JHMB ima obsežno količino aktivnosti povezanih z gor-vodnim transportom. Ker bi bilo pridobivanje podatkov za vse prevoze v kilometrih izjemno zahtevno in zamudno, je bilo za prvo leto izračuna odločeno, da se bo po metodi prepeljene razdalje izračunalo emisij za zgolj 4 izdelke. Za ostale je bila uporabljena stroškovna metoda. Za izračun emisij je bila vrednost v EUR, količina prevoženih kilometrov ali ton*kilometrov pomnožena z ustreznim emisijskim faktorjem. Uporaba kilometrov je bila uporabljena, za Mariborski vodovod in Javno podjetje Nigrad, ker so bili celotni tovornjaki namenjeni samo prevozu njihovih izdelkov. Pri pogrebem podjetju Maribor pa so sveče predstavljale, le določen delež celote napolnjenosti tovornjaka zato smo tu upoštevali tona*kilometer.
	Emisijski faktorji: Pridobljeni so bili iz 2 virov: - Emisijski faktorji za stroškovno metodo so pridobljeni iz baze podatkov US EPA "Supply Chain Greenhouse Gas Emission Factors". Emisijski faktorji veljajo za ZDA, za leto 2022. Faktorji so bili z upoštevanjem inflacije prilagojeni na leto 2024 ter preračunani iz USD v EUR. - Emisijski faktorji za metodo o prepeljani razdalji so pridobljeni iz od UK GOV Department for Energy Security and Net Zero "Greenhouse gas reporting: conversion factors 2024", ki podajajo emisije toplogrednih plinov glede na prevožen kilometer ali tona*kilometer določenega tipa transporta (izraženi so v kg CO₂ ekv./km oz. kg CO₂ ekv./km*ton).	Dodatni komentarji: Uporabljeni emisijski faktorji za stroškovno metodo so iz EEIO baze US EPA, in so izračunani za ZDA. Za uporabo te baze smo se odločili, ker ima več kot tisoč različnih emisijskih faktorjev in omogoča v določenih segmentih (npr. storitve) boljše granularnost izračuna kot primerljive EEIO baze. Pri uporabi US EPA emisijskih faktorjev smo vzeli vrednosti, ki upoštevajo zgolj emisije povezane s transportom in distribucijo do končnega uporabnika (v dokumentu so označeni s kratico MEF), brez emisij iz proizvodnje in drugih obratovalnih dejavnosti (v dokumentu so označeni s kratico SEF).
K5 – Odpadki nastali pri procesih	Podatki o aktivnostih: Podatki za posamezne družbe so bili pridobljeni iz več različnih virov: - Nekatere družbe so primorane zbirati podatke po kategorijah, ki jih predvideva ARSO - Letno poročilo o nastalih odpadkih in ravnanju z njimi. Pri teh družbah so bile odpadki v kg razporejeni v omenjene kategorije. - Nekaterim družbam ni potrebno poročati ARSO-u in zato odpadke zbirajo po kategorijah, za katere so z odvozniki ločeno dogovorjene.	Vrsta metode izračuna: Za izračun GHG emisij smo uporabili metodo razlikovanja po vrsti odpadkov (GHG Protocol, Waste-type-specific method). Podatki o deležih obdelave, ki so je bili deležni posamezni odpadki - odlaganje, reciklaža, sežig - so bili pridobljeni in izračunani na podlagi podatkov Agencije Republike Slovenije za okolje (ARSO), ki na letni ravni poročajo o nastalih odpadkih in ravnanju z njimi - OPD Obdelava. Uporabljeni so bili podatki za leto 2022. Za izračun emisij je bila količina odpadkov pomnožena z deležem za posamezno obdelavo in emisijskim faktorjem za posamezno obdelavo.
	Emisijski faktorji: Vsi emisijski faktorji za odpadke so pridobljeni iz US EPA "Emission Factors for Greenhouse Gas Inventories" in veljajo za ZDA. Podani so za leto 2023. Emisijski faktorji so konsistentni z metodologijo GHG Protokola. Uporabljeni so emisijski faktorji, ki alocirajo emisije toplogrednih plinov glede na maso obdelanih odpadkov (izraženi so v kg CO₂ ekv./kg odpadka).	Dodatni komentarji: Pri obravnavanju emisij zaradi predelave in obdelave odpadkov je bila uporabljena posebna alokacija in priprava inventarja. Družbe zajete v izračunu so bile v kategoriji 5 razdeljene na 3 sklope: - 1. sklop: Družbe za katerih odvoz odpadkov skrbi izključno Javno podjetje Snaga, d.o.o. - 2. sklop: Družbe za katerih odvoz odpadkov skrbijo delno Javno podjetje Snaga, d.o.o. in delno druge zunanje družbe - 3. sklop: Družbe za katerih odvoz odpadkov skrbijo izključno zunanje družbe Ker je družba Javno podjetje Snaga, d.o.o. del Skupine JHMB in torej zajeta v izračun, bi v primeru, da bi upoštevali emisije zaradi predelave odpadkov družb zajetih v izračunu, za katere skrbi izključno Javno podjetje Snaga, d.o.o. prišli do podvajanja emisij v obsegih 1,2 in 3. Posledično so bile družbe iz 1. sklopa izključene iz izračuna v K5. Glede na opisano bi morali torej delno izključiti tudi emisije iz družb v 2. sklopu - tisti del emisij, ki ga povzroča odvoz in predelava pri Javnem podjetju Snaga, d.o.o., vendar glede na trenutne podatke o odvozih ni bilo možno natančno izločiti teh emisij, zato so upoštene vse emisije družb v sklopu 2. Odpadki družb v sklopu 3. so bili upoštevani v celoti.

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

Kategorija	Opis podatkov uporabljenih pri izračunu emisij (tip in vir)	Opis metodologije ter predpostavk in alokacij uporabljenih pri izračunu emisij
K6 - Poslovne poti	Podatki o aktivnostih: Podatki o opravljenih poteh so se pridobili na podlagi obračuna plač - služba PIK na JHMB ali iz zunanega računovodstva. Podatki so preračunani v kilometre oz. potniške kilometre.	Vrsta metode izračuna: Za izračun GHG emisij smo uporabili metodo o prepeljani razdalji (GHG Protokol, Distance-based method). Za izračun emisij je bila količina prevoženih kilometrov pomnožena z emisijskim faktorjem za posamezen tip transporta (npr. letalo, avto,...).
	Emisijski faktorji: Uporabljeni so emisijski faktorji, ki alocirajo emisije toplogrednih plinov glede na prevoženo razdaljo oz. razdaljo in število potnikov (izraženi so v kg CO ₂ ekv./km oz. kg CO ₂ ekv./potnik*km). Vsi emisijski faktorji so pridobljeni iz UK GOV - Department for Energy Security and Net Zero "Greenhouse gas reporting: conversion factors 2024" in veljajo za Združeno kraljestvo. Podani so za leto 2024. Emisijski faktorji so konsistentni z metodologijo GHG Protokola.	Dodatni komentarji: a) potovanja z letali - za izračun kilometrov se je uporabili spletni kalkulator organizacije ICAO. Uporabili smo emisijski faktor za povprečen mednarodni let (v kg CO ₂ ekv./potnik*km). b) potovanja z javnim transportom (vlak) - kilometri so preračunani z uporabo spletnih orodij ali pridobljeni iz lastnih evidenc. Emisijski faktorji so izraženi v kg CO ₂ ekv./potnik*km. c) potovanja z avtomobili - kilometri so preračunani z uporabo spletnih orodij ali pridobljeni iz lastnih evidenc. Upošteevane so le poti z avtomobili, ki niso v lasti družb. Poti opravljene s službenimi vozili so izključene. Za izračun emisij smo uporabili emisijski faktor za povprečen avtomobil z neznanim gorivom (v kg CO ₂ ekv./km).
K11 - Uporaba prodanih izdelkov	Podatki o aktivnostih: Podatki so pridobljeni iz računovodskih evidenc o količini prodanih sveč, ter dodatno preračunani glede na dostopne podatke o svečah (masa, sestava,...).	Vrsta metode izračuna: Za izračun GHG emisij smo uporabili za direktno uporabo izdelkov (GHG Protocol, Direct use-phase emissions). Za izračun emisij je pomnožena poraba parafina in elektike z ustreznim emisijskim faktorjem.
	Emisijski faktorji: Uporabljen emisijski faktor za parafin alocira emisije toplogrednih plinov glede na maso zgoralega parafina (kg CO ₂ -ekv./kg). Uporabljen je bil emisijski faktor iz spletne baze emisijskih faktorjev ClimaTiq. Za električne sveče je bil uporabljen emisijski faktor preostale elektrike (residual mix za Slovenijo) od Assosication of Issuing bodies za leto 2023.	Dodatni komentarji: Kot artikel, pri katerem nastajajo emisije zaradi uporabe smo za leto 2024 upoštevali zgolj prodane sveče Pogrebnega podjetja Maribor d.o.o. Sestava posameznih sestavnih elementov sveč so bili pridobljeni iz študij življenjskega cikla (LCA) o svečah (DKUM - Life cycle assessment (LCA) of different types of graveyard candles ; thesis diploma Chemical Engineering). Mase sveč so bile pridobljene iz spletnih strani proizvajalcev sveč, ki dobavljajo sveče Pogrebnemu podjetju Maribor d.o.o.
K12 - Obdelava in predelava prodanih izdelkov ob koncu življenjskega cikla	Podatki o aktivnostih: Podatki so pridobljeni iz računovodskih evidenc o količini prodanih izdelkov, ter dodatno preračunani glede na dostopne podatke o izdelkih (masa, sestava,...)	Vrsta metode izračuna: Za izračun GHG emisij smo uporabili metodo razlikovanja po vrsti odpadkov (GHG Protocol, Waste-type-specific method). Podatki o deležih obdelave, ki so je bili deležni posamezni odpadki - odlaganje, reciklaža, sežig - so bili pridobljeni in izračunani na podlagi podatkov Agencije Republike Slovenije za okolje (ARSO), ki na letni ravni poročajo o nastalih odpadkih in ravnanju z njimi - OPD Obdelava. Uporabljeni so bili podatki za leto 2022.
	Emisijski faktorji: Vsi emisijski faktorji za odpadke so pridobljeni iz US EPA "Emission Factors for Greenhouse Gas Inventories" in veljajo za Združene države Amerike. Podani so za leto 2023. Emisijski faktorji so konsistentni z metodologijo GHG Protokola. Uporabljeni so emisijski faktorji, ki alocirajo emisije toplogrednih plinov glede na maso obdelanih odpadkov (izraženi so v kg CO ₂ ekv./kg odpadka).	Dodatni komentarji: Kot artikel, pri katerem nastajajo emisije zaradi obdelave odpadkov smo za leto 2024 upoštevali zgolj prodane sveče Pogrebnega podjetja Maribor d.o.o. Sestava posameznih sestavnih elementov sveč so bili pridobljeni iz študij življenjskega cikla (LCA) o svečah (DKUM - Life cycle assessment (LCA) of different types of graveyard candles ; thesis diploma Chemical Engineering). Mase sveč so bile pridobljene iz spletnih strani proizvajalcev sveč, ki dobavljajo sveče Pogrebnemu podjetju Maribor d.o.o.

Metodologija za izračun emisij biogenega CO₂ – poročanje izven obsegov

Metodologija izračuna teh emisij je sledeča:

Za biomaso je pridobljen emisijski faktor za količino biogenih emisij na kWh zgorale biomase.

Emisijski faktor je nato prilagojen na kg biomase, ker je bila količina biomase podana v tej enoti.

Za izračun emisij je količina zgorale biomase pomnožena s pripadajočim emisijskim faktorjem, izračunanim v prejšnjem koraku.

Za leto poročanja 2024 še nismo izračunali intenzivnosti emisij TGP glede na tržni in lokacijski pristop.

ESRS E2 Onesnaževanje

V Skupini JHMB smo na osnovi analize dvojne pomembnosti na področju onesnaževanja prepoznali naslednje pomembne podteme in znotraj njih naslednje vplive in tveganja:

Tabela 22: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti na področju onesnaževanja

		Vrednostna veriga			Časovni okvir		
		Navzgor	Lastno poslovanje	Navzdol	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročno
Onesnaževanje zraka							
Vpliv transporta, energetike, turizma (nastajanje trdnih delcev, dušikovega oksida, hrupa, smradu)	Dejanski negativni vpliv	X	X	X			X
Višji stroški usklajevanja s predpisi	Tveganje		X		X		
Stroški prehoda na tehnologijo z manjšimi emisijami/imisijami	Tveganje		X		X		
Onesnaževanje zraka, tal, vode, živih organizmov							
Neusklajenost razvoja infrastrukturnih in komunalnih storitev	Dejanski negativni vpliv		X			X	
Finančna tveganja pri vodenju projektov	Tveganje		X		X		
Neureditev infrastrukture za začasno skladiščenje odpadkov	Morebitni negativni vpliv		X	X			X
Investicija v rešitev tega problema (termična obdelava odpadkov ipd.)	Tveganje		X			X	
Posipni materiali	Dejanski negativni vpliv		X			X	
Onesnaževanje vode							
Slaba vodotesnost kanalizacije	Morebitni negativni vpliv		X			X	
Operativna/obratovalna tveganja (npr. dotrajanost kanalizacije in potrebna sanacija, nadgradnja infrastrukture), ki izhajajo iz vpliva podnebnih sprememb (npr. več padavinskih voda, neurij)	Tveganje		X				X
Odlagališče nevarnih odpadkov Metava	Morebitni negativni vpliv		X				X
Manko proračunskih sredstev za izvajanje potrebnega nadzora in preprečevanje onesnaževanja	Tveganje		X				X

● Onesnaževanje zraka

Kakovost zraka je eden izmed najpomembnejših vidikov stanja okolja. Slaba kakovost zraka pomembno vpliva na naše zdravje, saj lahko izpostavljenost onesnaženemu zraku povzroči vrsto zdravstvenih zapletov (srčno-žilne bolezni, obolenja dihal, rak) in v skrajnem primeru vodi tudi do prezgodnje umrljivosti. Onesnažen zrak škoduje tudi naravnemu in grajenemu okolju, ker povzroča zakisanje tal in vode, naraščanje hranilnih snovi v vodi, zmanjšuje donos kmetijskih pridelkov, škodi gozdom ter razjeda materiale. Onesnaževala zraka so:

- Snovi, ki omogočajo nastanek prizemnega ozona – O₃ (dušikovi oksidi – NO_x), ogljikov monoksid (CO), metan (CH₄) in nemetanski ogljikovodiki (NMVOC). Ozon škodljivo vpliva na zdravje in kakovost življenja ljudi; ter na ekosisteme, kjer povzroča zmanjšanje pridelka, škodo na listih ter znižujejo odpornost proti boleznim.

- Snovi, ki povzročajo zakisanje (dušikovi oksidi – NO_x) in amonijak (NH₃), (žveplov dioksid – SO₂). Te povzročajo veliko škodo v ekosistemu, na stavbah in materialih (korozija).
- Delci (PM₁₀, PM_{2,5} in manjši), ki povzročajo težje bolezni dihal, ožilja, rakavih obolenj itd. ter povečujejo možnost prezgodnje smrti.
- Glavni viri onesnaževanja zraka so zgorevanje goriv pri oskrbi z energijo, v prometu, industriji in gospodinjstvih, industrijski procesi in uporaba topil, kmetijstva dejavnost ter ravnanje z odpadki. Mejne vrednosti za varovanje zdravja za posamezna onesnaževala so določene z Evropsko in nacionalno zakonodajo, priporočila in smernice pa na svetovni ravni podaja Svetovna zdravstvena organizacija (SZO).

MOM spada v območje čezmerne onesnaženosti zraka predvsem zaradi koncentracije PM₁₀ in vsebnost benzo(a)pirena v delcih PM₁₀. Zaradi povečanih koncentracij delcev PM₁₀ je območje MOM uvrščeno v I. stopnjo onesnaženosti. Med najvplivnejšimi lokalnimi viri PM₁₀ sodi med drugim promet. Prevladujoč vir izpustov PM_{2,5} je zgorevanje lesa v široki rabi, sledi pa promet. Meritve koncentracij PM_{2,5} potekajo na merilnem mestu Vrbanski plato in Krekova/Tyrševa. Trend na obeh merilnih mestih je usmerjen navzdol.

● **Onesnaževanje vode**

Odpadna voda je voda, ki se po uporabi ali kot posledica padavin onesnažena odvaja v vode neposredno ali po kanalizaciji in ustrezni obdelavi. Komunalna odpadna voda nastaja v gospodinjstvih, objektih v javni rabi, proizvodnih in storitvenih dejavnostih, kjer je kvaliteta odpadne vode podobna gospodinski odpadni vodi. Industrijska odpadna voda nastaja v industriji, obrtni, gospodarski, kmetijski dejavnosti in po nastanku ni podobna komunalni odpadni vodi, saj je onesnažena z različnimi onesnažili glede na vrsto dejavnosti. Padavinska odpadna voda kot posledica padavin odteka iz utrjenih, tlakovanih ali z drugim materialom pokritih površin neposredno v vode ali se odvaja v javno kanalizacijo. Čiščenje odpadnih voda je proces, skozi katerega se odpadne vode očistijo do tolikšne mere, da izpolnjujejo okoljske in druge standarde kakovosti.

Čiščenje odpadnih voda lahko vključuje (odvisno od zahtevanih standardov čiščenja) mehanske, kemične ali biološke postopke ter njihove kombinacije. Pri čiščenju odpadne vode izvajalec javne službe ne uporablja kemikalij ali drugih agresivnih snovi. Zaradi nadzora nad izvajanjem ukrepov zmanjševanja onesnaževanja voda ter doseganjem mejnih emisijskih vrednosti je potreben monitoring odpadnih voda iz čistilnih naprav.

MOM na podlagi (4) odstavka 97. člena Zakona o varstvu okolja sistematično zagotavlja podrobnejši in posebni monitoring stanja tal, podzemnih in površinskih voda na vodovarstvenem območju črpališč Mariborskega vodovoda (v nadaljevanju imisijski monitoring). Imisijski monitoring izvaja že vse od leta 2001. Program imisijskega monitoringa je načrtovan na podlagi določil slovenskih predpisov in evropske direktive o vodah.

Imisijski monitoring je preventivni program, s katerim se prepoznajo tveganja, ki lahko vplivajo na kakovost pitne vode. Imisijski monitoring se izvaja na prvinah okolja, ki pomembno vplivajo na kakovost pitne vode, torej tleh, podzemni vodi in površinski vodi. Ključni dejavnik je tudi količinsko stanje podzemne vode, ki je zelo odvisen od vremenskih in podnebnih dejavnikov.

Odvajanje in čiščenje odpadne vode v MOM izvajata družbi Nigrad in Mariborski vodovod, ki je v letu 2024 prevzel v upravljanje Centralno čistilno napravo Maribor (v nadaljevanju CČN Maribor). Večji del odpadnih voda MOM iz gospodinjstev, industrije in meteorne vode se prečisti na CČN Maribor, ki ima kapaciteto 195.000 populacijskih enot in izvaja tri faze čiščenja (mehansko, biološko in obdelavo blata). Na centralni čistilni napravi se obdeli 94 % odpadne vode MOM.

V MOM s kanalizacijskim sistemom upravlja družba Nigrad. Na območju MOM le ta upravlja s ca 500 km kanalizacijskega omrežja, s 3.323 objekti za črpanje, 61 večjimi razbremenilniki in 35 črpališči. Nigrad v sklopu koncesije izvaja odvajanje odpadne komunalne in padavinske vode, vzdrževanje kanalizacijskega omrežja vseh profilov, vzdrževanje in upravljanje čistilnih naprav, prediranje in čiščenje zamašenih kanalizacijskih cevi vseh profilov, črpanje in odvoz blata iz greznic in malih komunalnih čistilnih naprav, snemanje kanalizacijskih cevi vseh premerov in meritve pretokov. Več kot 60 % območja MOM leži na vodovarstvenem območju, kar pomeni, da je ureditev odvajanja odpadnih voda na teh območjih prioriteta.

Odvajanje padavinskih voda iz javnih površin in odvajanje ter čiščenje padavinskih voda, ki se odvaja v javno kanalizacijo s streh, če za to padavinsko odpadno vodo ni mogoče zagotoviti ravnanja v skladu s predpisom, ki ureja emisijo snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo, je storitev izvajalca javne službe. Aktivnosti, povezane z izločitvijo padavinskih voda iz sistema javne kanalizacije, Nigrad izvaja zato, ker zaradi podnebnih sprememb prihaja do nalivov večjih jakosti, kot so bile predvidene pri načrtovanju kanalizacije. Obilna padavinska voda namreč v kanalizaciji povzroča številne nevšečnosti, kot so npr. poplavljanje objektov, nezmožnost odvajanja odpadnih voda do čistilnih sistemov in izdatno močnejša abrazija omrežja. Nemoten potek odvajanja odpadnih voda oz. ustrezno pretočnost kanalizacije se lahko zagotovi ob doslednem upoštevanju vseh predpisov, zato je potrebno padavinske vode izločiti iz sistema kanalizacije in tako prispevati k normalnemu delovanju.

Na območju MOM je v večini primerov zgrajen mešani kanalizacijski sistem, kar pomeni, da se razbremenjene padavinske vode odvajajo preko razbremenilnikov v potoke in nato v Dravo, odpadna voda pa se vodi po glavnih zbiralnikih proti CČN Maribor v Dogošah. Zaradi dotrajanosti razbremenilnikov ali njihove poddimenzioniranosti glede na današnje potrebe se onesnažene vode večkrat prelijejo in onesnažujejo potoke oz. odvodnike. Zaradi večje količine padavinske vode in odpadne meteorne vode, ki dodatno obremenjujejo razbremenilnike, se onesnažene vode večkrat prelijejo in onesnažujejo kanal/potok.

● Svetlobno onesnaževanje

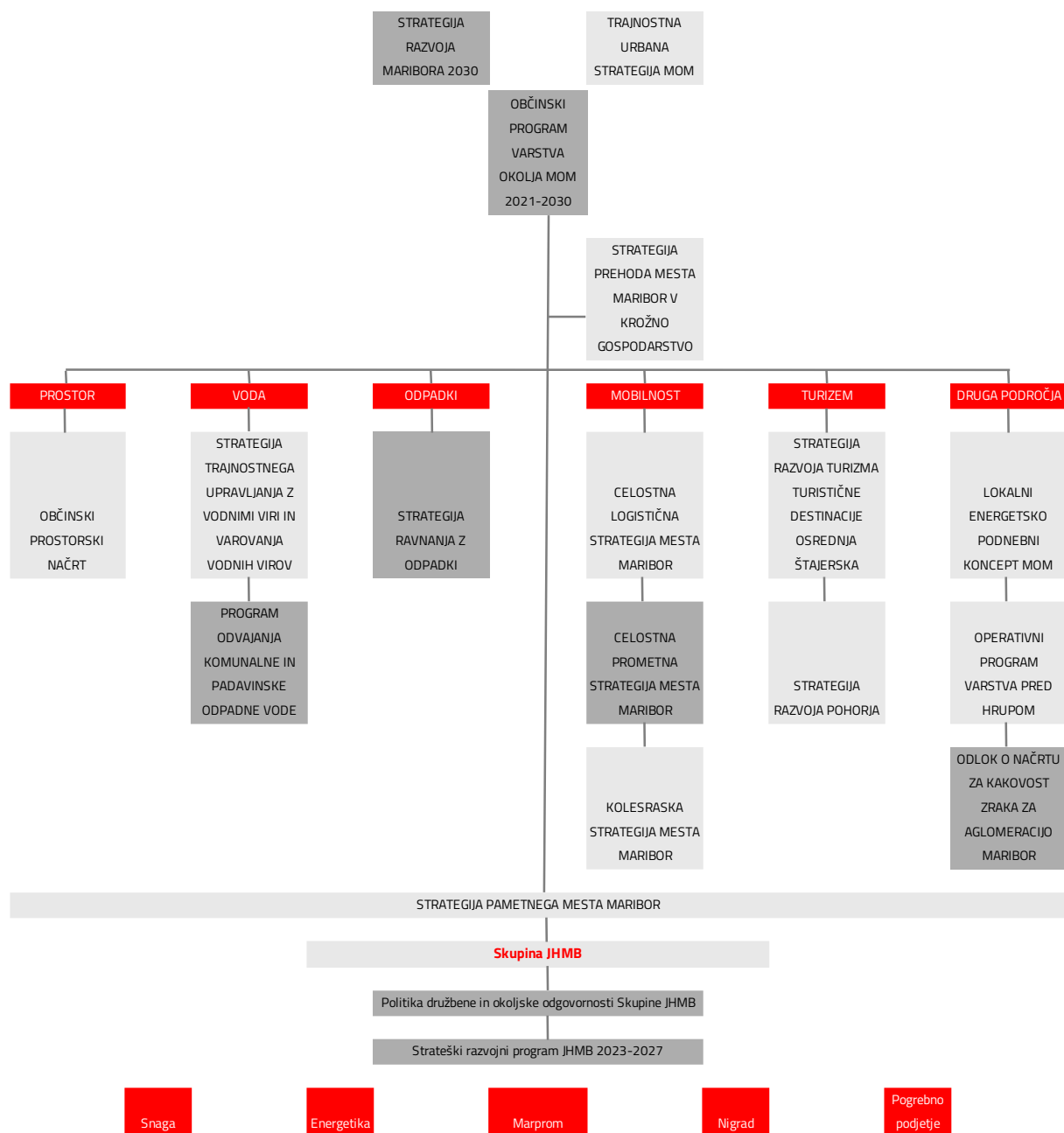
Svetlobno onesnaženje je prekomerno osvetljevanje okolja zaradi premočnih in slabo optimiziranih usmerjenih ali pa celo neusmerjenih virov svetlobe. To povzroča bleščanje in širjenje svetlobe v nebo. Pojavlja se v naseljenih območjih, predvsem v mestnih središčih. Posledice so visoki stroški elektrike, moteč vpliv na človeka in na splošno za vsa živa bitja. Povzroča nelagodje, utrujenost, boleče oči ter slab spanec.

Maribor sodi med večje vire svetlobnega onesnaženja na območju Slovenije. Znotraj mesta glavne vire svetlobnega onesnaženja predstavljajo nezastrite in polzastrite svetilke cestne razsvetljave, zato se svetlobno bolj onesnažena območja pojavljajo vzdolž večjih prometnic in na parkiriščih v okolici nakupovalnih središč. Na območjih z individualno stanovanjsko gradnjo zlasti na Pobrežju, Teznu in delu Tabora je stopnja svetlobnega onesnaženja nekoliko nižja, kljub še vedno prisotni uporabi nezastritih svetilk z visokotlačnimi živosrebrnimi sijalkami, ki imajo višek sevanja v modrem delu spektra. Mesto oblikuje izrazito svetlobno kupolo, ki ima regionalni značaj. V okolici mesta zimska nočna smuka na Mariborskem Pohorju predstavlja dodaten vir svetlobnega onesnaževanja.

E2-1 – Politike v zvezi z onesnaževanjem

Na ravni Skupine je sprejeta krovna Politika družbene in okoljske odgovornosti (njene glavne teme so navedene v poglavju ESRS 2 MDR-P), v kateri se Skupina JHMB med drugim zavezuje k zmanjšanju negativnih vplivov na okolje, vključno z zmanjšanjem onesnaževal iz svojih dejavnosti, kot so javni prevoz in komunalne storitve. Posamezne družbe v Skupini imajo sprejete politike in okoljske usmeritve za lastno dejavnost, ki jo opravljajo. Sicer pa se Skupina JHMB zavezuje pri opravljanju dejavnosti k upoštevanju vseh strateških usmeritev MOM.

Slika 8: Hierarhija politik, programov, strategij, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju onesnaževanja

Krovna strategija MOM je Strategija razvoja Maribora 2030 (SRM), ki predstavlja dolgoročno razvojno politiko s cilji in smernicami za njihovo doseganje in je usmeritev tudi za izvajanje vseh aktivnosti Skupine JHMB. Hkrati je Skupina JHMB zavezana vsem strateškim okoljskim usmeritvam v OPVO MOM, ki so na področju onesnaževanja:

- Skrb za dobro kemijsko in ekološko stanje površinskih voda
 - Preprečevanje odtekanja odpadne komunalne vode ter drugih vrst onesnaženih voda v vodotoke in obstoječe površinske vode.

- Ustvarjanje pogojev za dobro kemijsko in ekološko stanje površinskih vod, da bodo polne življenja, očiščene mikro polutantov, ustrezno renaturirane, sposobne opravljati ekološke funkcije in ekosistemske storitve.
- Zagotavljanje kakovosti tal
 - Redno izvajanje monitoringa, tj. meritev onesnaženosti tal (prsti) na dovolj velikem številu mikrolokacij.
 - Preprečevanje erozije tal (vodne, vetrne) s primernimi prostorskimi in krajinsko arhitekturnimi ureditvami.
 - Varovanje in negovanje tal s sonaravnim upravljanjem in z rabo regenerativnih biotehniških ukrepov za zmanjšanje onesnaženosti ter izboljšanje njihove vitalnosti.
 - Skrb za trajnostno rabo tal s spodbujanjem ekološke pridelave hrane (širjenje površin za mestne vrtove, ozaveščanje občanov o pomenu ekološke, lokalno pridelane hrane, spodbujanje povečanja deleža lokalne hrane v javnih zavodih ipd.).
- Zrak
 - Izvajanje ukrepov za zmanjševanje koncentracij onesnaževal v zraku.
 - Stalni nadzor (redni monitoring) nad onesnaženostjo zraka.
 - Pametno načrtovanje, tehnične in naravne rešitve omogočajo ekološke storitve za izboljšanje mikroklima.
- Svetlobno onesnaževanje
 - Vzpostavitev energetsko učinkovitejše javne razsvetljave, ki bo porabila manj električne energije, povzročala manj svetlobnega onesnaževanja, zmanjšala emisije CO₂, zahtevala nižje stroške obratovanja in vzdrževanja ter bistveno zmanjšala okoljske obremenitve.
 - Uporaba nočnim živalim prijaznih svetil.

E2-2 – Ukrepi in viri v zvezi z onesnaževanjem

Dolgoročni cilj MOM je doseči raven kakovosti zraka, ki nima negativnih vplivov na zdravje ljudi in okolje. Ta cilj je tudi v ospredju sprejetega Odloka o načrtu za kakovost zraka za aglomeracijo Maribor, v okviru katerega si je MOM zadala podrobnejše ukrepe, ki jih izvaja. Ukrepi, ki naslavlajo to problematiko, so usklajeni tudi z ukrepi v Lokalnem energetskem konceptu (LEK MOM) in Celostni prometni strategiji mesta Maribor. Ukrepi iz Načrta za kakovost zraka so razdeljeni v tri sklope:

- Ukrepi na področju učinkovite rabe energije (URE) in uporabe obnovljivih virov energije (OVE), kjer je v ospredju zmanjševanje emisij zaradi ogrevanja stavb. Spodbuja se širitev DO v mestu, uvajanje OVE v sistem DO, povečevanje odjema v omrežju DO in plinovodnega omrežja. Spodbuja se energetska obnova stanovanj, večstanovanjskih zgradb in javnih objektov v lasti MOM.

- Ukrepi na področju prometa, ki so usmerjeni k posodobitvam javnega potniškega prometa, trajnostni parkirni politiki, spodbujanju elektromobilnosti, izboljšanju in širitvi infrastrukture za kolesarje in pešce, spodbujanju drugih oblik trajnostne mobilnosti, ipd.
- Ostali ukrepi, ki imajo funkcijo podpornih ukrepov in so prav tako pomembni, čeprav niso v načrtu posebej finančno ovrednoteni. Nanašajo se na varovanje in obnavljanje zelenih površin mesta, ki izboljšujejo mikroklimo, delovanje spletnega mesta za kakovost zraka, ozaveščanje občanov o kakovosti zraka, ipd.

Poleg naštetih ukrepov pa lahko morebitna kritična območja večje onesnaženosti interventno obravnavamo in omejimo onesnaženje tudi s pomočjo ponorov (ciljane zelene zasaditve).

Skupina JHMB v skladu z usmeritvami MOM tako kljub temu, da je bila analiza dvojne pomembnosti narejena šele konec leta 2024 in smo šele opredelili vplive, tveganja in priložnosti, že izvaja določene aktivnosti za blažitev negativnih vplivov in tveganj, povezanih z onesnaževanjem zraka, vode in prsti ter živih organizmov. Je pa na teh aktivnostih treba delati ves čas in gre torej za neke stalne ukrepe.

Takšni ukrepi za blažitev dejanskega negativnega vpliva na onesnaževanje zraka zaradi transporta, energetike, mestnega linijskega prevoza, ki je vzrok za nastajanje trdnih delcev, dušikovega oksida, hrupa, smradu, in z njim povezanih tveganj, so: prehod na električna vozila in goriva z nizkimi emisijami, spodbujanje kolesarjenja in javnega prevoza za zaposlene in obiskovalce, filtracija zraka v turističnih namestitvah, načrtovanje stroškov prehoda na nizko emisijske tehnologije ... Ti ukrepi so deloma povezani z ukrepi za blažitev podnebnih sprememb, več podrobnosti – tako o ukrepih izvedenih v letu 2024 kot načrtovanih ukrepih – o tem navajamo v poglavju E1-3.

Dejanski negativni vpliv na onesnaževanje zaradi neusklajenega razvoja infrastrukturnih in komunalnih storitev in finančno tveganje pri vodenju projektov blažimo z usklajevanjem z lokalnimi skupnostmi in vključitvijo njihovih potreb v načrtovanje. So pa investicije v domeni lastnice, MOM.

Tudi akcije v primeru za morebitni negativni vpliv na onesnaženje okolja zaradi neustreznih ukrepov – neureditev infrastrukture za začasno skladiščenje odpadkov – so že v izvajanju. Tako smo na osnovi dogovora o skupni pripravi projekta termične predelave odpadkov Maribor pričeli z izdelavo potrebne dokumentacije za umeščanje objekta v prostor.

Za odpravo dejanskega negativnega vpliva na onesnaževanje zaradi posipnih materialov, morebitnega negativnega vpliva na podzemne vode zaradi slabe vodotesnosti kanalizacije in povezanih operativnih/obratovalnih tveganj (npr. dotrajanost kanalizacije in potrebna sanacija, nadgradnja infrastrukture), ki izhajajo iz vpliva podnebnih sprememb (npr. več padavinskih voda, neurij), in morebitnega negativnega vpliva na onesnaženje podzemne vode zaradi odlagališča nevarnih odpadkov Metava ter povezanega tveganja, ki izhaja iz manjka proračunskih sredstev za izvajanje potrebnega nadzora in preprečevanje onesnaževanja, se izvajajo aktivnosti v skladu z načrtom izvajanja investicij.

Poleg tega je Mariborski vodovod v letu 2024 prevzel v upravljanje centralno čistilno napravo. V prihodnosti načrtuje naložbe v vzdrževanje in posodobitev čistilne naprave, da bi se izboljšala kakovost odpadnih vod, ki se vračajo v okolje.

MOM je v letu 2020 pristopila k reševanju zmanjšanja svetlobnega onesnaževanja tudi s projektom energetske sanacije javne razsvetljave in v ta namen objavila razpis za javno-zasebno partnerstvo. V okviru projekta se bo posodobilo celotno omrežje javne razsvetljave na območju MOM. Zamenjava je nujno potrebna, saj obstoječa javna razsvetljava ni v skladu z direktivami EU o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja. Z izvedbo investicijskega projekta obstajajo na obstoječi razsvetljavi potencialno veliki prihranki električne energije in stroškov vzdrževanja. Energetska učinkovitost javne razsvetljave bi se z zamenjavo tehnološko zastarelih in potratnih svetilk in z vgradnjo sodobnih, visoko tehnološko in energetske varčnih ter okolju prijaznih svetilk z maksimalno svetlobno kvaliteto, preprostim upravljanjem in uporabo pametne regulacije z nastavljenim časovnim terminom zmanjševanja moči svetilk ob določenih urah, lahko povečala tudi do 30 %. V okviru projekta bo predvidoma zamenjanih kar 13.131 svetilk. Cilj je, da mesto pridobi energetske učinkovitejšo razsvetljavo, ki bo porabila manj električne energije, povzročala manj svetlobnega onesnaževanja, zmanjšala emisije CO₂ ter zahtevala nižje stroške obratovanja in vzdrževanja. Z uvajanjem celovitih rešitev učinkovite razsvetljave bo tako MOM bistveno zmanjšala okoljske obremenitve.

Tabela 23: Aktivnosti Skupine JHMB v letu 2024 na področju onesnaževanja in načrti za v prihodnje

Skupina JHMB UKREPI		CLU
Aktivnosti v letu 2024 in načrti za prihodnost		
Snaga	Ravnaje z odpadki: Mehansko-biološka obdelava mešanih komunalnih odpadkov SRP 2023-2027; Sprejem strategije krožnega gospodarstva/ravnanja z odpadki: 2024. Sprejem Občinskega podrobnega prostorskega načrta za center krožnega gospo darjenja: december 2024.	Glede na zakonodajo o odlaganju preostanka odpadkov po obdelavi meša nih komunalnih odpadkov in določitev, da je potrebna mehansko-biološka obdelava mešanih komunalnih odpadkov, je nujna izgradnja objekta za biološko obdelavo mešanih komunalnih odpadkov (biološka stabilizacija), v katerem se mehansko ob delani mešanih komunalnih odpadki oziroma ostanek po obdelavi le-teh posuši do te mere, da izpolnjuje vse parametre za odlaganje na odlagališču. Preostanek me hansko obdelanih odpadkov, t. i. lahka frakcija, se uporabi za sežig odpadkov v okviru izvajanja državne gospodarske javne službe sežiganja komunalnih odpadkov. Z za gotovitvijo obeh procesov, torej tako mehanske (že obstoječa sortirnica) in biološke obdelave (nov predviden objekt) mešanih komunalnih odpadkov kot obvezne gospo darske javne službe zadostimo vsem obveznostim, ki jih nalagajo tako zakonodaja R. Slovenije kot evropske direktive na področju ravnanja z odpadki. Prav tako z obema opisanimi procesoma za širše območje mesta Maribor zagotavljamo samo zadostnost območja glede obdelave mešanih komunalnih odpadkov in zmanjšujemo odvisnost od drugih prevzemnikov ter s tem posledično tudi regulacijo cen ravnanja z odpadki, saj imamo vsaj delno zaključen krog ravnanja z odpadki na omenjenem območju.
Snaga	Predelava biološko razgradljivih odpadkov (SRP 2023-2027)- neopredeljena časovnica	Izgradnja kompostarne za predelavo biološko razgradljivih odpadkov je nujno potrebna glede na to, da tovrstnih kapacitet na širšem območju Maribora ni, in to predvsem zaradi ustreznega obvladovanja predelave bioloških odpadkov (rjava posoda) in zmanjše vanja količin le-teh.
Marprom	Elektrifikacija voznega parka mestnega potniškega prometa z nabavo električnih avtobusov in vozil (SRP JHMB 2023-2027)-v izvajanju V letu 2024 uvedba druge popolnoma elektrificirane linije (št.G5) v MPPM sodelovanje pri načrtovanju posodobitve polnilne infrastrukture v okviru reorganizacije in prenove mreže linij JMPP za polnjenje električnih vozil	Z elektrifikacijo slediti konceptu trajnostne in okolju prijazne urbane mobilnosti, ki temelji na zeleni energiji, zmanjševanju ogljičnega odtisa in emisij ter trdnih delcev v prometu.
Pogrebno podjetje	Instalacija sončne elektrarne na strehi pokopališkega objekta na pokopališču Dobrava (SRP 2023-2027)	Cilj učinkovita raba energije iz obnovljivih virov.
Nigrad	Sanacija kanalizacijskega sistema na sistemu javne kanalizacije kot posledica vdorov in poškodb SRP JHMB 2023-2027-v izvajanju	Odpravljanje vdora zalednih in padavinskih voda v sistem javne kanalizacije in sanacija k
Nigrad	V letu 2024 smo nadaljevali s projektom LIFE RESTART v sklopu katerega bomo v naslednjih letih vzpostavili banko materialov in oblikovali aplikacijo za zaznavo ilegalnih odlagališč odpadkov. V sklopu projekta bomo vzpostavili trajni predelovalni regijski center, v okviru katerega bi predelovali vse gradbene odpadke iz območja MOM in drugih okoliških občin. Postopki za pridobitev dovoljenja in lastništva lokacije so se pričeli v letu 2024.	
Energetika	električna vozila Energetike se polnijo iz sončnih elektrarn, nameščenih na nadstreških notranjega parkirišča. Hkrati razvija inovativen koncept souporabe vozil, ki bodo na voljo tudi drugim podjetjem iz Skupine JHMB.	Zmanjšanje ogljičnega odtisa in povečanje energetske učinkovitosti, optimizacija uporabe

E2-3 – Cilji v zvezi z onesnaževanjem

Ker je bila analiza dvojne pomembnosti narejena šele konec leta 2024 in na takšen način opredeljeni pomembni vplivi in tveganja, povezani z onesnaževanjem, Skupina JHMB še ni definirala ciljev za njihovo preprečevanje ali blažitev. Zasledujemo pa cilje MOM, ki so navedeni v nadaljevanju.

Tabela 24: Cilji v strateških dokumentih MOM, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju onesnaževanja

Politika, strateška usmeritev MOM	Področja	CILJI
Strategija razvoja Maribora do leta 2030	Svetlobno onesnaževanje	Zmanjšanje javne razsvetljave na prebivalca iz 87 kw/h (2008) na 43 kw/h do leta 2030.
	Onesnaževanje mestni promet	Uvajanje bolj ekoloških oblik javnega prevoza (delež avtobusov na stisnjeni zemeljski plin) 40% do 2030
Strategija pametno mesto Maribor 2030	Digitalizacija	Digitalna transformacija tako občine kot tudi digitalizacija vseh javnih storitev in digitalna transformacija javnih podjetij.
		V okviru celovitega pametnega usmerjanja prometa vključuje tudi ukrep pametnega javnega prevoza (Marprom)
		Nadzor kanalizacijskega sistema in razbremenitev razbremenilnikov v realnem času.
		Pametni dostop in merjenjem polnosti podzemnih zabojsnikov
		Pametna ulična razsvetljava s prilagajanjem jakosti svetilnosti (senzor za svetlobo, kvaliteto zraka hrup)
OPVO MOM	Zagotavljanje kontinuirane kakovosti podzemnih voda	Zmanjševanje uporabe in vdora onesnažil v podzemne vode.
	Zagotavljanje javne oskrbe s pitno vodo v zadostni količini in ustrezni kakovosti vsem prebivalcem	Poseben poudarek mora biti na implementaciji zelenih infrastrukturnih rešitev med obstoječo sivo infrastrukturo za zagotavljanje ponikanja deževnice.
		Vzpodbujanje ekološkega načina kmetovanja, da se prepreči spiranje nitratov in pesticidov v tla.
		Zmanjševanje farmakološko aktivnih snovi (ostankov zdravil kot odpadki) v odpadni vodi.
		Dopolnitev rezultatov iz državnega monitoringa s podatki in rezultati iz imisijskega monitoringa lokalne skupnosti.
		Informiranje in ozaveščanje prebivalcev o tem, kaj vse se odvaja v komunalni sistem in kaj ne.
		Na področju odvajanja odpadne vode se tako pojavljata dva glavna izziva in sicer OPVO
		Zagotavljanje ločenega odvajanja meteoritnih in odpadnih komunalnih vod v izogib preobremenjevanja kanalizacijskega omrežja.
		Izboljšanje komunalne infrastrukture (kanalizacijskega sistema) v izogib iztokom odpadne vode v površinske ali podzemne vode
		Uravnoteženo vlaganje finančnih sredstev za redno vzdrževanje, zamenjavo in dogradnjo infrastrukture (vodovod, kanalizacija).
	Dobro kemijsko in količinsko stanje podzemne vode kot vira pitne vode	Redno vzdrževanje vodnjakov.
		Zagotavljanje ločenega odvajanja meteoritnih in odpadnih komunalnih vod v izogib preobremenjevanja kanalizacijskega omrežja (izgradnja pametnega sistema kanalizacije).
		Zmanjševanje vdora onesnažil v podzemne vode.
		Ugotavljanje vzrokov za prisotnost posameznih onesnažil v vodi.
		Zmanjševanje farmakološko aktivnih snovi (ostankov zdravil kot odpadki) v odpadni vodi.
		Informiranje in ozaveščanje prebivalcev (vzpodbujanje ekološkega načina kmetovanja, raba deževnice namesto pitne vode, ipd.).

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

Politika, strateška usmeritev MOM	Področja	CILJI
OPVO MOM	Dobro kemijsko in ekološko stanje površinskih voda	Izvedba pilotnega čiščenja dravskega filtrata na levem bregu Drave in pridobivanje zemljišč na trasi II. Faze aktivne zaščite črpališča Vrbanski plato, izdelava projekta, pridobitev gradbenega dovoljenja in izdelava investicijskega programa za izvedbo projekta
		Izvedba projekta II. Faze aktivne zaščite črpališča Vrbanski plato po etapah, izvedba poskusnega obratovanja in predaja objekta v upravljanje JHMB
		Zmanjšanje rabe soli na javnih površinah v času zimske sezone
		Prioritetni nadzor nad vzdrževanjem javnega in internega kanalizacijskega omrežja na VVO I in II
		Novelacija programa odvajanja komunalne in padavinske odpadne vode na območju MOM
		Izvedba programa izgradnje in rekonstrukcije kanalizacijskega omrežja v sklopu večletnih razvojnih načrtov MOM (Priorite so ureditev kanalizacijskega sistema na VVO in sicer: rekonstrukcija starega kanalizacijskega sistema in izgradnja novega, kjer še ni izgrajenega omrežja in zagotovljenih priklopov, pri rekonstrukcijah in novogradnjah pa izgraditi ločen meteorno - komunalni sistem odvajanja odpadnih voda;; izvajanje projekta »Odvajanje in čiščenje v porečju Drave«)
		Akcijski načrt za spodbujanje izgradenj MČN tam, kjer iz ekonomskih in tehničnih razlogov ni smotno graditi skupne kanalizacije s čistilno napravo (priprava načrta s prioriteta; možne tehnične ali druge spodbude)
		Vzpostavitev katastra "kritičnih izpustov" v kanalizacijski sistem in nadgradnja monitoringa izpustov (namesto občasnega vzorčenja vzpostavitev rednega sistematičnega vzorčenja)
	Svetlobno onesnaževanje	Rekonstrukcija kanalizacijskega omrežja in razbremenilnikov na zavarovanem območju mestnega gozda Stražun
		Celovita posodobitev mestne javne razsvetljave ob upoštevanju, poleg ekonomskih in energetskih, tudi okoljskih vidikov.
		Svetlobno onesnaževanje v mestu lahko bistveno zmanjšamo z ustrezno sanacijo javne razsvetljave, omejevanjem osvetlitve zgradb in postavitve osvetljenih reklamnih panojev.
		Vzpostavitev energetsko učinkovitejše javne razsvetljave, ki bo porabila manj električne energije, povzročala manj svetlobnega onesnaževanja, zmanjšala emisije CO2, zahtevala nižje stroške obratovanja in vzdrževanja ter bistveno zmanjšala okoljske obremenitve.
		Uporaba nočnim živalim prijaznih svetil.
		Spodbujanje tako javnega kot zasebnega sektorja v uporabo pametnih sistemov osvetljevanja zgradb, reklamnih panojev ipd..
	Cilji ravnanja s komunalnimi odpadki	Usmerjenost v zmanjševanje količin odpadkov, skrbno ločevanje na izvoru in primerno ravnanje z zbranimi frakcijami ob uporabi tehnološko najsprejemljivejših tehnologij in sistemskih rešitev.
		Premišljeno kupovanje dobrin, inovativna uporaba/predelava »odsluženih« stvari, naj odpadki dobi novo uporabno vlogo.
	Ravnanje z gradbenimi odpadki in izkopnimi materiali	Ponovna uporaba gradbenih odpadkov (za nove gradbene polizdelke/izdelke, za zasipavanje gradbenih jam ipd.) ob minimalnem tveganju za dodatno obremenjevanje okolja (varstvo podtalnice, hrup, prah ipd.).
		Premišljena gradnja, da bo tudi gradbenih odpadkov čim manj in da so iz materialov, ki jih lahko predelamo.

E2-4 – Onesnaževanje zraka, vode in prsti

Skupina JHMB doslej ni zbirala podatkov o količini emisij v zrak, vodo in prst po vrsti onesnaževal in zato nima teh podatkov za leto 2024. Spremlja pa svoj napredek na tem področju z nekaterimi drugimi kazalniki, ki so navedeni spodaj.

Tabela 25: Kazalniki za spremljanje napredka na področju onesnaževanja na ravni Skupine JHMB (skladno s kazalniki merjenja po OPVO MOM do leta 2030)

Skupina JHMB	METRIKE	EM	Vrednosti v letu 2024
Snaga	Zbrani vsi komunalni odpadki (KO) v MOM	tone	49.399
Snaga	Povprečna količina zbranih odpadkov v kg/ prebivalca MOM	kg/prebivalca	434
Snaga	Delež MKO v skupnih odpadkih	%	31
Snaga	Količina nevarnih odpadkov v zbirnih centrih	tone	538
Marprom	Povprečna starost vozil	leta	8,6
Marprom	Prepeljani potniki	število	4.774.097
Marprom	Delež okolju prijaznih vozil v voznem parku (elektrika)	%	16
Nigrad	Količina odvedene vode (kanalščina ali odvajanje) v MOM	m3	5.741.824

Glede na to, da je leto 2024 izhodiščno leto poročanja o trajnostnosti, bo napredek aktivnosti na ravni Skupine JHMB prikazan v naslednjih letih v primerjavi s kazalniki iz leta 2024.

ESRS E3 Vodni in morski viri

V Skupini JHMB smo na osnovi analize dvojne pomembnosti na področju vodnih in morskih virov prepoznali naslednjo pomembno podtemo in znotraj nje naslednji vpliv in tveganja:

Tabela 26: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti na področju vodnih virov v Skupini JHMB

		Vrednostna veriga			Časovni okvir		
		Navzgor	Lastno poslovanje	Navzdol	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročno
Poraba vode							
Neobvladovanje vodnih izgub	Dejanski negativni vpliv		X				X
Neustrezne cene storitev (npr. vodarine)	Tveganje		X		X		
Obratovalno tveganje zaradi dotrajanosti vodovodne infrastrukture	Tveganje		X		X		
Visoki stroški tekočega vzdrževanja, kar povečuje lastno ceno vode oziroma povzroča višje obratovalne stroške	Tveganje		X		X		

Voda je ključen naravni in življenjski vir. Za zagotavljanje kakovostne pitne vode in dobrega stanja vodnih teles se moramo kot družba zavedati problemov, ki jih s svojimi dejavnostmi povzročamo, ter iskati rešitve, da te izzive premostimo.

Glavni vir pitne vode predstavlja podzemna voda, zato je njeno varovanje nujno za zagotavljanje pitne vode. V začetku razvoja vodooskrbe je bila kar polovica načrpane vode zabeležena kot izgubljena voda. Z leti je zmanjšanje vodnih izgub postala ena od strateških usmeritev podjetja. Če primerjamo današnje obdobje z obdobjem pred 40 leti, ko je prodana količina primerljiva, je bila takrat izguba vode na meter omrežja trikrat večja, izguba vode na vodomer pa dvakrat večja. Kazalec vodnih izgub ima velik vpliv na uspešnost in učinkovitost poslovanja Mariborskega vodovoda. Vodne izgube so lahko posledica okvar na vodovodnem omrežju (lomi cevovodov, puščanje spojev, tesnilk, puščanje na priključkih, nekontrolirani odjemi) in porabe vode za izpiranje cevovodov. V zadnjem letu so vodne izgube znašale 29,28 %.

Mariborski vodovod je od leta 2016 vključen v Mednarodno Združenje za Vode (International Water Association – IWA) in od takrat omrežje spremljamo po kazalnikih, ki jih predpisuje IWA. Ti podrobneje opredeljujejo strukturo distribuirane vode preko »vodnih bilanc« in stanje omrežja preko kazalnika vodnih izgub »ILI«. Na kazalnik ILI zraven avtorizirane porabe in črpane količine vode vpliva še dolžina vodovodnega omrežja, število in dolžina priključkov in povprečen tlak v sistemu. V letu 2024 kazalnik ILI za celoten vodooskrbni sistem znaša 3,4, kar kaže na dobro obvladovan sistem, z možnostmi za izboljšave.

Metodologija spremljanja kazalnikov vodovodnega omrežja po IWA omogoča strokovno primerjavo po kakovosti vodovodnih sistemov in posledično strokovno podprto potrebo po zagotavljanju virov sredstev za investicije v vodovodno omrežje.

Velik vpliv na standard vodooskrbe ima investiranje v vodovodno infrastrukturo in s tem znižanje vodnih izgub. Stagnacija na področju obnov ima lahko številne negativne učinke, kot so povečanje vodnih izgub, števila prelomov in porabe električne energije, zato je ključnega pomena, da se kritični odseki vodovoda čimprej zamenjajo.

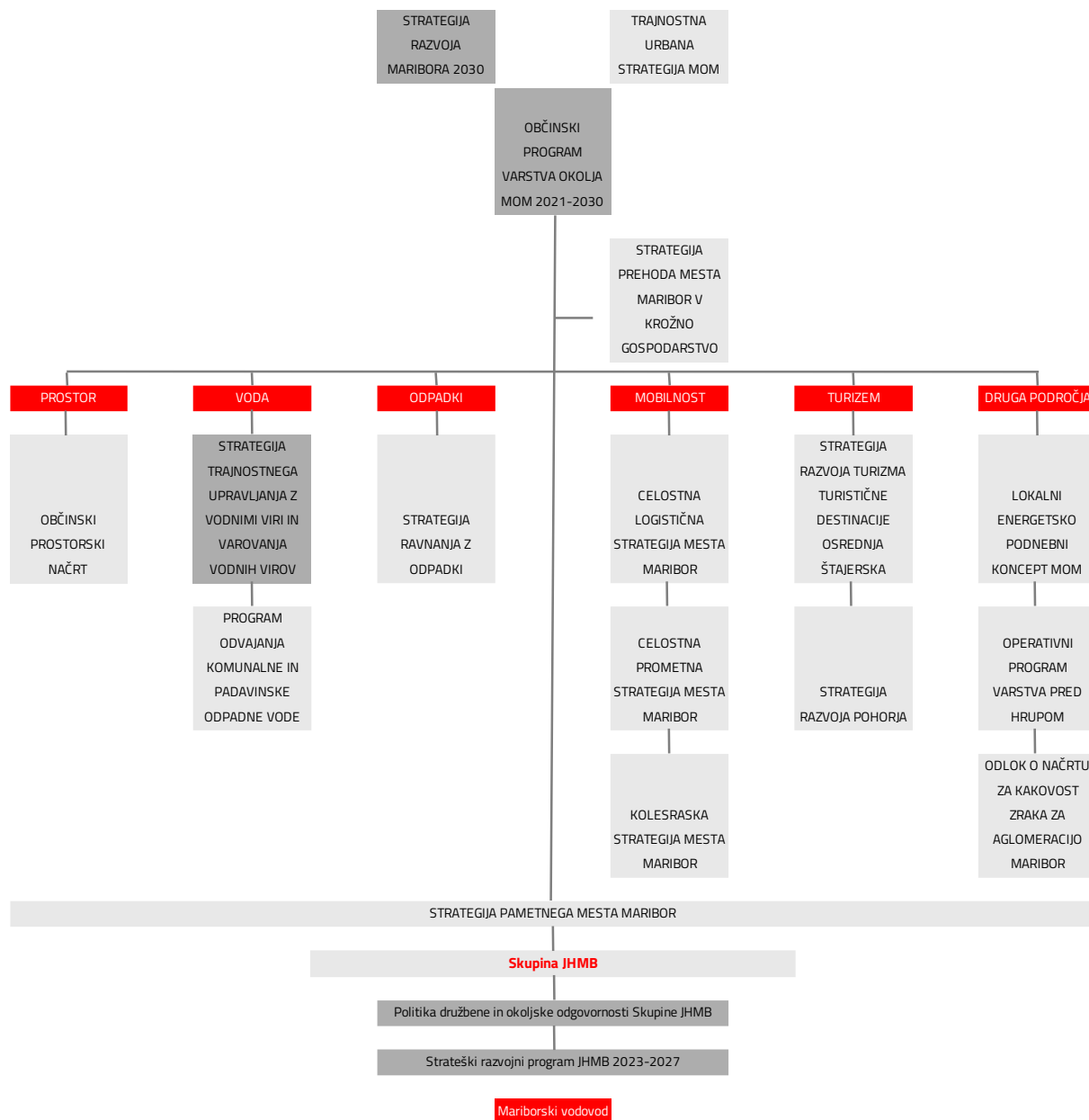
Potencialno tveganje ob sušnih obdobjih ima negativni vpliv na stanje podzemne vode (vdor onesnaženja in zmanjšana izdatnost in varnost oz. izguba vodnih virov).

E3-1 – Politike v zvezi z vodnimi in morskimi viri

Na ravni Skupine JHMB je sprejeta krovna Politika družbene in okoljske odgovornosti (njene glavne teme so navedene v poglavju ESRS 2 MDR-P), ki vpliva na okolje naslavlja splošno. Sicer pa Skupina JHMB deluje pri upravljanju z vodami v skladu s sprejetimi politikami odvisnih podjetij (Mariborski vodovod), strateškimi usmeritvami lastnika (Mestna občina Maribor) in nacionalno in evropsko

zakonodajo, ki se osredotočajo na trajnostno upravljanje z vodnimi viri, zmanjšanje vplivov na okolje in zagotovitev dolgoročne oskrbe z vodo. Te politike obravnavajo ključna področja, povezana z vodo, in vključujejo ukrepe za zmanjšanje porabe, onesnaževal in povečanje trajnostne rabe vodnih virov.

Slika 9: Hierarhija politik, programov, strategij, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju vodnih virov

Dejanski negativni vpliv na porabo vode zaradi neobvladovanja vodnih izgub se sicer navezuje na družbo Mariborski vodovod, ki se že leta sooča z velikim izzivom obvladovanja vodnih izgub, ki so lahko posledica okvar na vodovodnem omrežju in porabe vode za izpiranje cevovodov. MOM je za obvladovanje vodnih izgub sprejela dokument Strategija upravljanja z vodnimi izgubami na področju MOM 2024–2029, v katerem so predstavljeni metodologija ugotavljanja vodnih izgub na celotnem

sistemu Mariborskega vodovoda, struktura vodovodnega omrežja glede na starost, premer in material, planiranje investicijskega vzdrževanja na podlagi okvar na omrežju, terenskih izkušenj in analiz dotrajanosti materialov, analize potrebnih investicij za doseganje minimalnih izgub ter problematika slabšanja standarda vodooskrbe, ki nastane kot posledica prenizkega vlaganja v obnovo vodovodne infrastrukture ter drugi ukrepi za zmanjšanje vodnih izgub.

Družba Mariborski vodovod za preprečevanje oz. zmanjšanje vodnih izgub sledi Operativnemu programu oskrbe s pitno vodo in planu investicij v vodovodno infrastrukturo s prioritarnim naborom potrebnih investicij, ki ga potrjujejo občine, v katerih se izvaja vodooskrba.

E3-2 – Ukrepi in viri v zvezi z vodnimi in morskimi viri

Vodne izgube so rezultat slabega stanja in okvar na omrežju in kažejo na potrebo po investicijah v omrežje. Izgube so posledice okvar na ceveh, hišnih priključkih in armaturah. Posledično je večje število prelomov, povečana poraba električne energije, povečano tveganje zaradi stalnosti dobave vode in poslabšanje kakovosti vode in s tem okužb. Zato je Mariborski vodovod kot upravljalec dolžan slediti ciljem zmanjšanja vodnih izgub z izvajanjem ukrepov v javnem vodovodnem omrežju ter povečanja varnosti, učinkovitosti ter gospodarnosti izvajanja oskrbe s pitno vodo.

Ukrepi, ki jih je v letu 2024 izvedel Mariborski vodovod za zmanjšanje vodnih izgub, so bili:

- ciljno obnavljanje kritičnih delov omrežja, kjer so izgube najvišje,
- daljinsko odčitavanje s pametnimi vodomerni, s katerimi lahko z rednim mesečnim odčitavanjem pravočasno preprečimo večje iztoke vode pri uporabnikih,
- investicije v obnovo vodovodnega omrežja in iskanje napak na vodovodnem omrežju,
- odpravljanje napak na vodovodnem omrežju,
- uporaba nadzorne aplikacije "WaterLoss MBV", ki je namenjena nadzoru omrežja po posameznih zaključenih merilnih območjih (DMA),
- uporaba trajnostnih in odpornih materialov pri prenovah vodovodnih cevi,
- izboljšanje energijske učinkovitosti črpalk in sistemov za distribucijo vode,
- temeljita detekcija okvar na spojih vodih ob zamenjavi vodomernov,
- hidravlično simuliranje, modeliranje, optimizacija tlakov in spremljanje procesov,
- izobraževanje uporabnikov o varčni rabi vode.

Ukrepi so del širše politike Skupine JHMB, katere cilj je zagotavljanje odgovornega ravnanja z vodo v vseh fazah poslovanja, tako v lastnih dejavnostih kot tudi znotraj širše vrednostne verige.

Ukrepi za nadzor in zmanjševanje dejanskih vodnih izgub v skladu s smernicami MOM so medtem naslednji:

Spremljanje in analiza prelomov ter določanje prioriteten zamenjav cevovodov in priključnih vodov. Na podlagi gostote prelomov na posameznih odsekih smo oblikovali 5-letni prioritetni plan zamenjav dotrajanih cevovodov in cevovodov neustrezne kvalitete na območju MOM. Po istem ključu bodo sledili plani za ostale občine.. Odgovornost tako lastnikov kot upravljavcev je slediti prioritetnim planom zamenjav cevovodov, saj tako prispevamo k povečani varnosti, učinkovitosti ter gospodarnosti izvajanja oskrbe s pitno vodo. Glede na analize okvar in izkušnje na terenu ugotavljamo, da so najslabši materiali, pri katerih se zgodi največ okvar, vgrajeni pred l. 1990. Za doseganje cilja zmanjšanja izgubljene vode za 20 % smo se osredotočili na izbor kritičnih cevovodov iz materialov, ki predstavljajo največje tveganje za okvare:

- cevovodi iz azbestno-cementnih (AC) materialov,
- cevovodi iz pocinkanih (PC) materialov,
- cevovodi iz polivinilkloridnih (PVC) materialov,
- PEHD cevovodi manjših dimenzij vgrajeni pred letom 1986 (6 bar)

Kritičnih cevovodov, ki so iz omenjenih materialov, je v Mestni občini Maribor skupno 75,4 km. Za približanje cilju ocenjujemo, da bi morali zamenjati vsaj 80 % teh cevovodov do leta 2030, kar znaša 60,3 km. Za izračun stroškov obnove vseh cevovodov smo predvideli uporabo kakovostnih visokotlačnih materialov nodularne litine NL (DN 100–300) in PEHD RC (DN 63–160). Pri tem je zamenjava cevovodov odvisna od proračuna MOM. Konec leta 2024 je bilo v sistemu vodooskrbe 284 m manj azbestnega omrežja kot leto prej.

- **Oblikovanje delovne enote za upravljanje z vodnimi izgubami**, v sklopu katere se bo aktivno analiziralo in vrednotilo stanje dejanskih vodnih izgub, s stalno terensko ekipo za preglede kritičnih delov omrežja in odkrivanje ter odpravljanje napak.
- **Nadzorna aplikacija "WaterLoss MBV"**, v kateri je trenutno prikazanih 127 zaključenih merilnih območij (DMA), s prikazom karakteristik omrežja posameznega merilnega območja, z dnevnimi vtoki in primerjavo med dobavljeno in povprečno prodano vodo, na podlagi katerih se določajo prioriteta območja pregledov omrežja.
- **Nadgradnja aplikacije "WaterLoss MBV"**, ki omogoča analizo zaključenih merilnih območij po minimalnih nočnih pretokih v vseh območjih, ki to omogočajo. Ob tem definirati mejne vrednosti in z njimi povezano alarmiranje prekoračitev. Spremljanje in analiza nočnih pretokov in tlakov je najpomembnejši del nadzora vodnih izgub, saj takrat na obravnavanem območju ni večje porabe vode (popis odjema ni potreben).
- **Nadaljevanje ureditve permanentnega prenosa podatkov na obstoječih točkah spremljanja tlakov in pretokov**, kakor tudi na vseh na novo izgrajenih, z namenom kreiranja novih zaključenih merilnih območij (DMA) in vključitev vseh preostalih vodooskrbnih objektov v sistem daljinskega upravljanja.
- **Nadaljevanje kreiranja nadaljnjih zaključenih merilnih območij (DMA)**, predvsem v Bloku I na področju Maribora, v skladu s tehničnimi in administrativnimi zahtevami. Za potrebe formiranja

manjših kontrolnih merilnih območjih, v katerih bo vzpostavljen večji nadzor nad izgubami vode, se planira nadaljnje investiranje v izgradnjo merilnih mest v jaških, z ustreznim prenosom podatkov in dodajanjem območij v nadzorno aplikacijo "WaterLoss MBV". Na območju Maribora je največja gostota priključkov, kar pomeni, da je potrebno mestno cono razdeliti na manjša območja. Na tem delu praktično ni objektov prečrpavanja, mreža pa je izrazito krožna in vezana na primarne cevovode na številnih mestih, kar otežuje oblikovanje con, vendar sistemu zagotavlja varnost in kvaliteto vode. Na mestni coni je že vzpostavljena tlačna cona z minimalnimi oskrbovalnimi tlaki, zato regulacija tlakov na tem področju ni planirana. Obratovalni tlaki so že optimizirani in regulirani na črpališčih.

- **Hidravlično simuliranje, modeliranje, optimizacija tlakov in spremljanje procesov** celovitega sistema, ožjih delovnih in kontrolno merilnih območij v TEOVS. Optimizacija se danes izvaja s hidravličnim modeliranjem v zasnovi in formiranju tlačnih oskrbovalnih con ter nadgradnje in izgradnje novih sistemov na podlagi analiz terenskih razmer konfiguracije terena in karakteristik sistema in omrežja z objekti. Optimizacijo izvajamo tudi z daljinskim nadzorom in avtomatiko obratovanja črpališč in vodohranov, z nadzorom in časovno regulacijo črpanih količin vode in tlakov v sistemu ter vgrajenimi regulacijskimi ventili, ki uravnavajo vstopne in izstopne tlake ter pretoke.
- **Permanentno usposabljanje kadra za detekcijo okvar in učinkovita uporaba sodobne opreme** za detekcijo okvar na terenu.
- **Nadaljnja temeljita detekcija okvar na spojinah vodih ob zamenjavi vodomerov.**

Izvedene aktivnosti v letu 2024 in predvidene prihodnje aktivnosti v skladu s SRP JHMB:

Tabela 27: Aktivnosti Skupine JHMB v letu 2024 na področju vodnih virov in načrti za v prihodnje

Skupina JHMB Družba	UKREPI Aktivnosti v letu 2024 in načrti za prihodnost	GLJ
Mariborski vodovod	Zamenjave in novogradnje cevovodov po planu investicij (SRP JHMB, Plan investicij 2024)	Zamenjave in novogradnje cevovodov po planu investicij. Sanacijski program se pripravlja za obdobje 5 let v sklopu plana investicij v vodovo dno omrežje, skupaj z novogradnjami in širitvami sistema.
Mariborski vodovod	Digitalizacija: posodobitev nadzornega centra, telemetrija objektov črpanja, digitalizacija večjih uporabnikov, posodobitev hidravličnega modela vodovodnega sistema, posodobitev opreme in postopkov za spremljanje vodnih izgub (SRP JHMB)	Zanesljiva in varna oskrba z vodo je osnovno poslanstvo lokalne skupnosti. Nadzorni center vodenja na črpališču je trenutno zastarel in tehnološko neučinkovit. Sam objekt je v zelo slabem stanju. Zato se načrtuje posodobitev tako objekta kot celotnega nadzornega centra. V telemetrijo je obvezno treba vključiti vse objekte za distribucijo vode (prečrpalnice, vodohrane ...). Urediti je treba telekomunikacijsko infrastrukturo, vgraditi kontrolne merilnike in senzoriko za spremljanje porabe in kakovosti vode v omrežju in pri večjih uporabnikih. Na ta način bomo povečali varnost vodooskrbe in vzpostavili pogoje za optimizirane ranje porabe vode. Načrtovana je tako posodobitev hidravličnega modela vodovodnega sistema kakor tudi opreme in postopkov za spremljanje vodnih izgub.
Mariborski vodovod	Predvideni ključni posegi v vodooskrbo v projektu Celovita oskrba SV Slovenije s pitno vodo - Maribor z okolico (SRPJHMB)	Glavni cilj podjetja je uporabnikom neprestano zagotavljati varno in zanesljivo oskrbo s pitno vodo, za kar so potrebna neprestana vlaganja v vodovodno infrastrukturo. Kljub temu, da je infrastruktura s strani upravitelja dobro vzdrževana in zasnovana, je treba v prihodnjih letih zagotoviti sredstva za ureditev določenih tranzitnih povezav, rekonstrukcij in rezervnih napajanj. V sklopu predvidenih posegov so obdelane te ključne skupine posegov: - zagotovitev rezervnega vira in zagotovitev akumulacije, - povečanje pretočnosti sistema, - obnova dotrajanih tranzitnih cevovodov, - širitve vodooskrbnega sistema, - aktivna zaščita primarnega vodooskrbnega sistema.

E3-3 – Cilji v zvezi z vodnimi in morskimi viri

Ker je bila analiza dvojne pomembnosti narejena šele konec leta 2024 in na takšen način definirani vpliv in tveganja, vezani na vodne vire, si Skupina JHMB še ni vzpostavila ciljev za njihovo preprečevanje ali blažitev. V sklopu Strategije upravljanja z vodnimi izgubami je družba Mariborski vodovod predstavil sanacijski program zamenjav cevovodov, s katerimi bi zmanjšali vodne izgube.

Tabela 28: Cilji v strateških dokumentih MOM, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju vodnih virov

Politika, strateška usmeritev MOM	Področja	CILJI
Strateški razvojni program Maribora do leta 2030	Povečanje učinkovitosti vodovodnega omrežja	Zmanjševanje vodnih izgub v vodovodnem omrežju 15% do leta 2030.
		Potrebne zamenjave cevovodov za doseganje minimalnih izgub.
OPVO	Zagotavljanje trajnostne in kakovostne oskrbe s pitno vodo	Dostopne (razpoložljive) in zadostne količine zdrave pitne vode za vsakega občana. Varovanje vodnih virov pred onesnaženjem in pretirano izrabo ter odpravljanje izgub vode iz (dotrajanih delov) vodooskrbnega omrežja.
	Skrb za dobro kemijsko in količinsko stanje podzemne vode kot vira pitne vode	Odprava oz. sanacija obstoječih virov onesnaževanja podtalnice (veliki 'točkasti' viri in mnogo razpršenih majhnih virov onesnaževanja). Zagotavljanje zadostne količine podzemne vode tudi ob sušnih letih/obdobjih. Stalni nadzor (redni monitoring) nad kemijskim in količinskim stanjem podzemne vode.
		Zmanjšati skupno porabo vode v industrijskih in komunalnih dejavnostih za 10 % do leta 2028, v primerjavi z osnovnim letom 2020.
		Povečati stopnjo reciklaže odpadnih voda, ki izhajajo iz industrijskih, komunalnih in drugih procesov znotraj dejavnosti JHMB, za 20 % od leta 2020 do leta 2028.
		Zmanjšati izpuste onesnaževal (npr. kemičnih snovi, težkih kovin) v vodne vire za 15 % od leta 2020 do leta 2028.
		Uvesti ukrepe za obnovo in zaščito najmanj treh vodnih ekosistemov v regiji do leta 2030. Ta cilj vključuje obnovo in zaščito vodnih ekosistemov, kot so reke, jezera, mokrišča in drugi vodni habitati v regijah, kjer Skupina JHMB deluje.

E3-4 – Poraba vode

Količina porabljene vode v Skupini JHMB v letu 2024 je razvidna iz tabele.

Tabela 29: Količina porabljene vode v Skupini JHMB v letu 2024

Skupina JHMB	poraba vode m3	%
Energetika Maribor d.o.o.	5.264	7,09
Javno podjetje Marprom d.o.o.	7.249	9,76
Mariborski vodovod d.o.o.	2.483	3,34
Nigrad d.o.o.	12.301	16,57
Pogrebno podjetje Maribor d.o.o.	5.818	7,84
Snaga d.o.o.	7.315	9,85
Šport Maribor d.o.o.	32.428	43,67
Mestne nepremičnine d.o.o.	1.391	1,87
skupaj	74.249	100,00

Družbe v Skupini JHMB, ki niso navedena v tabeli, nimajo evidentiranih priključkov (najemniki prostorov).

Skupina JHMB za leto 2024 še ni izračunala svoje vodne intenzivnosti.

Ker pa vpliv, ki smo ga kot pomembnega prepoznali v zvezi z vodnimi viri in iz katerega izhajajo tudi tveganja za Skupino JHMB, izhaja iz dejavnosti Mariborskega vodovoda, kot bolj pomembno metriko kot porabo vode na ravni Skupine prepoznavamo količino prodane vode.

Mariborski vodovod je v letu 2024 na vseh 16 oskrbovanih območjih prodal skoraj 9,8 mio m³ vode. Če primerjamo prodano količino vode v daljšem časovnem obdobju, se je prodana količina vode v zadnjih 30 letih zmanjšala za skoraj 30 %, v zadnjih 20 letih za več kot 19 %, v zadnjih 10 letih pa se je ohranila na istem nivoju. Trend zmanjšanja porabe vode za daljše časovno obdobje kljub večanju oskrbovanega območja je možno poleg manjši gospodarski aktivnosti pripisati varčevanju porabnikov z vodo z vgradnjo individualnih števecv ter ozaveščanju ljudi o pomenu vode.

Tabela 30: Kazalniki za spremljanje napredka na področju vodnih virov na ravni Skupine JHMB (skladno s kazalniki merjenja po OPVO MOM)

Skupina JHMB	METRIKE	EM	Vrednosti v letu 2024
Mariborski vodovod	Delež vodnih izgub v vodovodnem omrežju	%	29,3
Mariborski vodovod	Infrastrukturni indikator vodnih izgub-kazalnik učinkovitosti za obvladovanje vodnih izgub	ILI	3,4
Mariborski vodovod	Neustrezni mikrobiološki vzorci vode v %	%	3,6
Mariborski vodovod	Zamenjava vodovodnih cevovodov v MOM	km	662
Mariborski vodovod	Zamenjava vodovodnega omrežja iz azbesta v MOM	m	0
Mariborski vodovod	Število prelomov na vodovodni infrastrukturi na km omrežja v MOM	št.prelomov/km	1,41
Mariborski vodovod	Delež stroškov intervencij zaradi prelomov v strukturi lastne cene vodarine	stroški prelomov/LC v %	3,3

Lestvica kategorij izračunanega ILI kazalca po učinkovitosti vodooskrbnih sistemov:

ILI Obrazložitev kategorij vodovodnih sistemov

1-2 Odlično – ni potrebna intervencija
2-4 Dobro – ni potrebe po nujni intervenciji, potrebno je spremljanje
4-8 Slabo – potrebna je pozornost
>8 Zelo slabo - nujna takojšnja intervencija

Glede na to, da je leto 2024 izhodiščno leto poročanja o trajnostnosti, bo napredek aktivnosti na ravni Skupine JHMB prikazan v naslednjih letih v primerjavi s kazalniki iz leta 2024.

ESRS E4 Biotska raznovrstnost in ekosistemi

V Skupini JHMB smo na osnovi analize dvojne pomembnosti na področju biotske raznovrstnosti in ekosistemov prepoznali naslednjo pomembno podtemo in znotraj nje naslednji morebitni negativni vpliv:

Tabela 31: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti Skupine JHMB na področju biotske raznovrstnosti in ekosistemov

		Vrednostna veriga			Časovni okvir		
		Navzgor	Lastno poslovanje	Navzdol	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročno
Neposredna gonilna sila vplivov na izgubo biotske raznovrstnosti							
Prekomerno črpanje vode, vzdrževanje javnih prometnih površin, javna razsvetljava, vnos invazivnih tujerodnih vrst, nevezdrževanje CČN	Morebitni negativni vpliv		X				X

SBM-3 – Pomembni vplivi, tveganja in priložnosti ter njihova povezanost s strategijo in poslovnim modelom

Skupina JHMB je na področju biotske raznovrstnosti prepoznala en pomemben morebitni vpliv, ki je vezan na prekomerno črpanje vode, vzdrževanje javnih prometnih površin, javno razsvetlavo, vnos invazivnih tujerodnih vrst in nevezdrževanje centralne čistilne naprave (CČN). Ta vpliv torej izhaja iz različnih dejavnosti, s katerimi se ukvarja Skupina JHMB.

Prekomerno črpanje podzemnih ali površinskih vodnih virov je povezano z dejavnostjo Mariborskega vodovoda in lahko povzroči zmanjšanje vodnih količin, kar lahko negativno vpliva na biotsko raznovrstnost v lokalnih vodnih ekosistemih (reke, jezera, mokrišča). Zmanjšanje ravni podzemnih voda lahko vpliva na obstoječe ekosisteme in zmanjšanje razpoložljivosti pitne vode za skupnost. Centralno čistilno napravo (CČN) upravlja družba Mariborski vodovod. Nepravilno delovanje ali slabo vzdrževanje CČN lahko povzroči onesnaževanje voda z neprečiščenimi ali delno prečiščenimi odpadnimi vodami. To lahko škoduje vodnim ekosistemom, ogrozi pitno vodo in biotsko raznovrstnost v vodnih telesih.

Vzdrževanje javnih prometnih površin je povezano z delovanjem Nigrada. Uporaba kemikalij in pesticidov pri vzdrževanju cest in prometnih površin lahko onesnaži okolje in povzroči trajne posledice za lokalne ekosisteme in zdravje prebivalcev.

Javna razsvetljava je povezana z delovanjem Nigrada. Prekomerna in neučinkovita javna razsvetljava lahko povzroči svetlobno onesnaževanje, ki vpliva na nočne ekosisteme in vedenje divjih živali. Svetlobno onesnaževanje vpliva na migracijske vzorce ptic, insektov in drugih živali ter na naravno ravnovesje v ekosistemi.

Vnos invazivnih tujerodnih vrst je povezan s Pogrebnim podjetjem Maribor in Nigradom. Uvajanje invazivnih tujerodnih vrst, bodisi naključno bodisi skozi projektne dejavnosti (npr. gradbeni materiali, transport), lahko spremeni naravne ekosisteme, saj te vrste lahko prevzamejo habitat, s čimer ogrožajo avtohtone vrste in zmanjšujejo biotsko raznovrstnost.

Skupina JHMB s svojimi družbami deluje na območju Maribora. V tem delu Slovenije, na območju delovanja Skupine JHMB, se nahajajo številna ekosistemska območja, kjer živijo različne ogrožene vrste. To vključuje:

- **Vodne vrste:** V Mariboru se nahajajo reke (Drava, Pesnica) in jezera, kjer so prisotne ogrožene vrste rib (npr. lipan, postrv) ter ptice, kot so vodne ptice (npr. labodi, čaplje) in druge živalske vrste, ki so odvisne od vodnih ekosistemov.
- **Gozdne vrste:** Gozdovi, predvsem v okolici Maribora, so dom številnim ogroženim vrstam, kot so divje mačke in številne ogrožene vrste ptic.
- **Travniške vrste:** Travniki v Mariboru in širši okolici vsebujejo številne ogrožene vrste rastlin in živali, kot so opraševalci, metulji, ptice in druge vrste, ki so odvisne od naravnih travniških ekosistemov.
- **Mokrišča:** Mokrišča v Mariboru, kot so obvodna območja in poplavna območja reke Drave, so življenjski prostor za številne ogrožene vrste, kot so vodni organizmi, ptice in rastline, ki so občutljive na spremembe v vodnih režimih.

E4-1 – Načrt za prehod za biotsko raznovrstnost in ekosisteme

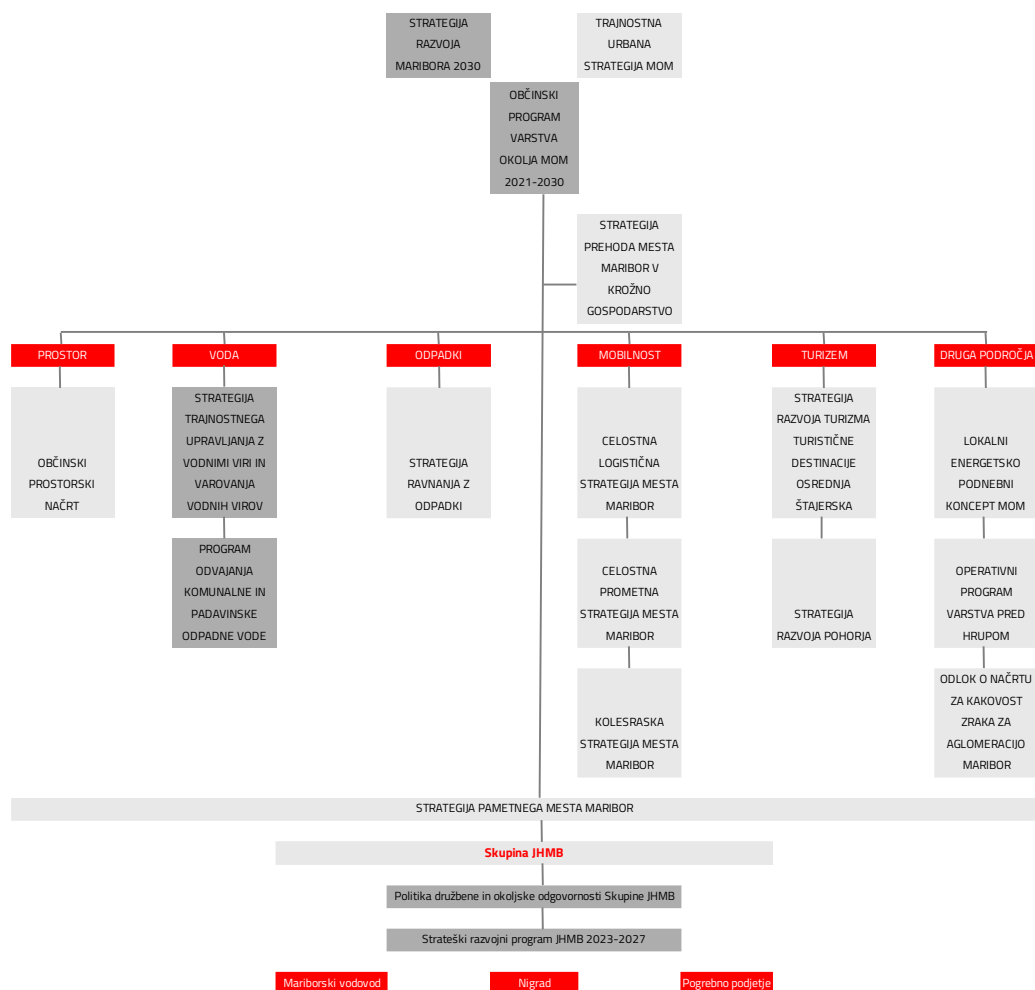
V Skupini JHMB nismo izvedli ocene odpornosti svojega poslovnega modela in strategije na tveganja, povezana z biotsko raznovrstnostjo in ekosistemi, zato tudi ne moremo pojasniti obsega te analize, ključnih predpostavk in rezultatov. V postopku analize dvojne pomembnosti smo namreč prepoznali samo eno prehodnostno tveganje, ki izhaja iz prepoznanega pomembnega vpliva na biotsko raznovrstnost. To je tveganje izgube ugleda, ki pa smo ga ocenili kot nizko pomembnega.

E4-2 – Politike v zvezi z biotsko raznovrstnostjo in ekosistemi

Vodilo programa OPVO MOM za ohranjanje naravnega okolja in skrb za biotsko raznovrstnost v MOM je Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, kjer je velik poudarek pri obnovi narave, ozelenitvi mest in primestnih območij z zmanjševanjem pritiska na habitate in vrste, zagotavljanjem trajnostne uporabe vseh ekosistemov, omejitvijo pozidave tal in širjenja mestnih območij.

Na ravni Skupine JHMB je sprejeta krovna Politika družbene in okoljske odgovornosti (njene glavne teme so navedene v poglavju ESRS 2 MDR-P), ki pa okolje naslavlja na splošno. Kljub odsotnosti specifične politike se zavedamo pomena ohranjanja biotske raznovrstnosti in zaščite ekosistemov, zato delujemo v skladu z nacionalno zakonodajo, evropskimi smernicami ter mednarodnimi standardi za ohranjanje biotske raznovrstnosti, kot so Konvencija o biotski raznovrstnosti in cilji trajnostnega razvoja Združenih narodov. Hkrati sledimo lokalni Strategiji Mestne občine Maribor z izvedbo različnih ukrepov za zaščito ogroženih vrst, preprečevanje vstopa invazivnih tujerodnih vrst ter preprečevanje prekomernega črpanja vodnih virov. Hkrati so zaposleni na teh področjih vključeni v usposabljanje, ki poudarja odgovornost za zaščito naravnih virov in ekosistemov pri vsakodnevnem delu.

Slika 10: Hierarhija politik, programov, strategij, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju biotske raznovrstnosti

E4-3 – Ukrepi in viri v zvezi z biotsko raznovrstnostjo in ekosistemi

Za preprečitev, da bi se negativni vpliv prekomernega črpanja vode, vzdrževanja javnih prometnih površin, javne razsvetljave, vnosa invazivnih tujerodnih vrst ter ne vzdrževanja čistilnih naprav (CČN) dejansko realiziral, smo v letu 2024 izvedli naslednje ukrepe:

- **Obvladovano črpanje vode:** izvedba preverjanja in optimizacije obstoječih sistemov za črpanje vode, kar je vključevalo redno spremljanje porabe in iskanje možnosti za zmanjšanje vodnih izgub.
- **Varovanje vodnih virov s posebnim naravovarstvenim statusom za ohranitev biotske raznovrstnosti:** Sem spada Mariborski otok, ki je površinski geomorfološki in botanični naravni spomenik. Ker se mešajo naplavljeni alpski s subpanonskimi elementi, je zanj značilna zelo pestra vegetacija. Hkrati je rastišče redkih in zavarovanih rastlin. Na Otoku je opaziti veliko število ptic, gnezdi pa jih 29 vrst. Pomemben je tudi Betnavski gozd, mestni gozd s poudarjeno rekreacijsko in hidrološko funkcijo. Na območju gozda je pomembnejše črpališče pitne vode, za to je potrebno upoštevati tudi omejitve, ki veljajo z odlokom o zaščiti vodnih virov. Gozd je prav tako pomemben iz naravovarstvenega vidika, saj predstavlja habitat ptic in divjih opraševalcev znotraj mesta.
- **Vzdrževanje javnih prometnih in zelenih površin:** uvedba trajnostnih metod za vzdrževanje prometnih površin, vključno z uporabo okolju prijaznih materialov in metod za zmanjšanje vplivov na okolje, kot so ekološko zasnovana zelena območja ob cestah. Javne zelene površine na območju MOM obsegajo približno 100 ha. Vzdrževanje javnih zelenih površin v MOM izvajata dve podjetji: Nigrad, ki vzdržuje cestne zelenice in drevorede, ter Snaga, ki skrbi za parkovne površine. Širše gledano aktivnosti zajemajo tudi vzdrževanje rastlin, sprehajalnih poti, urbane opreme, arhitekturnih elementov, opreme za otroška igrišča v parkih in parkovno urejenih vodnih brežin. Na javnih površin se letno posadi do 200 novih dreves. Prav tako se v mestu sistematično ureja zelena infrastruktura ob vsakokratnih posegih v cestno omrežje (rekonstrukcije, novogradnje, krožišča, ločevalni pasovi idr.).
- **Javna razsvetljava:** nadgradnja sistema javne razsvetljave z energijsko učinkovitimi in okolju prijaznimi svetili, zmanjšanje svetlobnega onesnaževanja ter vključitev sistemov, ki omogočajo prilagoditev jakosti svetlobe glede na okoljske razmere.
- **Vnos invazivnih tujerodnih vrst:** sprejemanje ukrepov za preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih vrst z izvajanjem nadzora in čiščenja območij, kjer so te vrste prisotne, ter ozaveščanje javnosti o pomenu preprečevanja njihovega širjenja.
- **Vzdrževanje čistilnih naprav (CČN):** s prevzemom CČN v upravljanje Mariborskemu vodovodu so se v poslovnem načrtu za leto 2025 predvidela finančna sredstva za izboljšanje infrastrukture za čiščenje odpadnih voda in zagotavljanje stalnega vzdrževanja čistilnih naprav, da se prepreči onesnaževanje vodnih virov in tal.

Te ukrepe bo Skupina JHMB izvajala tudi v prihodnje.

V Skupini JHMB se zavedamo pomena vključevanja lokalnega znanja ter uporabe sonaravnih rešitev pri naših ukrepih za ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov. Pri oblikovanju in izvajanju zgornjih ukrepov smo se posvetovali z lokalnimi skupnostmi, nevladnimi organizacijami, strokovnjaki za okolje ter drugimi deležniki. Zlasti za upravljanje z vodo sodelujemo z MOM in drugimi deležniki z namenom sonaravnih rešitev, kot so zelene strehe, vodni vrtovi in filtrirne grede. Te rešitve pomagajo pri absorpciji padavinskih vod, obnavljanju podtalnice in zmanjševanju tveganja za poplave, hkrati pa podpirajo biotsko raznovrstnost s povečanjem zelenih površin in ustvarjanjem habitatov za različne vrste.

Tabela 32: Izvedene aktivnosti Skupine JHMB v letu 2024 in predvideni ukrepi s cilji v skladu SRP 2023–2027

Skupina JHMB Družba	UKREPI Aktivnosti v letu 2024 in načrti za prihodnost	CILJI
Nigrad	V letu 2024 zamenjava halogenskih in fluorescentnih sijalk ter visokotlačnih natrijevih svetilk z visokoučinkovitimi visokotlačnimi sijalkami ali LED svetili.	Zamenjava javne razsvetlave z LED svetili, ki omogočajo boljšo preglednost, varčnost in trajnost
Nigrad	V letu 2025 načrtovana 2 večja projekta prenove z novo tehnologijo krmiljenja z direktno in indirektno razsvetljavo, ki ju spremlja aplikativno krmiljenje	

E4-4 – Cilji v zvezi z biotsko raznovrstnostjo in ekosistemi

Ker je bila analiza dvojne pomembnosti narejena šele konec leta 2024 in smo konkreten vpliv na področju biotske raznovrstnosti šele definirali, še nimamo ciljev za preprečevanje ali zmanjšanje negativnega vpliva na ravni Skupine JHMB. Zasledujemo pa cilje MOM, ki so navedeni spodaj.

Tabela 33: Cilji v strateških dokumentih MOM, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju biotske raznovrstnosti

Politika, strateška usmeritev MOM	Področja	CILJI
OPVO MOM do leta 2030	Ohranitev biotske raznovrstnosti	Ohranjanje biotske raznovrstnosti, varovanih območij narave, mestnih gozdov in druge zelene infrastrukture v ugodnem stanju gozdov po OPVO, kjer bo sodelovala tudi Skupina JHMB (Snaga, Nigrad):
	Invazivne tujerodne vrste	Priprava akcijskega načrta ravnanja z invazivnimi tujerodnimi vrstami (prednostno na zemljiščih v lasti MOM)
		Izvedba akcij odstranjevanja invazivnih tujerodnih vrst rastlin (prednostno na zemljiščih v lasti MOM)
	Zelena infrastruktura	Pregled in ocena stanja ter akcijski načrt ureditve javnih zelenih površin, vključujoč tudi mestno drevnino in sonaravne rešitve (načrtovanje mreže zelenih območij, drevoredov, parkovnih površin, linearnih potez, koridorjev, obcestne ureditve, urbanih gozdičkov, ipd.)
		Nova ureditev ali obnova javnih zelenih površin na podlagi akcijskega načrta (poudarek na avtohtonih vrstah, pestrosti vrst in medovitih vrstah)
	Digitalni podatki	Vzpostavitev centralne digitalne baze podatkov - nova aplikacija (vzpostavitev katastra javnih zelenih površin – zajem podatkov o zelenih površinah v mestu, drevesih, o varovanih območjih narave, mestnih gozdovih, biotski raznovrstnosti, invazivnih tujerodnih vrstah; ter postopna trajna nadgradnja podatkovne baze)

E4-5 – Metrike vpliva v zvezi s spremembami biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Kljub nevzpostavljenim lastnim ciljem pa Skupina JHMB za to področje že spremlja nekatere metrike. V Skupini JHMB se tako v dejavnosti vodooskrbe in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode spremljajo naslednji kazalniki.

Tabela 34: Kazalniki za spremljanje napredka na področju biotske raznovrstnosti na ravni Skupine JHMB (skladno s kazalniki merjenja po OPVO MOM do leta 2030)

Skupina JHMB	METRIKE	EM	Vrednosti v letu 2024
Nigrad	Število zamenjanih svetil z novimi LED svetili	število	644
Nigrad	Delež zamenjanih LED svetil v letu 2024 od skupnega števila svetilk javne razsvetljave	%	3,9
Nigrad	Količina zelenega obreza	tone	60
Mariborski vodovod	Kakovost vode na iztoku iz OČN; učinek čiščenja KPK (kemijska potreba po kisiku)	%	96,9
Mariborski vodovod	Kakovost vode na iztoku iz OČN; učinek čiščenja BPK5 (biokemijska potreba po kisiku)	%	98,9
Mariborski vodovod	Kakovost vode na iztoku iz OČN; učinek čiščenja TP - skupni fosfor	%	88,2
Mariborski vodovod	Kakovost vode na iztoku iz OČN; učinek čiščenja TN (skupni dušik)	%	93,3

Glede na to, da je leto 2024 izhodiščno leto poročanja o trajnostnosti, bo napredek aktivnosti na ravni Skupine JHMB prikazan v naslednjih letih v primerjavi s kazalniki iz leta 2024.

ESRS E5 Raba virov in krožno gospodarstvo

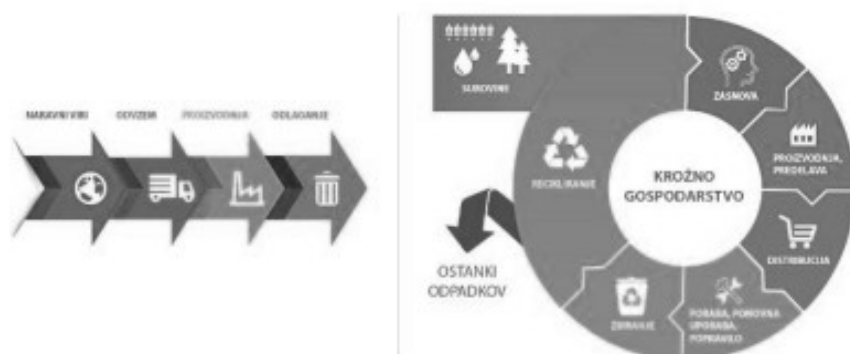
V Skupini JHMB smo na osnovi analize dvojne pomembnosti na področju rabe virov in krožnega gospodarstva prepoznali naslednji pomembni podtemi in znotraj njiju naslednja vpliva, tveganja in priložnost:

Tabela 35: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti Skupine JHMB na področju rabe virov in krožnega gospodarstva

		Vrednostna veriga			Časovni okvir		
	Navzgor	Lastno poslovanje	Navzdol	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročno	
Pritoki virov, vključno z rabo virov, in odpadki							
Velika količina poslanih fizičnih položnic	Dejanski negativni vpliv	X	X	X		X	
Višji stroški surovin (papirja) in poštnine	Tveganje		X		X		
Neplačljivost položnic s strani uporabnikov zaradi višjega zneska enotne položnice	Tveganje		X				X
Odpadki							
Odpadni gradbeni material, odpadne luči, odpadna vozila, odpadne sveče, odpadne delovne uniforme, odpadni mulj in druga odpadna oprema	Dejanski negativni vpliv		X	X			X
Obvladanje trenutno nenehne in nekontrolirane rasti cene odstranjevanja odpadkov s koristno izrabo odvečne toplote in energetske izrabo odpadkov	Priložnost		X				X
Dvig stroškov in možnosti oddaje odpadkov (lahka sortirana energetska frakcija in kosovni odpadki)	Tveganje		X		X		
Pilotna naprava za predelavo biološko razgradljivih odpadkov – UIA (strošek je nastal zaradi nabave opreme, ni pa realizacije projekta)	Tveganje		X		X		
Proračunska sredstva za izvajanje javnih služb čiščenja in urejanja javnih površin in vzdrževanja zaprtih odlagališč so preizkušena	Tveganje		X		X		

Krožno gospodarstvo je privlačna in izvedljiva alternativa, ki so jo začele raziskovati Evropska unija, države, lokalne skupnosti in podjetja. Prehod na bolj krožno gospodarstvo in zmanjšanje nastajanja odpadkov predstavljata bistven prispevek k prizadevanjem EU za razvoj trajnostnega, nizko ogljičnega, gospodarnega ravnanja z viri in podlago za konkurenčno gospodarstvo. Osrednji koncept krožnega gospodarstva je ideja ohranjanja vrednosti materialov in izdelkov čim dlje. S tem se zmanjša potreba po vnosu novih materialov in energije v snovne tokove, s čimer se zmanjša pritisk na okolje, povezan z življenjskim ciklom izdelkov, od ekstrakcije virov, proizvodnje in uporabe do izteka življenjske dobe. Koncept zajema vse vidike gospodarske dejavnosti, od pridobivanja virov, do proizvodnje, skladiščenja in porabe, konča pa se z odstranjevanjem ali kroženjem. Ocenjuje se, da bi izboljšave učinkovitosti rabe virov v celotni verigi vrednosti lahko zmanjšale potrebe po materialnih stroških.

Slika 11: Faze življenjskega cikla izdelka z modelom ponovne uporabe (krožno gospodarstvo)

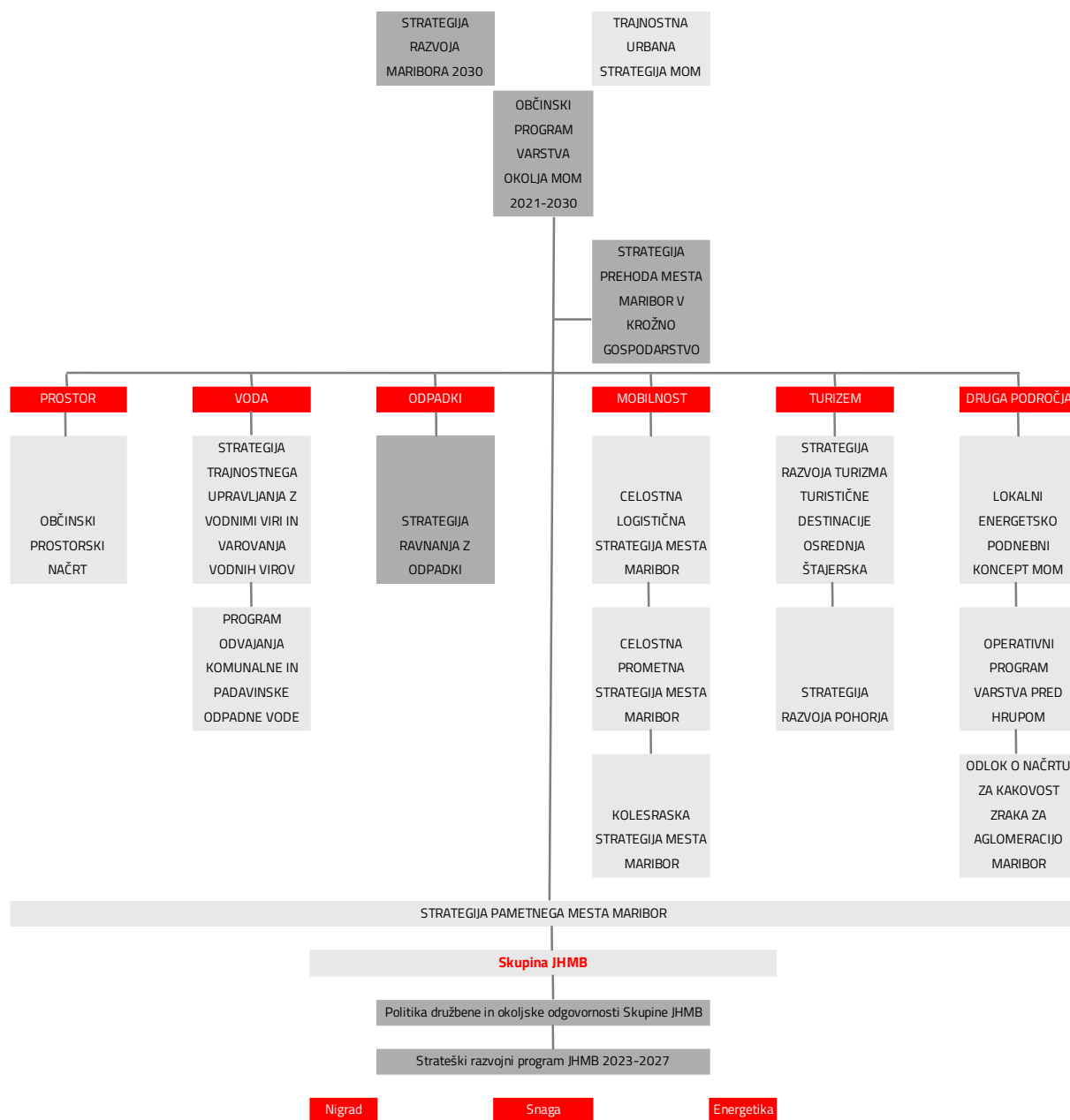

Vir: povzeto po OPVO: Circular Economy Overview, The concept of a circular economy, Ellen Macarthur Foundation

E5 -1 – Politike v zvezi z rabo virov in krožnim gospodarstvom

Skupina JHMB ima Politiko družbene in okoljske odgovornosti (njene glavne teme so navedene v poglavju ESRS 2 MDR-P), v kateri se med drugim zavezuje k zmanjšanju negativnih vplivov na okolje, vključno z zmanjšanjem porabe naravnih virov in odgovornim ravnanjem z odpadki ter njihovim recikliranjem. Družba Snaga, ki je del Skupine JHMB in s svojo dejavnostjo igra pomembno vlogo na področju ravnanja z odpadki, medtem sledi Politiki kakovosti in ravnanja z okoljem, v kateri je zagotavljanje sistema krožnega gospodarstva še zlasti na področju zbiranja in obdelave odpadkov del strateških ciljev družbe. Poleg tega pri svojem delovanju sledi zahtevam zakonodaje EU in nacionalnih predpisov o ravnanju z odpadki, ki določajo minimalne stopnje recikliranja in obvladovanja odpadkov. Skupina JHMB sledi strateškim usmeritvam MOM, ki v Strategiji pametnega mesta Maribor do 2030 sledi cilju digitalne transformacije vseh javnih storitev za občane.

Slika 12: Hierarhija politik, programov, strategij, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju krožnega gospodarstva

Prednost predelave izhodnih virov je v snovni izrabi – recikliranju materialov in vode ter proizvodnji novih sekundarnih materialov in surovin, čemur hierarhično sledi energetska izraba. Pri tem so v strateških usmeritvah MOM družbe v Skupini JHMB gonilniki krožnega gospodarstva in digitalne transformacije v mestu na vseh področjih svojega delovanja. Družbe Snaga, Nigrad, Energetika in Mariborski vodovod v Skupini JHMB so s svojimi vhodnimi viri in izhodnimi viri del pomembnih stebrov Strategije prehoda mesta Maribor v krožno gospodarstvo.

V letu 2020 je Evropska komisija pripravila nov Akcijski načrt prehoda v krožno gospodarstvo, ki opredeljuje predvsem prizadevanja za manj odpadkov v smislu oblikovanja politike trajnostnega razvoja, nadgradnje zakonodaje Evropske unije o odpadkih ter opredelitve finančnih spodbud

podjetjem, ki bi lahko ukrepe tudi uresničevala. Cilj je zmanjšati skupno nastajanje odpadkov in do leta 2030 zmanjšati količino preostalih (nerecikliranih) komunalnih odpadkov. Za krožno gospodarstvo je namreč značilno, da so že od vsega začetka vsi materiali in izdelki zasnovani tako, da čim dlje v svojem življenjskem krogu ohranjajo vrednost in so v uporabi ter čim pozneje ali nikoli ne postanejo odpadki.

Skladno z evropsko zakonodajo o odpadkih, v celoti preneseno v slovenski pravni red, je treba vzpostaviti vse stopnje hierarhije ravnanja z odpadki, ki vključuje mehansko-biološko obdelavo mešanih komunalnih odpadkov, ki je obvezna občinska javna služba. Ena od frakcij obdelave je namenjena energijski izrabi v objektu za termično predelavo odpadkov, s čimer bomo izrabili energijo nerecikliranih odpadkov, zmanjšali emisije toplogrednih plinov, povečali delež rabe obnovljivih virov v mestu, znižali odvisnost od uvoženega zemeljskega plina in zmanjševali stroške ravnanja z odpadki. Hkrati se bo vzpostavil sistem kontroliranega predhodnega skladiščenja različnih vrst odpadkov, skladno z zakonodajo. V okviru centra krožnega gospodarjenja bo vzpostavljen center ponovne uporabe, katerega namen je dati starim, odvečnim ali poškodovanim predmetom novo življenje oziroma omogočiti "moj odpadki, tvoj izdelek", torej nov vir, ki se lahko uporabi in tako ne gre v nadaljnjo obdelavo in ne konča na odlagališču.

Cilj objekta mehansko-biološke obdelave, energijske izrabe odpadkov, predhodnega skladiščenja kot tudi vzpostavitve centra ponovne uporabe je zmanjševanje odpadkov, zmanjševanje logističnih procesov in s tem onesnaževanja okolja, saj odpadki »ne krožijo« po državi, ampak ostanejo vsaj v neki meri v obdelavi/predelavi v okolju. Zmanjšujejo pa se tudi stroški ravnanja z odpadki, saj se vsaj tisti, ki predstavljajo največji strošek na položnici uporabnika, s tovrstnim urejenim sistemom ravnanja z odpadki znižujejo. Z urejenim sistemom ravnanja z odpadki postajamo sam svoj gospodar in ni več odvisnosti od prevzemnikov oziroma njihove politike določanja cen storitev prevzemov.

V sistemu krožnega gospodarstva je nujna prostorska umestitev objekta za predelavo biološko razgradljivih odpadkov; gre za kompostiranje bioloških, kuhinjskih odpadkov, iz katerih lahko pridobivamo prvovrsten kompost. Glede na to, da je v Sloveniji le nekaj objektov za predelavo tovrstnih odpadkov in da so količine, ki jih zberemo na območju Maribora cca. 14.000 ton in se povečujejo, je odgovornost okolja pristopiti k reševanju tudi teh odpadkov. Pri prevzemih bioloških odpadkov smo namreč v celoti odvisni od drugih prevzemnikov, ki ne samo, da določajo ceno prevzema, temveč obstaja tudi realno tveganje, da se kateri obrat, ki predeluje biološke odpadke, zapre oziroma preneha obratovati. Izgradnja lastnega objekta ima zagotovo številne pozitivne učinke, saj se zmanjšujejo stroški ravnanja z odpadki, vzpostavljena je večja kontrola nad samimi procesi, prav tako pa je možno pridobivanje komposta, ki se lahko vrača v gospodinjstva ali se uporabi pri opravljanju drugih dejavnosti v okviru JHMB ali se ponudbi gospodarskim subjektom, ki se ukvarjajo z dejavnostjo urejanja zelenih površin. Prav tako bi bilo upravičeno vzpostaviti primerno veliko, tehnološko napredno zaprto "mini" kompostarno, s katero bo v povezavi z izvajanjem

dejavnosti vzdrževanja obcestnih in parkovnih zelenih površin ter prevzemom določene količine zelenega obreza s strani tretjih omogočen povratni materialni tok za potrebe vzdrževanja zelenih površin v mestu. V primeru nastajanja viškov zemeljskih in kompostnih materialov se ti lahko ponudijo na trgu. Predvideni sistem bi deloval po principu "banke razpoložljivih materialov".

E5-2 – Ukrepi in viri v zvezi z rabo virov in krožnim gospodarstvom

Aktivnosti prehoda v krožno gospodarstvo morajo predvsem stremeti k zagotavljanju največje možne reciklaže že nastalih komunalnih odpadkov z zapiranjem krožnih zank po hierarhiji v lokalnem, nacionalnem, regionalnem in evropskem okvirju, k vzpodbujanju in sodelovanju v projektih za spreminjanje potrošniških navad ljudi, k vzpostaviti mreže za podaljševanje uporabnosti izdelkov, ki so že v uporabi (ponovna uporaba, skladišče uporabnih zavrženih reči, organizacija servisa za popravila in menjave rezervnih delov, popravljavnica ipd.), ter k izobraževanju, osveščanju in povezovanju vseh skupin deležnikov (občanov, organizacij, uprav, industrije, nevladnih organizacij ipd.).

MOM in javna podjetja oziroma podjetja v pretežni lasti MOM so pričela z uvajanjem krožnega gospodarstva v svojo politiko in prakso že v letu 2015. V letu 2017 je pet podjetij v večinski lasti MOM (Mariborski vodovod, Energetika, Nigrad, Snaga in Marprom) ustanovilo Inštitut Wcycle Maribor – Inštitut za krožno gospodarstvo (IWM). V letu 2018 je Mestni svet MOM potrdil Strategijo za prehod mesta Maribor v krožno gospodarstvo, h kateremu je priložen tudi Akcijski načrt, ki opredeljuje konkretne projekte krožnega gospodarjenja v MOM.

Trenutno se v MOM izvaja več projektov krožnega gospodarjenja, katerih deležnik ali partner v projektu je MOM ali družbe v pretežni lasti MOM. Na področju oblikovanja politik krožnega gospodarjenja je bil uspešno izveden projekt Interreg Alpine Space – GreenCycle, medtem ko projekti Urban Innovative Actions – Urban Soil 4 Food, Horizon 2020 – Cinderella, URBACT – Urge, Interreg Central Europe – City Water Cirlces in Interreg Europe – Winpol ciljajo na konkretne sektorje in verige vrednosti ter inovativno udeležajo njihove krožne potencialne. Čeprav je bil Maribor prepoznan kot eno najbolj naprednih mest na področju uvajanja krožnega gospodarstva v svoje delovanje, pa se je potrebno za zagotavljanje kontinuiranega napredka soočiti z obstoječimi izzivi, ki v mestu obstajajo in rešitev katerih bi lahko ključno pripomogla k nadaljnjemu krožnemu napredku.

Skupina JHMB na področju rabe virov in krožnega gospodarstva že izvaja številne aktivnosti. Glavni ukrepi so se že doslej osredotočali na učinkovito ravnanje z odpadki ter večjo rabo sekundarnih virov, kar smo v letu 2024 nadaljevali z izvajanjem že sprejetih ukrepov.

Tabela 36: Izvedene aktivnosti na področju krožnega gospodarstva Skupine JHMB v letu 2024 in predvideni ukrepi s cilji v skladu SRP 2023–2027

Skupina JHMB Družba	UKREPI Aktivnosti v letu 2024 in načrti za prihodnost	CILJI
Nigrad	Center za zbiranje in predelavo gradbenih in določenih ostalih nenevarnih odpadkov -projekt CINDERLA (SRP 2023-2027)	Poslovna priložnost za zbiranje in predelavo gradbenih in nekaterih ostalih nenevarnih odpadkov tudi po zaključku izvajanja projekta CINDERLA. Center za zbiranje in predelavo gradbenih in določenih ostalih nenevarnih odpadkov bo zagotavljal poleg osnovne masne tokove odpadnih materialov iz opravljanja lastne osnovne dejavnosti podjetja na področju vzdrževanja in upravljanja komunalne infrastrukture še odpadne gradbene in določene ostale nenevarne odpadke iz dejavnosti preostalih javnih podjetij, ki so vključena v Skupino JHMB.
Nigrad	V okviru projekta RE-BUILT smo v letu 2024 oblikovali različne trening programe, ki služijo kot osnova univerzam in drugim podjetjem kako pričeti delo na področju krožnega gospodarstva. Pričele so se tudi aktivnosti na področju uporabe izolativnih materialov iz industrijske konoplje na objektu Dogoš. Naredili so se tudi nastavki za razvoj lokacije Dogoš in vzpostavitev banke materialov oz banke zemljin iz katere se bo prodajala zemlja.uporabe	
Energetika	Energetika Maribor ima na hrbtni strani položnic obračunskih storitev uporabnikov povabilo k uporabi Mobilne Energetike	zmanjšati število položnic v fizični tiskani obliki.
Energetika	V letu 2024 smo aktivno sodelovali pri pripravi strokovnih podlag za potrebe priprave prostorskega akta za center krožnega gospodarstva Maribor -1 na Taboru kot tudi pri usklajevanju z ministrstvom za podelitev koncesij.	
Snaga	Projekt krožnega gospodarstva; vzpostavitev centra za ravnanje z odpadki, ki vključuje biološko obdelavo mešanih komunalnih odpadkov (MKO), objekt za izrabo odpadkov, sedež uprave Snage s pripadajočimi servisnimi objekti ter nov sodoben zbirni center, umestitev objekta za predelavo biološko razgradljivih odpadkov	Qlj biti na tem območju samozadostni
Snaga	V izvajanju kotiček ponovne uporabe v zbirnih centrih; vsi zbrani izdelki se predajo v Ropotarnico Maribor, ki jih po potrebi prenove, obnovi , popravi in ponudi uporabnikom v ponovno uporabo.	Utvajanje pogojev za visoko stopnjo predaje zbranih odpadkov v ponovno uporabo, predelavo, manj energetske izrabo in najmanj v odstranjevanje.

Možni ukrepi na področju prepoznanih vplivov in tveganj so še:

- Ponovna uporaba
 - Kosovni odpadki

Kosovni odpadki so opredeljeni kot (mešani) odpadki iz gospodinjstev in podobni odpadki podjetij, ki ne ustrezajo (zaradi svoje velikosti, oblike oz. teže) običajnemu zbiranju MKO. Povezovanje in podpora lokalnih centrov za ponovno uporabo (npr. Ropotarnica) s strani MOM lahko znatno pripomore k kroženju virov iz kosovnih odpadkov. Digitalizacija zalog (npr. spletni dostop do kosovnih odpadkov, ki so na voljo) lahko dodatno spodbudi njihovo ponovno uporabo.

- Biološki odpadki

Biološki odpadki so opredeljeni kot biološko razgradljivi vrtni in parkovni odpadki, živilski in kuhinjski odpadki iz gospodinjstev, restavracij, gostinskih obratov in trgovskih prostorov ter primerljivi odpadki iz predelovalnih obratov. Ne vključujejo pa gozdnih ali kmetijskih ostankov, gnoja, blata iz čistilnih naprav ali drugih biološko razgradljivih odpadkov, kot so naravni tekstil, papir ali predelani les. Izključujejo tudi tiste stranske proizvode pri proizvodnji hrane, ki nikoli ne postanejo odpadki. MOM je v letu 2017 pričel z izvedbo projekta Urban Soil 4 Food (Urbana zemljina za hrano), ki

naslavlja izziv porabe notranjih odpadkov v mestih (bioloških in mineralnih). Iz teh odpadkov se v okviru projekta ustvarja uporaben proizvod – zemljina, ki se uporablja za zadovoljevanje potreb mesta Maribor: pri pridelavi hrane, v mestnih parkih in pri zemeljskih delih.

Pilotna naprava, ki jo bo v sklopu projekta z nepovratnimi sredstvi programa Urban Innovative Actions postavilo podjetje Snaga, je trenutno zmožna predelati zgolj pilotne količine bioloških odpadkov, zbranih s strani podjetja. To predstavlja prvi korak pri načrtovanju projekta samozadostnosti na področju predelave bioloških odpadkov in proizvodnji urbane zemlje, ki lahko ključno prispeva k izboljšanju tal in lokalni (tudi prehrambeni) samozadostnosti.

- Uporaba sekundarnih materialov

Za obvladovanje odpadnega gradbenega materiala, odpadnih luči, odpadnih vozil, odpadnih sveč, odpadnih delovnih uniform, odpadnega mulja in druge odpadne opreme smo v letu 2024 nadaljevali izvajanje aktivnosti po strategiji za zbiranje, sortiranje in reciklažo odpadkov v vseh naših dejavnostih. To vključuje gradbeni material, odpadne luči, vozila in druge vrste opreme, katerih življenjska doba se izteka. Uporabljamo sekundarne materiale, kjer je to mogoče, za zmanjšanje potrebe po novih virih. V prihodnje bomo nadaljevali z uvedbo naprednejših tehnologij za sortiranje in reciklažo odpadkov. Prav tako bomo povečali sodelovanje s podjetji, ki ponujajo inovativne rešitve za reciklažo težkih odpadkov, kot so vozila in gradbeni materiali.

Družba Nigrad je v letu 2018 pričela z izvajanjem projekta Cinderela, v okviru katerega podjetje vzpostavlja demonstracijski pilotni proizvodni objekt za predelavo gradbenih in industrijskih odpadkov v sekundarne surovine na lokaciji degradiranega območja v Dogošah. Predmetna pilotna naprava je nepovratno financirana s strani programa Obzorja 2020 v okviru projekta. Na podlagi izkušnje iz projekta Cinderela je družba Nigrad pridobila veliko priložnost, kako na osnovi »Tovarne kompozitnih materialov« zagotoviti trajnostno in trajno krožno gospodarjenje z gradbenimi odpadki, izkopnimi materiali in določenimi industrijskimi odpadki.

- Komunalno blato iz čistilnih naprav

Komunalno blato iz čistilnih naprav z zapiranjem čezmejnih prevozov odpadkov znotraj držav članic oziroma v tretje države postaja vedno večja težava, s katero se soočajo mnoga mesta v Evropi. Četudi je na voljo veliko različnih tehnik obdelave, jih le peščica upošteva načela kroženja blata kot vira in njegove snovne predelave. Velike količine komunalnega blata iz centralne čistilne naprave je možno reciklirati v geotehničnih kompozitih, ki so primerni za zasipe ali nasipe. Higienizirano blato iz čistilne naprave se s primerno tehnologijo zmeša z ustrezno količino kalcijskega pepela (npr. lesni ali papirniški pepel), kar zagotovi, da se patogeni organizmi uničijo, da se morebitne težke kovine v blatu imobilizirajo in da ima kompozit ustrezne tehnične lastnosti.

- Obvladovanje stroškov odstranjevanja odpadkov

Za obvladovanje nenehne rasti stroškov odstranjevanja odpadkov aktivno delamo na projektu energetske izrabe odpadkov. Da bi zajezili dvig stroškov in možnost oddaje odpadkov, se z leti povečuje razmerje ločeno zbranih frakcij in MKO (v letu 2024 za 1 % več v korist ločeno zbranih frakcij). Z izboljševanjem procesov sortiranja bomo nadaljevali, da bi povečali obseg reciklaže in zmanjšali stroške predelave.

Poleg preprečevanja nastajanja odpadkov predstavljajo računi za opravljanje storitev gospodarskih javnih služb v Skupini JHMB še velike stroške tiskanja in pošiljanja računov uporabnikom. Zato je Skupina JHMB v letu 2024 še naprej ozaveščala in spodbujala uporabnike k uporabi digitalnih računov namesto računov v tiskani obliki.

- Preprečevanje odpadkov

Družba Snaga vodi na območju MOM različne programe ozaveščanja o zmanjševanju odpadkov, reciklaži in pravilnem ločevanju na več ravneh z različnimi deležniki, promovira uporabo trgovine brez embalaže v mestu, letno izda zloženko za šole in vrtce vezane na zmanjševanje in preprečevanje odpadkov, prav tako izvaja zanimive natečaje, tekmovanja, ipd. Glede ločenega zbiranja posameznih frakcij (npr. olja in tekstila) prav tako potekajo aktivnosti. V zvezi s tem podjetje išče vedno nove rešitve za zbiranje odpadnega olja tudi skozi razpisane programe za pridobitev sofinancerskih sredstev. MOM v sodelovanju z družbo Mestne nepremičnine tudi promovira nakupovanje lokalne hrane in s tem zmanjševanje embalaže.

- Spodbujanje pitja pitne vode iz pipe

Zavedamo se, da je voda najdragocenejša dobrina, ki jo moramo spoštovati in z njo skrbno ravnati; prav tako je mariborska pitna voda kakovostna in zdrava. V svoji delovni sredini bomo spodbujali pitje pitne vode iz pipe, ki je okolju prijaznejša izbira kot poseganje po predpakirani vodi in drugih pijačah, katerih posledica je nastajanje odpadkov v obliki odpadne embalaže. Prizadevali si bomo za spremembe vsakdanjih ravnanj in navad zaposlenih, ki moramo biti ambasadorji okolju prijaznih ravnanj.

- Digitalizacija-brezpapirno poslovanje

Eden od ciljev RRP JHMB za obdobje 2023–2027 je tudi digitalizacija – prehod na brezpapirno poslovanje. Usmerjenost k digitalnemu poslovanju z izboljšanjem uporabniških izkušenj in z možnostjo vključevanja novih tehnologij, ki omogočajo nadaljnjo rast in konkurenčnost podjetij. Digitalno poslovanje pomeni v ožjem smislu zmanjševanje papirnega poslovanja znotraj Skupine JHMB in v medpodjetniškem poslovanju s podjetji v skupini.

E5-3 – Cilji v zvezi z rabo virov in krožnim gospodarstvom

V letu 2020 je Evropska komisija pripravila nov Akcijski načrt prehoda v krožno gospodarstvo, ki opredeljuje predvsem prizadevanja za manj odpadkov v smislu oblikovanja politike trajnostnega razvoja, nadgradnje zakonodaje Evropske unije o odpadkih ter opredelitve finančnih spodbud podjetjem, ki bi lahko ukrepe tudi uresničevala. Cilj je **zmanjšati skupno nastajanje odpadkov** in do leta 2030 **zmanjšati količino preostalih (nerecikliranih) komunalnih odpadkov**.

Ker je bila analiza dvojne pomembnosti narejena šele konec leta 2024 in na takšen način opredeljeni pomembni vplivi, tveganja in priložnost, povezani z rabo virov in krožnim gospodarstvom, Skupina JHMB še ni definirala ciljev za njihovo preprečevanje ali blažitev. Pri svojem ravnanju Skupina JHMB sledi ciljem iz strateškim dokumentov MOM in SRP.

Tabela 37: Cilji v strateških dokumentih MOM, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju krožnega gospodarstva

Politika, strateška usmeritev MOM	Področja	CILJI
Strategiji prehoda mesta Maribor v krožno gospodarstvo		Uporaba koncepta zmanjšanja odpadkov in ohranjanje virov na najvišjih možnih vrednostih; aktivnosti usmerjene v preprečevanje nastajanja odpadkov – zero waste koncept (izobraževanje, promocija, natečaji v šolah in vrtcih, ozaveščanje in promocija nakupovanja v trgovini brez embalaže, trajnostna organizacija javnih prireditev, neuporaba plastičnih izdelkov za enkratno uporabo v vsakdanjem življenju, ipd.)
OPVO MOM do leta 2030	Ponovna uporaba vode	Spodbujanje sistema ponovne uporabe vode: malo onesnažena sanitarna voda v gospodinjstvih je lahko namenjena za splakovanje sanitarij, padavinska voda iz žlebov je lahko namenjena za zalivanje vrtov, pranje avtomobilov ipd.. Ciljna usmeritev - voda naj čim dlje ostaja v sistemih (naravnih/tehničnih) in končno skozi naravne rešitve vstopa čista nazaj v ekosisteme.
	Ponovna uporaba kosovnih odpadkov (center ponovne uporabe)	Uporaba kosovnih odpadkov v primeru njihove večje poškodovanosti ali obrabljenosti kot vir novih surovin (les, kovine), v primeru manjše poškodovanosti pa ob popravilu njihova ponovna uporaba. Delitvena ekonomija omogoča rabo brez lastništva in nove tehnološke rešitve omogočajo enostavno preduraganje materialov (izdelkov).
	Uporaba odpadne toplote in energije	Uvajanje 'pametnih' sistemov in uporabniških rešitev, da bo nastajalo čim manj odpadne toplote oz. energije, tj. da bo uporabljena energija čim bolj učinkovito in racionalno porabljena. Odpadno toploto in energijo v mestu se lahko uporabi kot dragocen vir energij.

E5-4 – Pritok virov

Kot dejanski negativni vpliv na rabo virov (in odpadke) so bile prepoznane velike količine poslanih položnic v fizični tiskani obliki.

Gre za papir kot vir in je uporabljen za položnice v tiskani obliki za obračun opravljenih storitev uporabnikom. Te položnice na koncu postanejo odpadke. Zato razvijamo rešitve za zmanjšanje količine fizičnih položnic, kot so digitalizacija, elektronske položnice in povečanje uporabe spletnih

plačil. Na ta način bomo zmanjšali potrebo po papirju in poštnini, s čimer bomo prispevali k zmanjšanju našega vpliva na okolje in stroškovnemu zmanjšanju.

Teže papirja sicer doslej nismo izračunavali, zato tudi nimamo podatkov o količini pritoka tega prepoznanega vira za leto 2024.

E5-5 – Odtok virov

Skupina JHMB v letu 2024 še ni evidentirala podatkov o skupni količini in vrsti odpadkov pri vseh lastnih dejavnostih. V Skupini JHMB sicer nastajajo naslednji odpadki: v Energetiki Maribor odpadna olja, pepel, v Pogrebem podjetju Maribor sveče, plastično cvetje, v Športu Maribor umetna trava, v Nigradu zeleni obrez ter gradbeni odpadki, v Mariborskem vodovodu števeci, v Snagi zabojniki ter odpadna vozila v Snagi, Marpromu in Nigradu.

V letu 2024 nastali odpadki v Skupini JHMB, ki jih sprejema družba Snaga, so razvidni iz spodnje tabele.

Tabela 38: Odpadki, ki jih je sprejela družba Snaga v letu 2024 od družb v Skupini JHMB

ODPADEK v kg	KLASIFIKACIJA	JP SNAGA D.O.O.	ENERGETIK A MARIBOR D.O.O.	JAVNO PODJETJE MARIPROM D.O.O.	MARIBORSKI VODOVOD D.O.O.	NIGRAD D.O.O.	POGREBN O PODJETJE MARIBOR	ŠPORT MARIBOR D.O.O.	MESTNE NEPREMIČ NINE D.O.O.	ZUM D.O.O.	Skupaj
odpadna embalaža	15 01 06	1.583	1.583	1.187	2.035	2.610		3.401	470		12.869
steklo	15 01 07	3.315	1.447		2.170	723		13.260			20.915
papir	20 01 01	2.924	5.847	2.193	1.369	1.369		6.168	2.100	1.462	23.432
MKO	20 03 01	7.706	5.380	54.706	15.574	23.130	396.906	98.658,40	13.100	2.697	519.200
bio odpadki	20 02 01	2.268	2.268	4.537	10.459	6.805	80.052	10.960			117.349
les	20 01 38				10.440		920	6.760			18.120
kosovni odpadki	20 03 07							13.660			13.660
papir in kartonska embalaža	15 01 01							3.440			3.440
sveče	20 02 03						81.398				81.398
gradbeni material	17 09 04						130.150				130.150

Od vseh zbranih odpadkov v Skupini JHMB je 55 % mešanih komunalnih odpadkov (MKO). Del MKO gre v dokončno odstranjevanje, preostanek MKO skupaj z ostalimi odpadki, pa je predan v nadaljnjo predelavo.

Snaga je v letu 2024 zbrala skupaj 78,1 mio tone odpadkov. Od tega je 32 % MKO in 1,65 % nevarnih odpadkov. Skupina JHMB predstavlja od vseh zbranih odpadkov 0,17 % odpadkov, ki jih je sprejela v letu 2024 družba Snaga.

Tabela 39: Kazalniki za spremljanje napredka na področju krožnega gospodarstva na ravni Skupine JHMB (skladno s kazalniki merjenja po OPVO MOM do leta 2030)

Skupina JHMB METRIKE		EM	Vrednosti v letu 2024
Družba			
Snaga	Količina izdelkov predanih v ponovno uporabo	kg	2.342

Glede na to, da je leto 2024 izhodiščno leto poročanja o trajnostnosti, bo napredek aktivnosti na ravni Skupine JHMB prikazan v naslednjih letih v primerjavi s kazalniki iz leta 2024.

TAKSONOMIJA

Uvodna pojasnila

Kot subjekt javnega interesa se uvrščamo v okvir, ki ga določa uredba o EU-taksonomiji, in smo zavezani spoštovati vsa veljavna pravila in predpise. V skladu z zakonodajnim okvirom, ki ga tvorijo Uredba EU 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. 6. 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb, Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2139 z dne 4. 6. 2021 o dopolnitvi Uredbe o taksonomiji in njeni prilogi, Delegirana uredba Komisije 2021/2178 z dne 6. 7. 2021 o dopolnitvi Uredbe o taksonomiji in njene priloge, je Skupina JHMB zavezana k objavi ključnih kazalnikov uspešnosti, ki izhajajo iz storitev gospodarskih dejavnosti in prispevajo k trajnostnosti.

Poročanje za leto 2024 (poleg leta 2022 in 2023) predstavlja prehodno obdobje, v katerem bi naj Skupina prilagodila svojo prakso in metodologijo poročanja na način, da bo lahko v naslednjih letih zagotavljala celovita razkritja v skladu z Uredbo o taksonomiji. Zato smo na podlagi našega trenutnega razumevanja, razpoložljivih podatkov in ocene ugotovili naše ključne dejavnosti in njihove vplive na trajnostnost.

Določitev dejavnosti, usklajenih s taksonomijo

Klasifikacijski sistem – taksonomija EU – določa seznam gospodarskih dejavnosti, ki imajo velik emisijski odtis in lahko zaradi velikega vpliva na okolje znatno prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in k prilagajanju podnebnim spremembam.

Gospodarska dejavnost je sprejemljiva za taksonomijo, če je navedena oziroma opisana v delegiranih aktih, ki dopolnjujejo Uredbo o taksonomiji in izpolnjujejo vsaj eno tehnično merilo za pregled, določeno v teh aktih. Gospodarska dejavnost je usklajena s taksonomijo, če izpolnjuje vsa tehnična merila za pregled ter vse kriterije za nebitveno škodovanje, ki so opredeljeni v Prilogah I in II Delegirane uredbe o podnebjju, in se izvajajo v skladu z minimalnimi zaščitnimi ukrepi glede človekovih in potrošniških pravic, obdavčenja, poštene konkurence ter boja proti korupciji in podkupovanju.

Dejavnosti Skupine JHMB, ki smo jih prepoznali za usklajene s taksonomijo po (EU) 2021/2139 »zelenem seznamu dejavnosti« so naslednje:

- 4.1 *Proizvodnja energije z uporabo fotovoltaične tehnologije,*
- 4.11 *Shranjevanje toplotne energije,*

- 4.15 *Distribucija daljinskega ogrevanja/hlajenja,*
- 4.16 *Namestitev in upravljanje električnih toplotnih črpalk,*
- 4.30 *Soproizvodnja toplote/hladu in električne energije z visokim izkoristkom iz fosilnih plinastih goriv,*
- 4.31 *Proizvodnja toplote/hladu iz fosilnih plinastih goriv v učinkovitem sistemu daljinskega ogrevanja in hlajenja,*
- 5.1 *Gradnja, razširitev in upravljanje sistemov za zbiranje, čiščenje in distribucijo vode,*
- 5.2 *Obnova sistemov za zbiranje, čiščenje in distribucijo vode,*
- 5.3 *Gradnja, razširitev in upravljanje sistemov za zbiranje in čiščenje odpadnih voda,*
- 5.4 *Obnova sistemov za zbiranje in čiščenje odpadnih voda,*
- 5.5 *Zbiranje in prevoz frakcij nenevarnih odpadkov, ki se ločujejo pri viru,*
- 5.9 *Snovna predelava iz nenevarnih odpadkov,*
- 5.10 *Zajemanje in uporaba deponijskega plina,*
- 6.3 *Mestni in primestni, cestni prevoz potnikov,*
- 6.13 *Infrastruktura za osebno mobilnost, prevoz s kolesi,*
- 6.15 *Infrastruktura za omogočanje nizko ogljičnega cestnega prevoza in javnega prevoza.*

Proučili smo gospodarske dejavnosti, sprejemljive za taksonomijo, ki so navedene v Podnebnem delegiranem aktu in na podlagi našega trenutnega razumevanja in razpoložljivih podatkov, za Skupino JHMB skladno z EU Uredbo o taksonomiji poročamo za leto 2024, leto 2023 je primerljivo leto.

Po okoljski klasifikaciji smo opredelili gospodarske dejavnosti, ki prispevajo k trajnosti:

- komunalne dejavnosti (Mariborski vodovod, Nigrad in Snaga),
- energetiko (Energetika Maribor, Energija in okolje),
- mestni potniški promet (Marprom).

Vse dejavnosti z izjemo energetske dejavnosti in delno ostalih dejavnosti (Snaga in Marprom), ki so sprejemljive za taksonomijo, so vse ostale opredeljene kot neusklajene zaradi pomanjkanja podatkov za vrednotenje s tehničnimi merili. Iz istega razloga desni del tabele ni v celoti izpolnjen.

Ključni kazalniki uspešnosti

Ključni kazalniki uspešnosti so izračunani na podlagi definicij v Prilogi I Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2178.

V nadaljevanju so predstavljeni prihodki, naložbe v obratna in osnovna sredstva za posamezna podjetja iz Skupine JHMB, razvrščeni po posameznih dejavnostih in podjetjih.

Komunalne dejavnosti

Gospodarske javne službe so na področju komunalne dejavnosti opredeljene v Zakonu o varstvu okolja.

Mariborski vodovod, d. o. o.

Dejavnosti sprejemljive z EU taksonomijo

V skladu z okoljsko taksonomijo (EU 2021/2139) smo razvrstili dejavnost, sprejemljive za taksonomijo:

- 5.1 Gradnja, razširitev in upravljanje sistemov za zbiranje, čiščenje in distribucijo vode,
- 5.2 Obnova sistemov za zbiranje, čiščenje in distribucijo vode.

V dejavnost sprejemljive za taksonomijo smo razvrstili dejavnost vodo oskrbe med dejavnost, ki je sicer sprejemljiva za taksonomijo, a neusklajena s taksonomijo, zaradi pomanjkanja podatkov za vrednotenje s tehničnimi merili. Iz tega razloga desni del tabele ni izpolnjen.

Med prihodki po dejavnostih, nesprejemljivimi za taksonomijo so prikazani prihodki od drugih dejavnosti, ki jih opravlja podjetje in niso po EU taksonomiji, opredeljeni za taksonomsko sprejemljive. Delež čistih prihodkov od storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, sprejemljivih za taksonomijo, je v letu 2024 v celoti uvrščen med dejavnosti, neusklajene za taksonomijo in je v višini 20.784.469 EUR oz. 94,50 %.

Podobno smo ocenili tudi delež naložb v obratna sredstva (OpEx), ki so povezana z našo dejavnostjo in so sprejemljiva za taksonomijo. Ta postopek je vključeval vse stroške poslovanja, vezane na taksonomsko sprejemljivo dejavnost (brez amortizacije). V ta namen smo identificirali in kvantificirali stroške, ki se nanašajo na dejavnost, sprejemljivo s taksonomijo in podpirajo naše trajnostne procese. Stroški se nanašajo na osnovno dejavnost vodo oskrbe in stroške, povezane z investicijami v vodo oskrbo. Delež vseh naložb v obratna sredstva, ki so povezana z dejavnostmi sprejemljivimi za taksonomijo, v letu 2024 znaša 52,17 % (11.237.622 EUR).

Na področju investicij so zajeta vsa osnovna sredstva, ki se nanašajo na dejavnost povezano z vodo oskrbo. V letu 2024 je bilo teh naložb v skupni višini 517.078 EUR oz. 99,76 % vseh naložb.

Tabela 40: Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Mariborski vodovod, d. o. o.

Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo - razkritje za leto 2024

MARIBORSKI VODOVOD, D.O.O.				Merila za bistven						Merila za nebistveno škodovanje										
Gospodarske dejavnosti	Oznake	Absolutni prihodki	Delež prihodkov, usklajen s taksonomijo	Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	Minimalni zaščitni ukrepi	Delež prihodkov usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež prihodkov usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)		20.784.469	94,50														94,50	94,03		
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		-	-																	
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)	5.1																			
	5.2	20.784.469	94,50														94,50	94,03		
oskrba s pitno vodo in čiščenje komunalnih in padavinskih odpadnih voda	5.1																			
	5.2	20.784.469	94,50														94,50	94,03		
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO		1.208.606	5,50																	
Prihodki od dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		1.208.606	5,50																	
SKUPAJ (A+B)		21.993.075,00	100,00																	

Absolutni prihodki = celotni čisti poslovni prihodki po dejavnostih

Tabela 41: Delež naložb v obratna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Mariborski vodovod, d. o. o.

Delež naložb v obratna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo - razkritje za leto 2024

MARIBORSKI VODOVOD, D.O.O.				Merila za bistven prispevek						Merila za nebistveno škodovanje										
Gospodarske dejavnosti	Oznake	Absolutno naložbe v obratna sredstva	Delež naložb v obratna sredstva, usklajen s taksonomijo	Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	Minimalni zaščitni ukrepi	Delež naložb v obratna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež naložb v obratna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)		11.237.622	52,17														52,17	65,31		
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		-	-																	
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)		11.237.622	52,17																	
oskrba s pitno vodo in čiščenje komunalnih in padavinskih odpadnih voda	5.1																			
	5.2	11.237.622	52,17														52,17	65,31		
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO		10.303.164	47,83																	
Naložbe v obratna sredstva pri dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		10.303.164	47,83																	
SKUPAJ (A+B)		21.540.786,30	100,00																	

OPEX (absolutno naložbe v obratna sredstva) = predstavlja celotne odhodke iz poslovanja, znižane za strošek amortizacije

Tabela 42: Delež naložb v osnovna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Mariborski vodovod, d. o. o.

Delež naložb v osnovna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo - razkritje za leto 2024

MARIBORSKI VODOVOD, D.O.O.

Gospodarske dejavnosti	Oznake	Absolutno naložbe v osnovna sredstva	Delež naložb v osnovna sredstva, usklajen s taksonomijo	Merila za bistven prispevek						Merila za ne bistveno škodovanje										
				Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	Minimalni zaščitni ukrepi	Delež naložb v osnovna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež naložb v osnovna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)		517.078	99,76														99,76	90,06		
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		-	-																	
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)		517.078	99,76														99,76	90,06		
5.1 oskrba s pitno vodo in čiščenje komunalnih in padavinskih odpadnih voda	5.1	517.078	99,76														99,76	90,06		
5.2	5.2	517.078	99,76														99,76	90,06		
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO		1.256	0,24																	
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		1.256	0,24																	
SKUPAJ (A+B)		518.333,43	100,00																	

CAPEX (absolutno naložbe v osnovna sredstva)= zajemajo vse pridobitve opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev, povečanje sredstev iz naslova sredstev v najemu ter ostale naložbe

Nigrad, d. o. o.

Dejavnosti sprejemljive z EU taksonomijo

V skladu z okoljsko taksonomijo smo razvrstili dejavnost v:

- 5.3 Gradnja, razširitev in upravljanje sistemov za zbiranje in čiščenje odpadnih voda,
- 5.4 Obnova sistemov za zbiranje in čiščenje odpadnih voda,
- 6.13 Infrastruktura za osebno mobilnost, prevoz s kolesi,
- 6.15 Infrastruktura za omogočanje nizko ogljičnega cestnega prevoza in javnega prevoza.

Dejavnosti so opredeljene po seznamu dejavnosti, sprejemljive za taksonomijo v navedenih postavkah (EU 2021/2139). V dejavnost sprejemljive za taksonomijo smo razvrstili vse navedene dejavnosti med dejavnost, ki je sicer sprejemljiva za taksonomijo, a neusklajena s taksonomijo, zaradi pomanjkanja podatkov za vrednotenje s tehničnimi merili. Iz tega razloga desni del tabele ni izpolnjen.

Med prihodki po dejavnostih, nesprejemljivimi za taksonomijo so prikazani prihodki od drugih dejavnosti, ki jih opravlja podjetje in niso po EU taksonomiji, opredeljeni za taksonomsko sprejemljive. Delež čistih prihodkov od storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, sprejemljivih za taksonomijo, je v letu 2024 v celoti uvrščen med dejavnosti, neusklajene za taksonomijo in je v višini 16.035.393 EUR oz. 87,21 %.

Podobno smo ocenili tudi delež naložb v obratna sredstva (OpEx), ki so povezana z našo dejavnostjo in so sprejemljiva za taksonomijo. Ta postopek je vključeval vse stroške poslovanja, vezane na taksonomsko sprejemljivo dejavnost (brez amortizacije). V ta namen smo identificirali in kvantificirali stroške, ki se nanašajo na dejavnost, sprejemljivo s taksonomijo in podpirajo naše trajnostne procese. Stroški se nanašajo na zgoraj navedeno dejavnost in stroške, povezane s taksonomsko opredeljenimi investicijami. Delež vseh naložb v obratna sredstva, ki so povezana z dejavnostmi sprejemljivimi za taksonomijo, v letu 2024 znaša 84,58 % (12.776.661 EUR).

Na področju investicij so zajeta vsa osnovna sredstva, ki se nanašajo na taksonomsko opredeljeno dejavnost. V letu 2024 je bilo teh naložb v skupni višini 160.228 EUR oz. 93,50 % vseh naložb.

Tabela 43: Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Nigrad, d. o. o.

Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo - razkritje za leto 2024																				
NIGRAD, D.O.O.																				
Gospodarske dejavnosti	Oznake	Absolutni prihodki	Delež prihodkov, usklajen s taksonomijo	Merila za bistven						Merila za ne bistveno škodovanje										
				Blažitev podnebnih sprememb	Prilagajanje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Bioraznolikost in ekosistemi	Blažitev podnebnih sprememb	Prilagajanje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Bioraznolikost in ekosistemi	Minimalni zaščitni ukrepi	Delež prihodkov usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež prihodkov usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	JA/N	%	%	O	P
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)		16.035.393	87,21														87,21	87,72		
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		-	-														-	-		
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)		16.035.393	87,21														87,21	87,72		
Odvajanje in čiščenje odpadne in padavinske vode, greznice, MKČN	5.3, 5.4	7.490.613	40,74														40,74	39,69		
Vzdrževanje javnih prometnih površin (občinskih cest)	6.13, 6.15	8.544.780	46,47														46,47	48,03		
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO		2.351.268	12,79																	
Prihodki od dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		2.351.268	12,79																	
Skupaj (A + B)		18.386.661	100,00																	
Absolutni prihodki = celotni čisti poslovni prihodki po dejavnostih																				

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

Tabela 44: Delež naložb v obratna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Nigrad, d. o. o.

Delež naložb v obratna sredstva pri proizvodih in storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo - razkritje za leto 2024

NIGRAD, D.O.O.																				
Gospodarske dejavnosti	Oznake	Absolutno naložbe v obratna sredstva		Merila za bistven prispevek						Merila za nebitveno škodovanje						Minimalni zaščitni ukrepi	Delež naložb v obratna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež naložb v obratna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
				Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotrska raznovrstnost in ekosistemi	Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotrska raznovrstnost in ekosistemi					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)		12.776.661	84,58														84,58	85,59		
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		-	-														-	-		
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)		12.776.661	84,58														84,58	85,59		
Odvajanje in čiščenje odpadne in padavinske vode, greznice, MKČN	5.3, 5.4	6.413.731	42,46														42,46	42,11		
Vzdrževanje javnih prometnih površin (občinskih cest)	6.13, 6.15	6.362.930	42,12														42,12	43,49		
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO																				
Naložbe v obratna sredstva pri dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		2.330.137	15,42																	
Skupaj (A + B)		15.106.798	100,00																	

OPEX (absolutno naložbe v obratna sredstva) = predstavlja celotne odhodke iz poslovanja, znižane za strošek amortizacije

Tabela 45: Delež naložb v osnovna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Mariborski vodovod, d. o. o.

Delež naložb v osnovna sredstva pri proizvodih in storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo - razkritje za leto 2024

NIGRAD, D.O.O.																				
Gospodarske dejavnosti	Oznake	Absolutno naložbe v osnovna sredstva		Merila za bistven prispevek						Merila za nebitveno škodovanje						Minimalni zaščitni ukrepi	Delež naložb v osnovna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež naložb v osnovna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
				Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotrska raznovrstnost in ekosistemi	Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotrska raznovrstnost in ekosistemi					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)		160.228	93,50														93,50	92,61		
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		-	-														-	-		
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)		160.228	93,50														93,50	92,61		
Odvajanje in čiščenje odpadne in padavinske vode, greznice, MKČN	5.3, 5.4	92.089	53,74														53,74	54,29		
Vzdrževanje javnih prometnih površin (občinskih cest)	6.13, 6.15	68.139	39,76														39,76	87,18		
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO		11.133	6,50																	
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		11.133	6,50																	
Skupaj (A + B)		171.361	100,00																	

CAPEX (absolutno naložbe v osnovna sredstva) = zajemajo vse pridobitve opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev, povečanje sredstev iz naslova sredstev v najemu ter ostale naložbe

Snaga, d. o. o.

Dejavnosti sprejemljive z EU taksonomijo

V skladu z okoljsko taksonomijo smo razvrstili dejavnost v:

- 4.1 Proizvodnja elektrike s pomočjo fotovoltaične tehnologije,
- 5.5 Zbiranje in prevoz frakcij nenevarnih odpadkov, ki se ločujejo na viru,
- 5.9 Snovna predelava iz nenevarnih odpadkov,
- 5.10 Zajemanje in uporaba deponijskega plina.

Dejavnosti so opredeljene po seznamu dejavnosti, sprejemljive za taksonomijo v navedenih postavkah (EU 2021/2139). V dejavnost sprejemljive za taksonomijo smo razvrstili vse navedene dejavnosti med dejavnost, ki je sicer sprejemljiva za taksonomijo, a neusklajena s taksonomijo, zaradi pomanjkanja podatkov za vrednotenje s tehničnimi merili. Iz tega razloga desni del tabele ni izpolnjen.

Med prihodki po dejavnostih, nesprejemljivimi za taksonomijo so prikazani prihodki od drugih dejavnosti, ki jih opravlja podjetje in niso po EU taksonomiji, opredeljeni za taksonomsko sprejemljive. Delež čistih poslovnih prihodkov od storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, sprejemljivih za taksonomijo, je v letu 2024 znašal 17.996.538 EUR oz. 74,47 %. Med temi je bilo 20.627 EUR oz. 0,09 % prihodkov od dejavnosti, usklajenih s taksonomijo. Delež čistih poslovnih prihodkov od dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) predstavlja 17.975.911 EUR oz. 74,38 %.

Podobno smo ocenili tudi delež naložb v obratna sredstva (OpEx), ki so povezana z našo dejavnostjo in so sprejemljive za taksonomijo. Ta postopek je vključeval vse stroške poslovanja, vezane na taksonomsko sprejemljivo dejavnost (brez amortizacije). V ta namen smo identificirali in kvantificirali stroške, ki se nanašajo na dejavnost, sprejemljivo s taksonomijo in podpirajo naše trajnostne procese. Stroški se nanašajo na zgoraj navedeno dejavnost in stroške, povezane s taksonomsko opredeljenimi investicijami. Delež vseh naložb v obratna sredstva, ki so povezana z dejavnostmi sprejemljivimi za taksonomijo, v letu 2024 znaša 67,23 % (14.154.412 EUR).

Na področju investicij so zajeta vsa osnovna sredstva, ki se nanašajo na taksonomsko opredeljeno dejavnost. V letu 2024 je bilo teh naložb v skupni višini 2.551.366 EUR oz. 95,14 % vseh naložb.

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

Tabela 46: Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Snaga, d. o. o.

Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo - razkritje za leto 2024

SNAGA, D.O.O.

Gospodarske dejavnosti	Ornake	Absolutni prihodki	Delež prihodkov, usklajen s taksonomijo	Merila za bistven prispevek						Merila za ne bistveno škodovanje										
				Blažitev podnebnih sprememb	Prilagajenje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotrska raznovrstnost in ekosistemi	Blažitev podnebnih sprememb	Prilagajenje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotrska raznovrstnost in ekosistemi	Minimalni zaščitni ukrepi	Delež prihodkov usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež prihodkov usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)		17.996.538	74,47														74,47	73,73		
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		20.627	0,09	0,09												DA	0,09	0,16		
Sončna elektrarna	4.1 ⁴	20.627	0,09	0,09												DA	0,09	0,16		
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)		17.975.911	74,38														74,38	73,57		
Zbiranje odpadkov	5.5 ²	12.014.968	49,72														49,72	49,48		
Obdelava mešanih komunalnih odpadkov	5.9 ³	5.959.916	24,66														24,66	24,08		
Zajemanje deponijskega plina	5.10 ⁵	1.027	0,00														0,00	0,01		
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO		6.170.766	25,53																	
Prihodki od dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		6.170.766	25,53																	
SKUPAJ (A+B)		24.167.304	100,00																	

Absolutni prihodki = celotni čisti poslovni prihodki po dejavnostih

Tabela 47: Delež naložb v obratna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Snaga, d. o. o.

Delež naložb v obratna sredstva pri proizvodih in storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo - razkritje za leto 2024

SNAGA, D.O.O.

Gospodarske dejavnosti	Ornake	Absolutne naložbe v obratna sredstva	Delež naložb v obratna sredstva, usklajen s taksonomijo	Merila za bistven prispevek						Merila za ne bistveno škodovanje										
				Blažitev podnebnih sprememb	Prilagajenje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotrska raznovrstnost in ekosistemi	Blažitev podnebnih sprememb	Prilagajenje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotrska raznovrstnost in ekosistemi	Minimalni zaščitni ukrepi	Delež naložb v obratna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež naložb v obratna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)		14.154.412	67,23														67,23	66,73		
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		-	-														-	-		
Sončna elektrarna	4.1 ⁴	-	-														-	-		
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)		14.154.412	67,23														67,23	66,73		
Zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov	5.5 ²	9.896.866	47,01														47,01	46,32		
Obdelava mešanih komunalnih odpadkov	5.9 ³	4.240.202	20,14														20,14	20,32		
Zajemanje deponijskega plina	5.10 ⁵	17.343	0,08														0,08	0,09		
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO		6.899.288	32,77																	
nesprejemljivih za taksonomijo (B)		6.899.288	32,77																	
SKUPAJ (A+B)		21.053.700	100,00																	

OPEX (absolutno naložbe v obratna sredstva) = predstavlja celotne poslovne odhodke, znižane za strošek amortizacije

Tabela 48: Delež naložb v osnovna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Snaga, d. o. o.

Delež naložb v osnovna sredstva pri proizvodih in storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo - razkritje za leto 2024																					
SNAGA, D.O.O.		Oznake	Absolutno naložbe v osnovna sredstva	Delež naložb v osnovna sredstva, usklajenih s taksonomijo	Merila za bistven prispevek						Merila za ne bistveno škodovanje						Minimalni zaščitni ukrepi	Delež naložb v osnovna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež naložb v osnovna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
Gospodarske dejavnosti					Blažitev podnebnih sprememb	Prilagajanje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	Blažitev podnebnih sprememb	Prilagajanje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi					
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		EUR	%		%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)		2.551.366	95,14															95,14	90,71		
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		-	-															-	-		
Sončna elektrarna		-	-															-	-		
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)		2.551.366	95,14															95,14	90,71		
Zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov		5.5 ²	2.051.171	76,49														76,49	37,71		
Obdelava mešanih komunalnih odpadkov		5.9 ³	500.195	18,65														18,65	14,05		
Zajemanje deponijskega plina		5.10 ⁴	-	-														-	-		
TAKSONOMIJO		130.338	4,86																		
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		130.338	4,86																		
SKUPAJ (A+B)		2.681.704	100,00																		
CAPEX (absolutno naložbe v osnovna sredstva)= zajemajo vse pridobitve opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev, povečanje sredstev iz naslova sredstev v najemu ter ostale naložbe																					

Dejavnost energetike

Energetika Maribor, d. o. o.

Dejavnost družbe Energetika Maribor

Distribucija toplotne energije

- Dejavnost distribucije toplotne energije se izvaja na podlagi Odloka o načinu izvajanja javne službe oskrbe s toplotno energijo na območju Mestne občine Maribor.

Proizvodnja toplotne energije

- Dejavnost proizvodnje toplotne energije se izvaja na podlagi Odloka o načinu izvajanja javne službe oskrbe s toplotno energijo na območju Mestne občine Maribor.

Proizvodnja električne energije

- Dejavnost proizvodnje električne energije, zagotavljanje sistemskih storitev (terciarne rezerve) in razpršene proizvodnje se zagotavlja s soproizvodnimi napravami (SPTE) v lasti Energetike Maribor in hčerinskih družb. Navedene dejavnosti se izvajajo v celoti kot tržne.

Dejavnost ravnanja z blatom iz Centralne čistilne naprave (CČN) Maribor

- Opravljanje nalog in izvajanje dejavnosti obdelave in ravnanja z blatom po Odloku o načinu opravljanja lokalne gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode v Mestni občini Maribor (MUV, št. 11/2016).

Trženje energetskih plinov

- Trženje energetskih plinov – uporaba stisnjenega zemeljskega plina CNG – METAN v prometu – se zagotavlja s polnilnico CNG (plinsko črpalko za vozila) na Zagrebški cesti v Mariboru, upravljanje katere namerava Mestna občina Maribor oddati v dolgoročni najem na podlagi javnega razpisa zunanjemu izvajalcu.

Ostale dejavnosti

- Oddaja skladiščnih kapacitet za lahko kurilno olje in zemljišča za delovanje soproizvodnje toplote in električne energije (SPTE) družb Moja energija in Energija in okolje, vse na lokaciji Energetike Maribor, Jadranska cesta 28, Maribor.
- Svetovanje odjemalcem s področja energetike.
- Raziskave in razvoj na področjih obnovljivih virov energije (OVE), učinkovite rabe energije (URE), koristne izrabe odvečne toplote in energetske izrabe odpadkov.
- Raziskave, razvoj in optimizacija obratovanja in širitve daljinskega ogrevanja.
- Prijave in izvajanje EU projektov.

Deleži prihodkov, naložb in stroškov po dejavnostih sprejemljivih z uredbo o vzpostavitvi sistema klasifikacije (taksonomije) na ravni EU

Z Uredbo (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (v nadaljevanju: EU taksonomija) Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2139 z dne 4. junija 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo tehničnih meril za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da gospodarska dejavnost bistveno prispeva k blažitvi podnebnih sprememb ali prilagajanju podnebnim spremembam, ter za ugotavljanje, ali ta gospodarska dejavnost ne škoduje bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev (v nadaljevanju: Podnebni delegirani akt) v Prilogi 1 določa tehnična merila za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da gospodarska dejavnost bistveno prispeva k blažitvi podnebnih sprememb, in za ugotavljanje, ali ta gospodarska dejavnost ne škoduje bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev (v nadaljevanju: DNSH1).

Pogojem za bistven prispevek k blažitvi podnebnih sprememb iz Priloge 1 Podnebne delegiranega akta ustrezajo dejavnosti:

- Proizvodnja toplotne energije z energijo sonca, ki se nahaja pod oznako 4.1, in sicer »Proizvodnja energije z uporabo fotovoltaične tehnologije«,
- Proizvodnja električne energije z energijo sonca, ki se nahaja pod oznako 4.1, in sicer »Proizvodnja energije z uporabo fotovoltaične tehnologije«,
- GJS distribucije toplotne energije, ki se nahaja pod šifro 4.15, in sicer »Distribucija daljinskega ogrevanja/hlajenja«,
- Hranilniki toplotne energije, ki se nahaja pod oznako 4.11 in sicer »Shranjevanje toplotne energije«.

Pogojem za nebistveno škodovanje iz Priloge 1 Podnebne delegiranega akta ustrezajo dejavnosti:

- Soproizvodnja toplote in elektrike (SPTE kogeneracija), ki se nahaja pod oznako 4.30, in sicer »Soproizvodnja toplote/hladu in električne energije z visokim izkoristkom iz fosilnih plinastih goriv«,
- Proizvodnja toplote iz plina v sistemu daljinskega ogrevanja, ki se nahaja pod oznako 4.31, in sicer »Proizvodnja toplote/hladu iz fosilnih plinastih goriv v učinkovitem sistemu daljinskega ogrevanja in hlajenja«.

Proizvodnja toplotne energije z energijo sonca

V družbi smo v letu 2019 na strehi objekta na Jadranski cesti 28 v Mariboru namestili in priključili sprejemnike sončne toplote (solarni kolektorji), ki zagotavljajo proizvodnjo toplote iz obnovljivih virov energije za sistem daljinskega ogrevanja in dopolnjujejo proizvodnjo toplote iz SPTE (kogeneracije), da izpolnujemo zahteve veljavne zakonodaje glede učinkovitega sistema daljinskega ogrevanja.

Proizvodnja električne energije z energijo sonca

V družbi smo v letu 2021 na pokritih parkiriščih na lokaciji Jadranska cesta 28 v Mariboru namestili in priključili sončno (fotovoltaično) elektrarno moči 250 kWp, ki po shemi samooskrbe zagotavlja proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (sonca) in služi za povečanje deleža obnovljive energije in posledično samozadostnosti preostalih proizvodnih naprav.

Distribucija daljinskega ogrevanja

V družbi že od ustanovitve izvajamo izbirno gospodarsko javno službo oskrbe s toploto v katero sodi distribucija toplote za namen katere najemamo vročevode občinskega sistema daljinskega ogrevanja. V letu 2024 je skupna dolžina vročevodnega omrežja znašala 43,5 km. Z distribucijskim sistemom se zagotavlja odjem na sistem priključenih odjemalcev z obračunsko močjo 112,9 MW. Odjemalcem smo v letu 2024 prodali 90.352 MWh toplote za namene ogrevanja in priprave sanitarne tople vode. Zajema gradnjo, obnavljanje in upravljanje vročevodov in z njimi povezane infrastrukture za distribucijo energije za ogrevanje, ki se konča na razdelilni toplotni podpostaji ali v toplotnem izmenjevalniku.

Hranilniki toplotne energije

V družbi smo v letu 2019 na zemljišču na Jadranski cesti 28 v Mariboru zgradili in na proizvodnji sistem priključili hranilnike toplote skupnega volumna 1000 m³ z nazivno možnostjo shranjevanja 60 MWh toplote, katerih osnovna funkcija je povečanje deleža proizvodnje toplote iz SPTE kogeneracije z namenom shranjevanja toplotne energije iz SPTE v obdobju manjšega toplotnega odjema odjemalcev (nočni čas) in sproščanja le te v obdobjih večjega odjema (jutranje in večerne konice).

Soproizvodnja toplote in elektrike (SPTE kogeneracija)

V družbi smo v letu 2017 v proizvodnem objektu na Jadranski cesti 28 v Mariboru vgradili in priključili kogeneracijsko napravo za soproizvodnjo toplotne in električne energije z nazivno močjo 3 MW električne energije in 2,8 MW toplote, ki dopolnjujejo proizvodnjo toplote iz sprejemnikov sončne toplote, da izpolnujemo zahteve veljavne zakonodaje glede učinkovitega sistema daljinskega ogrevanja.

Proizvodnja toplote iz plina v sistemu daljinskega ogrevanja

V družbi se za proizvodnjo toplote v času konic toplotnega odjema uporabljajo tudi plinski kotli, in sicer v proizvodnem objektu na Jadranski cesti 28 v Mariboru in v objektu Pristan na lokaciji Koroška cesta 33 v Mariboru. Njihovo delovanje je količinsko in časovno omejeno in nadzirano, tako da je ta proizvodnja, ob uporabi ostalih proizvodnih virov, priključena na sistem učinkovitega sistema daljinskega ogrevanja.

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

Tabela 49: Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Energetika Maribor, d. o. o.

Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo- razkritje za leto 2024

ENERGETIKA MARIBOR, D.O.O.				Merila za bistven prispevek						Merila za ne bistveno škodovanje														
Gospodarske dejavnosti	Oznake	Absolutni prihodki	Delež prihodkov, usklajen s taksonomijo	Blažitev podnebnih sprememb						Blažitev podnebnih sprememb						Minimalni zaščitni ukrepi		Delež prihodkov usklajen s taksonomijo, leto 2024		Delež prihodkov usklajen s taksonomijo, leto 2023		Kategorija "omogočena dejavnost"		
				Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21				
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P				
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)				15.195.596	69,80																69,80	87,37		
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		7.451.981	34,23	34,23																34,23	34,55			
PROIZVODNJA ENERGIJE Z UPORABO																								
FOTOVOLTAIČNE TEHNOLOGIJE	4.1	6.531	0,03	0,03																DA	0,03	0,05		
DISTRIBUCIJA DALJINSKEGA OGREVANJA	4.15	7.356.804	33,79	33,79																DA	33,79	32,55		
SHRANJEVANJE TOPLLOTNE ENERGIJE	4.11	88.646	0,41	0,41																DA	0,41	1,95		
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)				7.743.615	35,57																35,57	52,82		
SPTE KOGENERACIJA	4.30	1.824.371	8,38	8,38																DA	8,38	11,65		
PROIZVODNJA TOPLOTE IZ PLINA V S.D.O.	4.31	5.919.243	27,19	27,19																DA	27,19	41,17		
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO				4.212.595	19,35																			
Prihodki od dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		4.212.595	19,35																					
SKUPAJ (A+B)		19.408.191	89,15																					

Absolutni prihodki = celotni poslovni prihodki po dejavnostih

Tabela 50: Delež naložb v obratna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Energetika Maribor, d. o. o.

Delež naložb v obratna sredstva pri proizvodih in storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo- razkritje za leto 2024

ENERGETIKA MARIBOR, D.O.O.				Merila za bistven prispevek						Merila za ne bistveno škodovanje												
Gospodarske dejavnosti	Oznake	Absolutno naložbe v obratna sredstva		Delež naložb v obratna sredstva, usklajen s taksonomijo	Blažitev podnebnih sprememb						Blažitev podnebnih sprememb						Minimalni zaščitni ukrepi		Delež naložb v obratna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež naložb v obratna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
		5	6		7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P		
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)		15.072.952	80,77	80,77													80,77	49,06				
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		7.890.509	42,28	42,28													42,28	49,06				
PROIZVODNJA ENERGIJE Z UPORABO FOTOVOLTAIČNE TEHNOLOGIJE	4.1	6.531	0,03	0,03											DA		0,03	0,05				
DISTRIBUCIJA DALJINSKEGA OGREVANJA	4.15	7.795.332	41,77	41,77											DA		41,77	61,81				
SHRANJEVANJE TOPLLOTNE ENERGIJE	4.11	88.646	0,48	0,48											DA		0,48	0,87				
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)		7.182.442	38,49																			
SPTE KOGENERACIJA	4.30	1.833.144	9,82	9,82											DA		9,82	13,70				
PROIZVODNJA TOPLOTE IZ PLINA V S.D.O.	4.31	5.349.298	28,67	28,67											DA		28,67	35,53				
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO		3.588.021	19,23																			
Naložbe v obratna sredstva pri dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		3.588.021	19,23																			
SKUPAJ (A+B)		18.660.973	100,00																			

OPEX (absolutno naložbe v obratna sredstva) = predstavlja celotne odhodke iz poslovanja, znižane za strošek amortizacije

Tabela 51: Delež naložb v osnovna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Energetika Maribor, d. o. o.

Delež naložb v osnovna sredstva pri proizvodih in storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo- razkritje za leto 2024																					
ENERGETIKA MARIBOR, D.O.O.				Merila za bistven prispevek						Merila za ne bistveno škodovanje											
Gospodarske dejavnosti	Oznake	Absolutno naložbe v osnovna sredstva	Delež naložb v osnovna sredstva, usklajen s taksonomijo	Blažitev podnebnih sprememb	Prilagajanje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Bioraznolikost in ekosistemi	Blažitev podnebnih sprememb	Prilagajanje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Bioraznolikost in ekosistemi	Minimalni zaščitni ukrepi	Delež naložb v osnovna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež naložb v osnovna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)																					
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
PROIZVODNJA ENERGIJE Z UPORABO FOTOVOLTAIČNE TEHNOLOGIJE	4.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DA	-	-	-	-	
DISTRIBUCIJA DALJINSKEGA OGREVANJA	4.15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DA	-	-	-	-	
SHRANJEVANJE TOPLOTNE ENERGIJE	4.11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DA	-	-	-	-	
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
SPTE KOGENERACIJA	4.30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DA	-	-	-	-	
PROIZVODNJA TOPLOTE IZ PLINA V S.D.O.	4.31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DA	-	-	-	-	
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO		78.750	100,00																		
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		78.750	100,00																		
SKUPAJ (A+B)		78.750	100,00																		
CAPEX (absolutno naložbe v osnovna sredstva)= zajemajo vse pridobitve opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev, povečanje sredstev iz naslova sredstev v najemu ter ostale naložbe																					

Energija in okolje, d. o. o.

Dejavnost družbe Energija in okolje, d. o. o.

Proizvodnja toplotne energije

- Dejavnost proizvodnje toplotne energije se izvaja kot regulirana dejavnost proizvodnje toplote in prodaje nadrejeni družbi, ki izvaja dejavnost na podlagi Odloka o načinu izvajanja javne službe oskrbe s toplotno energijo na območju Mestne občine Maribor.

Proizvodnja električne energije

- Dejavnost proizvodnje električne energije, zagotavljanje sistemskih storitev (terciarne rezerve) in razpršene proizvodnje se zagotavlja s soproizvodnimi napravami (SPTE) v lasti družbe. Navedena dejavnost se izvaja v celoti tržno.

Ostale dejavnosti

- Svetovanje odjemalcem s področja energetike.

Deleži prihodkov, naložb in stroškov po dejavnostih sprejemljivih z uredbo o vzpostavitvi sistema klasifikacije (taksonomije) na ravni EU

Z Uredbo (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (v nadaljevanju: EU

taksonomija) Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2139 z dne 4. junija 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo tehničnih meril za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da gospodarska dejavnost bistveno prispeva k blažitvi podnebnih sprememb ali prilagajanju podnebnim spremembam, ter za ugotavljanje, ali ta gospodarska dejavnost ne škoduje bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev (v nadaljevanju: Podnebni delegirani akt) v Prilogi 1 določa tehnična merila za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da gospodarska dejavnost bistveno prispeva k blažitvi podnebnih sprememb, in za ugotavljanje, ali ta gospodarska dejavnost ne škoduje bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev (v nadaljevanju: DNSH1).

Pogojem iz Priloge 1 Podnebnega delegiranega akta ustrezajo dejavnosti:

- Proizvodnja električne energije z energijo sonca, ki se nahaja pod oznako 4.1, in sicer »Proizvodnja energije z uporabo fotovoltaične tehnologije«,
- Proizvodnja toplotne energije iz visoko temperaturne črpalke (VTČ), ki se nahaja pod šifro 4.16, in sicer »Namestitev in upravljanje električnih toplotnih črpalk«,
- Soproizvodnja toplote in elektrike (SPTTE kogeneracija), ki se nahaja pod oznako 4.30, in sicer »Soproizvodnja toplote/hladu in električne energije z visokim izkoristkom iz fosilnih plinastih goriv«.

Proizvodnja električne energije z energijo sonca

V družbi smo v letu 2024 na objektu Pristan na lokaciji Koroška cesta 33 v Mariboru namestili in priključili sončno (fotovoltaično) elektrarno moči 246 kWp, ki po shemi samooskrbe zagotavlja proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (sonca) in služi za povečanje deleža obnovljive energije in posledično samozadostnosti preostalih proizvodnih naprav.

Visokotemperaturna črpalka (VTČ)

V družbi smo v letu 2024 v objektu Pristan na lokaciji Koroška cesta 33 v Mariboru namestili in priključili visokotemperaturno črpalko moči 2 MW, ki zagotavlja proizvodnjo toplotne energije iz obnovljivih virov energije (voda) in služi za povečanje deleža obnovljive energije v proizvodnem in distribucijskem sistemu daljinskega ogrevanja, ter s tem povečuje delež obnovljivih virov energije za izpolnjevanje zahteve veljavne zakonodaje glede učinkovitega sistema daljinskega ogrevanja.

Soproizvodnja toplote in elektrike (SPTE kogeneracija)

V družbi smo v letu 2017 v proizvodnem objektu na Jadranski cesti 28 v Mariboru vgradili in priključili kogeneracijsko napravo za sproizvodnjo toplotne in električne energije z nazivno močjo 2,8 MW toplote. Leta 2019 smo v proizvodnem objektu na Koroški cesti 33 v Mariboru vgradili in priključili še kogeneracijsko napravo za sproizvodnjo toplotne in električne energije z nazivno močjo 1 MW. Ker kogeneracijske naprave veljajo za visoko učinkovit proizvodni vir, le ti s proizvedeno toploto prispevata k zahtevam veljavne zakonodaje glede učinkovitega sistema daljinskega ogrevanja.

Tabela 52: Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Energija in okolje, d. o. o.

Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo - razkritje za leto 2024

ENERGIJA IN OKOLJE, D.O.O.				Merila za bistven prispevek										Merila za ne bistveno škodovanje						
Gospodarske dejavnosti	Oznake	Absolutni prihodki	Delež prihodkov, usklajen s taksonomijo																	
				Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	Minimalni zaščitni ukrepi	Delež prihodkov usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež prihodkov usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)		743.628	26,77	26,77													18,93	17,84		
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		743.628	26,77	26,77													0,21	0,05		
PROIZVODNJA ENERGIJE Z UPORABO FOTOVOLTAIČNE TEHNOLOGIJE	4.1	3.439	0,12	0,12												DA	0,01	0,05		
NAMESTITEV IN UPRAVLJANJE ELEKTRIČNIH TOPLOTNIH ČRPALK	4.16	740.190	26,64	26,64												DA	0,20	-		
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)		871.590	31,37	31,37																
SPTE KOGENERACIJA	4.30	871.590	31,37	31,37												DA	18,72	17,79		
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO		2.034.591	73,23																	
Prihodki od dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		2.034.591	73,23																	
SKUPAJ (A+B)		2.778.219,50	100,00																	

Absolutni prihodki = celotni poslovni prihodki po dejavnostih

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

Tabela 53: Delež naložb v obratna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Energija in okolje, d. o. o.

Delež naložb v obratna sredstva pri proizvodih in storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo- razkritje za leto 2024

ENERGIJA IN OKOLJE, D.O.O.				Merila za bistven prispevek										Merila za nebistveno škodovanje						
Gospodarske dejavnosti	Oznake	Absolutno naložbe v obratna sredstva	Delež naložb v obratna sredstva, usklajen s taksonomijo	Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	Minimalni zaščitni ukrepi	Delež naložb v obratna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež naložb v obratna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)		1.815.762	62,80														45,22	21,10		
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		35.971	1,24														0,48	-		
PROIZVODNJA ENERGIJE Z UPORABO FOTOVOLTAIČNE TEHNOLOGIJE	4.1	1.392	0,05													DA	-	-		
NAMESTITEV IN UPRAVLJANJE ELEKTRIČNIH TOPLOTNIH ČRPALK	4.16	34.579	1,20													DA	0,48	-		
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)		1.779.791	61,56																	
SPTE KOGENERACIJA	4.30	1.779.791	61,56													DA	44,74	21,10		
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO		1.075.377	37,20																	
Naložbe v obratna sredstva pri dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		1.075.377	37,20																	
		2.891.138,55	100,00																	

OPEX (absolutno naložbe v obratna sredstva) = predstavlja celotne odhodke iz poslovanja, znižane za strošek amortizacije

Tabela 54: Delež naložb v osnovna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Energija in okolje, d. o. o.

Delež naložb v osnovna sredstva pri proizvodih in storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo- razkritje za leto 2024

ENERGIJA IN OKOLJE, D.O.O.				Merila za bistven prispevek										Merila za nebistveno škodovanje						
Gospodarske dejavnosti	Oznake	Absolutno naložbe v osnovna sredstva	Delež naložb v osnovna sredstva, usklajen s taksonomijo	Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	Blažitev podnebnih sprememb	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Biotska raznovrstnost in ekosistemi	Minimalni zaščitni ukrepi	Delež naložb v osnovna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež naložb v osnovna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)			-															84,73		
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)			-															84,73		
PROIZVODNJA ENERGIJE Z UPORABO FOTOVOLTAIČNE TEHNOLOGIJE	4.1		-													DA	-	8,78		
NAMESTITEV IN UPRAVLJANJE ELEKTRIČNIH TOPLOTNIH ČRPALK	4.16		-													DA	-	75,96		
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)			-																	
SPTE KOGENERACIJA	4.30		-													DA	-	-		
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO		23.094	100,00																	
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		23.094	100,00																	
SKUPAJ (A+B)		23.093,90	100,00																	

CAPEX (absolutno naložbe v osnovna sredstva) = zajemajo vse pridobitve opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev, povečanje sredstev iz naslova sredstev v najemu ter ostale naložbe

Dejavnost mestnega potniškega prometa

Marprom, d. o. o.

Dejavnosti usklajene z EU taksonomijo

Kot subjekt javnega interesa se uvrščamo v okvir, ki ga določa uredba o EU-taksonomiji, in smo zavezani spoštovati vsa veljavna pravila in predpise. Proučili smo gospodarske dejavnosti, sprejemljive za taksonomijo, ki so navedene v Podnebnem delegiranem aktu, in na podlagi našega trenutnega razumevanja, razpoložljivih podatkov in ocene ugotovili, da naša ključna dejavnost H 49.31 – Mestni in primestni kopenski potniški promet, spada med dejavnosti, ki so opredeljene po seznamu dejavnosti, usklajene s taksonomijo v postavki:

- 6.3 Mestni in primestni prevoz, cestni prevoz potnikov (EU 2021/2139)

in bistveno prispeva k blažitvam podnebnih sprememb. Poleg teh dejavnosti opravlja podjetje še druge dejavnosti, ki pa ne spadajo med gospodarske dejavnosti, sprejemljive za taksonomijo.

Delež čistih prihodkov od storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, sprejemljivih za taksonomijo, v letu 2024 znaša 3.171.982 EUR oz. 27,06 % čistih poslovnih prihodkov. Dejavnosti prevoza potnikov, ki se v skladu s tehničnimi smernicami štejejo kot okoljsko trajnostne (usklajene s taksonomijo) zagotavljamo z uporabo vozil z motorji v skladu z najnovejšim standardom EURO VI, vozili na stisnjen metan (CNG) in električnimi vozili. Od vseh 86 vozil je 50 vozil v skladu z okoljskim standardom EURO VI in 14 čistih vozil. Izračun temelji na strukturi avto parka, med tistimi, ki izpolnjujejo zahteve standarda Euro VI, vozili na stisnjen metan (CNG), hibridna in električna vozila. V letu 2024 je bilo okolju prijaznih vozil 74,4 %, kar je 4,4 % več od predhodnega leta. Dejavnosti smo razdelili med okoljsko sprejemljive in okoljsko nesprejemljive. Od celotnih čistih poslovnih prihodkov je 20,14 % dejavnosti okoljsko taksonomsko usklajenih. Med prihodki po dejavnostih, nesprejemljivimi za taksonomijo, so prikazani prihodki od drugih dejavnosti, ki jih opravlja podjetje in niso po EU taksonomiji, opredeljeni za taksonomsko sprejemljive.

Podobno smo ocenili tudi delež naložb v obratna sredstva (OpEx), ki so povezane z našimi dejavnostmi, ki so usklajene s taksonomijo. Ta postopek je vključeval vse stroške poslovanja, vezane na taksonomsko sprejemljive (brez amortizacije). V ta namen smo identificirali in kvantificirali stroške, ki se nanašajo na dejavnost, sprejemljivo in usklajeno s taksonomijo ter podpirajo naše trajnostne procese. Te stroške smo razdelili kot pri izračunu prihodkov, na taksonomsko usklajene glede na strukturo okolju prijaznega voznega parka. Delež vseh naložb v obratna sredstva, ki so povezana z dejavnostmi sprejemljivimi za taksonomijo, v letu 2024 znaša 51,90 % (5.124.521 EUR), delež vseh naložb v obratna sredstva, ki so povezana z dejavnostmi usklajenimi s taksonomijo, pa 38,61 % (3.812.644 EUR).

Na področju investicij obstoječa vozila, ki standardu ne zadoščajo, nadomeščamo z novimi, pri čemer sledimo cilju, da se z leti neustrezna vozila nadomeščajo z vozili z ničelnim izpustom CO2. V letu 2024 smo za nabavo osnovnih sredstev, sprejemljivih za taksonomijo, namenili 2.793.153 EUR oz. 80,97 % celotnega zneska letnih investicij. Od tega je bilo 1.990.261 EUR oz. 57,69 % investicij v osnovna sredstva namenjenih nakupu okolju prijaznih osnovnih sredstev za dejavnosti, ki so usklajene s taksonomijo.

Tabela 55: Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Marprom, d. o. o.

Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo - razkritje za leto 2024

MARPROM, d.o.o.				Merila za bistven prispevek								Merila za nebitveno škodovanje											

Absolutni prihodki = celotni čisti poslovni prihodki po dejavnostih

Poročilo o trajnostnosti družb v Skupini JHMB za leto 2024

Tabela 56: Delež naložb v obratna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Marprom, d. o. o.

Delež naložb v obratna sredstva pri proizvodih in storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo - razkritje za leto 2024

MARPROM, d.o.o.		Oznake	Absolutno naložba v obratna sredstva	Delež naložb v obratna sredstva, usklajenih s taksonomijo	Merila za bistven prispevek										Merila za nebitveno škodovanje																									
Gospodarske dejavnosti	1				2	3	4	Blajitev podnebnih spremenb					Prilagajanje podnebnim spremembam					Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Bioroka raznovrstnost in ekosistemi	Blajitev podnebnih spremenb					Prilagajanje podnebnim spremembam					Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Bioroka raznovrstnost in ekosistemi	Minimalni zaščitni ukrepi	Delež naložb v obratna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež naložb v obratna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
								5	6	7	8	9	10	11	12	13	14					15	16	17	18	19	20	21												
																													%	%	%									
Gospodarske dejavnosti		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21																		
				EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P																		
A.) DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)				5.124.521	51,90	51,90													51,90	64,00																				
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)				3.812.644	38,61	38,61								da	da				38,61	44,80																				
mestni linijski promet potnikov, tržni prevozi			6.3	3.812.644	38,61	38,61								da	da				38,61	44,80																				
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)				1.311.877	13,29	13,29													13,29	19,20																				
mestni linijski promet potnikov, tržni prevozi			6.3	1.311.877	13,29	13,29													13,29	19,20																				
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO				4.749.992	48,10																																			
Naložbe v obratna sredstva pri dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)					-																																			
Skupaj A+B				9.874.513	100,00																																			

OPEX (absolutno naložbe v obratna sredstva) = predstavlja celotne odhodke iz poslovanja, znižane za strošek amortizacije.

Tabela 57: Delež naložb v osnovna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Marprom, d. o. o.

Delež naložb v osnovna sredstva pri proizvodih in storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo - razkritje za leto 2024

MARPROM, d.o.o.				Merila za bistven prispevek							Merila za nebitveno škodovanje											
Gospodarske dejavnosti	Oznake	Absolutno naložbe v osnovna sredstva	Delež naložb v osnovna sredstva, usklajenih s taksonomijo	Blažitev podnebnih sprememb							Blažitev podnebnih sprememb							Minimalni zaščitni ukrepi	Delež naložb v osnovna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2024	Delež naložb v osnovna sredstva usklajen s taksonomijo, leto 2023	Kategorija "omogočena dejavnost"	Kategorija "prehodna dejavnost"
				Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Bioraznolikost in ekosistemi	Prilaganje podnebnim spremembam	Vodni in morski viri	Krožno gospodarstvo	Onesnaževanje	Bioraznolikost in ekosistemi									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	%	%	O	P		
A.) DEJAVNOSTI, SPREJELJIVE ZA TAKSONOMIJO (A1+A2)		2.793.153	80,97	80,97													80,97	0,61				
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)		1.990.261	57,69	57,69									da	da			57,69	0,38				
mestni linijski promet potnikov, tržni prevozi	6.3	1.990.261	57,69										da	da			57,69	0,38				
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)		802.892	23,27	-													23,27	0,23				
mestni linijski promet potnikov, tržni prevozi	6.3	802.892	23,27														23,27	0,23				
B.) DEJAVNOSTI, NESPREJELJIVE ZA TAKSONOMIJO		656.634	19,03																			
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		656.634	19,03																			
Skupaj A+B		3.449.787	100,00																			

CAPEX (absolutno naložbe v osnovna sredstva) = zajemajo vse pridobitve opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev, povečanje sredstev iz naslova sredstev v najemu ter ostale naložbe

ESRS S DRUŽBA

ESRS S1 Lastna delovna sila

V Skupini JHMB smo na osnovi analize dvojne pomembnosti na področju lastne delovne sile prepoznali naslednje pomembne podteme in podpodteme ter znotraj njih naslednje vplive, tveganji in priložnosti:

Tabela 58: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti Skupine JHMB na področju lastne delovne sile

		Vrednostna veriga			Časovni okvir		
		Navzgor	Lastno poslovanje	Navzdol	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročno
Delovni pogoji							
Varnost zaposlitve, urejen delovni čas, redno plačilo za delo, socialni dialog, kolektivna pogajanja, svoboda združevanja in ugled podjetja kot delodajalca	Dejanski pozitivni vpliv		X				X
Zdravje in varnost							
Stres in psihična obremenjenost, starajoča se delovna sila, delo v operativnih procesih, ki so zaradi narave dela praviloma fizično zahtevnejši, na terenu, v vseh vremenskih pogojih	Dejanski negativni vpliv		X				X
Absentizem in izgubljene delovne ure in posledično večji stroški, povezani z boleznimi in bolniško odsotnostjo	Tveganje		X		X		
Manjši absentizem zaradi spodbujanja zdravja zaposlenih na delovnem mestu	Priložnost		X			X	
Socialni dialog							
Pomanjkljiva komunikacija in slabo upravljanje	Dejanski negativni vpliv		X				X
Delovni čas							
Nedoslednost spoštovanja pravil ureditve delovnega časa s strani zaposlenih / vodij	Morebitni negativni vpliv		X		X		
Usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja							
Neugodni delovni urniki, povezani z zahtevami delovnih procesov	Morebitni negativni vpliv		X				X
Pridobivanje kadrov							
Tveganje pridobivanja deficitarnih poklicev: vozniki, mehaniki, monterji, vzdrževalci opreme in vozil	Tveganje		X		X		

SBM-3 – Pomembni vplivi, tveganja in priložnosti ter njihova povezanost s strategijo in poslovnim modelom

Razkritje glede pomembnih vplivov, tveganj in priložnosti na podlagi ESRS 2 zajema vse osebe v lastni delovni sili podjetij v Skupini JHMB, razen, kjer je to posebej navedeno v nadaljevanju oz. pri posamezni točki/razkritju.

Zaposleni v lastni delovni sili so neposredno zaposleni v eni od družb v Skupini JHMB, imajo z eno od družb v Skupini JHMB sklenjeno pogodbo o zaposlitvi/so v delovnem razmerju za nedoločen ali določen čas, na sistemiziranem delovnem mestu znotraj organiziranosti Skupine JHMB ter upravičeni do vseh pravic iz delovnega razmerja v skladu z zakonodajo in podzakonskimi predpisi ter internimi akti, ki zavezujejo vse oz. posamezno družbo v Skupini JHMB. Znotraj lastne delovne sile so zajeti:

- vodstven in strokovni kader (praviloma opravljajo ključne strateške naloge in podporne procese);
- operativni in tehnični kader (praviloma opravljajo naloge temeljnih delovnih procesov, pretežno zaposleni v odvisnih družbah);
- sezonski kader (v manjšem obsegu glede na potrebe poslovanja opravljajo delo v določenih obdobjih, zagotovljen enak standard pravic).

Delavci, nezaposleni v lastni delovni sili, sodelujejo pri našem poslovanju, niso pa zaposleni v eni od družb Skupine JHMB. Znotraj nezaposlenih v lastni delovni sili so zajeti:

- agencijski delavci (zaposleni pri agenciji za posredovanje delovne sile in napoteni na delo v družbo v Skupini JHMB, delo opravljajo v poslovnem okolju in pod nadzorom družbe, na delo h kateri so napoteni, zakonsko zagotovljen enak standard pravic kot zaposlenim v lastni delovni sili; posluhuje se jih le ena družba Skupine JHMB, in sicer Javno podjetje Snaga);
- pogodbeni delavci (delo opravljajo glede na potrebe poslovanja na podlagi civilno pravne pogodbe – pogodba o delu, avtorska pogodba, v katerih se uredi pravice in obveznosti);
- upokojeanci (delo opravljajo glede na potrebe poslovanja na podlagi pogodbe o opravljanju začasnega ali občasnega dela, v kateri se uredi pravice in obveznosti, znotraj zakonskih omejitev).

Zaznani pomembni dejanski negativni vplivi znotraj ESRS S1 (zdravje in varnost ter socialni dialog) niso razširjeni in sistemski v krajih poslovanja kot tudi ne povezani s posameznimi incidenti. Njihova prepoznava izhaja predvsem iz specifičnosti dejavnosti, ki jih družbe v Skupini JHMB kot izvajalci javnih služb opravljajo kot svoje temeljne procese dela. Ti vključujejo fizično zahtevnejše delo, delo na terenu ter delo v vseh vremenskih pogojih (zahteve delovnih procesov niso takšne za vse družbe v Skupini, pač pa le posamezne, katerih procesi dela so vezani na teren in/ali urnike), kar lahko predstavlja izzive za zdravje in varnost zaposlenih. Obenem na socialni dialog v podjetju vpliva tudi lastniška struktura družbe, ki lahko oblikuje dinamiko interne komunikacije med vodstvom in zaposlenimi ter posredno vpliva tudi na občutek stresa pri zaposlenih.

Zaznani pomembni pozitivni vpliv znotraj ESRS S1 (zaradi varnosti zaposlitve, urejenega delovnega časa, rednega plačila za delo, socialnega dialoga, kolektivnih pogajanj, svobode združevanja in posledično ugleda podjetja kot delodajalca) načeloma povzročajo vse dejavnosti družb v Skupini JHMB in gre za vpliv v pretežnem delu na vse zaposlene v lastni delovni sili v Skupini JHMB ter posredno tudi na nezaposlene v lastni delovni sili.

Ocenjujemo, da prepoznani pozitivni vpliv izhaja iz številnih dejavnosti in ukrepov, ki jih podjetje sistematično izvaja za zagotavljanje stabilnega, varnega in spodbudnega delovnega okolja:

- varnost zaposlitve: zagotavljanje dolgoročne in stabilne zaposlitve z jasnimi delovnimi pogoji in spoštovanjem delovnopravne zakonodaje;
- urejen delovni čas: spoštovanje predpisanega delovnega časa, usklajevanje z zakonodajo ter skrb za ravnovesje med delom in zasebnim življenjem zaposlenih (večina zaposlenih opravlja delo od ponedeljka do petka v dopoldanski izmeni; se pa glede na naravo delovnih procesov v posameznih dejavnostih opravlja delo tudi 365 dni na leto, vse dni v tednu);
- redno in pravično plačilo za delo: pravočasno in redno izplačilo plač in drugih prejemkov v skladu z zakonodajo, kolektivnimi pogodbami in internimi akti;
- krepitev socialnega dialoga: aktivno sodelovanje s predstavniki zaposlenih, sindikati in sveti delavcev ter odprta komunikacija o pomembnih vprašanjih;
- kolektivna pogajanja in svoboda združevanja: omogočanje zaposlenim, da se organizirajo in sodelujejo v kolektivnih pogajanjih za izboljšanje delovnih pogojev;
- ugled Skupine JHMB kot delodajalca: skrb za dobre delovne pogoje, transparentno komunikacijo in trajnostne prakse, ki prispevajo k prepoznavnosti kot odgovornega in zaupanja vrednega delodajalca (sodelovanje/predstavitve na kadrovskih dogodkih, pojavnost v medijih ipd.).

Skupina JHMB še nima načrtov za prehod za zmanjšanje negativnih vplivov na okolje, zato tudi nismo zaznali pomembnih vplivov teh načrtov na lastno delovno silo. V srednje in dolgoročnem obdobju, v odvisnosti od potrebe po prilagoditvi temeljnih procesov dela, pa obstaja možnost vpliva teh prehodov na:

- organizacijske spremembe (potreba po prestrukturiranju organiziranosti posamezne ali več družb v Skupini JHMB, kar bi lahko privedlo do sprememb v delovnih procesih, prilagajanja delovnih mest in redefinicije določenih vlog v podjetju);
- posledično ukinjanje posamičnih delovnih mest (prehod na bolj trajnostne poslovne modele in tehnologije lahko vpliva na zmanjšanje ali ukinitve nekaterih delovnih mest);
- priložnost za ustvarjanje novih delovnih mest (prehod lahko predstavlja priložnost za razvoj in odpiranje novih delovnih mest, ki bodo podpirala trajnostne in zelene usmeritve podjetja);
- prekvalifikacija in nadgradnja kompetenc (potreba po prekvalifikaciji in dodatnem usposabljanju obstoječe lastne delovne sile z namenom ohranitve dela v okviru novih, trajnostno naravnanih procesih).

Ocenjujemo, da v Skupini JHMB v nobeni od dejavnosti ni tveganja incidentov prisilnega dela. Podjetja Skupine JHMB opravljajo temeljne dejavnosti v pretežni meri v lokalnem okolju (kot izvajalci lokalnih gospodarskih javnih služb), na območju občin, ki so jim v okviru svojih izvirnih pristojnosti podelile izvajanje lokalnih javnih služb. Prisilno delo prepoveduje že slovenski pravni red, med drugim tudi sama Ustava RS (Ur. l. RS, št. 33/91-I s spremem.) v določilih 49. člena, kot tudi Kazenski zakonik (Ur. l. RS, št.: 50/12 s spremem.) v okviru določila 113. člena, ki opredeljuje kaznivo dejanje trgovine z ljudmi.

Ocenjujemo, da v Skupini JHMB v nobeni od dejavnosti ni tveganja incidentov dela otrok. Delo otrok prepoveduje že slovenski pravni red, med drugim Zakon o delovnih razmerjih (Ur. l. RS, št. 21/13 s spremem.) v 211. členu prepoveduje delo otrok mlajših od 15 let (in opredeljuje ter omejuje redke izjeme ter pogoje zanje), prav tako pravice otrok v 56. členu ureja Ustava RS (Ur. l. RS, št. 33/91-I s spremem.).

Razumevanje za tveganja za delavce s posebnimi značilnostmi, tiste, ki delajo v posebnih okoliščinah, ali opravljajo posebne dejavnosti, smo razvili skozi spremljanje in analizo delovnih procesov, prepoznavanje specifičnih izzivov in izvajanje ukrepov za zmanjšanje tveganj.

Ranljive/posebne skupine delavcev kot tudi posebne okoliščine dela načelno opredeljuje in definira Zakon o delovnih razmerjih (Ur. l. RS, št. 21/13 s spremem.) v okviru posebnega pravnega varstva ali pravic/omejitev iz naslova delovnega razmerja. Med ranljive/posebne skupine delavcev sodijo delavci, kot npr.: starejši delavci, delavci s posebnimi potrebami ali zdravstvenimi omejitvami, nosečnice, delavci mladoletnih otrok. Posebne okoliščine dela pa izhajajo iz dela v manj ugodnem delovnem času (kot npr. nočno delo, izmensko delo, delo v turnusu, neenakomerna razporeditev dela, delo preko polnega delovnega časa) ali dela v težjih pogojih dela oz. v posebnih dejavnostih (kot npr. delo na terenu, delo v nevarnih okoljih, delo na višini ali pod zemljo, delo s kemikalijami ali nevarnimi odpadki).

Tem delavcem so na podlagi delovnopravne zakonodaje, kolektivnih pogodb ali internih aktov delodajalca priznane dodatne pravice in ugodnosti iz delovnega razmerja (kot npr. dodatni dnevi letnega dopusta, letni dopust za uvajanje otrok v šolo/vrtec, delovnopravno varstvo, dodatek za delo v manj ugodnem delovnem času ali iz naslova težjih pogojev dela) ter ugodnosti oz. prilagoditve iz naslova organizacije delovnih procesov (kot npr. prilagoditev delovnega mesta in vrste dela preostali delazmožnosti, v kolikor to dopuščajo potrebe delovnih procesov, prilagoditev urnika z namenom lažjega usklajevanja družinskega in poklicnega življenja, potrebna soglasja za delo v manj ugodnem delovnem času).

Razumevanje temelji tudi na oceni tveganja pri delu, ki jo delodajalcem nalaga splošni Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Ur. l. RS, št. 43/11) ter specialni predpisi s področja varstva pri delu. Vse družbe v Skupini imajo kot obvezni interni akt izdelano izjavo o varnosti z oceno tveganja, znotraj

katere delodajalec oz. iz njegove strani pooblaščen izbrani izvajalec varstva pri delu pisno oceniti tveganja, katerim so delavci izpostavljeni ali bi lahko bili izpostavljeni pri delu. Ta v zdravstvenem delu ocene tveganja določa tudi posebne zdravstvene zahteve, ki jih morajo izpolnjevati delavci za določeno delo, v delovnem procesu, ali za uporabo posameznih sredstev za delo, na podlagi strokovne ocene izvajalca medicine dela. Izjava o varnosti z oceno tveganja se sprejema skozi socialni dialog, torej preko posvetovanja oz. pridobljenega mnenja delavcev oz. njihovih predstavnikov ter seznaitve vseh delavcev z internim aktom.

Z namenom izboljšanja področja varstva pri delu in zbiranja povratnih informacij družbe v Skupini JHMB sodelujejo s sveti delavcev, sindikati in varnostnimi strokovnjaki ter pooblaščenimi zdravniki medicine dela, da identificirajo potencialna tveganja in izboljšajo zaščitne ukrepe.

V Skupini JHMB se zavedamo ključne vloge svoje delovne sile in odvisnosti od nje, saj skupina združuje storitvena podjetja, ki v večini kot temeljne dejavnosti opravljajo storitve izvajanja obveznih gospodarskih javnih služb, zaupane jim v izvajanje s strani lokalnih skupnosti, kot tudi vplivov, kaj bi lahko imel izpad opravljenih storitev za posledico. Ti vplivi predstavljajo tako tveganja kot priložnosti, ki lahko vplivajo na uspešnost poslovanja, produktivnost in stroške dela.

Kot tveganja smo v Skupini JHMB prepoznali:

- finančno tveganje absentizma in izgubljenih delovnih ur: bolniške odsotnosti lahko povečajo obremenitev zaposlenih, ki nadomeščajo odsotne sodelavce, kar lahko vodi v izgorelost, zmanjšano produktivnost in dodatne odsotnosti ter poškodbe; to lahko vpliva na višje stroške dela, saj je potrebno zagotoviti nadomeščanja ali prerazporeditev delovnih nalog; to tveganje je še posebej pomembno pri temeljnih delovnih procesih, saj lahko to vpliva na zahtevan standard in samo izvedbo storitev javnih služb;
- pridobivanje deficitarnih poklicev (kot npr. vozniki, monterji, vzdrževalci opreme in vozil): trg dela se sooča s pomanjkanjem kvalificiranega kadra, ki bi se bil pripravljen zaposliti v deficitarnih poklicih, to pa pomeni tveganje zapolnjevanja potrebnih delovnih mest oz. števila zaposlenih za opravljanje nemotenega teka delovnih procesov.

Kot priložnosti smo v Skupini JHMB prepoznali zmanjšanje absentizma s spodbujanjem in ukrepi zdravja zaposlenih na delovnem mestu. Z načrtnim izvajanjem in vlaganjem v ukrepe promocije zdravja zaposlenih na delovnem mestu (kot npr. ergonomske izboljšave, preventivni pregledi, programi dobrega počutja) se lahko dolgoročno zmanjša število bolniških odsotnosti. Manjši absentizem vodi do večje stabilnosti delovnih procesov, manjše obremenitve ostalih zaposlenih in večje produktivnosti. To ima lahko pozitiven učinek pri vseh zaposlenih, zlasti pa pri skupinah, ki so izpostavljene fizično zahtevnejšim delovnim procesom, saj lahko ciljani programi izboljšajo njihovo dolgoročno delovno sposobnost.

SI-1 – Politike v zvezi z lastno delovno silo

V Skupini JHMB zaenkrat nimamo formalno sprejetih politik, ki bi celovito urejale upravljanje prepoznanih pomembnih vplivov, tveganj in priložnosti v zvezi z lastno delovno silo. Pri vseh procesih, ki so povezani z upravljanjem zaposlenih, dosledno spoštujemo veljavno delovnopravno zakonodajo in druge pravne predpise, ki urejajo pravice in obveznosti iz delovnega razmerja. Pravice in obveznosti iz delovnega razmerja pa so na nivoju posamezne družbe v Skupini urejene tudi z internimi akti posamezne družbe, sprejetimi v skladu s postopki, predpisanimi z zakonodajo (zlasti ZDR-1, ZSDU, ZVZD).

Poleg tega je na nivoju Skupine JHMB sklenjen Dogovor o sodelovanju delavcev pri upravljanju (participacijski dogovor) med obvladujočo družbo in Skupnim svetom delavcev, ki velja za vse delavce v Skupini. Njegov obseg je opisan v poglavju ESRS 2 MDR-P.

V Skupini JHMB spoštujemo človekove pravice, pri čemer se pri upravljanju lastne delovne sile ravnamo po veljavnem pravnem okviru Evropske unije in Republike Slovenije. Večina mednarodnih/evropskih standardov na področju človekovih pravic je že implementiranih v nacionalno zakonodajo. Varstvo človekovih pravic vzpodbujamo s komunikacijo s predstavniki delavcev (predvsem v primerih pravic iz naslova delovnih razmerij, prijav na sum kršitev pravic zaposlenih) kot tudi z zaposlenimi na zborih delavcev. Posredno vzpodbujamo zavedanje in spoštovanje ter nedotakljivost človekovih pravic preko komunikacije v internem glasilu Skupine JHMB Povezani.

Splošni pristop Skupine JHMB v zvezi s spoštovanjem človekovih pravic oseb v lastni delovni sili (področje urejeno na nivoju zakonodaje kot tudi z internimi akti vsake od družb v Skupini JHMB) je naslednji:

- vzpodbujanje enakosti – enaka obravnava vseh zaposlenih, ne glede na spol, narodnost, veroizpoved ali druge osebne okoliščine;
- prepoved diskriminacije v delovnopravnih razmerjih;
- varni in zdravi delovni pogoji, ki so skladni z veljavno zakonodajo, tudi s področja o varstvu pri delu (spoštovanje prepovedi mučenja, ponižujočega ravnanja in vzpodbujanje zavedanja pravice do varnega okolja; vzpodbujanje varnosti in zavedanja nedotakljivosti;
- spoštujemo pravico do svobode združevanja in vzpodbujamo sodelovanje delavcev pri upravljanju;
- zagotavljamo pravico do svobode dela, javno objavljamo prosta delovna mesta in spoštujemo prepoved prisilnega in otroškega dela;
- spoštovanje pravice do zasebnosti ter varstva osebnih podatkov;
- spoštujemo pravico do svobode izražanja in dostopnosti do informacij javnega značaja;
- spoštujemo pravico do socialne varnosti in zdravstvenega varstva ter kot delodajalec redno plačujemo vse davke in prispevke za zaposlene;

- za pošteno delo zagotavljamo, upošteva je plačni sistem posamezne družbe v Skupini JHMB, pošteno in redno izplačilo plače.

Splošni pristop podjetja v zvezi s sodelovanjem z osebami v lastni delovni sili sestavljajo:

- komunikacija s posameznimi zaposlenimi in socialni dialog s predstavniki zaposlenih, s katerim se zagotavlja redno komunikacijo, obveščanje in vključevanje zaposlenih v procese odločanja (na nivoju Skupine JHMB deluje Skupni svet delavcev, ki zastopa vse zaposlene v skupini; na nivoju večine družb v skupini delujeta tako svet delavcev kot tudi sindikat posamezne družbe, s katerima vodstvo družbe redno sodeluje, prav tako pa družba omogoča tudi finančna in materialna sredstva za njuno delovanje);
- redni interni sestanki med vodstvom in vodilnimi delavci, ki omogočajo izražanje mnenj in iskanje rešitev v zvezi z poslovanjem in delovnimi pogoji;
- po posameznih družbah v Skupini JHMB mehanizmi za pritožbe in pobude, kjer lahko zaposleni izrazijo morebitne težave ali predlagajo izboljšave v delovnem okolju.

Splošni pristop podjetja v zvezi z ukrepi za zagotovitev in/ali omogočanje popravnega ukrepa za vplive na človekove pravice sestoji iz:

- pravice zaposlenih do pritožbe v primeru zaznanih kršitev pravic, pri čemer so omogočeni tako interni postopki (kot urejeno z inertnimi akti posamezne družbe v Skupini JHMB) kot tudi možnosti zunanjih pritožbenih mehanizmov (npr. inšpekcijski nadzor, sodno varstvo);
- ukrepov za preprečevanje diskriminacije in neenake obravnave v skladu z delovnopravnimi predpisi;
- odzivanja na morebitne primere kršitev človekovih pravic in odpravljanje njihovih posledic v skladu z veljavno zakonodajo.

Področje varstva pri delu je medtem celovito urejeno z Zakonom o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1) ter podzakonskimi predpisi. V skladu z ZVZD-1 in drugimi relevantnimi predpisi zagotavljamo varne delovne razmere ter izvajamo preventivne ukrepe za preprečevanje nezgod pri delu. Vsaka od družb v skupini ima, glede na specifične delovne procese in njihovo zahtevnost, tveganja in ukrepe za njihovo obvladovanje (kot npr. usposabljanje zaposlenih, zaščitna oprema in uporaba zaščitne opreme, organizacijski ukrepi, cepljenja) zapisane v obveznem internem aktu – Izjavi o varnosti z oceno tveganja in zdravstvenem delu le-te, ki se pripravi v sodelovanju s pooblaščenimi izvajalci varstva pri delu in medicine dela. Akt se sprejme v sodelovanju s predstavniki delavcev preko socialnega dialoga, po postopku kot to nalaga že sama zakonodaja.

Sproti in letno se pripravi pregled nezgod na delovnem mestu na nivoju Skupine oz. po posameznih družbah v skupini (poročilo vsebuje nezgode ne glede na pričakovani/dejanski bolniški stalež), ki omogoča analizo vzrokov nezgod in sprejemanje morebitnih dodatnih ustreznih ukrepov za njihovo obvladovanje z namenom zmanjševanja nezgod na delu. Redno sodelujemo z izvajalci varstva pri

delu, pri večjem številu nezgod ali zaznanih tveganjih pa opozarjamo na izvajanje dodatnih varnostnih ukrepov in na potrebne izboljšave oz. dodatne ukrepe za obvladovanje tveganj in preprečevanje nezgod.

V vsaki od družb v Skupini JHMB, ki so vsaka samostojen pravi subjekt, je za izvajanje politike in zagotavljanje skladnosti z zakonodajo ter internimi akti najvišja odgovorna raven poslovodstvo. Odgovorno je za strateške usmeritve, odločanje o ključnih ukrepih ter zagotavljanje potrebnih virov in podpore za izvajanje politik. Spremlja skladnost delovanja s predpisi, internimi akti ter najboljšimi praksami.

Vodje posameznih organizacijskih enot v vseh družbah v Skupini JHMB so neposredno odgovorni za izvajanje politik v okviru delovnih procesov, katerih vodje so. Odgovorni so za prenos strateških usmeritev poslovodstva na operativno raven in zagotavljajo, da zaposleni upoštevajo predpisane standarde in smernice. Pristojni so za nadziranje izvajanja predpisov, ocenjevanje tveganj, obvladovanje neskladnosti ter predlaganje izboljšav kot tudi ukrepov v primeru nespoštovanja s strani zaposlenih.

SI-2 – Postopki za sodelovanje z lastno delovno silo in predstavniki delavcev v zvezi z vplivi

V Skupini JHMB ocenjujemo, da je postopek za sodelovanje z lastno delovno silo zadostno urejen že v sami zakonodaji, in sicer zlasti v ZDR-1, ZSDU in ZVZD.

Se pa v Skupini JHMB stališča lastne delovne sile pri odločitvah in dejavnostih, povezanih z upravljanjem vplivov na zaposlene, upoštevajo skozi različne oblike sodelovanja, tako z lastno delovno silo kot preko socialnega dialoga – s predstavnicami zaposlenih. V letu 2024 smo za namen izvedbe dvojne pomembnosti in opredelitve pomembnih vplivov, tveganj in priložnosti neposredno anketirali tudi vse zaposlene v skupini. V tej fazi predstavniki delavcev niso bili vključeni. Sicer pa socialni dialog v družbah v Skupini, v odvisnosti od vzpostavljenega socialnega dialoga v posamezni družbi, načeloma poteka preko:

- Skupnega sveta delavcev JHMB (zastopa zaposlene na ravni skupine);
- svetov delavcev in reprezentativnih sindikatov v posameznih družbah (obveščanje, posvetovanje, soodločanje, posredovanje v mnenje);
- neposrednega sodelovanja vseh zaposlenih, kjer svet delavcev ali sindikat ni organiziran;
- zborov delavcev posamezne družbe;
- individualno s posameznim zaposlenim (neposredna komunikacija z zaposlenim).

Faze nadaljnjega obravnavanja zaznanih vplivov, v katerih se izvaja sodelovanje, bi lahko razdelili na:

- odločitev poslovodstva o pristopu k blaženju vplivov in izbira najustreznejše metode;
- priprava gradiva in obveščanje zaposlenih (vabilo k sodelovanju v socialnem dialogu);
- izvedba sodelovanja in socialnega dialoga;
- seznanitev vseh zaposlenih s sprejetimi ukrepi;
- ocenjevanje uspešnosti preko anket med zaposlenimi ali z drugimi metodami. Sodelovanje se izvaja po potrebi, na podlagi pravnih zahtev ali na pobudo deležnikov. Rezultati vplivov se upoštevajo (vključno z rezultati anket), glede na obliko sodelovanja in konkretnih okoliščin.

Da se sodelovanje izvaja in da se njegovi rezultati upoštevajo pri pristopu posamezne družbe, je odgovorno poslovodstvo posamezne družbe. Operativno podporo pri sodelovanju glede vplivov na nivoju Skupine JHMB nudi s strani poslovodstva obvladujoče družbe imenovan tim za trajnost ter s strani poslovodstev posameznih družb v skupini imenovani predstavniki posamezne družbe v timu. Vodja tima je zaposlena v službi kontrolinga obvladujoče družbe.

Trenutno v Skupini JHMB nimamo posebnega globalnega okvirnega sporazuma ali drugih sporazumov v zvezi s spoštovanjem človekovih pravic članov lastne delovne sile, pač pa upoštevamo ustavne in zakonske zahteve.

Sodelovanje z lastno delovno silo ocenjujemo kot korektno in učinkovito, saj zagotavlja ustrezno naslavljanje zaznanih vplivov in omogoča prilagajanje ukrepov glede na potrebe zaposlenih in organizacije. Glede na zgoraj napisano in pojasnilo v S1 SBM-3 ocenjujemo, da so tudi morebiti posebno ranljive skupine obravnavane enakopravno.

S1-3 – Postopki za popravni ukrep v zvezi z negativnimi vplivi in kanali, po katerih lahko člani lastne delovne sile izrazijo pomisleke

Pristop k popravljanju negativnih vplivov

Na nivoju Skupine JHMB nimamo vnaprej določenega splošnega pristopa k popravljanju negativnih vplivov, vendar vsak zaznan primer obravnavamo individualno in sistematično. Negativni vplivi so lahko zaznani

- na pobudo deležnikov (npr. zaposleni, sindikati, svet delavcev) ali
- s strani vodstva, strokovnih sodelavcev ali internih kontrolnih mehanizmov (npr. ocenjevanje tveganj, analize nesreč, pritožbeni postopki).

Postopek obravnave negativnega vpliva, ko je ta identificiran, se prične z analizo vzrokov (ugotavljanje okoliščin, ki so privedle do težave (npr. neskladnost z varnostnimi standardi, pomanjkljiva komunikacija, kršitve delovnega časa)), opredelitvijo korektivnih ukrepov (iskanje najboljših rešitev za odpravo težave ali zmanjšanje njenega negativnega učinka) ter izvajanjem

popravnega ukrepa (odprava težave v praksi (npr. izboljšanje komunikacije, odprava neskladnosti pri organizaciji delovnega časa, izboljšanje varnostnih protokolov)) ter zaključi s preverjanjem, ali je ukrep dosegel želeni učinek.

Primeri popravnih ukrepov za zaznane negativne vplive so:

- zdravje in varnost: pri nezgodi na delovnem mestu se na podlagi interne prijave nezgode na delu opravi analiza vzrokov, prav tako tudi analiza nezgod na delu na letni ravni in se po potrebi uvedejo dodatni varnostni ukrepi ali usposabljanja;
- pomanjkljiva komunikacija: po ugotovljenih neskladnostih v informiranju zaposlenih se izboljša način obveščanja (npr. redni sestanki, interna obvestila);
- kršitve delovnega časa: če se zazna nepravilnost pri spoštovanju delovnega časa, se sprejmejo organizacijski ukrepi, dodatno usposabljanje odgovornih za planiranje delovnih procesov in zagotovi skladnost s predpisi.

Na nivoju Skupine JHMB nimamo vnaprej določenega splošnega pristopa ocenjevanja učinkovitosti ukrepov, vendar nizko število zahtevkov za odpravo kršitev iz delovnega razmerja kaže na učinkovitost pristopa oz. obvladovanja tveganj. V primeru ponavljajočih se primerov se po identifikaciji opravi postopek obravnave le-teh in če se isti vplivi ne pojavljajo več, pomeni, da so bili ukrepi ustrezni. Prav tako se ocenjevanje izvaja preko povratne informacije zaposlenih (anketiranje ali neposredni odzivi zaposlenih so pomemben pokazatelj učinkovitosti sprejetih ukrepov).

Kanali za izražanje pomislekov

Zaposlenim v Skupini JHMB in po posameznih družbah v skupini zagotavljamo več različnih kanalov za izražanje pomislekov, potreb ali predlogov, ki omogočajo odprto komunikacijo in reševanje morebitnih težav. Ti kanali so vzpostavljeni interno v okviru posamezne družbe (načelno opredeljeni v internih aktih posamezne družbe), v določenih primerih v sodelovanju z obvladujočo družbo in v sodelovanju z mehanizmi tretjih oseb (npr. panožna združenja).

Interni kanali (vzpostavljeni s strani posamezne družbe) so:

- neposredna komunikacija z nadrejenimi – spodbujamo odprt dialog med zaposlenimi in vodstvom na vseh ravneh;
- redni sestanki in individualni razgovori – omogočajo razpravo o delovnih pogojih, potrebah in morebitnih težavah (kot npr. dnevi odprtih vrat posloводства, redni kolegiji, sestanki);
- namenska e-poštna oz. fizična nabiralniška sporočila – nekatere družbe v skupini imajo vzpostavljene (ne)anonimne poti za izražanje pomislekov;
- služba za pravo in kadre na obvladujoči družbi – zaposleni se lahko obrnejo nanje v primeru vprašanj ali težav, povezanih z delovnimi pogoji;

- ankete med zaposlenimi – omogočajo zbiranje širših mnenj in prepoznavanje trendov v zadovoljstvu zaposlenih oz. njihovih želja;
- Skupni svet delavcev in sveti delavcev – v katerih sodelujejo predstavniki zaposlenih in posamezne družbe ter obravnavajo njihove pobude in pomisleke.

Mehanizmi tretjih oseb (vzpostavljeni v sodelovanju) so:

- reprezentativni sindikati – v družbah, kjer so organizirani, nudijo možnost formalnega zastopanja interesov zaposlenih in sodelujejo v socialnem dialogu;
- inšpektorat za delo RS – zunanji mehanizem, ki je na voljo zaposlenim, če interni kanali ne rešijo težav;
- zunanje svetovalne službe (npr. pravni strokovnjaki, pooblaščen varnostni inženirji, pooblaščen izvajalci medicine dela, republiški sindikati, združenja delodajalcev – GZS, ZDS).

Pritožbe zaposlenih v Skupini JHMB rešujemo skozi obstoječe interne postopke, socialni dialog ter zakonsko predpisane mehanizme. Zaposleni lahko pritožbo ali pomislek najprej naslovijo na svojega neposrednega vodjo, ki poskuša situacijo razrešiti. Če pritožbe niso rešene z nadrejenimi vodji oz. poslovodstvom, jih lahko zaposleni naslovijo na službo za pravo in kadre pri obvladujoči družbi, kjer se obravnavajo skladno z zakonodajo. Kjer so organizirani reprezentativni sindikati, lahko ti na željo zaposlenih zastopajo zaposlene in posredujejo njihove pritožbe v pogovorih z delodajalcem. V posameznih družbah obstajajo nabiralniki za anonimne pobude in pritožbe, ki omogočajo diskretno prijavo težav. Če zaposleni menijo, da je prišlo do kršitev njihovih pravic in delodajalec kršitve kljub formalnemu pozivu zaposlenega k odpravi kršitev iz delovnega razmerja teh ne odpravi oz. poda ustreznega pojasnila o neobstoju očitanih kršitev, lahko vložijo prijavo pri Inšpektoratu za delo RS ali se obrnejo na druge zunanje institucije.

Da bi zagotovili dostopne in učinkovite kanale za izražanje pomislekov ter potreb zaposlenih, uporabljamo več mehanizmov in postopkov, ki so prilagojeni organizacijski strukturi in delovnim procesom:

- redna interna komunikacija: a) sestanki vodstva z zaposlenimi – vodstvo in vodje organizacijskih enot redno komunicirajo z zaposlenimi o pomembnih temah in jim omogočajo izražanje pomislekov, b) interna obvestila in intranet – zagotavljamo dostop do ključnih informacij in možnost podajanja pobud prek digitalnih kanalov ter internega glasila Povezani, c) sveti delavcev in sindikati – kjer so organizirani, imajo zaposleni formalno zastopstvo, ki lahko posreduje njihove pomisleke in pobude;
- neposredna podpora zaposlenim: a) neposredni vodje in kadrovski oddelki na obvladujoči družbi kot kontaktna točka – zaposleni se lahko kadar koli obrnejo na neposrednega vodjo ali na kadrovski oddelke glede vprašanj, težav ali predlogov za izboljšave, b) zaupni pogovori s pravno službo – omogočamo možnost neposrednega stika s pravnimi strokovnjaki v primeru

delovnopравnih vprašanj, c) anonimni predlogi in pobude – v določenih družbah omogočamo oddajo anonimnih predlogov prek nabiralnikov;

- formalizirani postopki za pritožbe in pobude: a) postopki reševanja pritožb – če zaposleni menijo, da so jim kršene pravice, lahko pritožbo naslovijo na neposredno nadrejene, kadrovske oddelke ali predstavnike zaposlenih, b) postopki za poročanje o kršitvah – skladno z zakonodajo omogočamo zaposlenim možnost prijave kršitev delovne zakonodaje, varnosti in zdravja pri delu ali etičnih dilem, c) sodelovanje z zunanjimi institucijami – če zaposleni ocenijo, da notranji mehanizmi niso učinkoviti, lahko uporabijo pravne poti (Inšpektorat za delo, sindikati);
- spremljanje in izboljšave:
 - pregled in analiza pobud ter pritožb – spremljamo vsebino prejetih pobud ter na podlagi ugotovitev izboljšujemo delovne pogoje;
 - povratne informacije preko socialnega dialoga – sodelovanje s sveti delavcev in sindikati pomagajo izboljšati odprt dialog ter odpraviti morebitne težave.

Da bi zagotovili, da naši komunikacijski kanali ustrezno delujejo in omogočajo zaposlenim učinkovito izražanje pomislekov, spremljamo njihovo uporabo in učinkovitost.

Kanale za izražanje pomislekov upravljajo pristojni zaposleni ali oddelki (pravna in kadrovska služba, poslovodstvo, usposobljen zaupnik). Vodje organizacijskih enot so odgovorni za zagotavljanje poštenega izvajanja procesov in vzbujanje zaupanja. Morebitne pritožbe ali pobude se obravnavajo v skladu z zakonodajo, kolektivnimi pogodbami in internimi akti.

Zaposleni so o kanalih obveščeni prek internih obvestil, vročitev aktov, sestankov in digitalnih platform (intranet). V posameznih družbah so prisotni sveti delavcev in reprezentativni sindikati, ki prav tako zagotavljajo dostop do informacij in pravnega svetovanja. Kadrovske oddelke na obvladujoči družbi je dosegljiv za individualna vprašanja in podporo zaposlenim.

Postopek za obravnavo pobud se prične s prijavo pobude ali pritožbe (pisno ali ustno), ki se analizira in obravnava s strani pristojnih zaposlenih/služb. V kolikor pritožba ni anonimna, je prijavitelj seznanjen z odločitvijo/povratno informacijo v predvidenem/razumnem roku.

Zaposlenim je omogočen dostop do informacij prek kadrovskih in pravnih strokovnjakov, kot tudi preko predstavnikov zaposlenih (materialne pogoje za njihovo delovanje, tudi za usposabljanje, zagotavlja delodajalec) in republiških reprezentativnih sindikatov, katerih člani so. V primeru potrebe se v reševanje pritožb vključijo tudi zunanji svetovalci ali inšpekcijske službe.

Zaposleni, ki oddajo pobudo ali pritožbo, prejmejo povratno informacijo o rešitvi zadeve v predpisanem oz. razumnem roku. Če gre za vprašanja širšega pomena, se informacije o sprejetih ukrepih posredujejo tudi celotni organizaciji oz. vsem zaposlenim. Pri reševanju zadev varujemo zaupnost podatkov in zagotavljamo skladnost z zakonodajo s področja varstva osebnih podatkov.

Spremljamo trende in analiziramo prejete pobude/pritožbe za izboljšanje delovnih pogojev. Pridobljene vpogleds uporabljamo za prilagoditve in izboljšave procesov dela.

Spodbujamo reševanje pritožb preko dialoga med zaposlenim in nadrejenim ali pravno in kadrovsko službo. Kadar je potrebno, v reševanje vključujemo sindikate ali druge predstavnike zaposlenih. Cilj je poiskati sporazumno rešitev, ki upošteva interese vseh deležnikov in preprečuje ponavljanje težav.

Seznanjenost zaposlenih ter njihovo zaupanje v strukture in postopke spremljamo in ocenjujemo z:

- neposredno komunikacijo z vodstvom in s kadrovskim oddelkom – zaposleni ne izražajo potrebe po posebnih kanalih za podajanje pobud, kar kaže na njihovo zadovoljstvo z obstoječimi sistemi;
- vključenostjo zaposlenih v socialni dialog – redno sodelovanje med poslovodstvom, svetom delavcev in sindikati nakazuje, da so zaposleni informirani o možnostih izražanja svojih potreb;
- minimalnim številom neuradnih pritožb in zahtev za posredovanje, tudi ne preko predstavnikov zaposlenih – skorajda brez formalnih pritožb kaže na zadovoljivo raven zaupanja v sisteme in interne postopke;
- interno komunikacijo in informiranostjo – zaposleni so seznanjeni s kanali prek sestankov, internih obvestil in intraneta. Na podlagi obstoječih izkušenj ocenjujemo, da je seznanjenost zaposlenih s kanali zadovoljiva.

Trenutno še nimamo vzpostavljene posebne politike, ki bi na ravni celotne Skupine JHMB izrecno ščitila posameznike pred povračilnimi ukrepi zaradi uporabe kanalov za izražanje pomislekov. Imajo pa družbe v skupini, ki jih k temu zavezuje Zakon o zaščiti prijaviteljev (ZZPri), sprejet interni akt o zaščiti prijaviteljev, ki med drugim vzpostavlja poti za prijavo nepravilnosti. Na podlagi akta imajo tudi imenovanega zaupnika, ki je pristojen za obravnavo prijav ter opredeljeno pot/načine prijave: preko e-pošte zaupnik@DRUŽBAvSKUPINI, telefonsko neposredno zaupniku ali pisno na naslov delodajalca s pripisom "v roke zaupniku za notranjo prijavo". Morebitni povračili ukrepi družbe proti prijaviteljem so prepovedani.

S1-4 – Sprejemanje ukrepov v zvezi s pomembnimi vplivi na lastno delovno silo ter pristopi k upravljanju pomembnih tveganj in izkoriščanju pomembnih priložnosti v zvezi z lastno delovno silo ter učinkovitost navedenih ukrepov

Ukrepi v zvezi z vplivi

Ukrepi, ki jih izvajamo (ti se izvajajo različno po posamezni družbi v skupini) na področjih zdravja in varnosti ter socialnega dialoga, so:

- preprečevanje stresa in psihične obremenjenosti (kot npr. vse družbe v skupini imajo sprejet zakonsko obvezen interni akt o ureditvi pravice do odklopa, v okviru aktivnosti promocije zdravja izvajanje programov za obvladovanje stresa, možnosti usklajevanja poklicnega in družinskega življenja, odprta komunikacija, prijava v nacionalni program ZDS v okviru projekta ohranjanja poklicnega zdravja in promocije zdravja na delovnem mestu – še posebej je namen naslavljanja odnosov na delovnem mestu, medsebojno komunikacijo, preprečevanje absentizma, izgorelosti in pravico do odklopa – čaka se na odločitev o uspešnosti prijave nacionalnega projekta);
- skrb za zaposlene glede na starostno strukturo (kot npr. v okviru aktivnosti promocije zdravja vzpodbujanje skrbi za lastno zdravje, iskanje mladega kadra, organizacijski ukrepi, kot posebna obravnava za posebne skupine delavcev, kot piše v S1 SBM-3);
- izboljšanje delovnih pogojev v operativnih procesih, kjer so naloge fizično zahtevnejše (kot npr. ustrezna delovna in zaščitna oblačila, zaščita pred vremenskimi vplivi, prilagoditev delovnih mest, kjer je to mogoče, dodatne pravice glede na pogoje dela);
- izboljšanje procesov socialnega dialoga in povečanje komunikacije

Ukrepi, ki jih izvajamo (ti se izvajajo različno po posamezni družbi v skupini) na področju delovnega časa ter usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja, so:

- jasno zastavljen letni delovni koledar in spoštovanje pravil delovnega časa;
- izboljšanje urnikov dela, kjer je upoštevan lažji dostop do fleksibilnega delovnega časa in možnost dela od doma tam, kjer je to glede na naravo in zahtevo delovnih procesov mogoče;
- spodbujanje usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja in doslednega spoštovanja pravice do odklopa, zlasti za zaposlene v operativnih procesih, kjer so delovni urniki lahko neugodni.

Posebnih ukrepov za zagotovitev ali omogočanje popravnega ukrepa v zvezi z dejanskimi pomembnimi vplivi nismo sprejeli, saj ocenjujemo obstoječe procese in ukrepe kot učinkovite, saj zabeleženih zahtevkov za odpravo kršitev iz delovnega razmerja kot tudi pobud za izboljšave skorajda ni. V primeru zaznanih negativnih vplivov na zaposlene pa skušamo zaznani vpliv analizirati in odpraviti v neposredni komunikaciji z zaposlenim ali preko socialnega dialoga ter po potrebi s sprejemom ustreznih ukrepov ali prilagoditvijo delovnih pogojev, kjer je to potrebno in izvedljivo.

Dodatni ukrepi ali pobude, ki jih imamo v posameznih družbah skupine vzpostavljene in katerih glavni namen je zagotoviti pozitivne vplive, so npr. pravično in redno plačilo za opravljeno delo, pravice iz delovnega razmerja nad minimalnimi zakonskimi standardi ali standardi zavezujočih kolektivnih pogodb, razne aktivnosti promocije zdravja na delovnem mestu, možnost usposabljanja zaposlenih, zagotavljanje mobilnih telefonov tudi v zasebne namene, vključenost v kolektivne pokojninske načrte ter plačilo (vsaj dela) premije s strani delodajalca, vključenost v kolektivna nezgodna zavarovanja, organiziranje »božičkovanja« za otoke zaposlenih do določene starosti in novoletnega druženja zaposlenih, sodelovanje na komunalnih igrah (družb zavezanih h KP komunalnih dejavnosti).

Za ocenjevanje uspešnosti sprejetih ukrepov uporabljamo npr. mesečne in letne preglede absentizma in bolniških odsotnosti, analizo morebitnih pritožb/pobud in zaznanih negativnih vplivov, letni pregled poškodb na delu in vzrokov zanj.

Pri določanju ukrepov za odpravo ali omilitev negativnih vplivov na lastno delovno silo uporabljamo postopek, ki vključuje analizo vplivov, odločanje o ustreznih ukrepih, sodelovanje s ključnimi deležniki ter spremljanje ukrepov. Na podlagi zaznanih vplivov (pobuda s strani deležnikov ali na podlagi spremljanja podatkov, kot npr. o absentizmu, poškodbah pri delu, pritožbah zaposlenih) se naredi analiza vzrokov ali domnevnih vzrokov z namenom ugotovitve, ali gre za sistemski problem ali posamezne primere. Poslovodstvo na predlog strokovnih služb sprejme predloge neustrežnejših ukrepov (kot npr. izboljšave delovnih pogojev, spremembe v organizaciji dela ali prilagoditve internih aktov), ki nato pri končnem oblikovanju ukrepov (večina s sprejemom internih aktov) vključi predstavnike zaposlenih – sveti delavcev, sindikati (z obveščanjem, posvetovanjem, soodločanjem, posredovanjem v mnenje). Pred implementacijo ukrepov potrdimo rešitve s sindikati in predstavniki delavcev v skladu z veljavnimi postopki ter ukrepe komuniciramo z zaposlenimi (kot npr. objava na pri delodajalcu običajen način, glasilo, namensko e-sporočilo, vročitev na kadrovski portalu).

Ukrepi za upravljanje tveganj in izkoriščanje priložnosti

Ukrepov za zmanjšanje zaznanega tveganja absentizma in izgubljenih delovnih ur ter s tem povezanih stroškov zaenkrat še ne izvajamo sistematično na nivoju skupine JHMB, pač pa se ti ukrepi izvajajo znotraj posameznih družb v Skupini JHMB, saj so tudi tveganja iz tega naslova različna.

Gre predvsem za ukrepe, kot so:

- programi in aktivnosti promocije zdravja na delovnem mestu (zdrava malica, usposabljanja o zdravem načinu življenja, ergonomske prilagoditve delovnih mest, spodbujanje telesne aktivnosti);
- spremljanje organizacije dela in izboljšanje le-te, kjer je to izvedljivo, za zmanjšanje preobremenjenosti (spoštovanje pravice do odklopa, omogočanje prilagojenega delovnega časa ali dela od doma za zaposlene);
- redno spremljanje podatkov o bolniških odsotnostih ter analiza vzrokov za odsotnosti;
- redno spremljanje podatkov o nezgodah na delu ter analiza vzrokov in možnosti sprejemanja dodatnih ukrepov z namenom izboljšanja varnosti na delu;
- redno izvajanje predhodnih in obdobjnih preventivnih zdravstvenih pregledov, cepljenja glede na zaznana tveganja, redno izvajanje usposabljanj s področja varstva pri delu in varnega opravljanja dela, zagotavljanje delovnih in zaščitnih sredstev. Učinkovitost spremljamo na način spremljanja absentizma ter razlogov zanje, izvedenih aktivnosti promocije zdravja na delovnem mestu,

števila pritožb/zahtev za odpravo kršitev iz delovnega razmerja glede delovnega časa oz. organizacije dela, spremljanje poškodb na delu in primerjava s preteklimi obdobji.

Načrtovani ukrepi iz naslova tega tveganja na nivoju več družb v skupini oz. za skupino JHMB so:

- prijava v nacionalni program ZDS v okviru projekta ohranjanja poklicnega zdravja in promocije zdravja na delovnem mestu – v primeru uspele prijave koriščenje aktivnosti v kar največji meri;
- v okviru planiranih strateških projektov organizacija in izvedba »Dneva zdravja Skupine JHMB«.

Ukrepi za zmanjšanje zaznanega tveganja pridobivanja deficitarnih poklicev se, čeprav so tudi tveganja iz tega naslova različna po posameznih družbah v Skupini JHMB, izvajajo dokaj sistematično na nivoju skupine JHMB.

Gre predvsem za ukrepe, kot so:

- spodbujanje družb v skupini z zaznanim tveganjem k odločitvi nudenja možnosti kadrovskih štipendij in praktičnega usposabljanja na delu za dijake in študente (PUD ter usposobitvi mentorjev za ustrezno podporo mentorirancem);
- sodelovanje na različnih kadrovskih dogodkih in dogodkih izobraževalnih institucij z namenom predstavitve družb Skupine JHMB kot potencialnega zaposlovalca mladih;
- omogočanje obstoječim zaposlenim, da se prekvalificirajo za deficitarne poklice v primeru izražene želje s strani zaposlenih;
- financiranje opravljanja izpita D kategorije za bodoče zaposlene na delovnih procesih voznika avtobusnega mestnega prometa;
- privabljanje in zadrževanje kadra z ugodnimi zaposlitvenimi pogoji, kot npr. varnost zaposlitve, konkurenčne in redne plače, dodatne ugodnosti (dodatki za delo na terenu, izboljšane delovne razmere, dodatne ugodnosti);
- zaposlovanje tujcev, pogodbeno sodelovanje z bivšimi zaposlenimi (občasno-začasno delo upokoјencev).

Učinkovitost spremljamo na način spremljanja števila neizpolnjenih delovnih mest v deficitarnih poklicih, števila neuspešnih objav prostih delovnih mest za deficitarne poklice, spremljanje števila izvedenih PUD in zaposlitev teh dijakov/študentov pri družbah v skupini, števila zaposlitev po financiranih izpiti D kategorije, števila in ure dela upokoјencev.

Ukrepi za izkoriščanje zaznane priložnosti manjšega absentizma zaradi spodbujanja zdravja zaposlenih na delovnem mestu se zaenkrat izvajajo v posameznih družbah v Skupini JHMB. Gre predvsem za ukrepe, kot so:

- vzpodbujanje zdravega življenjskega sloga (programi in aktivnosti promocije zdravja na delovnem mestu, z aktivnostmi kot so npr.: aktiven odmor, sofinanciranje športnih aktivnosti, ergonomske prilagoditve delovnih mest, dosledno zagotavljanje pravice do odmora;

- spodbujanje ravnotežja med delom in zasebnim življenjem (spoštovanje pravice do odklopa, fleksibilni delovni čas, možnosti dela od doma, podpora pri usklajevanju družinskih obveznosti, kjer je to izvedljivo).

Učinkovitost spremljamo na način spremljanja sprememb v absentizmu in bolniških odsotnostih, odzivnosti zaposlenih na aktivnostih promocije zdravja.

Dodeljeni viri

Za upravljanje vplivov na lastno delovno silo družbe v skupini JHMB zagotavljajo različne vire, ki omogočajo preprečevanje in odpravljanje negativnih vplivov ter spodbujanje pozitivnih sprememb. Tako so za upravljanje vplivov na delovno silo odgovorne različne organizacijske enote pri delodajalcih: vodstveni kader in vodje – skrbijo za uveljavljanje dobrih praks vodenja, ustrezno organizacijo dela in spremljanje zadovoljstva zaposlenih; pri obvladujoči družbi je sistemizirana služba za pravo in kadre – skrbi za zaposlovanje, spremljanje razvoja kadrov, izvajanje postopkov ter zagotavljanje spoštovanja delovnopravnih pravic, kjer ni pooblaščenega varnostnega inženirja za komunikacijo s pooblaščenimi varnostnimi inženirji skladnost s predpisi, kolektivnimi pogodbami ter obravnava pritožbe in morebitne spore; pri obvladujoči družbi je sistemizirana služba za strateško komuniciranje – skrbi za interno pozitivno komunikacijo z zaposlenimi, vsebine za intranet, ozaveščevalne in obveščevalne vsebine; oseba za varnost in zdravje pri delu – skrbi za izjavo ocene tveganj, preventivne ukrepe ter ukrepe za promocijo zdravja in varnosti na delovnem mestu; sveti delavcev in sindikati – kot predstavniki zaposlenih sodelujejo pri oblikovanju politik, komuniciranju težav in iskanju rešitev).

Za upravljanje pomembnih vplivov zagotavljamo tudi finančne vire, npr. sredstva za varnost in zdravje pri delu, za usposabljanja in razvoj kadrov, vključno s programi za pridobivanje novih kompetenc in prekvalifikacije, investicije v digitalizacijo in avtomatizacijo procesov, sredstva za spodbude in ugodnosti za zaposlene, kot so bonusi, fleksibilni delovni čas in dodatni dopusti; zagotavljanje materialnih pogojev za delovanje svetov delavcev in sindikatov.

SI-5 – Cilji v zvezi z upravljanjem pomembnih negativnih vplivov, spodbujanjem pozitivnih vplivov ter upravljanjem pomembnih tveganj in priložnosti

Merljivih, časovno omejenih ciljev, usmerjenih v rezultat, za zmanjšanje opredeljenih negativnih vplivov, spodbujanje pozitivnih vplivov in upravljanje pomembnih tveganj in priložnosti v zvezi z lastno delovno silo v Skupini JHMB še nimamo vzpostavljenih, saj smo šele prvič izvedli analizo dvojne pomembnosti.

SI-6 – Značilnosti zaposlenih v podjetju

Tabela 59: Razmerje med spoloma v Skupini JHMB

Spol	Število zaposlenih na dan 31.12.2024	%
Moški	857	75
Ženski	282	25
Skupno število zaposlenih	1.139	100

Tabela 60: Razmerje med številom zaposlenih za ne/določen čas v Skupini JHMB

Leto 2024	Ženske	Moški	Skupaj	%
Število zaposlenih za nedoločen čas (število oseb/EPDČ)	265	821	1.085	95
Število začasno zaposlenih (število oseb/EPDČ)	16	37	54	5
Skupaj	281	858	1.139	100

*Vse zaposlitve so za določeno število ur, za polni ali krajši delovni čas od polnega, pri čemer je število ur delovne obveznosti zapisano v pogodbi o zaposlitvi.

V številu zaposlenih niso vključeni zaposleni ZUM in Mestne nepremičnine, katerih evidenco opravlja zunanji računovodski servis.

Družbe v Skupini JHMB je v letu 2024 zapustilo skupaj 97 zaposlenih.

Fluktuacija pomeni gibanje zaposlenih, ki se odraža v odhodih iz organizacije, ki jih je potrebno nadomestiti. Za izračun stopnje fluktuacije na nivoju skupine smo uporabili naslednjo formulo: (skupno število delavcev družb v Skupini JHMB, ki je odšlo v letu 2024 / skupno število zaposlenih delavcev v Skupini JHMB na dan 31. 12. 2024) x 100. Glede na to je konec leta 2024 znašala stopnja fluktuacije v Skupini JHMB 9,66 %.

Po posameznih družbah je bila stopnja fluktuacije naslednja:

Tabela 61: Stopnja fluktuacije v posameznih družbah Skupine JHMB

Družbe V Skupini JHMB	stopnja fluktuacije v %
JHMB	9,18
Energetika Maribor	-
Mariborski vodovod	10,07
Marprom	13,20
Nigrad	9,17
Pogrebno podjetje	5,00
Šport Maribor	9,26
Snaga	8,26

Podatki, zajeti v S1-6, so razen, kjer ni to izrecno zapisano, vzeti na podlagi stanja na dan 31. 12. 2024, in sicer po številu oseb.

Za družbi Mestne nepremičnine in ZUM obvladujoča družba ne opravlja celovitih kadrovskih storitev, zato v tem delu ti družbi nista zajeti.

S1-7– Značilnosti delavcev, nezaposlenih v lastni delovni sili podjetja

Skupno število delavcev, nezaposlenih v lastni delovni sili, je v Skupini JHMB v letu 2024 znašalo:

Tabela 62: Število delavcev po vrsti, ki niso evidentirani v lastni delovni sili

Vrsta delavcev, nezaposlenih v lastni delovni sili	Skupno število
Pogodbeni delavci (pogodba o delu, avtorska pogodba)	12
Zaposleni, ki jih zagotovijo podjetja, ki opravljajo predvsem zaposlovalne dejavnosti	50
Upokojenci (pogodba on začasnem/občasnem delu) v letu 2024	59

Vsi podatki o skupnem številu delavcev, nezaposlenih v lastni delovni sili, so zajeti kot število oseb nezaposlenih delavcev na nivoju skupine JHMB, brez družb Mestne nepremičnine in ZUM, za kateri obvladujoča družba ne opravlja celovitih kadrovskih storitev.

Pogodbeni delavci (pogodba o delu, avtorska pogodba) zajemajo podatke o številu oseb/takih delavcev v letu 2024. V primeru zaposlenih, ki jih zagotovijo podjetja, ki opravljajo predvsem zaposlovalne dejavnosti – agencijski delavci, je podatek o številu oseb – takih delavcev – na dan 31. 12. 2024. Upokojenci (pogodba o začasnem/občasnem delu) zajemajo podatke o številu oseb/takih delavcev v letu 2024.

S1-8 – Pokritost s kolektivnimi pogajanjmi in socialni dialog

Od skupaj 1.162 zaposlenih v Skupini JHMB na dan 31. 12. 2024 je s kolektivnimi pogodbami pokritih skupaj 1.078 zaposlenih, torej 92,77 % vseh zaposlenih v Skupini JHMB. Od vseh desetih družb v Skupini JHMB le tri družbe (Mestne nepremičnine, ZUM, Šport Maribor) niso pokrite z zanje zavezujočo KP dejavnosti. Iz števila zaposlenih, pokritih s kolektivnimi pogodbami, so izvzeti tudi direktorji družb, zaposleni na podlagi individualnih pogodb z družbami (to je 7 oseb).

Odstotek vseh zaposlenih, zajetih s kolektivnimi pogodbami, se izračuna na naslednji način:

(Število zaposlenih, za katere veljajo kolektivne pogodbe / število zaposlenih) x 100

Na dan 31. 12. 2024 je bilo s socialnim dialogom s predstavniki zaposlenih preko reprezentativnih sindikatov ali svetov delavcev pri posamezni družbi v skupini pokritih skupaj 1.132 oz. 97,4 %

zaposlenih (socialni dialog je vzpostavljen tudi v Športu Maribor, kjer deluje tudi reprezentativni sindikat).

Glede na to, da je ustanovljen Skupni svet delavcev JHMB, ki po namenu sodeluje pri sprejemanju upravljaljskih odločitev, ki bi lahko vplivale na vse delavce znotraj skupine JHMB, menimo, da predstavniki delavcev v najširšem smislu zastopajo vse zaposlene v družbah v Skupini JHMB.

Morebitnega sporazuma z zaposlenimi za zastopanje v okviru evropskega sveta delavcev, sveta delavcev evropske družbe ali sveta delavcev evropske zadruga nimamo sklenjenega.

S1-10 – Dostojne plače

Direktiva (EU) 2022/2041 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. oktobra 2022 določa okvir za zagotavljanje ustreznih minimalnih plač v Evropski uniji. Ta direktiva državam članicam nalaga, da vzpostavijo postopke za določanje in posodabljanje minimalnih plač ter spodbuja kolektivna pogajanja za določanje plač. V Sloveniji je minimalna plača določena z Zakonom o minimalni plači (ZMinP) in se letno usklajuje. V letu 2024 je minimalna plača znašala 1.253,90 evra bruto.

Vsi zaposleni v Skupini JHMB po stanju na dan 31. 12. 2024 niso prejeli plače v višini minimalne plače za leto 2024.

Na dan 31. 12. 2024 tako v Skupini JHMB plače v višini najmanj minimalne plače ni prejelo 17 zaposlenih (od skupaj 1.139 zaposlenih, brez Mestnih nepremičnin in ZUM), kar predstavlja 1,49 % zaposlenih. Tem delodajalci v skladu z zakonodajo plačujejo razliko do višine bruto minimalne plače.

S1-11 – Socialna zaščita

Zaposleni v Skupini JHMB so zajeti s socialno zaščito pred izgubo dohodka zaradi pomembnih življenjskih dogodkov, saj to ureja slovenska zakonodaja. Socialna zaščita je zagotovljena prek obveznih javnih programov socialnega zavarovanja, ki jih določajo Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1, ZPIZ-2), Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ), Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP-1) ter Zakon o urejanju trga dela (ZUTD). Pri zagotavljanju socialne zaščite sledimo zakonodajnim zahtevam in pravočasno izpolnujemo vse obveznosti v zvezi s prispevki za socialno varnost.

- V primeru bolezni so zaposleni upravičeni do nadomestila plače v primeru začasne odsotnosti zaradi bolezni, ki jo praviloma krije delodajalec prvih 30 dni, nato pa Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS).
- Po obdobju zaposlitve so delavci ob izpolnjevanju pogojev upravičeni do denarnega nadomestila iz zavarovanja za primer brezposelnosti, ki ga zagotavlja Zavod RS za zaposlovanje.

- Delavci so vključeni v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki zagotavlja pravice do invalidske pokojnine ali nadomestila za invalidnost v primeru delovne nezmožnosti.
- Zaposleni imajo pravico do starševskega dopusta in nadomestila, ki ga krije Republika Slovenija prek Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije.
- Vsi zaposleni so vključeni v obvezni sistem pokojninskega zavarovanja, ki jim ob izpolnjevanju pogojev omogoča prejemanje starostne pokojnine.

S1-14 – Metrike zdravja in varnosti

Celotna lastna delovna sila Skupine JHMB je vključena v sistem upravljanja zdravja in varnosti pri delu, skladno z zakonodajo Republike Slovenije. To vključuje izvajanje ukrepov za preprečevanje, odpravljanje in obvladovanje nevarnosti ter poškodb pri delu, obveščanje in usposabljanje delavcev ter promocijo zdravja na delovnem mestu. V spodnji tabeli so podatki za zaposlene v Skupini JHMB (in ne vključujejo podatkov o delavcih, nezaposlenih v lastni delovni sili).

Tabela 63: Kazalniki spremljanja zdravja in varnosti zaposlenih v Skupini JHMB

Metrike	leto 2024
Odstotek oseb v lastni delovni sili, ki so zajete s sistemom za upravljanje zdravja in varnosti v skladu s pravnimi zahtevami in/ali priznanimi standardi ali smernicami	100%
Število smrti zaradi z delom povezanih poškodb in bolezni	/
Število zavedljivih z delom povezanih nezgod	49
Stopnja zavedljivih z delom povezanih nezgod	21
Število primerov zavedljivih z delom povezanih bolezni	/
Število izgubljenih dni zaradi z delom povezanih poškodb, smrti zaradi z delom povezanih nezgod, z delom	288

V skladu z Zakonom o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1) je nezgoda pri delu *nepredviden oziroma nepričakovan dogodek na delovnem mestu ali v delovnem okolju, ki se zgodi v času opravljanja dela ali izvira iz dela, in ki povzroči poškodbo delavca*. V zvezi z nezgodami na delu v Skupini JHMB beležimo vse nezgode na delu, ne glede na težo poškodbe ali pričakovan bolniški stalež.

Po podatkih ZPIZ (<https://www.zpiz.si/cms/content2019/kaj-tejemo-kot-poklicno-bolezen>) so poklicne bolezni: *bolezni, povzročene z daljšim neposrednim vplivom delovnega procesa in delovnih pogojev na določenem delovnem mestu ali na delu, ki sodi v neposredni okvir dejavnosti, na podlagi katere je oboleli zavarovan. Poklicne bolezni in dela, na katerih se pojavljajo te bolezni, pogoje, ob katerih se štejejo*

za poklicne bolezni, in postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicnih bolezni določi minister, pristojen za zdravje. Problematiko poklicnih bolezni ureja Pravilnik o poklicnih boleznih (Ur. l. RS, št. 25/23), ki med drugim opredeljuje poklicne bolezni, dela, na katerih se pojavljajo poklicne bolezni, pogoje, ob katerih se bolezni štejejo za poklicne bolezni in postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicnih bolezni. V skladu z določili predmetnega Pravilnika v Skupini JHMB ni zaznati poklicnih bolezni – z delom povezanih bolezni.

S1-15 – Metrike usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja

Odstotek upravičenih zaposlenih, ki so izkoristili dopust iz družinskih razlogov, za leto 2024 znaša 15,89 % (torej je dopust iz družinskih razlogov koristilo skupaj 181 zaposlenih vseh zaposlenih znotraj družbe, kot so navedeni v S1-6).

Družbe v Skupini JHMB zagotavljajo, da so vsi zaposleni, ki izpolnjujejo pogoje, upravičeni do dopusta iz družinskih razlogov, skladno z zakonodajo Republike Slovenije, kolektivnimi pogodbami in internimi akti podjetja.

Dopust iz družinskih razlogov vsebuje naslednje odsotnosti: starševski dopust (materinski/porodniški, očetovski, starševski dopust); odsotnost zaradi nege družinskega člana; odsotnost zaradi bolezni/nege otroka; odsotnost iz razloga spremstva.

Dopusta in drugih odsotnosti iz družinskih razlogov za leto 2024 ne moremo prikazati ločeno po spolu, zato je prikazan odstotek vseh upravičenih zaposlenih, ki so lani izkoristili dopust iz družinskih razlogov. Izračunali smo ga tako, da smo število vseh zaposlenih, ki so vzeli dopust ali bili odsotni iz družinskih razlogov, delili z upravičenimi zaposlenimi. Zaposleni, ki je npr. koristil dopust iz družinskih razlogov večkrat v letu, se šteje samo enkrat v celem letu. Ta izračun temelji na obdobju poročanja in vključuje vse zaposlene znotraj družbe, kot so navedeni v S1-6.

S1-17 – Incidenti, pritožbe in resni vplivi na človekove pravice

V letu 2024 v Skupini JHMB nismo zabeležili incidentov in pritožb v zvezi s socialnimi zadevami in človekovimi pravicami.

ESRS S2 Delavci v vrednostni verigi

V Skupini JHMB smo na osnovi analize dvojne pomembnosti na področju delavcev v vrednostni verigi prepoznali naslednjo pomembno podtemo in podpodtemo ter znotraj njiju naslednji vpliv, tveganje in priložnost:

Tabela 64: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti Skupine JHMB na področju delavcev v vrednostni verigi

Vrednostna veriga				Časovni okvir			
		Navzgor	Lastno poslovanje	Navzdol	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročno
Delovni pogoji							
Zdravje in varnost							
Delo v operativnih procesih, ki so zaradi narave dela praviloma fizično zahtevnejši, na terenu, v vseh vremenskih pogojih	Morebitni negativni vpliv	X		X			X
Rast fluktuacije zaposlenih (zaradi starostne strukture) in posledično težja pridobitev partnerjev/zunanjih sodelavcev	Tveganje		X			X	
Manjši absentizem zaradi spodbujanja zdravja zaposlenih na delovnem mestu in posledično lažja pridobitev partnerjev/zunanjih sodelavcev	Priložnost		X			X	

SBM-3 – Pomembni vplivi, tveganja in priložnosti ter njihova povezanost s strategijo in poslovnim modelom

Razkritje glede pomembnih vplivov, tveganj in priložnosti na podlagi ESRS 2 zajema vse delavce v vrednostni verigi, na katere lahko Skupina JHMB pomembno vpliva.

V vrednostni verigi Skupine JHMB je mogoče prepoznati različne vrste delavcev, na katere bi Skupina JHMB lahko pomembno vplivala in v zvezi s katerimi smo opredelili pomemben morebiten negativen vpliv zaradi narave dela, ki vključuje fizično zahtevne naloge na terenu in v vseh vremenskih pogojih. Gre predvsem za delavce podizvajalcev podjetij Snaga, Marprom, Mariborski vodovod, Nigrad (zaposleni teh podjetij dostikrat zaključijo z delom popoldne, nato pa, dokler ni narejeno, nastopijo z delom podizvajalci).

Opredelitev delavcev v vrednostni verigi:

- **Delavci, ki opravljajo delo na mestu podjetja**, vendar niso del lastne delovne sile, tj. niso samozaposleni ali delavci, ki jih zagotovijo tretja podjetja, ki opravljajo predvsem zaposlovalne dejavnosti (zajeti z ESRS S1);
 1. Delavci na vzdrževanju infrastrukture:

- Ti delavci so pogosto vključeni v fizične naloge, kot so vzdrževanje in popraviljanje infrastrukture, dostopanje do težko dostopnih območij, gradbena dela, montaža, demontaža ali popravila različnih naprav in sistemov. Delajo v težkih vremenskih pogojih, kar povečuje tveganje za poškodbe ali dolgotrajne poškodbe zaradi ponavljajočih se telesnih naporov.
- Možni negativni vplivi: Preobremenjenost, telesne poškodbe, utrujenost, slabša produktivnost, nezadovoljstvo zaposlenih.

1. Delavci na terenu:

- Delajo na terenu, bodisi pri pregledovanju infrastrukture bodisi pri izvajanju nalog, kot so merjenja, kontrole kakovosti, preverjanje delovanja naprav ipd. Naloge vključujejo naloge v ekstremnih vremenskih razmerah, na težko dostopnih lokacijah.
- Možni negativni vplivi: Dolgotrajna izpostavljenost slabim vremenskim pogojem, telesna preobremenitev, povečana izpostavljenost poškodbam zaradi delovnega okolja (npr. zdrs na snegu, prekomerno obremenjevanje telesa).

● **Delavci, ki delajo za subjekte v višjem delu vrednostne verige podjetja;**

Zaposleni v transportu in logistiki:

- Prevoz materiala in opreme na terenu, kar vključuje naloge, kot so nalaganje, razkladanje in prevoz težkih tovorov. Pogosto delajo v slabih vremenskih razmerah ali na težkih terenih, kar povečuje fizične napore.
- Možni negativni vplivi: Poškodbe pri nalaganju ali prenašanju težkih bremen, izpostavljenost ekstremnim vremenskim razmeram, zmanjšanje učinkovitosti zaradi fizične utrujenosti.

● **Delavci v podpornih službah (varnostniki, čistilni servis, tehnični podporniki):**

- Zaposleni, ki zagotavljajo podporo delavcem na terenu, vključno z varnostnimi nalogami, spremljanjem in zagotavljanjem ustreznih tehničnih rešitev za opravljanje nalog. Ti delavci so prav tako izpostavljeni fizičnemu delu, pogosto delajo na terenu, kjer so prisotna tveganja.
- Možni negativni vplivi: Stres, preobremenjenost, slabo počutje zaradi dolgih delovnih ur na terenu.

Skupina JHMB neposredno ne sodeluje v vrednostni verigi na geografskih območjih, kjer bi se pojavilo tveganje za delo otrok ali prisilno delo.

Iz prepoznanega vpliva izhaja tveganje za rast fluktuacije zaposlenih v vrednostni verigi zaradi starostne strukture, kar lahko ima pomemben vpliv na delovanje Skupine JHMB. To tveganje je lahko

posledica več dejavnikov, povezanih z demografsko sestavo zaposlenih, starostjo in njihovimi potrebami. Če ne bo ustrezno obvladovano, lahko vpliva na stabilnost poslovanja in oteži pridobivanje potrebnih zunanjih sodelavcev.

Spodbujanje zdravja zaposlenih pri podizvajalcih predstavlja pomembno priložnost za zmanjšanje absentizma, povečanje produktivnosti in izboljšanje zadovoljstva zaposlenih ter krepitvi odnosa s partnerji in zunanjimi sodelavci. Ta pristop ima lahko dolgoročne koristi za lastno poslovanje podjetja, saj prispeva k večji stabilnosti kadra, zmanjšanju stroškov in povečanemu zaupanju s strani partnerjev. Poleg tega lahko pritegne nove partnerje in zunanje sodelavce, ki iščejo zanesljive, odgovorne in trajnostne partnerje.

S2-1 – Politike v zvezi z delavci v vrednostni verigi

Skupina JHMB nima sprejete lastne politike v zvezi z delavci v vrednostni verigi, niti nimamo Kodeksa ravnanja dobaviteljev, saj smo to temo šele prepoznali kot pomembno. Delavce v vrednostni verigi sicer na splošno omenjamo v Etičnem kodeksu in Politiki družbene in okoljske odgovornosti Skupine JHMB.

Smo pa na tem področju zavezani k spoštovanju Zakona o javnem naročanju (ZJN-3), v skladu s katerim se pri oddaji javnega naročila preverja izpolnjevanje določenih pogojev pri podizvajalcih. Z ZJN-3 so bile v pravni red Republike Slovenije prenesene evropske direktive, ki v svoji osnovi zahtevajo tudi spoštovanje človekovih pravic.

S2-2 – Postopki za sodelovanje z delavci v vrednostni verigi v zvezi z vplivi

Skupina JHMB še nima vzpostavljenih postopkov za sodelovanje z delavci v vrednostni verigi.

S2-3 – Postopki za popravni ukrep v zvezi z negativnimi vplivi in kanali, po katerih lahko delavci v vrednostni verigi izrazijo pomisleke

Splošni pristop Skupine JHMB k popravljanju negativnih vplivov na delavce v vrednostni verigi temelji na odgovornosti podjetja, da takoj prepozna, odpravi in omili negativne vplive, ki so nastali zaradi njenega poslovanja ali dejavnosti njenih partnerjev v vrednostni verigi. Postopki za zagotavljanje popravilnih ukrepov vključujejo transparentnost, pravičnost ter sodelovanje z vsemi prizadetimi stranmi, da se doseže pravična rešitev in prepreči ponovitev podobnih težav v prihodnosti.

Skupina JHMB še nima vzpostavljenih kanalov za izražanje pomislekov delavcev v vrednostni verigi.

S2-4 – Sprejemanje ukrepov v zvezi s pomembnimi vplivi na delavce v vrednostni verigi ter pristopi k upravljanju pomembnih tveganj in izkoriščanju pomembnih priložnosti v zvezi z delavci v vrednostni verigi ter učinkovitost navedenih ukrepov

Skupina JHMB še ni sprejela ukrepov v zvezi s prepoznanim pomembnim morebitnih negativnim vplivom na delavce v vrednostni verigi ter za upravljanje iz tega izhajajočega tveganja ter priložnosti, saj je temo šele identificirala kot pomembno. Je pa to načrtovan prihodnji korak.

S2-5 – Cilji v zvezi z upravljanjem pomembnih negativnih vplivov, spodbujanjem pozitivnih vplivov ter upravljanjem pomembnih tveganj in priložnosti

Zaradi zgoraj navedenega razloga Skupina JHMB tudi še nima jasno definiranih metrik ter vzpostavljenih merljivih ciljev za vpliv, tveganje in priložnost, povezane z zdravjem in varnostjo delavcev v vrednostni verigi.

ESRS S3 Prizadete skupnosti

V Skupini JHMB smo na osnovi analize dvojne pomembnosti na področju prizadetih skupnosti prepoznali naslednjo pomembno podtemo in podpodtemo ter znotraj njiju naslednja vpliva:

Tabela 65: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti Skupine JHMB na področju prizadetih skupnosti

Vrednostna veriga					Časovni okvir		
Navzgor	Lastno poslovanje	Navzdol	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročno		
Ekonomske, socialne in kulturne pravice skupnosti							
Kakovost (zraka in) bivanja							
Onesnaževanje zraka z onesnaževali iz transporta, hrupa in zaprtih cest ob vzdrževalnih delih, nočne razsvetljave ipd.	Dejanski negativni vpliv		X			X	
Ukrepi ob vremenskih nevšečnostih (kot posledica podnebnih sprememb)	Dejanski negativni vpliv		X		X		

SBM-3 – Pomembni vplivi, tveganja in priložnosti ter njihova povezanost s strategijo in poslovnim modelom

Razkritje glede prepoznanih pomembnih vplivov na podlagi ESRS 2 zajema vse prizadete skupnosti, na katere lahko Skupina JHMB pomembno vpliva.

Skupina JHMB pomembno vpliva na skupnosti, ki živijo ali delajo v bližini objektov podjetja. Gre za prebivalce in delovne skupnosti v neposredni bližini proizvodnih objektov, energetske postrojenja in drugih infrastrukturnih enot podjetja.

Skupina JHMB se pri svojih dejavnostih sooča predvsem s splošno razširjenimi vplivi, ki izhajajo iz narave delovanja v energetske, komunalnem in prometnem sektorju, in incidentnimi vplivi, ki so vezani na posamezne posege v infrastrukturo ali obratovanje.

Splošno razširjeni vplivi

Ti vplivi so prisotni v krajih, kjer Skupina JHMB posluje, in vključujejo:

- Onesnaženje zraka iz transporta: Prevoz surovin in vzdrževalne aktivnosti prispevajo k emisijam, kar vpliva na kakovost zraka v lokalnih skupnostih.
- Hrup zaradi vzdrževalnih del: Redna obnova in vzdrževanje infrastrukture lahko povzročata začasno povečano raven hrupa v bližnjih skupnostih.
- Svetlobno onesnaževanje: Delovanje objektov in uporaba razsvetljave, zlasti v nočnem času, lahko vplivata na okolje in lokalno prebivalstvo.

Incidentni vplivi

Ti vplivi so vezani na specifične dogodke in vključujejo:

- Zapore cest in motnje dostopa: Načrtovana ali nenačrtovana vzdrževalna dela lahko začasno omejijo dostopnost določenih območij.
- Prehodni izpadi storitev: V primeru izrednih dogodkov, kot so tehnične napake ali nepredvidena vzdrževalna dela, lahko pride do motenj pri oskrbi, kar vpliva na končne uporabnike.

Prizadete skupnosti s posebnimi značilnostmi niso izpostavljene večjemu tveganju škode. V Skupini JHMB nismo prepoznali pomembnih tveganj in priložnosti, ki bi izhajala iz vplivov na prizadete skupnosti in odvisnosti od njih.

S3-1 – Politike v zvezi s prizadetimi skupnostmi

Trenutno v Skupini JHMB nimamo posebnih politik, ki bi bile neposredno osredotočene na prizadete skupnosti. So pa slednje vključene v nekatere splošne politike (več o njih najdete v poglavju ESRS 2 MDR-P), kot sta ti, navedeni spodaj.

Tabela 66: Politike v zvezi s prizadetimi skupnostmi na ravni Skupine JHMB

Ime politike	Teme, zajete v politiki	Obseg politike
Politika družbene in okoljske odgovornosti Skupine JHMB	Strategija vračanja v okolje Podpora trajnostno naravnanim projektom Pospeševanje neprofitnih človekoljubnih dejavnosti Zavezanost k zaščiti narave in njenih virov	Vse prizadete skupnosti na območju delovanja Skupine JHMB
Etični kodeks JHMB	Temeljne vrednote – poštenost, zakonitost, zaupanje, spoštovanje, nepristranskost Temeljna načela – skrbnost, odgovornost, izogibanje nasprotja interesov, spoštovanje človekovih pravic	Vse prizadete skupnosti na območju delovanja JHMB

Skupina JHMB se zavezuje k spoštovanju človekovih pravic prizadetih skupnosti v skladu s slovensko zakonodajo, zlasti Ustavo Republike Slovenije in Zakonom o varstvu okolja. Ustava Republike Slovenije zagotavlja temeljne pravice in svoboščine, vključno s pravico do zdravega življenjskega okolja ter človekovega dostojanstva. Zakon o varstvu okolja pa določa načela trajnostnega razvoja, varstva naravnih virov ter preprečevanja in zmanjševanja onesnaževanja.

S tem zagotavljamo pravično, vključujoče in trajnostno poslovanje, ki upošteva interese vseh deležnikov ter spoštuje nacionalne in mednarodne standarde človekovih pravic.

S3-2 – Postopki za sodelovanje s prizadetimi skupnostmi v zvezi z vplivi

V Skupini JHMB se zavedamo pomena vključevanja prizadetih skupnosti in že zdaj redno komuniciramo z lokalnimi skupnostmi prek javnih posvetov, spletnih objav in informativnih dogodkov. Prav tako spodbujamo vključevanje deležnikov v procese odločanja o projektih, ki lahko vplivajo na lokalno okolje.

S3-3 – Postopki za popravni ukrep v zvezi z negativnimi vplivi in kanali, po katerih lahko prizadete skupnosti izrazijo pomisleke

Skupina JHMB ima vzpostavljen splošen pristop za popravljanje negativnih vplivov, ki lahko prizadenejo skupnosti, zlasti na področju onesnaževanja okolja in zraka in drugih okoljskih vplivov, ki vključuje preventivne, odzivne in sanacijske ukrepe.

- Preventivni ukrepi: elektrifikacija voznega parka, optimizacija prevozov, posek starih dreves ...
- Odzivni ukrepi: začasna ustavitev dejavnosti, odpravljanje posledic v sodelovanju z občino (čiščenje cest, sanacija poškodovane infrastrukture).
- Sanacijski ukrepi: pregled škode in sanacija, izboljšanje prihodnjih ukrepov.

Prizadete skupnosti lahko Skupini JHMB svoje pomisleke in potrebe sporočijo preko info točke oz. klicnih centrov ter e-maila, lahko pa svoje pobude podajo preko kanalov Mestne občine Maribor. Kanali so dostopni vsem prizadetim skupnostim.

Skupina JHMB podpira razpoložljivost teh kanalov z njihovim vzdrževanjem in nadgradnjo, z usmerjanjem pobud, prejetih preko Mestne občine Maribor, v ustrezne službe znotraj Skupine JHMB in s sestanki z občino za usklajevanje odzivov in iskanje optimalnih rešitev za prizadete skupnosti.

Skupina JHMB zagotavlja, da so komunikacijski kanali učinkoviti, odzivni in prilagojeni potrebam prizadetih skupnosti na naslednje načine:

- Spremljanje prejetih vprašanj, pomislekov in pobud in dodelitev odgovornim osebam oz. službam v obravnavo.
- Spremljanje odzivnosti, pregled prejetih najpogostejših vprašanj in iskanje sistemskih rešitev.
- Vključevanje deležnikov (predstavniki občine, druge organizacije).
- Povečanje vidnosti kanalov z objavami na spletnih straneh, v medijih.

Skupina JHMB še ni ocenjevala seznanjenosti prizadetih skupnosti s postopki za izražanje pomislekov, njihovo obravnavo in zaupanje vanje. Prav tako še nimamo vzpostavljene politike v zvezi z zaščito posameznikov, ki uporabljajo te postopke, pred povračilnimi ukrepi, čeprav kot družbeno odgovorno podjetje spoštujemo različna mnenja in pomisleke posameznikov.

S3-4 – Sprejemanje ukrepov v zvezi s pomembnimi vplivi na prizadete skupnosti ter pristopi k upravljanju pomembnih tveganj in izkoriščanju pomembnih priložnosti v zvezi s prizadetimi skupnostmi ter učinkovitost navedenih ukrepov

Vezano na prepoznane vplive na prizadete skupnosti smo v Skupini JHMB sprejeli naslednje ukrepe oziroma jih načrtujemo:

Zmanjšanje onesnaževanja zraka zaradi prometa:

- Elektrifikacija voznega parka: Naša podjetja se zavedajo vplivov onesnaževanja zraka, ki izhajajo iz prometa, zato smo sprejeli ukrep za postopno elektrifikacijo našega voznega parka. Cilj je zmanjšanje emisij CO₂ in drugih onesnaževal v zrak. Ta ukrep bo uveden postopoma v skladu s strateškimi usmeritvami MOM (OPVO do leta 2030) in v skladu s finančnimi zmožnostmi.
- Optimizacija poti in zmanjšanje števila prevozov: implementirali bomo sisteme za optimizacijo poti, da zmanjšamo število potrebnih prevozov, kar bo dodatno pripomoglo k zmanjšanju emisij in izboljšanju kakovosti zraka v prizadetih skupnostih. Za leto 2025 je predvidena optimizacija mestnega linijskega potniškega prometa.

Zmanjšanje hrupa in vplivov zaradi infrastrukturnih del:

- Uporaba tehnologij za zmanjšanje hrupa: za zagotavljanje, da se hrup zaradi gradbenih del zmanjša, bomo uporabljali tihe tehnologije in opremo, kjer je to mogoče, ter zagotovili, da bo delovanje teh naprav čim manj vplivalo na okolico.

Zmanjšanje svetlobnega onesnaževalca:

- Uvedba energetske učinkovitih svetlobnih teles: za zmanjšanje svetlobnega onesnaževalca v območjih, kjer izvajamo aktivnosti, postopno uvajamo zamenjavo starih z energetsko učinkovitimi LED svetilkami, ki so usmerjene na specifične površine in tako zmanjšujejo svetlobni smog.

Popravni ukrepi v zvezi z dejanskimi vplivi:

- Popravni ukrepi za onesnaževanje: če ugotovimo, da so naši postopki povzročili onesnaževanje, takoj uvedemo sanacijske ukrepe, kot so čiščenje kontaminiranih območij in zagotavljanje zdravju varnih razmer.

Skupina JHMB uporablja za določanje in izvajanje ukrepov za preprečevanje, blažitev in odpravo negativnih vplivov na prizadete skupnosti:

- prepoznavanje vplivov,
- opredelitev preventivnih in korektivnih ukrepov z upoštevanjem najboljših razpoložljivih tehnologij in finančnih zmožnosti,
- upoštevanje povratnih informacij prizadetih skupnosti in prilagajanje ukrepov.

Za preprečitev pomembnih negativnih vplivov na prizadete skupnosti zaradi naših praks sprejemamo tako ukrepe pred in med izvajanjem gradenj/projektov ter ob zaprtju objektov/dejavnosti, kar vključuje:

Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi in deležniki:

- Konzultacije s skupnostmi: pred začetkom večjih projektov se povežemo z lokalnimi skupnostmi, vključno s predstavniki prizadetih območij, da pridobimo povratne informacije o njihovih pomislekih in potrebah. To vključuje javna posvetovanja, forum, ki omogočajo skupnostim, da izražajo svoje mnenje in predlagajo morebitne rešitve.
- Družbeni dialog: vključujemo legitimne predstavnike skupnosti (npr. občine, predstavniki civilne družbe) v postopke odločanja, da zagotovimo, da so interesi skupnosti upoštevani v vseh fazah projekta.

Ocena vplivov na okolje

Pred začetkom gradbenih del izvajamo temeljite ocene vplivov na okolje, ki vključujejo vplive na lokalne skupnosti, zdravje ljudi in okolje.

Upravljanje okoljskih vplivov:

- Obvladovanje okoljskih tveganj: vse naše aktivnosti so podvržene strogim okoljskim predpisom, da preprečimo onesnaževanje zraka, vode in tal, ki bi lahko negativno vplivale na zdravje in dobrobit prizadetih skupnosti. To vključuje uporabo tehnologij za zmanjšanje emisij, učinkovito ravnanje z odpadki in zaščito naravnih virov.
- Zmanjšanje vplivov na promet: pri izvajanju projektov, ki vključujejo povečanje prometa, sprejemamo ukrepe za zmanjšanje hrupa, onesnaževalcev in zastojev, kar lahko negativno vpliva na lokalne skupnosti.
- Načrti za zapiranje in sanacijo: pri zapiranju ali prekinitvi obratovanja izvedemo ustrezno sanacijo območja ter zagotavljamo, da so prebivalci in okolje ustrezno zaščiteni pred

morebitnimi negativnimi vplivi, ki bi nastali ob zaprtju objekta ali dejavnosti. To vključuje odstranjevanje opreme, čiščenje okolja in vračanje zemljišč v prvotno stanje, kadar je to mogoče.

Za zagotavljanje razpoložljivosti postopkov za zagotovitev ali omogočanje popravnih ukrepov v primeru pomembnih negativnih vplivov na prizadete skupnosti sledimo pristopu, ki vključuje več ključnih elementov:

Vzpostavitev pritožbenih mehanizmov:

Obstoječi pritožbeni mehanizmi: Imamo vzpostavljene kanale, preko katerih prizadete skupnosti lahko izrazijo pomisleke glede naših vplivov, kot so onesnaževalci, hrup, svetlobno onesnaževanje itd. (info točke, klicni centri).

Ocena in implementacija popravnih ukrepov:

- Hitro ukrepanje: ko so identificirani negativni vplivi, ki potrebujejo popravek, se nemudoma izvede ocena in določitev potrebnih popravnih ukrepov. Ukrepi se izvajajo hitro in učinkovito v smislu hitre odprave škodljivih posledic, z jasno opredeljenimi odgovornostmi, da se zagotovi hitro odpravljanje težav.
- Primeri popravnih ukrepov: ti ukrepi lahko vključujejo zmanjšanje emisij onesnaževalcev, uvedbo tehnologij za zmanjšanje hrupa, spremembe v načinu delovanja, optimizacijo delovnih ur za zmanjšanje motenj za lokalno prebivalstvo, popravilo poškodovane infrastrukture ali ponudba kompenzacij za prizadete.

Skupini JHMB doslej še niso bile sporočene resne težave in incidenti v zvezi s človekovimi pravicami, povezanimi s prizadetimi skupnostmi.

Za obvladovanje pomembnih vplivov, povezanih s prizadetimi skupnostmi, skupina običajno dodeli vire na več ravneh, vključno z ljudmi, finančnimi sredstvi in operativnimi postopki, ki so potrebni za učinkovito obvladovanje teh vplivov. Dodeljevanje virov in vključevanje notranjih funkcij v upravljanje vplivov je ključno za zagotavljanje dolgoročnega pozitivnega učinka na prizadete skupnosti in za odpravo negativnih vplivov.

- **Človeški viri:** za upravljanje z vplivi na skupnosti so dodeljeni usposobljeni strokovnjaki za področje trajnostnega razvoja, družbene odgovornosti, okolja in človekovih pravic. To vključuje strokovnjake za oceno tveganj, komunikacijo z zainteresiranimi stranmi, oblikovanje in izvajanje politik ter oceno učinkov na skupnosti.
- **Finančni viri:** dodeljevanje sredstev za izvajanje konkretnih ukrepov v skupnostih, kot so kompenzacijski ukrepi za prizadete skupnosti, sredstva za razvoj lokalne infrastrukture, okoljske projekte ali socialno odgovorne projekte, ki podpirajo izboljšanje kakovosti življenja.

- **Tehnološki in infrastrukturni viri:** Skupina JHMB investira v infrastrukturo za spremljanje okoljskih vplivov (npr. meritve onesnaževanj) ali v tehnologijo, ki omogoča boljše obvladovanje vplivov na skupnosti.

S3-5 – Cilji v zvezi z upravljanjem pomembnih negativnih vplivov, spodbujanjem pozitivnih vplivov ter upravljanjem pomembnih tveganj in priložnosti

V Skupini JHMB še nimamo vzpostavljenih metrik in ciljev z namenom zmanjšanja negativnih vplivov na prizadete skupnosti, ker smo te vplive šele opredelili, hkrati trenutno nimamo dovolj podatkov in jasnih smernic za določitev ciljev.

Skupina JHMB spremlja učinkovitost ukrepov zgolj skozi realizacijo ukrepov (število elektrificiranih vozil, obseg optimiziranja transportnih poti, količina energetske učinkovitosti svetil ...), ne spremlja pa učinkovitosti v smislu, kaj to pomeni za prizadete skupnosti.

ESRS S4 Potrošniki in končni uporabniki

V Skupini JHMB smo na osnovi analize dvojne pomembnosti na področju potrošnikov in končnih uporabnikov prepoznali naslednje pomembne podteme in podpodteme ter znotraj njih naslednje vplive, tveganja in priložnosti:

Tabela 67: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti Skupine JHMB na področju potrošnikov in končnih uporabnikov

		Vrednostna veriga			Časovni okvir		
		Navzgor	Lastno poslovanje	Navzdol	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročno
Vplivi na potrošnike in/ali končne uporabnike, povezani z informacijami							
Zasebnost							
Dostop do osebnih podatkov	Morebitni negativni vpliv		X	X			X
Kibernetski napad	Tveganje		X		X		
Finančna vlaganja v opremo in izobraževanje	Tveganje		X		X		
Socialna vključenost potrošnikov in/ali končnih uporabnikov							
Odgovorne tržne prakse							
Odgovorne prakse komuniciranja in vključevanja potrošnikov in končnih uporabnikov	Dejanski pozitivni vpliv		X	X			X
Neizpolnjevanje potreb potrošnikov in posledično njihovo nezadovoljstvo	Tveganje		X			X	
Razvoj novih storitev in s tem novega vira dohodka	Priložnost		X			X	
Kakovost storitev							
Moteno izvajanje GJS	Morebitni negativni vpliv		X				X

SBM-3 – Pomembni vplivi, tveganja in priložnosti ter njihova povezanost s strategijo in poslovnim modelom

Razkritje glede pomembnih vplivov, tveganj in priložnosti na podlagi ESRS 2 zajema vse potrošnike in/ali končne uporabnike, na katere lahko Skupina JHMB pomembno vpliva. To vključuje vplive, povezane z lastnimi dejavnostmi Skupine in proizvodi oziroma storitvami Skupine ter njenimi poslovnimi odnosi v vrednostni verigi.

Podjetja Skupine JHMB s svojimi dejavnostmi in vrednostno verigo vplivajo na širok spekter potrošnikov in končnih uporabnikov, in sicer:

- **Potrošnike in/ali končne uporabnike ključnih storitev, kot so vodooskrba, ogrevanje, komunalne storitve:**

Motnje pri izvajanju storitev, kot so motnje z vodooskrbo, izpad ogrevanja, motnje oz. izpadi odvoza odpadkov lahko vplivajo na zdravje prebivalcev, zlasti ranljivih skupin (starejših, bolnikov, otrok).

- **Potrošnike in/ali končne uporabnike storitev, ki lahko negativno vplivajo na njihove pravice do zasebnosti, varstva osebnih podatkov, svobode izražanja in nediskriminacije:**

Uporabniki ključnih storitev Skupine JHMB so lahko izpostavljeni tveganju v zvezi z varstvom osebnih podatkov. To velja predvsem za uporabniške storitve, kjer se obdelujejo osebni podatki, kot so sistemi za spremljanje porabe toplotne energije, vode, prijava napak, naročanje storitev in druge digitalizirane storitve. Varnost podatkov je zato ključnega pomena, da prepreči morebitne zlorabe in nepooblaščen dostop do osebnih informacij uporabnikov.

- **Potrošnike in/ali končne uporabnike, ki so odvisni od točnih in dostopnih informacij v zvezi s storitvami:**

Skupina JHMB izvaja storitve, pri katerih so pravočasne in učinkovite informacije ključne za uporabnike. To vključuje:

- obveščanje o načrtovanih in nenačrtovanih prekinitev oskrbe z vodo in toplotno energijo;
- informacije o prometnih zamudah in spremembah vozniških redov javnega prevoza;
- napotke o pravilni uporabi komunalnih storitev (ločevanje odpadkov, urniki odvoza odpadkov ipd.);
- informacije o delnih zaporah občinskih cest zaradi njihovega vzdrževanja, motenem delovanju prometne signalizacije;
- informacije o vzdrževalnih delih na mestu spomina – mariborskih pokopališčih.

Pomanjkanje točnih informacij ali nejasna komunikacija bi lahko povzročila škodljive posledice za uporabnike, zato je odgovorno obveščanje ključnega pomena.

- **Potrošnike in/ali končne uporabnike, ki so posebej ranljivi za vplive na zdravje ali zasebnost ali vplive, ki izhajajo iz strategije za trženje in prodajo:**

Med ranljive skupine uporabnikov spadajo otroci, starejši, osebe s posebnimi potrebami in finančno ranljivi posamezniki. Ti uporabniki so lahko posebej prizadeti v primeru motenj pri izvajanju storitev, kot so izpadli ogrevanja v zimskih mesecih ali težave pri dostopu do pitne vode.

Negativni vplivi dejavnosti Skupine JHMB so povezani predvsem z izvajanjem ključnih javnih storitev, ki vplivajo na kakovost življenja prebivalcev. Ti vplivi so lahko sistemski, incidentni ali povezani s poslovnimi odnosi, odvisno od posebnih situacij:

● **Sistemski vplivi:**

- Motenje ključnih javnih storitev: vplivi, povezani z izpadi oskrbe s toploto, vodo in javnim prevozom, odvozom odpadkov, pluženjem, vzdrževanjem cest in zelenih površin, so del infrastrukture, ki je izpostavljena različnim vplivom (npr. vremenskim vplivom, tehničnim okvaram, investicijskim ciklom).
- Zasebnost in varstvo podatkov: obdelava storitev osebnih podatkov uporabnika, kot so digitalne evidence porabe, lahko predstavlja sistemski vpliv, če ni ustrezno zaščiten.

● **Incidentni vplivi:**

- Tehnične napake: posamezni incidenti, kot so večji izpadi oskrbe z vodo ali toploto, lahko začasno vplivajo na uporabnike in povzročijo škodljive učinke ali celotno ogrožajo zdravje ranljivih skupin.
- Napake v komunikaciji: nepravočasno ali napačno obveščanje uporabnikov o pomembnih dogodkih (npr. izpadih, spremembah v storitvah) lahko povzroči zmedo ali težave pri prilagajanju na spremenjene pogoje.

● **Vplivi, povezani s poslovnimi odnosi:**

- Podizvajalci in partnerji: Skupina JHMB sodeluje z različnimi poslovnimi partnerji (npr. vzdrževalci infrastrukture, izvajalci prevozov, komunikacijski partnerji). Če ti partnerji ne delujejo skladno z visokimi standardi družbene odgovornosti, lahko pride do negativnih vplivov na storitve uporabnikov.
- Tržne in komunikacijske prakse: Če partnerji pri promocijskih storitvah uporabljajo neprimerne pristope (npr. usmerjeno trženje do ranljivih skupin, netransparentne prakse), bi to lahko predstavljalo tveganje za poslovne uporabnike.

Skupina JHMB se aktivno ukvarja z zmanjševanjem teh negativnih vplivov z izboljšanjem procesov obveščanja, vlaganjem v trajnostno infrastrukturo in tesnim sodelovanjem z deležniki, da bi preprečila tako sistemske kot incidentne motnje in zagotovila visoke standarde poslovnih odnosov.

● **Pozitivni vplivi zaradi odgovornih praks komuniciranja in vključevanja**

Skupina JHMB lahko z odgovornim komuniciranjem in vključevanjem uporabnikov izboljša kakovost storitev. Med pozitivnimi vplivi so:

- transparentno in pravočasno obveščanje o spremembah in motnjah v izvajanju storitve, kar uporabniku omogoča pravočasno prilagajanje;
- vključevanje lokalnih skupnosti in deležnikov v načrtovanje projektov, s čimer se zmanjša morebitni negativni vplivi na prebivalce;
- uvajanje digitalnih in dostopnih komunikacijskih kanalov, ki zagotavljajo učinkovit dostop do informacij vsem uporabnikom, vključno z ranljivimi skupinami;
- izboljšanje sodelovanja z občani pri načrtovanju trajnostnih rešitev, ki prispevajo k boljšemu življenjskemu okolju in dolgoročno ocenjujejo negativne vplive na zdravje in dobrobit prebivalstva.

Pozitivni vplivi odgovornih praks komuniciranja in vključevanja JHMB zadevajo različne skupine uporabnikov, ki so neposredno ali posredno vključene v storitve podjetja:

- **Gospodinjstva in posamezniki:** Transparentno obveščanje jim omogoča pravočasno prilagajanje na morebitne motnje v storitvah, digitalni komunikacijski kanali pa izboljšajo dostop do informacij, zlasti za starejše in gibalno ovirane osebe.
- **Lokalne skupnosti:** Vključevanje prebivalcev v načrtovanje projektov omogoča zmanjšanje negativnih vplivov na okolje in kakovost bivanja ter krepí zaupanje v odločitve podjetja.
- **Podjetja in javne ustanove:** Pravočasne informacije o spremembah v izvajanju storitev jim omogočajo nemoteno poslovanje, sodelovanje pri trajnostnih rešitvah pa podpira njihov prehod na okolju prijaznejše prakse.
- **Ranljive skupine:** Uvedba dostopnih komunikacijskih kanalov zagotavlja enakopravnejši dostop do informacij in storitev, kar prispeva k zmanjšanju socialnih neenakosti.

Razumevanje tega, kako so lahko potrošniki in/ali končni uporabniki s posebnimi značilnostmi ali potrošniki in/ali končni uporabniki, ki uporabljajo določene proizvode ali storitve, izpostavljeni večjemu tveganju škode, smo v Skupini JHMB razvili na podlagi več virov informacij, kot so analiza uporabniških podatkov, odzivi skupnosti, sodelovanje z nadzornimi organi ter spremljanje tržnih in okoljskih trendov. Pri tem so identificirane ključne ranljive skupine in tveganja, ki lahko bolj izrazito škodujejo.

Te ranljive skupine so:

- Starejši uporabniki in osebe z oviranostmi (npr. večja odvisnost od javnega prevoza).
- Otroci in mladostniki (npr. odvisnost od javnega prevoza).
- Socialno in finančno ranljive skupine (npr. vpliv povečanja cen storitev, odvisnost od subvencioniranih programov).
- Uporabniki z omejenim dostopom do digitalnih informacij (npr. osebe brez internetnega dostopa ali digitalnih spretnosti, ki so bolj odvisne od klasičnih komunikacijskih kanalov).

Ključna tveganja za ranljive skupine so:

- Tveganja, povezana z izpadnimi storitvami: motnje pri oskrbi z vodo, toploto, odvozom odpadkov ali javnim prevozom lahko posebej prizadenejo ranljive skupine, ki nimajo enostavnih alternativ (npr. starejši, bolniki, šolarji).
- Tveganja zaradi onesnaževanja: emisije iz prometa in energetike lahko bolj prizadenejo otroke, starejše in osebe z dihalnimi težavami.
- Tveganja zaradi pomanjkanja informacij: finančno ranljivi uporabniki in starejši pogosto težje dostopajo do informacij o spremembah storitev.
- Tveganje pri zaščiti osebnih podatkov: storitev digitalizacije prinaša tveganje za zlorabo osebnih podatkov, posebej za uporabnike z manj digitalnega znanja.

Pomembna tveganja in priložnosti za Skupino JHMB

Skupina JHMB je močno odvisna od zadovoljstva potrošnikov in končnih uporabnikov, saj zagotavlja ključne javne storitve, kot so oskrba z energijo, vodo, ravnanje z odpadki in javnim prevozom. Tako tveganja in priložnosti, povezane z uporabniki, neposredno vplivajo na uspešnost poslovanja podjetja. Kot pomembna smo prepoznali naslednja tveganja in priložnost:

● **Kibernetski napad**

Opis tveganja: Storitve digitalizacije pri uporabi naprednih informacijskih sistemov poveča tveganje za kibernetske napade, ki bi lahko povzročili krajo ali zlorabo osebnih podatkovnih uporabnikov, motnje v delovanju storitve ali celo popoln izpad ključne infrastrukture.

→ **Možni vplivi na Skupino JHMB:**

- Kršenje varnosti osebnih podatkov potrošnikov in pravnih obveznosti (npr. GDPR).
- Izguba zaupanja javnosti in negativna percepcija podjetja.
- Potencialni stroški za obnovo sistemov in izboljšanje varnostnih ukrepov.

● **Finančna vlaganja v opremo in izobraževanje**

Opis tveganja: Nenehno posodabljanje infrastrukture in vlaganje v izobraževanje zaposlenih predstavlja pomembne stroške, ki lahko vplivajo na finančno stabilnost podjetja.

→ **Možni vplivi na Skupino JHMB:**

- Višji operativni stroški, ki lahko vplivajo na cenovno politiko storitev.
- Možne zamude pri izvedbi investicij zaradi zmanjšanja finančnih virov.
- Povečanje odvisnosti od državnih in evropskih subvencij za razvojne projekte.

● **Neizpolnjevanje potreb potrošnikov in naknadno njihovo nezadovoljstvo**

Opis tveganja: Uporabniki pričakujejo zanesljive in kakovostne storitve. Če podjetje ne sledi njihovim potrebam, lahko pride do nezadovoljstva, pritožb.

→ **Možni vplivi na Skupino JHMB:**

- Negativni javni odzivi in slab ugled podjetja.
- Povečano število pritožb in zahtevkov za odškodnine.

● Priložnost: **Razvoj novih storitev in s tem novega vira dohodka**

Opis priložnosti: Nenehni razvoj in izboljšanje dejavnosti podjetja, da razširi svoje delovanje in ustvari dodatne prihodke, ki ustrezajo bolj zadostnim potrebam uporabnikov.

→ **Možni pozitivni vplivi na Skupino JHMB:**

- Razvoj pametnih energetskega rešitev – npr. napredni sistem daljinskega ogrevanja, prilagajanje porabe energije v realnem času, uvajanje obnovljivih virov energije.
- Digitalizacija storitev – uvedba novih digitalnih platform za boljšo komunikacijo in enostavnejšo uporabo storitev (npr. mobilne aplikacije za javni prevoz, obveščanje o odpadkih, e-računi za komunalne storitve).
- Trajnostne rešitve za skupnost – npr. krožno gospodarstvo v ravnanju z odpadki, inovativni načini recikliranja in ponovne uporabe virov.
- Partnerstva in EU projekti – sodelovanje z drugimi podjetji in institucijami na projektih za izboljšanje mestne infrastrukture in trajnostnih rešitev.

Z ustreznim upravljanjem tveganj in proaktivnim iskanjem priložnosti lahko Skupina JHMB še naprej krepi svoj položaj kot zanesljiv in trajnostno usmerjen ponudnik javnih storitev.

S4-1 – Politike v zvezi s potrošniki in končnimi uporabniki

Trenutno v Skupini JHMB nimamo posebnih politik, ki bi bile neposredno osredotočene na potrošnike in končne uporabnike. So pa slednji vključeni v nekatere splošne politike (več o njih najdete v poglavju ESRS 2 MDR-P), kot sta ti, navedeni spodaj.

Tabela 68: Politike v zvezi s potrošniki in končnimi uporabniki na ravni Skupine JHMB

Ime politike	Teme, zajete v politiki	Obseg politike
Politika družbene in okoljske odgovornosti Skupine JHMB	Strategija vračanja v okolje Podpora trajnostno naravnanim projektom Pospeševanje neprofitnih človekoljubnih dejavnosti Zavezanost k zaščiti narave in njenih virov	Uporabnike – ranljive skupine, nevladne organizacije, podjetja na območju delovanja Skupine JHMB
Etični kodeks JHMB	Temeljne vrednote – poštenost, zakonitost, zaupanje, spoštovanje, nepristranskost Temeljna načela – skrbnost, odgovornost, izogibanje nasprotja interesov, spoštovanje človekovih pravic	Zaposlene in vse deležnike podjetja JHMB

Skupina JHMB se zavezuje k spoštovanju človekovih pravic potrošnikov in končnih uporabnikov v skladu s slovensko zakonodajo, med drugim z Ustavo RS.

Splošni pristop podjetja k spoštovanju človekovih pravic potrošnikov in/ali končnih uporabnikov

Dostopnost in pravičnost

- Vsem uporabnikom zagotavljamo dostop do ključnih storitev (npr. ogrevanje, vodovod, javni prevoz, ravnanje z odpadki) brez diskriminacije.

Varovanje osebnih podatkov in pravica do zasebnosti

- Uporabniški podatki se obdelujejo v skladu z GDPR in drugimi relevantnimi predpisi.
- Izvajamo ukrepe za zaščito pred zlorabo osebnih podatkov in kibernetскими napadi.

Vpliv na zdravje in varnost uporabnikov

- Spremljamo kakovost vode in vpliv energetskih virov na lokalno okolje.
- Preprečujemo škodljive vplive na zdravje (npr. zmanjševanje emisij pri ogrevanju, zagotavljanje varne infrastrukture v javnem prevozu).

Splošni pristop podjetja k sodelovanju s potrošniki in/ali končnimi uporabniki

- Spodbujamo odprto in dvosmerno komunikacijo, kjer potrošniki in končni uporabniki postanejo ključni partnerji pri oblikovanju in izboljševanju naših storitev.
- Uvajamo digitalne in dostopne komunikacijske kanale, ki zagotavljajo enak dostop do informacij vsem uporabnikom, vključno z ranljivimi skupinami.

Splošni pristop podjetja k popravnemu ukrepu za vplive na človekove pravice

Mehanizmi za prijavo nepravilnosti

- Vzpostavljen je sistem za pritožbe in pobude uporabnikov, ki omogoča hitro obravnavo težav.
- Uporabniki se lahko prijavijo prek spletnih obrazcev, telefonskih linij ali fizičnih info-točk.

S4-2 – Postopki za sodelovanje s potrošniki in končnimi uporabniki v zvezi z vplivi

Pristopi Skupine JHMB so zasnovani tako, da aktivno sodelujemo s prizadetimi uporabniki.

Neposredno sodelovanje s prizadetimi potrošniki: V primeru motenj v oskrbi, kot so izpadi ogrevanja, vode, odvoza odpadkov, javnih prevozov, zbiramo povratne informacije neposredno od uporabnikov preko našega kontaktnega centra, telefonskih klicev, e-pošte in spletnih obrazcev.

Sodelovanje z lokalnimi predstavniki: Zlasti pri večjih projektih, kot so infrastruktura za ogrevanje ali obnovljivi viri, spremembe na področju ravnanja z odpadki, sodelujemo z lokalnimi predstavniki, občinami in nevladnimi organizacijami, ki predstavljajo interese skupnosti in potrošnikov.

V Skupini JHMB smo sprejeli tudi določene ukrepe za vključevanje stališč ranljivih in marginaliziranih skupin, kot so invalidi, otroci in starejši, v naše dejavnosti. Gre za prilagojene storitve, s katerimi zagotavljamo dostopnost storitev za vse (prilagojeni formati obveščanja, dostopne spletne strani).

S4-3 – Postopki za popravni ukrep v zvezi z negativnimi vplivi in kanali, po katerih lahko potrošniki in končni uporabniki izrazijo pomisleke

V Skupini JHMB imamo vzpostavljene postopke za obravnavo in uravnavanje negativnih vplivov, ki nastanejo zaradi naših storitev, vključno z vprašanji dostopa do osebnih podatkov in motenim izvajanjem ključnih storitev (kot so izpadi ogrevanja, vode, odvoza odpadkov, potniškega prometa).

- **Prepoznavanje in obravnavanje težav:** Ko ugotovimo, da je prišlo do negativnega vpliva, najprej izvedemo analizo vzroka težave (npr. napaka v sistemu, varnostna kršitev). Določimo obseg vpliva, kdo so prizadeti uporabniki in katere storitve so bile motene.
- **Obveščanje uporabnikov:** O vplivih nemudoma obvestimo prizadete uporabnike (npr. preko elektronske pošte, sporočila na spletni strani ali preko družbenih medijev). S tem jim sporočamo, da izvajamo ustrezne ukrepe (npr. začasna prekinitev storitve, zaščita osebnih podatkov ali druge potrebne prilagoditve).
- **Popravilni ukrepi:** Ko je težava prepoznana, upoštevamo ukrepe za odpravo napak in preprečitev ponovnega nastanka težave.

V Skupini JHMB smo vzpostavili več kanalov za izražanje pomislekov in pritožb s strani naših potrošnikov in končnih uporabnikov. Ti kanali so zasnovani tako, da zagotavljajo enostaven dostop in učinkovit odziv na morebitne misli uporabnikov glede naših storitev in vplivov, ki jih povzročamo.

- **Klicni center za pomoč uporabnikom:** Imamo klicno številko, ki je na voljo za pomoč uporabnikom v primerih težav, vprašanj ali pritožb. Naša služba za pomoč uporabnikom je dosegljiva vsak delovni dan, da odgovori na vprašanja in reši morebitne težave, povezane z našimi storitvami.
- **Elektronski obrazci in e-pošta:** Za potrošnike, ki želijo posredovati pisne pripombe ali pritožbe, imamo na naši spletni strani obrazce za enostavno oddajo pripomb. Prav tako se lahko obrnejo na nas preko elektronske pošte, kjer se odzivamo v najkrajšem možnem času.
- **Spletne platforme in družbeni mediji:** Uporabnikom omogočamo, da preko naših profilov na družbenih medijih (Facebook) izrazijo svoje misli, kar omogoča hitro javno komunikacijo, ki je dostopna vsem uporabnikom.

Poleg omenjenih kanalov je v naših pogodbenih odnosih s poslovnimi partnerji in dobavitelji jasno določeno, da morajo obstajati ustrezni kanali za podporo uporabnikom, če je to potrebno in smiselno. To vključuje zagotavljanje, da so pritožbeni postopki jasno opredeljeni in da so te storitve na voljo brez omejitev za vse končne uporabnike.

V Skupini JHMB spremljamo izpostavljena in obravnavana vprašanja ter zagotavljamo učinkovitost naših komunikacijskih kanalov s spremljanjem in evidentiranjem primerov. Pomisleki, pritožbe ali vprašanja, ki jih uporabniki posredujejo preko naših komunikacijskih kanalov, so evidentirani v našem sistemu za upravljanje pritožb. Vsak primer je spremljan od začetka do zaključka, vključno z vsemi interakcijami s potrošnikom in sprejetimi ukrepi. Na ta način lahko zagotovimo, da ni noben primer zanemaren ali nerešen.

Medtem pa še ne spremljamo in ocenjujemo seznanjenosti naših potrošnikov in končnih uporabnikov s strukturami in postopki za izražanje pomislekov, ki potrebujejo našo obravnavo, ter njihovega zaupanja vanje. Skupina JHMB prav tako nima vzpostavljene konkretne politike za zaščito posameznikov pred povračilnimi ukrepi, če uporabljajo naše kanale za izražanje pomislekov ali potreb, vendar kot družbeno odgovorno podjetje zagotavljamo, da so vsi uporabniki zaščiteni pred negativnimi posledicami, kot so diskriminacija ali povračilni ukrepi, kar omogoča varen in zaupljiv način za obravnavo njihovih pomislekov.

S4-4 – Sprejemanje ukrepov v zvezi s pomembnimi vplivi na potrošnike in končne uporabnike ter pristopi k upravljanju pomembnih tveganj in izkoriščanju pomembnih priložnosti v zvezi s potrošniki in končnimi uporabniki ter učinkovitost navedenih ukrepov

Za blažitev prepoznanih morebitnih negativnih vplivov na končne uporabnike v Skupini JHMB trenutno izvajamo ali načrtujemo naslednje ukrepe:

Za vpliv, vezan na dostop do osebnih podatkov:

- **Izboljšanje varnostnega sistema:** Za zaznavanje in preprečevanje kibernetских napadov. To vključuje posodobitve in izboljšave varnostnih protokolov ter implementacijo naprednih zaščitnih mehanizmov – v izvajanju.
- **Omejitev zbiranja osebnih podatkov:** Na nujno potrebne informacije, s ciljem zmanjšanja tveganja nepooblaščenega dostopa in zlorabe osebnih podatkov – delno že v izvajanju.
- **Izvajanje izobraževanj za zaposlene:** Usmerjenost na pravilno ravnanje z osebnimi podatki, zaščito podatkov in zagotavljanje skladnosti z zakonodajo (npr. GDPR) – v izvajanju za zaposlene, ki delajo na tem področju.

Za vpliv, vezan na moteno izvajanje GJS:

- Povečanje vlaganj v vzdrževanje in posodobitev infrastrukture: Z investicijami zagotavljamo stabilnost in trajnostno učinkovitost ključnih objektov ter posodobitev objektov, vozil – v izvajanju.
- Uvedba hitrejših postopkov za rešitev napake: Za takojšnje reševanje težav ter zagotavljanje alternativnih rešitev v primeru izpadov – v izvajanju.
- Vzpostavitev dodatne zmogljivosti za nujne primere: Na primer, rezervni energetske viri in alternativne transportne poti, ki uporabljajo nemoteno delovanje v primeru izrednih razmer – v izvajanju.
- Krepitev sodelovanja z lokalno skupnostjo: Za boljšo koordinacijo pri motnjah in povečanje občutka varnosti uporabnikov – načrtovano.
- Povečanje dostopnosti službe za pomoč uporabnikom: Z izboljšanjem časovnega odziva in širše dostopnosti – načrtovano.
- Zbiranje povratnih informacij uporabnikov: Zbiranje povratnih informacij od uporabnikov, da jih lahko prilagodimo izboljšavam in storitvam za njihove potrebe in želje – delno v izvajanju.

Za krepitev pozitivnega vpliva odgovorne prakse komuniciranja in vključevanja potrošnikov in končnih uporabnikov izvajamo:

- Obveščanje potrošnikov o odgovornem ravnanju z okoljem (trajnostni viri energije, učinkovita raba energije, trajnostne zasaditve na grobnih mestih, odgovorno ravnanje z odpadki ...).
- Vključevanje potrošnikov in končnih uporabnikov v ozaveševalne programe (predavanja, ekološke delavnice, vodeni ogledi ...).

Z aktivnostmi vplivamo na pozitivne spremembe v obnašanju uporabnikov. Tako lahko z odgovornim komuniciranjem zmanjšamo tveganje za napačno uporabo storitev ali proizvodov, saj si uporabnik zagotovi jasne in točne informacije, kar prispeva k večji varnosti in zadostnemu izpolnjevanju njihovih potreb.

Učinkovitost zgoraj omenjenih ukrepov spremljamo na naslednje načine:

Dostop do osebnih podatkov

- Izvajanje varnostnih analiz in testov.
- Optimizacija obrazcev za zbiranje podatkov.
- Beleženje udeležbe zaposlenih na izobraževanjih.

Moteno izvajanje GJS

- Beleženje vzdrževalnih del in števila okvar.
- Beleženje števila rešenih in nerešenih težav.

Odgovorne prakse komuniciranja

- Beleženje ozaveščevalnih srečanj.
- Arhiviranje obvestil (arhiv fizičnih obvestil, arhiv spletni objav in objav na družbenih omrežjih).

Za obvladovanje pomembnih tveganj in priložnosti, povezanih z vplivi na potrošnike in končne uporabnike, izvajamo ali načrtujemo naslednje ukrepe.

Kibernetski napad

Ukrepi za zmanjšanje tveganja:

- Redne varnostne revizije in testiranje ranljivosti IT-sistemov – v izvajanju.
- Izobraževanje zaposlenih o kibernetskih tveganjih in zaščiti podatkov – v izvajanju.
- Naložbe v napredni varnostni sistem in kibernetsko zaščito – v izvajanju.

Finančna vlaganja v opremo in izobraževanje

Ukrepi za zmanjšanje tveganja:

- Optimizacija investicijskih strategij in iskanje dodatnih virov financiranja – v izvajanju.
- Partnerstva z zunanjimi strokovnjaki za optimizacijo stroškov izobraževanja.

Neizpolnjevanje potreb potrošnikov in naknadno posledično nezadovoljstvo

Ukrepi za zmanjšanje tveganja:

- Redno spremljanje zadovoljstva uporabnikov in izvajanje ankete za prilagajanje storitev njihovim potrebam – delno v izvajanju, bolj redno načrtovano v nadaljevanju.
- Izboljšanje komunikacije z uporabniki, vključno s hitrim odzivom na pritožbe in transparentnim obveščanjem o spremembah – v izvajanju.
- Stalno vlaganje v izboljšanje kakovosti storitev in zagotavljanje alternativnih rešitev na primeru izpadov (npr. obveščanje o motnjah v oskrbi, zagotavljanje nadomestnih prevozov itd.) – v izvajanju.

Razvoj novih storitev in s tem novega vira dohodka

Ukrepi za izkoriščanje priložnosti:

- Aktivno raziskovanje novih tehnoloških in trajnostnih rešitev – v izvajanju.
- Sodelovanje z inovativnimi podjetji, raziskovalnimi inštituti in občinami pri razvoju novih storitev – v izvajanju.
- Iskanje dodatnih finančnih virov (EU skladi, državni razpisi) za razvoj inovativnih in trajnostnih projektov – v izvajanju.
- Izboljšanje uporabniških izkušenj, da bi povečali zadovoljstvo pri uporabi novih storitev – v izvajanju.

Preprečevanje negativnih vplivov na potrošnike in končne uporabnike zagotavljamo na naslednje načine:

- **Transparentnost in odgovornost pri trženju in prodaji**

- Ukrep: pri trženju in prodaji naših storitev in produktov zagotavljamo, da so vse informacije jasne in ne zavajajoče. Na ta način zagotavljamo, da potrošniki ne bi sprejeli odločitve na podlagi napačnih ali pomanjkljivih informacij, kar bi lahko povzročilo škodljive posledice za njihovo zdravje ali finančno stanje.
- Pristop v primeru napetosti: če bi se pojavile napetosti med poslovnimi pritiski (kot so potrebe po povečanju prodaje) in zagotavljanjem transparentnosti, bomo vedno prednostno izbrali etičen pristop, ki zagotavlja dolgotrajno zaupanje potrošnikov, tudi če to pomeni počasnejšo rast na račun večje odgovornosti.

- **Zaščita zasebnosti in varnosti osebnih podatkov**

- Ukrep: vse podatke, zbrane v okviru naših storitev, obdelujemo v skladu z najstrožjimi standardi varstva osebnih podatkov (GDPR). To vključuje anonimnost podatkov, kadar je to mogoče, ter uporabo varnostnih ukrepov, kot je šifriranje in zaščita pred nepooblaščenim dostopom. Na ta način preprečujemo morebitne zlorabe podatkov, ki bi lahko vplivale na pravice in zasebnost naših uporabnikov.
- Pristop v primeru napetosti: če bi se pojavila napetost med potrebami za boljšo uporabniško izkušnjo (npr. zbiranje večjih količin podatkov za osebno storitev) in zaščito zasebnosti, bo podjetje vedno prednostno zaščitilo uporabniške pravice do zasebnosti in varnostnih podatkov.

- **Preprečevanje vplivov na ranljive uporabnike (npr. finančno ranljivi posamezniki, otroci)**

- Ukrep: zavedamo se, da so določene skupine uporabnikov bolj ranljive na negativne vplive naših storitev, zato sprejemamo ukrepe za zaščito teh uporabnikov. Na primer, za finančno ranljive stranke ponujamo dostopnejše možnosti plačila. Za otroke in mladoletne osebe zagotavljamo, da naše trženjske prakse niso usmerjene nanje in da so vse naše storitve varne za vse starostne skupine.
- Pristop v primeru napetosti: v primeru napetosti med poslovnimi pritiski in zaščito ranljivih uporabnikov bomo vedno sprejeli odločitve, ki prednostno varujejo njihov interes. Na primer, kljub morebitnemu povečanju prihodkov bomo omejili trženje storitev, ki bi lahko negativno vplivale na ranljive skupine.

Za obvladovanje pomembnih vplivov, povezanih s potrošniki in/ali končnimi uporabniki, Skupina JHMB dodeljuje različne vire in vključuje različne notranje funkcije, ki skrbijo za obvladovanje negativnih vplivov ter spodbujajo pozitivne vplive na uporabnike:

- **Človeški viri in notranje funkcije:** Dodeljeni so strokovnjaki za področje varstva osebnih podatkov, zaščite uporabnikov in komunikacije z uporabniki. To vključuje zaposlene na področju pravne službe, IT službe, oddelka za kakovost in varnost, kadrovske službe in službe za komuniciranje, ki aktivno sodelujejo pri izvajanju ukrepov za zaščito potrošnikov.

- Finančni viri: Dodeljeni so proračuni za izobraževanje in ozaveščanje potrošnikov o odgovornem ravnanju do okolja.

Za Skupino JHMB je ključno stalno spremljanje vplivov lastnih poslovnih praks na potrošnike in končne uporabnike. S tem izkažemo svojo zavezanost k zagotavljanju zaščite potrošnikov in končnih uporabnikov, hkrati pa izkazujemo prizadevanja za obvladovanje poslovnih pritiskov na način, ki je v skladu z odgovornostjo do svojih strank in uporabnikov.

Do sedaj niso bile sporočene resne težave ali incidenti v zvezi s človekovimi pravicami, povezanimi s potrošniki in/ali končnimi uporabniki.

S4-5 – Cilji v zvezi z upravljanjem pomembnih negativnih vplivov, spodbujanjem pozitivnih vplivov ter upravljanjem pomembnih tveganj in priložnosti

V Skupini JHMB še nimamo vzpostavljenih ciljev in povezanih metrik z namenom zmanjšanja negativnih vplivov in tveganj ter krepitev pozitivnih vplivov izkoriščanja priložnosti s področja potrošnikov in končnih uporabnikov, ker smo te vplive, tveganja in priložnost šele opredelili.

ESRS G – UPRAVLJANJE

ESRS G1 Poslovno ravnanje

V Skupini JHMB smo na osnovi analize dvojne pomembnosti na področju poslovnega ravnanja prepoznali naslednje pomembne podteme ter znotraj njih naslednje vplive, tveganja in priložnosti:

Tabela 69: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti Skupine JHMB na področju poslovnega ravnanja

		Vrednostna veriga			Časovni okvir		
		Navzgor	Lastno poslovanje	Navzdol	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročno
Korporativna kultura							
Veliko število raznolikih podjetij v Skupini JHMB	Dejanski negativni vpliv		X				X
Tveganje vodenja in upravljanja projektov: slaba interna komunikacija, slabo upravljanje projektov in neustrezno spremljanje napredka	Tveganje		X			X	
Težje ponotranjenja vizije vseh podjetij v skupini zaradi njihove raznolikosti	Dejanski negativni vpliv		X				X
Prenos dobrih praks iz enega podjetja v drugega, vzpostavitev enotne blagovne znamke, manjša izpostavljenost ali tveganje za gospodarske in tržne spremembe	Priložnost		X			X	
Težje usmerjanje podjetij pri naslavljanju pomembnih ESG tem zaradi njihove avtonomnosti	Morebitni negativni vpliv		X				X
Nezadosten razvoj infrastrukturnih in komunalnih storitev za visokokakovostno izvajanje GJS v mestu in regiji	Tveganje		X			X	
Odvisnost od proračunskega upravljanja lastnika							
Odvisnost od proračunskega upravljanja lastnika (občine)	Morebitni negativni vpliv		X				X
Nezadostna finančna sredstva za izvedbo projektov	Tveganje		X			X	
Varovanje podatkov							
Neustrezna varnostna praksa	Morebitni negativni vpliv		X				X
Kibernetski napad	Tveganje		X		X		
Upravljanje odnosov z dobavitelji, vključno s plačilnimi praksami							
Neupoštevanje ESG kriterijev pri naročanju	Morebitni negativni vpliv	X	X			X	
Rast stroškov zaradi postopkov javne nabave	Tveganje		X			X	
Dolgoročna partnerstva z dobavitelji, ki prinašajo tudi zmerno rast cen	Priložnost		X			X	
Nejasna javna naročila in nejasno definirana merila za izbiro ponudnika	Morebitni negativni vpliv		X			X	
Nezadostno število prejetih ponudb	Tveganje		X		X		
Korupcija in podkupovanje							
Prilagojenost izvajanja storitev in postopkov naročanja	Morebitni negativni vpliv		X				X
Prilagojenost postopka in korupcija lahko privedeta do neenakopravne izbire ponudnikov in slabše kakovosti izvedbe javnega naročila	Tveganje		X		X		

GOV-1 – Vloga upravnih, poslovodnih in nadzornih organov

Vloga upravnih in poslovodnih organov Skupine JHMB je določena v Aktih o ustanovitvi posamezne družbe in Družbeni pogodbi z lastniki. Ta dokumenta opredeljujeta pristojnosti ter razmerja med organi vodenja in upravljanja. Ključno je, da člani organa vodenja in nadzora pri sprejemanju odločitev sledijo izključno interesom družbe in širšim interesom Skupine JHMB. To pomeni, da

morajo biti njihove odločitve v skladu z dolgoročnimi cilji in strategijo Skupine JHMB ter da morajo delovati v korist vseh deležnikov.

Skupina JHMB je vzpostavila Politiko obvladovanja nasprotij interesov in odvisnosti članov organa vodenja in nadzora, da bi zagotovila nepristransko in pošteno poslovanje. Člani organa vodenja in nadzora morajo v okviru opravljanja svojih delovnih nalog preprečiti vsakršno nasprotje interesov, ki bi lahko vplivalo na njihove odločitve, ter se izogibati situacijam, kjer bi njihova osebna ali zunanja odvisnost lahko ogrozila njihovo nepristranskost.

Vloge nadzornih svetov posameznih podjetij Skupine JHMB so določene v Poslovniki o delu nadzornih svetov. Nadzorni sveti imajo ključno vlogo pri nadzoru in spremljanju poslovanja podjetij znotraj Skupine JHMB. Njihova naloga je zagotoviti, da podjetja poslujejo v skladu z zakonodajo, internimi predpisi, etičnim kodeksom ter dolgoročnimi cilji Skupine. Poleg tega določila politike obvladovanja nasprotja interesov smiselno veljajo tudi za člane revizijske komisije nadzornega sveta, kar dodatno krepi integriteto in zaupanje v poslovanje Skupine JHMB.

Vloge organov na področju poslovne etike in korporativne kulture so opredeljene v Etičnem kodeksu posameznih podjetij in Pravilniku za vzpostavitev notranje poti za prijavo. Etični kodeks določa standarde in vrednote, ki jih morajo spoštovati vsi zaposleni, vključno z upravnimi, poslovodnimi in nadzornimi organi. Pravilnik za vzpostavitev notranje poti za prijavo pa omogoča zaposlenim, da varno in anonimno prijavijo morebitne kršitve ali neetično ravnanje, kar prispeva k vzpostavitvi transparentnega in zanesljivega poslovnega okolja.

Upravni, poslovodni in nadzorni organi Skupine JHMB imajo široko strokovno znanje in izkušnje, ki pokrivajo različna področja, povezana z poslovnim ravnanjem, vključno s področja finančnega upravljanja, strateškega načrtovanja in analiziranja finančnih rezultatov, na področju pravnega upravljanja, obvladovanja tveganj in skladnosti z zakonodajo, usposobljeni so za usklajevanje trajnostnih ciljev podjetja z obveznostmi, povezanimi z okoljsko in družbeno odgovornostjo, znanje s področja razvijanja dolgoročne strategije, usklajevanja ciljev z interesi deležnikov ter spremljanja dosežkov v skladu s poslovno strategijo podjetja ter znanja s področja hitrega in učinkovitega ukrepanja in obvladovanja nepredvidenih situacij ter kriz, ki lahko vplivajo na poslovanje podjetja, vključno z naravnimi nesrečami, spremembami zakonodaje ali finančnimi šoki.

To strokovno znanje omogoča, da se ključni organi Skupine JHMB uspešno usmerjajo v implementacijo politik, ki zagotavljajo dolgoročno trajnostno rast podjetja, ob hkratnem upoštevanju okoljskih, družbenih in gospodarskih vplivov.

GI-1 – Politike o poslovnem ravnanju in korporativna kultura

Korporativna kultura

Poslovno ravnanje je bistvenega pomena za poslovni model Skupine JHMB, ki ga sestavlja večje število raznolikih podjetij z dolgoletno tradicijo in avtonomnostjo, in za ponotranjanje vizije vseh podjetij. Vzpostavitev, razvoj in spodbujanje korporativne kulture sta ključna za dolgoročni uspeh podjetja. Učinkovita korporativna kultura ne le izboljša delovno okolje, temveč tudi povečuje produktivnost, inovativnost in zvestobo zaposlenih. V Skupini JHMB vzpostavljamo, razvijamo, spodbujamo in ocenjujemo svojo korporativno kulturo na več ključnih področjih, ki temeljijo na vrednotah trajnosti, odgovornosti in sodelovanja. To vključuje ustvarjanje delovnega okolja, ki spodbuja odprto komunikacijo, sodelovanje z vsemi deležniki, inovativnost ter dosledno spoštovanje etičnih in trajnostnih načel.

Razvijanje korporativne kulture temelji na usposabljanju in razvoju zaposlenih, tako da redno organiziramo delavnice, seminarje in treninge, s katerimi zaposlenim omogočimo razvoj tako strokovnih kot mehkih veščin, kot so sodelovanje, etičnost in trajnostno razmišljanje. S spodbujanjem ustvarjalnosti in iskanja novih rešitev za izzive podjetja, tako v povezavi s trajnostjo kot tudi z optimizacijo poslovnih procesov, razvijamo kulturo inovacij. Na vseh ravneh organizacije spodbujamo vodje, da delujejo kot zgledi za ostale zaposlene. To vključuje spodbujanje odgovornosti, transparentnosti in pozitivnega ravnanja do okolja in družbe.

Zagotavljamo okolje, ki spodbuja spoštovanje, sodelovanje in medsebojno podporo. Dober odnos med sodelavci, odprta komunikacija in timsko delo so osnovni gradniki naše korporativne kulture. V letu 2024 je bila za zaposlene na JHMB tudi izvedena raziskava zadovoljstva zaposlenih, s katero smo želeli pridobiti povratne informacije o tem, kako zaposleni dojemajo organizacijsko kulturo, poslovne procese in delovno okolje.

Skupina JHMB se tako osredotoča na ustvarjanje trajnostne in etične korporativne kulture, ki spodbuja odgovorno ravnanje do okolja in družbe, hkrati pa omogoča zaposlenim, da aktivno prispevajo k doseganju trajnostnih ciljev podjetja. Na ta način smo prepričani, da bomo dosegli tako dolgoročni poslovni uspeh kot tudi pozitivne družbene in okoljske učinke.

Neodvisnost, objektivnost in nepristranskost so tudi ene temeljnih vrednot, zapisane v Etičnem kodeksu JHMB. Ker ima JHMB povezovalno in usmerjevalno vlogo v Skupini JHMB je z uveljavitvijo Etičnega kodeksa pozval k uporabi tudi vsa odvisna podjetja Skupine JHMB. Poleg temeljnih vrednot, opredeljenih v etičnem kodeksu, so v njem tudi umeritve glede skrbnega in odgovornega ravnanja, načel preglednosti in gospodarnosti, zaupnosti, izogibanja nasprotja interesov, ničelne tolerance do koruptivnih ravnanj, omejitve poslovanja s povezanimi osebami, omejitve pri sprejemanju daril, prijave neetičnega ali nezakonitega ravnanja, pripadnosti družbi, komunikaciji, spoštovanju človekovih pravic, trajnostnega razvoja, medsebojnih odnosov in drugo.

Politika na področju korupcije in podkupovanja

Na ravni Skupine JHMB delujemo v skladu s Kodeksom upravljanja za družbe s kapitalsko udeležbo lokalnih skupnosti in na njegovi podlagi vzpostavljeni Politiki obvladovanja nasprotja interesov in odvisnosti članov organov vodenja in nadzora.

Cilj te politike je v prvi vrsti preprečiti, da bi med člani organa vodenja ali nadzora prihajalo do nasprotja interesov ter da so pri svojem delu neodvisni. Ker pojava nasprotja interesov in neodvisnosti med člani organa vodenja in nadzora družbe ni mogoče v celoti preprečiti, je cilj, da se v primeru, v kolikor do nasprotja interesov ali odvisnosti vseeno pride, to dejansko ali potencialno nasprotje interesov ali odvisnost pravočasno ugotovi ter se zmanjša njihov učinek v največji možni meri. S politiko se za namene rednega preverjanja morebitnega nasprotja interesov določijo postopki za ugotavljanje nasprotij interesov in ukrepi v primeru nasprotja interesov. Med te sodijo prepoznavanje in razkritje, ukrepanje, obvladovanje in odpravo in posledice ugotovljenega nasprotja interesov. Med posledice sodita izvzetje iz razprave in prenehanje funkcije.

Preprečevanje nezakonitega ravnanja ali ravnanja, ki je v nasprotju z Etičnim kodeksom

Skupina JHMB uporablja različne mehanizme za opredelitev, prijavo in preučitev pomislekov glede nezakonitega ravnanja ali ravnanja, ki je v nasprotju z Etičnim kodeksom ali podobnimi notranjimi pravili podjetja. Ti mehanizmi vključujejo naslednje ključne elemente: notranje prijave poti, notranja preiskava in obravnava prijav, zunanje prijave in sodelovanje z regulativnimi organi, redno poročanje in ocenjevanje, izobraževanje in ozaveščanje in poročanje notranjim deležnikom.

Postopki obravnave notranje prijave za pravočasno, neodvisno in objektivno preiskovanje incidentov v zvezi s poslovnim ravnanjem, vključno z incidenti korupcije in podkupovanja, so zapisani v Pravilniku za vzpostavitev notranje poti za prijavo.

Skupina JHMB zagotavlja, da so vsi incidenti, povezani z nezakonitim ravnanjem, korupcijo ali podkupovanjem, preiskani na pravočasen, neodvisen in objektivni način. Postopki preiskave so zasnovani tako, da zagotovijo nepristranskost, zaščito pravic vseh vključenih strani in spoštovanje zakonodaje. Preiskave so usmerjene v preprečevanje prihodnjih kršitev ter zagotavljanje, da podjetje deluje v skladu z najvišjimi etičnimi in pravnimi standardi.

Z Etičnim kodeksom morajo biti seznanjeni vsi zaposleni, določila pa se morajo uporabljati in spoštovati pri opravljanju svojega dela. Vodje organizacijskih enot oziroma nadrejeni sodelavci morajo vzpodbujati zaposlene k delovanju v skladu z vrednotami in načeli Etičnega kodeksa, sami pa morajo delovati z vzgledom.

S področja poslovnega ravnanja poteka tudi notranje usposabljanje (informiranje in obveščanje o prijavah KPK in nudenje pravnih podlag) povezanih podjetij s strani pravne službe JHMB.

Politika Skupine JHMB na področju notranjega usposabljanja na področju poslovnega ravnanja je osredotočena na zagotavljanje skladnosti z zakonodajo, etičnimi standardi ter notranjimi pravili podjetja. Usposabljanja so namenjena izboljšanju zavedanja o pomembnosti poslovnega ravnanja in preprečevanju tveganj, kot so korupcija, podkupovanje in druge nepravilnosti. Pri tem je poseben poudarek dan vodstvenim kadrom in ključnim funkcijam.

Politika na področju varovanja podatkov

Zagotavljanje varovanja podatkov v podjetju je kompleksno in vključuje tehnične, organizacijske in zakonodajne ukrepe. Vzpostavitev kulture varovanja podatkov, skupaj z ustreznimi tehnologijami, politikami in usposabljanjem, pomaga zmanjšati tveganja za kršitve varnosti in zaščiti tako občutljive informacije kot zaupanje strank in poslovnih partnerjev. V Skupini JHMB varovanje podatkov obravnavamo kot ključni del naše poslovne strategije, saj se zavedamo pomembnost zaščite osebnih, poslovnih in drugih občutljivih podatkov. Naša organizacija sprejema vrsto ukrepov za zagotavljanje varnosti podatkov, ki so skladni z zakonodajo in najboljšimi praksami na področju varnosti informacij.

Skupina JHMB zagotavlja, da so vsi naši procesi in postopki skladni z zakonodajo Evropske unije o varstvu osebnih podatkov (Splošna uredba o varstvu podatkov – GDPR). To vključuje zbiranje, shranjevanje, obdelavo in prenos osebnih podatkov na način, ki varuje pravice posameznikov. Skladnost z zakonodajo, kot so GDPR in druge zakonodajne zahteve, je stalno spremljana, da lahko pravočasno prilagodimo naše postopke in prakse za varstvo podatkov, kadar pride do sprememb v zakonodaji.

Skupina JHMB si tako prizadeva za zagotavljanje najvišjih standardov varovanja podatkov ter skrbi, da so vsi podatki – bodisi osebni, bodisi poslovni – ustrezno zaščiteni pred morebitnimi grožnjami in dostopom nepooblaščenih oseb.

Varovanje podatkov se zagotavlja v skladu s sprejetim Pravilnikom o varovanju osebnih podatkov, ki so ga sprejele posamezne družbe v Skupini JHMB. Namen Pravilnika je preprečitev namernega ali zgolj slučajnega uničevanja podatkov, njihovo spremembo ali izgubo, kakor tudi nepooblaščen dostop, obdelava, uporaba ali posredovanje osebnih podatkov. Pravilnik določa poleg splošnih določb še način obdelave osebnih podatkov, pooblaščen osebo za varstvo podatkov, način pogodbene obdelave osebnih podatkov, način za brisanje podatkov, informacijsko varnostno politiko, varovanje prostorov in računalniške opreme, varovanje systemske in aplikativno programske računalniške opreme, ukrepe ob sumu nepooblaščenega dostopa ter odgovornost za izvajanje varnostnih ukrepov in postopkov.

Odvisnost od proračunskega upravljanja lastnika

Javni holding Maribor je v izključni lasti Mestne občine Maribor, medtem ko so posamezna podjetja v Skupini JHMB v prevladujoči lasti JHMB.

Vlaganje v občinsko infrastrukturo, ki jo imajo odvisna podjetja v upravljanju, je odvisno od občinskega proračuna. Zato je nezadosten razvoj infrastrukturnih in komunalnih storitev za visoko kakovostno izvajanje GJS v mestu in regiji prepoznan kot tveganje. Upravljanje z odvisnostjo od proračunskega upravljanja lastnika, v tem primeru Mestne občine Maribor, je ključno za poslovanje Skupine JHMB, saj proračunska sredstva predstavljajo pomemben vir financiranja številnih projektov.

G1-2 – Upravljanje odnosov z dobavitelji

Pristop k odnosom z dobavitelji

Skupina JHMB se pri odnosih z dobavitelji osredotoča na transparenten, konkurenčen in učinkovit nabavni postopek, ki je v skladu z zakonodajo. Čeprav družba JHMB nima neposrednega stika z dobavitelji, saj z njimi sodelujejo povezana podjetja, vse postopke izvajajo skladno s strateškim in izvedbenim načrtom službe za nabavo.

Pri ocenjevanju dobaviteljev v Skupini JHMB upoštevamo regulativna tveganja, skladnost z zakonodajo, standardi kakovosti in varnosti. V fazi preverjanja ponudb sledimo zakonodajnim zahtevam in najprej preverjamo obvezne razloge za izključitev, nato izbirne, skladno z razpisno dokumentacijo.

Pri pripravi razpisnih dokumentacij upoštevamo vsebino predmeta naročila, vključno s socialnimi in drugimi posebnimi storitvami ter zelenim javnim naročanjem. Pogoji za sodelovanje, ki so predvideni v razpisni dokumentaciji, se lahko nanašajo na ustreznost za opravljanje poklicne dejavnosti, ekonomski in finančni položaj ter tehnično in strokovno sposobnost.

Skupina JHMB potencialne dobavitelje obravnava enakopravno, upošteva načelo transparentnosti in zagotavlja konkurenco. Vsi potencialni dobavitelji imajo možnost postavljanja vprašanj na portalu javnih naročil in sodelovanja v predhodnem preverjanju trga oz. strokovnem dialogu.

Pri izbiri dobaviteljev upoštevamo tudi njihove okoljske prakse (kot so zmanjševanje emisij, učinkovita raba virov, uporaba trajnostnih materialov) in družbeno odgovornost (delovni pogoji, varnost zaposlenih, pošteno plačilo, enake možnosti). Pri tem je vedno upoštevan minimum, ki izhaja iz ZJN-3. Pri naročanju je sicer kljub usmerjenosti v odgovorno nabavo še vedno odločilni faktor cena.

G1-3 – Preprečevanje in odkrivanje korupcije in podkupovanja

Postopki Skupine JHMB za preprečevanje in odkrivanje korupcije in podkupovanja so opisani že v G1-1. Poleg tega v službi za nabavo JHMB v skladu z ZJN-3 zagotavljajo transparentne in konkurenčne postopke naročanja, pri čemer lahko iz postopka izločijo ponudnike zaradi resnih kršitev poklicnih pravil, vključno s korupcijo. Vpeljane so tudi redne notranje revizije nabavnih postopkov.

Postopek za poročanje upravnim, poslovodnim in nadzornim organom o rezultatih boja proti korupciji in podkupovanju v Skupini JHMB ni vzpostavljen.

Delovanje Skupine JHMB na področju boja proti korupciji in podkupovanju je predvsem v zagotavljanju skladnosti z zakonodajo, saj menimo, da ta predstavlja najvišji nivo preprečevanja zlorab in korupcije. Usposabljanja na tem področju so obvezna za vse zaposlene, z večjo poglobljenostjo za ključne kadre, ki se redno usposabljajo v skladu z zakonodajnimi spremembami ter potrebami podjetja.

MDR-A – Ukrepi in viri, povezani s pomembnimi trajnostnostnimi zadevami

Ukrepi za varovanje podatkov

V Skupini JHMB za zagotavljanje varovanja podatkov naše informacijske sisteme redno pregledujemo in izvajamo varnostne teste, vključno z testiranjem penetracije in ranljivostmi, da odkrijemo morebitne varnostne pomanjkljivosti in jih odpravimo. Poskrbimo za redne posodobitve programske opreme in sistemov, da zagotovimo, da so naši sistemi zaščiteni pred najnovejšimi varnostnimi grožnjami. Redno sodelujemo s strokovnjaki za varnost informacij, da poskrbimo, da naše prakse in ukrepi ostanejo na najvišjem možnem nivoju zaščite podatkov.

Zaposlene redno usposabljam o pomenu varovanja podatkov, pravih ravnanja z osebnimi in poslovnimi podatki ter najboljših praksah za preprečevanje kraje podatkov (npr. prepoznavanje phishing napadov). Zaposleni so seznanjeni s politiko varstva podatkov in postopki ravnanja z osebnimi podatki, ki so opredeljeni v internem pravilniku podjetja.

V primeru varnostnih incidentov (kot so hekerski napadi ali uhajanje podatkov) imamo vzpostavljene postopke za hitro obvladovanje takih situacij, da čim prej zaščitimo prizadete podatke in obveščamo vse prizadete stranke ali regulatorje, če je to potrebno.

Ukrepi za obvladovanje odvisnosti od občinskega proračuna

Odvisnost od proračunskega upravljanja lastnika je lahko ključna za podjetja v Skupini JHMB, ki so v večinski lasti Mestne občine Maribor, vendar mora biti ta odvisnost obvladana na način, ki omogoča dolgoročno stabilnost, fleksibilnost in neodvisnost pri poslovanju.

Za učinkovito obvladovanje te odvisnosti so aktivnosti Skupine JHMB usmerjene v:

- **Tesno usklajevanje s proračunskimi procesi lastnika**

- **Redno sodelovanje z občinskimi organi:** naša organizacija tesno sodeluje z Mestno občino Maribor in njenimi pristojnimi oddelki pri oblikovanju proračuna, da se zagotovi usklajenost naših potrebščin z občinskimi prioritetami. To vključuje redne sestanke in posvetovanja o potrebah Skupine JHMB ter predlogih za vključitev projektov v proračun.
- **Prilagodljivost proračunskim omejitvam:** zavedamo se omejitev, ki jih proračunska sredstva nalagajo, zato smo pripravljeni prilagoditi svoje projekte in operacije v skladu z razpoložljivimi sredstvi. To vključuje optimizacijo stroškov, zmanjšanje nepotrebnih izdatkov in iskanje alternativnih virov financiranja (npr. javno-zasebna partnerstva, EU sredstva).

- **Razvijanje več virov financiranja**

- **Razpršitev virov financiranja:** čeprav proračunska sredstva predstavljajo pomemben vir financiranja, si prizadevamo diverzificirati vire prihodkov, da zmanjšamo odvisnost od občinskega proračuna. To vključuje iskanje sredstev iz EU shem, komercialnih posojil ter iskanje novih tržnih priložnosti.
- **Povečanje lastnih prihodkov:** vključujemo tudi strategije za povečanje lastnih prihodkov (npr. optimizacija obratovalnih procesov, uvedba novih storitev, prodaja virov ali premoženja). S tem zmanjšujemo potrebo po večjem proračunskem financiranju in povečujemo finančno neodvisnost podjetja.
- **Učinkovita poraba sredstev:** za zmanjšanje tveganja negativnih vplivov na poslovanje Skupine JHMB, povezane s proračunsko odvisnostjo, izvajamo striktno poročanje o porabi sredstev in zagotavljamo, da so sredstva porabljena skladno s strategijo in cilji podjetja. To vključuje redno spremljanje proračuna, izvedbo notranjih revizij in zagotavljanje, da so porabljena sredstva transparentno upravljana.
- **Proaktivno načrtovanje:** da bi zagotovili nemoten potek projektov, pripravimo večletne finančne načrte, ki omogočajo predvidljivost in boljše usklajevanje z občinskimi proračunskimi cikli. To pomaga pri pravočasnem pridobivanju potrebnih sredstev za projekte ter omogoča boljšo oceno potrebnega financiranja v prihodnosti.
- **Javni razpisi in dostop do dodatnih sredstev:** aktivno se vključujemo v postopke za pridobitev sredstev preko javnih razpisov, subvencij ali drugih oblik sofinanciranja, kar zmanjša odvisnost od proračunskih sredstev Mestne občine Maribor.
- **Prilagodljive poslovne strategije:** v primeru omejitev proračunskih sredstev razvijamo alternativne poslovne modele in rešitve, ki omogočajo lažjo prilagoditev in optimizacijo stroškov ter preusmeritev virov na najbolj potrebne projekte. To vključuje iskanje fleksibilnih

in bolj trajnostnih financiranj mehanizmov, ki omogočajo premostitev morebitnih proračunskih vrzeli.

- **Javno poročanje:** Skupina JHMB zagotavlja transparentnost pri porabi proračunskih sredstev in redno poroča o tem na sejah NS in Mestni občini Maribor. To povečuje zaupanje v upravljanje s sredstvi in zmanjša tveganje za neustrezno uporabo proračunskih sredstev.

Z vsemi temi pristopi Skupina JHMB deluje v smeri zagotavljanja stabilnega poslovanja in nadaljnjemu razvoju, ob tem pa ohranja tesno sodelovanje z Mestno občino Maribor za doseg skupnih ciljev.

CI-4 – Potrjeni incidenti korupcije ali podkupovanja

V Skupini JHMB v letu 2024 ni bilo evidentiranih nobenih obsodb v zvezi s kršitvijo zakonodaje o korupciji in podkupovanju.

CI-6 – Plačilne prakse

V Skupini JHMB se zavedamo pomena pravočasnega plačevanja svojih obveznosti, zlasti do malih in srednjih podjetij (MSP), saj ima to neposreden vpliv na njihovo likvidnost in stabilnost poslovanja. Zato si prizadevamo za vzdrževanje dobrih poslovnih odnosov s svojimi dobavitelji skozi spoštovanje dogovorjenih plačilnih rokov. Pri tem delujemo v skladu z Zakonom o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP-1).

Glede na ta zakon je plačilo pri večini podjetij opravljeno v roku 30 dni po prejemu pravilno izstavljenega računa. Do sedaj še nismo računali povprečnega časa, v katerem plačamo račun od datuma, na katerega se začne računati pogodbeni ali zakonsko določeni rok za plačilo, v številu dni, zato tega podatka še ne moremo podati. Enako velja za opis standardnih plačilnih rokov v številu dni po glavni kategoriji dobaviteljev in odstotek plačil, ki so skladna s temi standardnimi roki. Trenutno nimamo nobenih odprtih sodnih postopkov v zvezi s plačilnimi zamudami, kar pomeni, da Skupina JHMB uspešno obvladuje plačilne obveznosti brez potrebe po pravnih ukrepih.

Skupina JHMB si prizadeva za odgovorno in pravočasno izpolnjevanje vseh svojih obveznosti. Kljub temu se včasih pojavijo situacije, ko pride do kratkotrajnih zamud pri plačilih zaradi nepredvidljivih okoliščin (kot so spremembe v dobavni verigi, napake v postopkih ali zapleti pri obdelavi računov). V teh primerih podjetje aktivno sodeluje z dobavitelji, da bi čim prej rešilo morebitne zamude in ohranilo pozitiven poslovni odnos.

MDR-T – Spremljanje učinkovitosti politik in ukrepov na podlagi ciljev

V Skupini JHMB še nimamo vzpostavljenih metrik in ciljev z namenom zmanjšanja negativnih vplivov in tveganj ter izkoriščanja priložnosti s področja upravljanja, ker smo te vplive, tveganja in priložnosti šele opredelili.

Kazalo tabel

Tabela 1: Direktorji družb v Skupini JHMB na dan 31. 12. 2024	16
Tabela 2: Člani NS družb v Skupini JHMB	17
Tabela 3: Ključni elementi potrebne skrbnosti glede trajnostnosti v Izjavi o trajnostnosti	20
Tabela 4: Komunikacijski kanali deležnikov in način sodelovanja	28
Tabela 5: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti v Skupini JHMB	30
Tabela 6: Analiza dvojne pomembnosti	31
Tabela 7: Seznam podatkovnih točk iz medsektorskih in tematskih standardov, ki izhajajo iz druge zakonodaje EU	36
Tabela 8: Politike na področju trajnostnosti Skupine JHMB	38
Tabela 9: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti na področju podnebnih sprememb	42
Tabela 10: Izvedene aktivnosti v letu 2024 in predvidene v skladu s SRP na področju blažitve podnebnih sprememb	49
Tabela 11: Cilji v strateških dokumentih MOM, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju blažitve podnebnih sprememb	50
Tabela 12: Kazalniki za spremljanje napredka na ravni Skupine JHMB (skladno s kazalniki merjenja po OPVO MOM)	51
Tabela 13: Skupna poraba energije v Skupini JHMB	51
Tabela 14: GWP vrednosti posameznih toplogrednih plinov za posamično IPCC poročilo	52
Tabela 15: Ogljični odtis družb v Skupini JHMB v obsegu 1 in 2 za leto 2024	53
Tabela 16: Delež doprinosa posameznih družb k celotnim emisijam Skupine JHMB v obsekih 1 in 2	54
Tabela 17: Ogljični odtis Skupine JHMB v obsegu 3 za leto 2024	55
Tabela 18: Delež doprinosa posameznih družb k emisijam obsega 3 Skupine JHMB	56
Tabela 19: Ogljični odtis Skupine JHMB v obsekih 1, 2 in 3 za leto 2024	57
Tabela 20: Popis metodologije za izračun ogljičnega odtisa za obseg 1 in 2 Skupine JHMB	58
Tabela 21: Popis metodologije za izračun ogljičnega odtisa za obseg 3 Skupine JHMB	59
Tabela 22: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti na področju onesnaževanja	62
Tabela 23: Aktivnosti Skupine JHMB v letu 2024 na področju onesnaževanja in načrti za v prihodnje	69
Tabela 24: Cilji v strateških dokumentih MOM, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju onesnaževanja	70
Tabela 25: Kazalniki za spremljanje napredka na področju onesnaževanja na ravni Skupine JHMB (skladno s kazalniki merjenja po OPVO MOM do leta 2030)	72
Tabela 26: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti na področju vodnih virov v Skupini JHMB	72
Tabela 27: Aktivnosti Skupine JHMB v letu 2024 na področju vodnih virov in načrti za v prihodnje	77
Tabela 28: Cilji v strateških dokumentih MOM, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju vodnih virov	78
Tabela 29: Količina porabljene vode v Skupini JHMB v letu 2024	79
Tabela 30: Kazalniki za spremljanje napredka na področju vodnih virov na ravni Skupine JHMB (skladno s kazalniki merjenja po OPVO MOM)	79
Tabela 31: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti Skupine JHMB na področju biotske raznovrstnosti in ekosistemov	80
Tabela 32: Izvedene aktivnosti Skupine JHMB v letu 2024 in predvideni ukrepi s cilji v skladu SRP 2023-2027	84
Tabela 33: Cilji v strateških dokumentih MOM, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju biotske raznovrstnosti	84
Tabela 34: Kazalniki za spremljanje napredka na področju biotske raznovrstnosti na ravni Skupine JHMB (skladno s kazalniki merjenja po OPVO MOM do leta 2030)	85
Tabela 35: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti Skupine JHMB na področju rabe virov in krožnega gospodarstva	86
Tabela 36: Izvedene aktivnosti na področju krožnega gospodarstva Skupine JHMB v letu 2024 in predvideni ukrepi s cilji v skladu SRP 2023-2027	91
Tabela 37: Cilji v strateških dokumentih MOM, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju krožnega gospodarstva	94

Tabela 38: Odpadki, ki jih je sprejela družba Snaga v letu 2024 od družb v Skupini JHMB.....	95
Tabela 39: Kazalniki za spremljanje napredka na področju krožnega gospodarstva na ravni Skupine JHMB (skladno s kazalniki merjenja po OPVO MOM do leta 2030)	95
Tabela 40: Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Mariborski vodovod, d.o.o.....	99
Tabela 41: Delež naložb v obratna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Mariborski vodovod, d.o.o.	99
Tabela 42: Delež naložb v osnovna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Mariborski vodovod, d.o.o.	100
Tabela 43: Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Nigrad, d.o.o.....	101
Tabela 44: Delež naložb v obratna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Nigrad, d.o.o.	102
Tabela 45: Delež naložb v osnovna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Mariborski vodovod, d.o.o.	102
Tabela 46: Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Snaga, d.o.o.	104
Tabela 47: Delež naložb v obratna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Snaga, d.o.o.	104
Tabela 48: Delež naložb v osnovna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Snaga, d.o.o.	105
Tabela 49: Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Energetika Maribor, d.o.o.	109
Tabela 50: Delež naložb v obratna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Energetika Maribor, d.o.o.	109
Tabela 51: Delež naložb v osnovna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Energetika Maribor, d.o.o.	110
Tabela 52: Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Energija in okolje, d.o.o.	112
Tabela 53: Delež naložb v obratna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Energija in okolje, d.o.o.....	113
Tabela 54: Delež naložb v osnovna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Energija in okolje, d.o.o.....	113
Tabela 55: Delež prihodkov od proizvodov in storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Marprom, d.o.o.	115
Tabela 56: Delež naložb v obratna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Marprom, d.o.o.....	116
Tabela 57: Delež naložb v osnovna sredstva, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo za podjetje Marprom, d.o.o.....	116
Tabela 58: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti Skupine JHMB na področju lastne delovne sile.....	117
Tabela 59: Razmerje med spoloma v Skupini JHMB.....	134
Tabela 60: Razmerje med številom zaposlenih za ne/določen čas v Skupini JHMB	134
Tabela 61: Stopnja fluktuacije v posameznih družbah Skupine JHMB	134
Tabela 62: Število delavcev po vrsti, ki niso evidentirani v lastni delovni sili	135
Tabela 63: Kazalniki spremljanja zdravja in varnosti zaposlenih v Skupini JHMB.....	137
Tabela 64: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti Skupine JHMB na področju delavcev v vrednostni verigi	139

Tabela 65: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti Skupine JHMB na področju prizadetih skupnosti	142
Tabela 66: Politike v zvezi s prizadetimi skupnostmi na ravni Skupine JHMB.....	143
Tabela 67: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti Skupine JHMB na področju potrošnikov in končnih uporabnikov.....	148
Tabela 68: Politike v zvezi s potrošniki in končnimi uporabniki na ravni Skupine JHMB.....	153
Tabela 69: Prepoznani vplivi, tveganja in priložnosti Skupine JHMB na področju poslovnega ravnanja.....	161

Kazalo slik

Slika 1: Obvladujoča družba, odvisne družbe, hčerinske družbe	12
Slika 2: Dejavnosti, ki jih opravljajo družbe v Skupini JHMB	24
Slika 3: Število zaposlenih v Skupini JHMB na dan 31. 12. 2024.....	26
Slika 4: Shema vrednostne verige Skupine JHMB	27
Slika 5: Hierarhija politik, programov, strategij, ki jih zasleduje Skupina JHMB	40
Slika 6: Hierarhija politik, programov, strategij, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju blažitve podnebnih sprememb	45
Slika 7: Ogljični odtis po posameznih aktivnostih/kategorijah (tržni pristop)	57
Slika 8: Hierarhija politik, programov, strategij, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju onesnaževanja.....	66
Slika 9: Hierarhija politik, programov, strategij, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju vodnih virov	74
Slika 10: Hierarhija politik, programov, strategij, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju biotske raznovrstnosti....	82
Slika 11: Faze življenjskega cikla izdelka z modelom ponovne uporabe (krožno gospodarstvo).....	87
Slika 12: Hierarhija politik, programov, strategij, ki jih zasleduje Skupina JHMB na področju krožnega gospodarstva	88

SKUPINA
JHMB

JAVNI
HOLDING
MARIBOR

ENERGETIKA
MARIBOR

POGREBNO
PODJETJE
MARIBOR

MARIBORSKI
VODOVOD

ČISTO
MOJE
MESTO

ŠPORT
MARIBOR

Povezujemo
razvojne
potenciale
mesta